

<p>ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ Σελ. 43</p> <p>Αλματα ελπίδας</p> <p>Οι τεχνολογικές και επιστημονικές εξελίξεις του 2009, άφησαν ισχυρή παρακαταθήκη για ένα καλύτερο αύριο.</p>	<p>ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ Σελ. 41</p> <p>Renault Scenic</p> <p>Μοντέρνα εμφάνιση, κινητήρας, ποιότητα, άνεση, οδική συμπεριφορά. Το νέο Renault Scenic έχει όλα τα στοιχεία για να «κτυπήσει» την κορυφή της κατηγορίας</p>	<p>ΜΟΔΑ Σελ. 31</p> <p>Χωρίς Μαρζελά</p> <p>Ο πρωτοπόρος Βέλγος σχεδιαστής Μαρτίν Μαρζελά εγκατέλειψε τον οικο που δημιούργησε.</p>	<p>Κ</p> <p>Σήμερα 2 περιοδικά με την «Κ»</p> <p>ΕΙΚΟΝΕΣ 2009</p> <p>BEAUTIFUL PEOPLE</p>
---	---	---	--

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Κυριακή 3 Ιανουαρίου 2010

www.kathimerini.com.cy

Έτος 2ο ■ Αρ. φύλλον 62

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

€ 1,50 (ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ) - € 3,50 (ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ)

ONLINE ενημέρωση
kathimerini.com.cy
Κάθε μέρα, κάθε λεπτό

ΣΗΜΕΡΑ

► ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΤΟ 2010

Άντρος Κυπριανού:
Να εξηγήσουμε στον λαό τις επιλογές του και να αποφασίσει. Σελ. 4

Νίκος Αναστασιάδης:
Μόνη επιλογή έναντι της διχοτόμησης, η ομοσπονδία. Σελ. 6

ΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ

Ισπανική... ταυρομαχία για άνοιγμα Βαρωσιών

Μια μυστική μεσολάβηση-θρίλερ των Θαπατέρο και Μορατίνο στο Κυπριακό μετά από ένα pop raper του Τάσσο Παπαδόπουλου το 2006 και το οργισμένο παρασκηνίο μεταξύ Λευκωσίας, Άγκυρας και Μαδρίτης, με πρωταγωνιστή τον Ισπανό πρωθυπουργό. Σελ. 6

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΤΗΝ ΑΤΖΕΝΤΑ

Συνάντηση Παπανδρέου με Ομπάμα και Ερντογάν

Κυπριακό και Σκόπια βρίσκονται στην κορυφή της ατζέντας του Έλληνα πρωθυπουργού, Γιώργου Παπανδρέου, με την προσοχή να επικεντρώνεται στην επικείμενη συνάντησή του με τον Αμερικανό πρόεδρο, Μπαράκ Ομπάμα. Μια άλλη σημαντική εξέλιξη θεωρείται η πιθανή επίσημη επίσκεψη του Ταγίρ Ερντογάν στην Αθήνα, η πρώτη μετά τον Μάιο του 2004, όταν ο Τούρκος πρωθυπουργός μετέβη στην Ελλάδα, δυο μόλις εβδομάδες μετά την απόρριψη του Σχεδίου Ανάν. Σελ. 18

► ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Τα γεγονότα του 2009 και η ατζέντα του 2010

Σελ. 20, 21

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Κτιζοντας το όνειρο για μισό αιώνα

Ο δημοφιλής ηθοποιός Γιώργος Κωνσταντίνου αποκαλύπτει την περιπέτεια της ζωής του που μοιάζει κινηματογραφικό σενάριο και με ταπεινότητα εκφράζει ευγνωμοσύνη για τους σκηνοθέτες που του εμπιστεύθηκαν ισχυρούς θεατρικούς ρόλους. Τέχνες και Γράμματα. Σελ. 25

ΟΝΟΜΑΤΑ ΠΟΥ ΞΕΧΩΡΙΖΟΥΝ

Ποδοσφαιριστές σε πρώτη ζήτηση

Οι αξιόλογοι ποδοσφαιριστές που μένουν ελεύθεροι το καλοκαίρι και - βάζει κανονισμών - μπορούν να αναζητούν από τώρα τον επόμενο σταθμό στην καριέρα τους. Σελ. 33

Ακροβασίες στην οικονομία

Οι κυβερνητικές διακηρύξεις αγνοούν ανάπτυξη, επιχειρήσεις, νοικοκυριά και στοχεύουν σε κρατικά έσοδα

Παρά τις προσδοκίες για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα έδιναν ουσιαστική ώθηση στην οικονομία, τα μέτρα που ανακοινώθηκαν από τον υπουργό Οικονομικών, Χαρίλαο Σταυράκη, την περασμένη Τρίτη, διαγράφονται ως

ανεπαρκή, αφού εστιάζονται στην εξοικονόμηση πόρων και στην αύξηση των εσόδων του κράτους, αλλά δεν αγγίζουν την πραγματική οικονομία. Χωρίς μεταρρυθμιστικές κινήσεις που θα βοήθησαν στην επεξεργασία της οικονομίας, αλλά και

χωρίς μέτρα που να αποσκοπούν στην τόνωση της ανάπτυξης, η κυβέρνηση διατηρεί την αρχική της πολιτική, με την οποία αποφεύγει κινήσεις που να αφορούν τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Ακόμα, ο σχεδιασμός για αύξηση των φόρων

διαγράφει επιπλέον χρεώσεις για τα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις. Έτσι, οι κίνδυνοι που ομόφωνα αναγνωρίζουν οι πολιτικές δυνάμεις και οι κοινωνικοί εταίροι δεν έτυχαν αντιμετώπισης από την κυβέρνηση. **Οικονομική, σελ. 4**

ΓΡΑΦΟΥΝ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ (Υπ. Οικονομικών)
Οριακά θετικός ο ρυθμός ανάπτυξης το 2010

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΣΑΡΡΗΣ (Πρώην υπ. Οικονομικών)
Δίλημμα μεταξύ ανάπτυξης και ελλείμματος. **Οικονομική, σελ. 5**

Πρωτοχρονιά σαν πρώτη Άνοιξη

Ο καιρός μάς έκανε το χατίρι κι η Πρωτοχρονιά, γλυκιά σαν πρώτη Άνοιξη, προϋπάντησε μαζί μας το 2010. Οικονομικές ελπίδες για τις μέρες που έρχονται ή μήπως ανατροπή της «κανονικότητας» των εποχών, όπως τεκμηριώνεται από τα στοιχεία των επιστημόνων; Εμείς ευχόμαστε η νέα χρονιά να 'ναι για όλους όπως το κορσιόκι της φωτογραφίας, που μαζεύει στο χωράφι ανεμώμενες και με αμεριμνησία αντάξια των χρόνων της μας μεταδίδει αισιοδοξία. Καλή Χρονιά!

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ο Πρόεδρος

Η Κύπρος έχει το θλιβερό προνόμιο να στερείται την παρουσία του Προέδρου της σε πολλά θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης, λόγω ακριβώς του εκκρεμούντος εθνικού προβλήματος. Πολλές είναι δε οι κυβερνήσεις που έχουν πληρώσει αυτήν την ιδιότητα. Στην παρούσα δύσκολη συγκυρία, η κυβερνητική εικόνα και στρατηγική για την οικονομία κάθε άλλο παρά εμπιστοσύνη εμπνέει στον πολίτη. Εκτιμήσεις που διαφεύδονται την επομένη, έλλειψη προσαρμοστικότητας και πλάνου, παλινωδίες και πανικός περιγράφουν την κυβερνητική πολιτική για αντιμετώπιση της κρίσης. Το πλέον ανησυχητικό είναι ότι τα μέτρα που εξαγγέλλονται κατά καιρούς, μάλλον σε περιορισμό της ανάπτυξης και συρρίκνωση της οικονομίας στοχεύουν. Υπό αυτές τις συνθήκες και με την αγορά και τους εργαζομένους να αισθάνονται ολόένα και μεγαλύτερη ανασφάλεια, η ευθύνη δεν μπορεί να περιορίζεται στον αρμόδιο υπουργό και το οικονομικό επιτελείο. Μετατοπίζεται στον Πρόεδρο, που καλείται να διαχειριστεί τη δυσπραγία. Άλλωστε, χωρίς γερή οικονομία, δεν μπορεί να σταθεί και καμιά λύση στο Κυπριακό.

Ο λογαριασμός της λύσης

Η διαμόρφωση ενός πακέτου λύσης κοινά αποδεκτού και στις δύο κοινότητες είναι η πρώτη μεγάλη έννοια των Η.Ε. Δεύτερη και σαφώς μεγαλύτερη έννοια, όμως, φαίνεται να είναι το ίδιο το κόστος της λύσης και το ποιος στην τελική θα πληρώσει

τον λογαριασμό. Η δυσκολία στην εξεύρεση διεθνών δωρητών εξαιτίας της παγκόσμιας κρίσης και οι ανησυχίες για την κυπριακή οικονομία λύτερη έννοια, όμως, φαίνεται να είναι το ίδιο το κόστος της λύσης και το ποιος στην τελική θα πληρώσει

Το τελευταίο χαρτί για τον κ. Ταλάτ

Το περιβάλλον του Τ/κ γιγέτ ανεβάζει τον πήχη των προσδοκιών για τις εντατικές, προσβλέποντας σε «προεκλογικά» κέρδη. Σελ. 3, 7

Κερδοζημιές ΔΗΚΟ - ΕΔΕΚ

Στην κυβέρνηση, μέχρι να ξέρουν επακριβώς τις ζημιές και τα κέρδη από ενδεχόμενη αποχώρησή τους, θα μείνουν ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ. Παρά τις σημαντικές διαφωνίες τους με τους χειρισμούς Χριστόφια, Καρογιάν και Ομήρου κρίνουν ότι το κομματικό συμφέρον αυτήν

τη στιγμή επιτάσσει συνέχιση της συνεργασίας και της απόλαυσης των πλεονεκτημάτων της εξουσίας. Την ίδια στιγμή, το κομματικό τους μέλλον φαίνεται να βάζουν πάνω από όλα και τα στελέχη που τοποθετούνταν υπέρ της εξόδου από τη συγκυβέρνηση. Σελ. 5

Το κάπνισμα μετά την απαγόρευση

Σε πολλές χώρες η απαγόρευση του καπνίσματος απεδείχθη μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για πολλούς καπνιστές να απαλλαγούν από το τσιγάρο. Στην Ελλάδα, ένας στους δέκα καπνιστές επιχείρησαν ή κατάφεραν να κόψουν το κάπνισμα μετά την απαγόρευση του σε δημόσιους χώρους. Το ποσοστό επιτυχίας διακοπής καπνίσματος στα ειδικά προγράμματα ανήλθε στο 45%. Οι προβλέψεις των ειδικών είναι δραματικές: Περίπου 6 εκατομμύρια άνθρωποι θα πεθάνουν το 2010 από ασθένειες σχετιζόμενες με το κάπνισμα. Σελ. 24

Τρόμος τα εκρηκτικά νέας γενιάς

Οκτώ χρόνια μετά την επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου στη Νέα Υόρκη, ο εφιάλτης μιας νέας τρομοκρατικής επίθεσης ξύπνησε, μετά την απόπειρα επίθεσης σε αμερικανικό αεροπλάνο ανήμερα των Χριστουγέννων. Η σοβαρότητα της νέας αυτής απειλής είναι αδιαμφισβήτητη, καθώς η βόμβα που κουβαλούσε ο δράστης θεωρείται ένα νέου τύπου όπλο, στο οποίο οι αερομεταφορές πιθανώς να αποδειχθούν ιδιαίτερα ευάλωτες. Το εκρηκτικό ήταν σε μορφή σκόνης και ο δράστης προσπάθησε να το πυροδοτήσει, χρησιμοποιώντας μία σύριγγα. Σελ. 22

Παγκόσμιος συναγερμός μετά την αποτυχημένη απόπειρα τρομοκρατικής επίθεσης ανήμερα των Χριστουγέννων.

Πρώτη ανώμαλη προσγειώση

Την πρώτη σοβαρή αντιπαράθεση μεταξύ της κυβέρνησης και της διαχειρίστριας Hermes Airports ανέδειξε το σοβαρό πρόβλημα που παρουσιάστηκε τα Χριστούγεννα στο σύστημα σήμανσης του διαύλου προσγειώσεων στο αεροδρόμιο Λάρνακας. Η Hermes επικρίνει το κράτος για ελλιπή βοήθεια, γεγονός που ενόχλησε τον υπουργό Συγκοινωνιών, Νίκο Νικολαΐδη, ο οποίος την καλεί να κατονομάσει τις υπηρεσίες που αρνήθηκαν να συνδράμουν. Σελ. 9

Παιδιά: ΕΝΙΣΧΥΟΥΜΕ!

Στίβος μας, η Ζωή!

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Η γη όπως δεν την έχετε ξαναδεί

Σελ. 44

Chopard

CLASSIC RACING COLLECTION
1000 MILIA GT XL SPEED BLACK CHRONOGRAPH

Watches of Switzerland

45A, Stasikratous Street, Nicosia, Tel: 22767617

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΟΔΑ

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Η αδελφή ενός ήρωα

Είναι οι εποχές μας τέτοιες, που και αυτές ακόμα οι γιορτές έχουν καταντήσει απλά μια επίδειξη ακατάσχετου καταναλωτισμού. Ξοδεύουμε αλόγιστα, κάποτε προσπαθώντας να εξαγοράσουμε ακόμα και το κενό της απουσίας μας ή της έλλειψης επικοινωνίας, ακόμα και με τα παιδιά μας. Σπανίως επιχειρούμε να σπάσουμε το κέλυφος της εγωκεντρικής μας ζωής και να μπορούμε στο ξόδεμα ψυχής, αγάπης και ειλικρινούς έγνοιας. Ιδιαίτερα για τους άλλους, εκτός του στενού περιβάλλοντός μας, ανθρώπους. Δύσκολα μπορούμε να διανοηθούμε ότι υπάρχουν ανάμεσά μας άνθρωποι που ζουν ακόμα δράματα, αν δεν έχουμε ζήσει ένα δράμα... Τη Μαρία τη γνώρισα μέσα από τις έρευνες και τα ρεπορτάζ μου για τους αγνοούμενους. Είναι η αδελφή ενός από τους πιο «διάσημους» των αγνοουμένων! Είναι η ίδια μια ηρωίδα. Ένας άνθρωπος καλλιέργημένος, που επέλεξε να αφιερώσει στην κυριολεξία τη ζωή της στην υπόθεση «αγνοούμενοι» και που μέσα από τον δικό της πόνο μπορεί να βλέπει πολύ πιο καθαρά, από όλους εμάς που «δεν κάκαμε», και τον πόνο των άλλων. Από τη Μαρία έλαβα ένα σημείωμα με τίτλο «Τα πρώτα Χριστούγεννα ενός ήρωα πρώην αγνοούμενου», το οποίο θέλω να μοιραστώ μαζί σας, με την ευχή σιγά-σιγά να μάθουμε να βλέπουμε και τον πόνο των άλλων όταν εμείς δεν τον νάμε...

«Παραμονές Χριστουγέννων, το σπίτι της μάνας σβηστό, οι άνθρωποι βουβοί προσπαθούν να κρύβουν τον πόνο και τις σκέψεις τους. Δεν ψήθηκαν φέτος τα κολούρια, οι κουραμπιέδες και τα μελομακάρона. Μεσ' στου Αυγούστου το λιπύρι σε φέρανε κοντά μας, ένα λεβεντιονό μεσα σε ένα κασελάκι. Σε καλωσόρισσαμε στο σπίτι μας, σε κανισίνα με ελιά, σε ραντίνα με τα ροδοστάγματα της αγάπης μας και τις καρδιάς μας και σε ακολούθησαμε στην τελευταία σου κατοικία στον Τύμβο της Μακεδονιάσας. Από τότε και κάθε μέρα τα βήματά μας μάς φέρνουν κοντά σου. Μεγάλη η λαχτάρα μέχρι να ανεβούμε στον Τύμβο. Τα γερασμένα πόδια της μάνας σου βγαίνουν φρερά, θέλει να φτάσει γρήγορα κοντά σου. Να αγκαλιάσει τον σταυρό με τη φωτογραφία σου, να κλάψει και να μοιρολογήσει πάνω στην παγωμένη ταφόπλακα που

σκέπασε το αγιασμένο σώμα σου. Είναι φέτος τα πρώτα μας Χριστούγεννα που σε έχουμε κοντά μας, κοντά μας και συνάμα τόσο μακριά μας. Δέκα η ώρα το πρωί μετά τη χριστουγεννιάτικη λειτουργία και εμείς ανεβαίνουμε τον Τύμβο με βήμα γοργό, να φτάσουμε κοντά σου. Αλίμονο, δεν μπορούμε να ευχηθούμε και σε σένα Χρόνια Πολλά. Σου το ευχόμαστε για 35 χρόνια γιατί είχαμε την ελπίδα ότι ήσουν ζωντανός, κάπου κοντά ή μακριά, και πως κάποια Χριστούγεννα θα ήσουν μαζί μας για να νιώσουμε τη χαρά που στερηθήκαμε τόσα χρόνια. Χριστούγεννα 2009, ένα πρωινό ηλιόλουστο, φωτεινό σαν να είναι άνοιξη και όχι βουρχειμωνιά, και όμως όλες οι ταφόπλακες νοτισμένες. Η καρδιά μου σφιγγεται και αναρωτιέμαι γιατί. Μήπως είναι τα δάκρυά σου γιατί δεν μπορείτε να γιορτάσετε με τις οικογένειές σας ή μήπως αναβλύζοντα τα μύρα της αγίας σας ψυχής; Η μήπως κλαίτε για τους συναγωνιστές σας που βρίσκονται ακόμα άταφοι και σκληρωμένοι; Το νιώθω, δεν θα πουκάσατε ποτέ αν δεν γυρίσουν όλοι. Σκύβουμε, μαζεύουμε το νερό από την ταφόπλακα, το φιλούμε σαν αγιασμένο μύρο. Ανάβουμε το καντήλι σου, στολίζουμε τον τάφο σου με φρέσκα λουλούδια, σου λέμε τα λόγια της αγάπης μας και σε αφήνουμε με βαριά καρδιά. Σέρνουμε τα βήματα, σε αφήνουμε στην αιώνια σου κατοικία και γυρίζουμε στο σπίτι μας. Η ταφόπλακα που σκέπασε το σώμα σου τη μέρα της κηδείας σου, σκέπασε για πάντα και τις δικές μας τις καρδιές. Ο πόνος είναι πάντα ο ίδιος και ακόμα πιο δυνατός, αφού τώρα πια έσβησε για πάντα η ελπίδα. Είναι ο πόνος που νιώθει η κάθε νοσημένη μάνα, σύζυγος, κόρη, αδελφή ενός ήρωα πρώην αγνοούμενου. Όλοι οι άλλοι ζουν τις δικές τους ζωές με χαρές, προσδοκίες και ελπίδα. Δεν ασχολούνται με τον δικό τους πόνο. Η πολιτεία, η Εκκλησία, τα κόμματα και όλοι οι υπόλοιποι δεν σας χρωστούν πια τίποτα. Ούτε καν μια τυπική ευχή, ένα λόγο παρηγορίας στην νοσημένη μάνα που έδωσε στην πατρίδα το βαστάρι της, ότι πιο πολύτιμο είχε στη ζωή της.» Μ.Π.

paraschos@kathimerini.com.cy

Σκοπίστε στο www.kathimerini.com.cy

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Από οικοδόμος, μαχητής του Διαστήματος

Τον **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Το να είσαι το πρόσωπο που επιλέγει ο Τζέιμς Κάμερον για τον κεντρικό ρόλο της ταινίας που σκηνοθετεί δέκα χρόνια μετά τη μεγαλύτερη εμπορική επιτυχία όλων των εποχών είναι μεγάλη τιμή. Ειδικά για έναν 33χρονο Αυστραλό ηθοποιό που δεν έχει μεγάλη φιλμογραφία με σημαντικές επιτυχίες. Ο Σαμ Γουόρθινγκτον, που νωρίτερα αυτή τη χρονιά τον είδαμε να κλέβει την παράσταση από τον Κριστιαν Μπέλι στο «Terminator Salvation», θα είναι αναμφίβολα ένα από τα ονόματα που θα πρωταγωνιστήσουν στον κινηματογράφο τα τελευταία χρόνια, καθώς εκτός από το δυναμικό του παρουσιαστικό, έχει και την παιδεία του καλού ηθοποιού. Όμως, ο Γουόρθινγκτον δεν ήθελε να γίνει ποτέ ηθοποιός. Ήταν οικοδόμος και στα 19 του ακολούθησε ένα κορίτσι που ήθελε να δώσει εξετάσεις στη δραματική σχολή που σπούδασαν η Κέτ Μπλάνκο και ο Μελ Γκίμπσον. Εκείνος πέρασε, εκείνη όχι. Στο «Avatar» ο Γουόρθινγκτον παίζει τον ρόλο του Τζέιμς Σάλι, ενός ανά-

πυρου πρώην πεζοναύτη ο οποίος συμμετέχει σε μια αποστολή στο Διάστημα με στόχο την εκδίωξη μιας εξωγήινης φυλής και της εκμετάλλευσής των σπάνιων κοιτασμάτων που κρύβονται κάτω από τη γη τους.

«Νομίζω ότι το θέμα είναι πολύ σχετικό με τη σημερινή κατάσταση», λέει ο Γουόρθινγκτον, «επειδή στις μέρες μας πηγαίνουμε σε άλλες χώρες να πολεμήσουμε για τη γη τους και τις πηγές τους, όπως το πετρέλαιο, και στην πορεία καταστρέφουμε τον πολιτισμό τους, έστω κι αν γνωρίζουμε ελάχιστα γι' αυτούς. Πιστεύω ότι υπάρχουν πολλές τέτοιες πολιτικές αναφορές στο «Avatar».

— **Πώς ήταν η συνεργασία με τον Κάμερον;**
— Ήταν καταπληκτική εμπειρία. Ο Τζιμ είναι στη θέση που βρίσκεται για πολλούς λόγους, όμως ο σημαντικότερος νομίζω ότι είναι επειδή είναι πολύ γενναίος, όχι μόνο σε ό, τι έχει να κάνει με αυτό που προσπαθεί να πετύχει σε τεχνολογικό επίπεδο, αλλά και επειδή η τελευταία του ταινία ήταν ο «Τιτανικός». Χρειάζεται πολύ θάρρος

Ο 33χρονος ηθοποιός Σαμ Γουόρθινγκτον δικαιώσε την επιλογή του Τζέιμς Κάμερον για τον κεντρικό ρόλο του «Avatar»

για κάποιον ώστε να βγει από τη σκιά της μεγαλύτερης ταινίας όλων των εποχών. Στη δουλειά του είναι απόλυτα αφοσιωμένος και όλοι εργαζόμενοι 18 ώρες τη μέρα για 14 μήνες. Αντιμετωπίζει το γύρισμα σαν έναν πόλεμο. Όλοι έχουν τον ρόλο τους και όλοι είναι μαζί, με εκείνον στρατηγό.

— **Πώς κερδίσατε τον ρόλο;**

— Έκανα μια οντισιόν στην Αυστραλία. Ήταν μια οντισιόν στα «τυφλά». Δεν ήξερα για ποια ταινία ήταν ούτε ποιος σκηνοθέτης θα με έβλεπε. Έπρεπε απλώς να αυτοσχεδιάσω για δύο λεπτά σε ένα βίντεο και όταν πήγα, μου βγήκε σαν στάση το «δεν πάει στο διάολο!», επειδή σκεφτόμουν ότι δεν γίνεται να μη μου λένε περί τι

vos πρόκειται. Έτσι βγήκα λίγο αντάρτς στο βίντεο. Δύο εβδομάδες αργότερα, μου τηλεφώνησαν και μου είπαν: «Θέλεις να γνωρίσεις τον Τζιμ Κάμερον;». Τον συνάντησα και είπα ότι σ' αυτά τα δύο λεπτά είδα μια σπίθα στο βλέμμα μου, μια επαναστατική φύση που του άρεσε. Μου είπε: «Πάμε να δουλέψουμε» και περάσαμε τους επόμενους έξι μήνες προσπαθώντας να αναπτύξουμε αυτήν την επαναστατική φύση και να την εντάξουμε στον χαρακτήρα του Τζέιμς Σάλι.

Τριλογία

— **Θα συμμετείχατε σε ένα σίκουελ;**
— Έχουμε όλοι υπογράψει για μια τριλογία, αν και νομίζω ότι με τους ρυθμούς που κάναμε να τελειώσουμε την πρώτη, στην τρίτη θα είμαι γύρω στα 94! Υπήρξαν άνθρωποι που συνεργεία που μέχρι να τελειώσουμε την ταινία απέκτησαν όχι ένα, αλλά δύο παιδιά! Αν όμως έχουμε το προνόμιο να γίνει ένα δεύτερο «Avatar», θα είναι σπουδαίο για όλους. Ξέρω ότι ο Τζιμ έχει μερικές πολύ ωραίες ιδέες και θα ήθελα πολύ να συμμετάσχω.

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: **ΜΙΧΑΗΛΗΣ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ**

49 χρόνια πριν στην «Κ»

3.1.1961

ΚΡΟΥΣΤΣΕΦ-ΚΑΡΑΜΑΝΑΗΣ: Ο προθητογράφος της Σοβ. Ένώσεως κ. Ν. Κρούσσεφ διά μνημόσυνό του προς τον προθητογράφο κ. Κ. Καραμανλίν, «εμφράζει την ελπίδα ότι κατά το νέο έτος οι σχέσεις μεταξύ των Κυβερνήσεων Ελλάδος - Σοβ. Ένώσεως θα αναπτύχθουν προς το συμφέρον των λαών των δύο χωρών και της διεθνούς ειρήνης». Είς την απάντησή του, ο κ. Καραμανλίν, αντερχόμενος, τονίζει ότι η διατυπωμένη ελπίς «ανταποκρίνεται προς την σταθεράν επιθυμίαν και επιδιώξιν της ελληνικής Κυβερνήσεως».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ: Οί Βασιλείς, ο Διάδοχος Κωνσταντίνος, οί τ. Βασιλείς της Ρουμανίας, η Βασιλομήτορ Έλενη της Ρουμανίας, οί Πριγκίπισσαι Σοφία και Ειρήνη και ο Πρίγκιψ Μιχαήλ, έτιμησαν τό γέμισα και την έν συνεχεία δεξίωσιν που έδόθη την πρώτην τοῦ έτους υπό τοῦ Μ. Αἰθάλου και της κ. Δ. Λεβίδης εἰς τήν οἰκίαν των, εἰς τό Χαγιάτι. Παρευρέθησαν επίσης: Ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως και ἡ κ. Κ. Καραμανλίν, ὁ ὑπουργός Ἐσωτερικῶν και ἡ κ. Εὐ. Ἀβέρωφ, ἡ Μ. Κυρία τῆς Αἰθλῆς κ. Μαίρη Καρόλου, ὁ Αἰτάλης και ἡ κ. Π. Λελοῦδα, ὁ Τελετάλης και ἡ κ. Α. Σταθάτου, οί Κυρίαί ἐπὶ τῶν Τιμῶν κ. Κουντουριώτη και δνὶς Ἐλένη Κοριζῆ, ὁ στρατηγός Παπαδιαμαντόπουλος, ὁ ἴταχος και ἡ κ. Βλ. Λεβίδη, ὁ ἐπίτιμος Τελετάλης και ἡ κ. Ι. Τατρίδη, ὁ κ. και ἡ κ. Κ. Τσαλδάρη, πολλὰ μέλη τοῦ Διαπλοματικῶν Σωματός, ὁ κ. Δ. Χέλμης, ὁ κ. Χρ. Καρόλου, οί καθηγηταί και αἱ κυρίαί: Β. Μαλάμου και Θ. Δοξιάδη - πρίγκιψ Σασιέχα, ὁ κ. και ἡ κ. Χ. Ζαλοκώστα, ὁ κ. και ἡ κ. Ι. Σεργιέη ὁ κ. και ἡ κ. Ρίξ, ὁ κ. Β. Ροσολύμης, ὁ κ. Μαλαμίδης, ὁ κ. Σ. Κόρταλης, ὁ κ. και ἡ κ. Ν. Ροκ-Μελά, ὁ κ. Γ. Λεβίδης, ὁ κ. Φρ. Σαυτερίης, ὁ κ. Μιλτ. Ἐβερτ, ὁ κ. Σ. Στατήρης, ὁ κ. Γ. Ἀνδρεάδης, ὁ κ. Ι. Στάτος, ὁ κ. Ν. Λαντί, ὁ κ. Κατσαμπόπουλος, ἡ δνὶς Φλωράνης Λαλοῦτ, ἡ δνὶς Μαρία - Λάουρα Μαυράκη, ἡ δνὶς Σοφία Φοῦκς, ἡ δνὶς Σασιέχα, ἡ δνὶς Ρίτα Δοξιάδη, ἡ δνὶς Εἰρήνη Μαλάμου, ἡ δνὶς Κατ. Ἐβερτ, ἡ δνὶς Σ. Ροσολύμης, ἡ δνὶς Ξένη Σεμετέιερ, ἡ δνὶς Μερχάτη, ἡ δνὶς Κοῦκα Ἀνζού, ἡ δνὶς Μαρίνα Καραῖλα και ἄλλοι.

Εξιάδη - πρίγκιψ Σασιέχα, ὁ κ. και ἡ κ. Χ. Ζαλοκώστα, ὁ κ. και ἡ κ. Ι. Σεργιέη ὁ κ. και ἡ κ. Ρίξ, ὁ κ. Β. Ροσολύμης, ὁ κ. Μαλαμίδης, ὁ κ. Σ. Κόρταλης, ὁ κ. και ἡ κ. Ν. Ροκ-Μελά, ὁ κ. Γ. Λεβίδης, ὁ κ. Φρ. Σαυτερίης, ὁ κ. Μιλτ. Ἐβερτ, ὁ κ. Σ. Στατήρης, ὁ κ. Γ. Ἀνδρεάδης, ὁ κ. Ι. Στάτος, ὁ κ. Ν. Λαντί, ὁ κ. Κατσαμπόπουλος, ἡ δνὶς Φλωράνης Λαλοῦτ, ἡ δνὶς Μαρία - Λάουρα Μαυράκη, ἡ δνὶς Σοφία Φοῦκς, ἡ δνὶς Σασιέχα, ἡ δνὶς Ρίτα Δοξιάδη, ἡ δνὶς Εἰρήνη Μαλάμου, ἡ δνὶς Κατ. Ἐβερτ, ἡ δνὶς Σ. Ροσολύμης, ἡ δνὶς Ξένη Σεμετέιερ, ἡ δνὶς Μερχάτη, ἡ δνὶς Κοῦκα Ἀνζού, ἡ δνὶς Μαρίνα Καραῖλα και ἄλλοι.

Με ἄριστα το 10

Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΘΟΡΟΣ**

1 Στην κυβέρνηση και στην οικονομική της πολιτική. Έδειξε αδυναμία να αντιληφθεί την παγκόσμια οικονομική ύφεση και με τις κινήσεις της ή και την ακινοσία της χειρότερη με τα πράγματα. Εγκλωβισμένοι σε αγκυλώσεις, χωρίς στρατηγική και καθαρό μυαλό.

2 Στον Χαρίλαο Σταυράκη. Στην αρχή της κυβερνητικής θητείας θεωρείτο ως ένα από τα τεράστια συν της κυβέρνησης. Σήμερα έχει καταντήσει (ή τον έχουν καταντήσει) βαριά στην ψυχολογία της αγοράς. Αν τον υποχρεώνει το «βαθύ κράτος του ΑΚΕΛ» σε αυτές τις αποφάσεις, ας τα βροντήξει και να φύγει. Αν δεν τον κάνει, είναι ο μεγάλος υπεύθυνος για τα χάλια της οικονομίας. Και θα είναι ο αποδιονομιαός τράγος.

3 Στην «Αλήθεια». Κάποιοι προφανώς δεν ήθελαν την επιστροφή του «γκουρού» της κυπριακής οικονομίας Μιχάλη Σαρρή και έπαιξαν το όνομά του, για να τον κάψουν. Προφανώς θα είχαν προηγουμένα με τον πρώην υπουργό, από τη θητεία του στην κυβέρνηση Παπαδόπουλου. Τους είχε βάλει χέρι στα ιχθυοτροφεία ή στις ενοικιάσεις γραφείων στην κυβέρνηση;

4 Στον Νίκο Αναστασιάδη. Λίγο αργά θυμήθηκε να το γυρίσει στο «σκληρό ροκ» για το Κυπριακό, μάλιστα χωρίς λόγο και αιτία. Ο «σύντροφος» Νίκος υιοθετεί τη στρατηγική Κασουλίδη «δύο βήματα πίσω, όχι ένα βήμα μπροστά από τον Πρόεδρο Χριστόφια στο Κυπριακό», ενώ θυμήθηκε και την πρόταση του ευρωβουλευτή για «διαγνώμη διαπραγματεύσεως». Δεν παίρνει τον Ιωάννη

Αμετάβλητη η θητεία: Ο καλός μύλος της κρίσης όλα τα αλέθει.

για σύμβουλο επικοινωνίας να μην ξοδεύσει ούτε άδικα σε Ελλαδίτες, Πρόεδρε;

5 Στον Πρόεδρο Χριστόφια. Παίζει πλέον εκ του ασφαλούς με τους Καρογιάν και Ομήρου, μιας και οι δυο τελευταίοι του δείχνουν κάθε μέρα την ευκαιριακή τους παρουσία στην πολιτική. Αν κάποιος, πάντως, ψάξει πίσω από τις φωνές αυτών που θέλουν συνεργασία ΔΗΣΥ-ΑΚΕΛ, κρύβεται η πρόθεση πολιτικής απαλλαγής από τις πολι-

τικές δυνάμεις πελατειακού χαρακτήρα, με απώτερο στόχο τη νομή της εξουσίας. Λέτε να έχουν δίκαιο;

6 Στην πολιτική της κυβέρνησης για τα καζίνο. Όπως, Πρόεδρε, έχετε προσέξει, οι Κύπριοι δεν παίζουν τυχερά παιχνίδια, δεν υπάρχει τζόγος, κανείς δεν πάει στα καζίνο των Κατεχομένων, αλλά ούτε στην Πάρνηθα και στο Λουτράκι. Το πλέον, όμως, σημαντικό είναι πως με την πολιτική

ΕΙΠΕ

Πρόεδρος Χριστόφιας: Αξιοθρήνητο εσωτερικό μέτωπο.

ΗΘΕΛΕ ΝΑ ΠΕΙ

Αν είναι να φύγουν, ας φύγουν σιωρ. Να μας μείνει και το φυσικό αέριο.

σας εναντίον των καζίνο έχετε πατάξει την παρανομία, τη μαφία των «συλλόγων», τις δολοφονίες των «νονών», αλλά και τη μαστροπεία. Εύγε σας, να μη σας ματιάσομε.

7 Στο Κακουργιοδικείο. Κατάδικαε την αδερφή του Αλ Καπόνε σε επτά χρόνια φυλάκιση για εμπόριο ναρκωτικών και τον άντρα της σε 31,5 χρόνια. Σοι πάει το βασίλειο...

8 Στον Μιλτιάδη Νεοφύτου. Προφανώς ο άνθρωπος βρήκε τρόπο να κτίξει κτήρια και δρόμους στη μισή τιμή των ανταγωνιστών του. Κάποια νέα εφεύρεση θα ανακάλυψε στα υψηλής τεχνολογίας γραφεία του ο Μιλτιάδης και έπεσαν όλοι να τον φράνε. Να μην μπορεί κανείς να δει την προκοπή του άλλου.

9 Στον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη. Την ημέρα που πέθανε ο - κατά πολύ νεότερος - φανατικός του εκθρόνος, Νίκος Κακουλάνης, βγήκε μετά από καιρό και μίλησε για την ανάγκη «σχηματισμού κυβέρνησης εθνικής ανάγκης» στην Ελλάδα, λόγω των προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας. Μέχρι να τυπωθεί η εφημερίδα, δεν έγινε γνωστό πόσα αεροπλάνα έπεσαν.

10 Στην απαγόρευση καπνίσματος. Στην Ελλάδα στατιστικές λένε πως από την απαγόρευση μειώθηκε η κατανάλωση του καπνού κατά 25%. Και στα δικά μας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας «Η Καθημερινή» Α.Ε. - Έκδοση Εντύπων - Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης»

Πρόεδρος Δ.Σ.: **ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ** ■ Διευθύνων Σύμβουλος: **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ** ■ Διευθυντής: **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ** ■ Αρχισυντάκτης: **ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**
Υπεύθυνος Οικονομικού: **ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΕΡΣΙΑΝΗΣ** ■ Υπεύθυνος Καλλιτεχνικού: **ΚΩΣΤΑΣ ΣΑΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ** ■ Υπεύθυνος Ατελιέ: **ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ**

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδότης: **ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΡΚΑΠΑΝΝΗΣ** ■ Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ** ■ Διευθυνση συντάξεως: **ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ - ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΛΙΤΗΣ - ΚΑΤΗ ΦΑΦΟΥΤΗΣ**

Το τελευταίο χαρτί του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ

Το περιβάλλον του Τ/κ ηγέτη ανεβάζει τον πήχη των προσδοκιών για τις εντατικές, προσβλέποντας σε «προεκλογικά» κέρδη

Της **ΡΟΝΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ**

Στην αυριανή συνάντηση των Δημήτρη Χριστόφια και Μεχμέτ Αλί Ταλάτ θα οριστικοποιηθεί η φόρμουλα των εντατικών διαπραγματεύσεων. Ωστόσο όλες οι πληροφορίες συγκλίνουν στο ότι τελικά στους δύο ηγέτες εναπόκειται και η σειρά της συζήτησης των κεφαλαίων και ο τρόπος με τον οποίο θα συζητούνται τα θέματα. Είναι η ίδια τακτική που ακολουθείται έως τώρα στις απευθείας διαπραγματεύσεις με τις κατ' ιδίαν συναντήσεις των Χριστόφια-Ταλάτ.

Δεν ήταν λίγες οι φορές που στις κατ' ιδίαν συναντήσεις συζητούνταν θέματα εκτός ατζέντας ή με άλλη σειρά από εκείνη που είχε ανακοινωθεί. Με άλλα λόγια, όλα είναι ανοικτά στο εξάημερο των εντατικών διαπραγματεύσεων, ακόμη και η συνέχισή τους μέσα στον Φεβρουάριο. Στενός συνεργάτης του Τ/κ ηγέτη, με τον οποίον μίλησε η «Κ», μας έλεγε πως δεν αποκλείεται, εάν υπάρξει σημαντική πρόοδος στο εξάημερο των εντατικών, οι συνομιλίες να συνεχιστούν και τον Φεβρουάριο, μήνας που μέχρι τώρα καταγραφόταν από τις πληροφορίες ως μήνας διακοπής των συνομιλιών, λόγω της προεκλογικής εκστρατείας στα Κατεχόμενα.

Σύμφωνα με τον ίδιο συνεργάτη του Ταλάτ, η τ/κ πλευρά θα επεκρίσει την εξερεύρεση συγκλίσεων στα τρία κεφάλαια που θα συζητηθούν και είναι κάτι που και οι ίδιοι οι συνεργάτες του Ταλάτ επιθυμούν, καθώς η μη ύπαρξη πρόδου στο Κυπριακό τον Ιανουάριο θα υπογράψει και την αποτυχία του Ταλάτ να επανεκλεγεί στην ηγεσία των Τ/κ. Ήδη, δημοσκόπηση που διενεργήθηκε στα Κατεχόμενα φέρει τον Έρογλου να εκλέγεται στην ηγεσία των Τ/κ από τον πρώτο κύκλο γύρω των λεγόμενων εκλογών. Ο συνεργάτης του Ταλάτ υποστήριξε ότι υπάρχει η προσδοκία στην τ/κ πλευρά για πρόοδο τον

Ιανουάριο, συνέχιση των συνομιλιών τον Φεβρουάριο και ίσως ακόμη και διεξαγωγή δημοψηφίσματος τον Απρίλιο, πριν δηλαδή από τις λεγόμενες εκλογές στα Κατεχόμενα. Ενδεχομένως να είναι αυτός και ο μόνος τρόπος να διασωθεί ο Ταλάτ και να επανεκλεγεί, καθώς με τον Έρογλου συνομιλητή είναι σχεδόν απίθανο να υπάρξουν συγχλίσεις στα κεφάλαια, με δεδομένες τις μέχρι τώρα θέσεις του Έρογλου για

Θα υπάρξει πρόοδος, μόνον εάν μετακινηθούν από τις θέσεις τους, απαντά η ε/κ πλευρά

δύο χωριστά κράτη. Την προσδοκία που υπάρχει στο περιβάλλον του Ταλάτ δεν φαίνεται να συμμερίζεται η ε/κ πλευρά. Σύμφωνα με αρμόδιες πηγές, εάν η τ/κ πλευρά δεν διαμορφώσει τις θέσεις της και δεν καταθέσει θέσεις που συνάδουν με δικιωνική, δικαιοδική μορφοποίηση και τη δημιουργία ενός και μόνου κράτους με ισχυρή ενιαία εξουσία, είναι αδύνατον να βρεθεί λύση και είναι πολύ πιο δύσκολο αυτή να βρεθεί μέχρι τον Απρίλιο.

Ακόμα και στις εντατικές του Ιανουαρίου, η ε/κ πλευρά θεωρεί απίθανο να υπάρξει συμφωνία τέτοια, που να επιτρέπει την υπογραφή και ανακοίνωση ενδιάμεσων συμφωνίας, κάτι που επαναβεβαίωσε και πρόσφατα με δηλώσεις του ο Πρόεδρος Χριστόφιας. Όπως έλεγε άλλωστε και αρμόδια πηγή στην «Κ», ακόμη και ένα κεφάλαιο είναι σχεδόν απίθανο να «κλειδώσει», αφού οι διαφωνίες είναι πολλές και οι θέσεις της τ/κ πλευράς περισσότερο συνομοσπονδιακές, παρά ενωτικές. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, δεν αποκλείεται να υπάρξει μετακίνηση της τ/κ πλευράς στο κεφάλαιο Διακυβέρνηση και Κατανομή Εξουσιών, να αποδεχτεί δηλαδή την αναθεωρημένη

πρόταση του Δημήτρη Χριστόφια στο ζήτημα της εκ περιτροπής προεδρίας. Τονίζουν, ωστόσο, οι ίδιες πηγές πως, αν η τ/κ πλευρά επιμένει στη θέση της για εκλογή του προέδρου και αντιπροέδρου από τη Γερουσία και όχι απευθείας από τον λαό, τότε δεν μπορεί να καταγραφεί συμφωνία σε αυτό το ζήτημα.

«Είναι εκτός συζήτησης να γίνει αποδεκτή η εκλογή από τη Γερουσία», μας ελέχθη χαρακτηριστικά. Σχετικά με το ενδεχόμενο μετακίνησης της τουρκικής πλευράς στο κεφάλαιο Διακυβέρνηση, δεν μπορεί να παραγνωριστεί και η πληροφορία που δημοσιεύτηκε στην τουρκική «Χουριέτ» μετά τη συνάντηση Έρογλου-Ερττογάν στην Άγκυρα. Σύμφωνα με το δημοσίευμα: «Κατά τον Έρογλου, η ε/κ πρόταση για "διασταυρούμενη" ψηφοφορία, με την οποία οι Ε/κ ψηφοφόροι θα έχουν κατά 20% επιρροή στην εκλογή ηγετών στην τ/κ πλευρά και αντίστροφα, που φέρεται να σκοπεύει να αποδεχθεί ο Ταλάτ, είναι απαράδεκτη, γιατί αποτελεί οπισθοδρόμηση, ακόμη και σε σχέση με το σύστημα που καθιερώθηκε το 1960, με την ανακάλυψη του κυπριακού κράτους». Στο ίδιο δημοσίευμα αναφέρεται πως η τουρκική πλευρά θα ζητήσει ως αντάλλαγμα της αποδοχής της εκ περιτροπής προεδρίας την αποδοχή εκ μέρους της ε/κ πλευράς του δικαιώματος των Τούρκων υπηκόων στην ελεύθερη είσοδο, ελεύθερη διακίνηση, ελεύθερη εγκατάσταση κι ελεύθερη απόκτηση περιουσίας. Όσον αφορά το κεφάλαιο Ε.Ε., η ε/κ πλευρά τονίζει πως δεν μπορεί επίσης να γίνει αποδεκτή η μέχρι τώρα θέση της τουρκικής πλευράς για κατάργηση του Πρωτοκόλλου 10.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΗ

Πονοκέφαλος για ΟΗΕ το οικονομικό κόστος της λύσης. **Σελ. 4**

Δημήτρης Χριστόφιας και Μεχμέτ Αλί Ταλάτ θα καθορίσουν αύριο την ατζέντα των εξαήμερων εντατικών διαπραγματεύσεων, οι οποίες θα αρχίσουν τη Δευτέρα 11 Ιανουαρίου.

Wi-fi, φαγητό και χώρος για ΤΕΤ-Α ΤΕΤ

Γιώργος Ιακώβου και Οζντίλ Ναμί επιθεώρησαν την περασμένη Τρίτη τον χώρο όπου θα διεξάγονται οι συνομιλίες. Όπως είχε γράψει η «Κ», ο χώρος διαμορφώθηκε κατάλληλα για τις διαπραγματεύσεις που θα διεξαχθούν από τους Δημήτρη Χριστόφια, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, Γιώργο Ιακώβου και Οζντίλ Ναμί στην παρουσία του Αλεξάντερ Ντάουνερ, ενώ δημιουργήθηκε και χώρος για τις κατ' ιδίαν συναντήσεις των δύο ηγετών. Επίσης, διαμορφώθηκαν κατάλληλα αίθουσες για τα μέλη των ομάδων εργασίας που πιθανόν να κληθούν εντός της αίθουσας της διαπραγματεύσεως, εάν παρα-

στεί ανάγκη. Στις αίθουσες υπάρχουν γραφειακός εξοπλισμός, ηλεκτρονικοί υπολογιστές και ασύρματη σύνδεση για το Διαδίκτυο. Υπάρχουν ακόμη δύο δωμάτια κατάλληλα εξοπλισμένα, τα οποία θα μπορεί ο κάθε ηγέτης να χρησιμοποιεί, όποτε κρίνει σκόπιμο. Έχει διαμορφωθεί επίσης χώρος για φαγητό, με μέρη των Ηνωμένων Εθνών. Οι συνομιλίες θα διεξαχθούν στις 11, 12 και 13 Ιανουαρίου και στις 18, 19 και 20 του ίδιου μήνα. Θα αρχίζουν στις 10 το πρωί και θα ολοκληρώνονται στις έξι με επτά το απόγευμα.

DESIRE. | A unique diamond in the shape of the Montblanc emblem, floating within a transparent dome, spreads a hint of feminine sensuality wherever it is seen.

Etoile de Montblanc, a writing jewel that words fail to describe. MONTBLANC. A STORY TO TELL.

**MONT
BLANC**

WWW.MONTBLANC.COM

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol - Paphos, Tel.: 22 897 361

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Τρομάζει το υψηλό κόστος της λύσης

Η δυσκολία στην εξεύρεση διεθνών δωρητών εξαιτίας της παγκόσμιας κρίσης και οι ανησυχίες για την οικονομία πονοκεφαλιάζουν τα Η.Ε.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΝΙΑΩΤΗ**

Τον **Απρίλιο** του 2004, λίγες μέρες πριν τεθεί σε δημοψήφισμα το Σχέδιο Ανάν, πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, μία «Συνδιάσκεψη Δωρητών», με

στόχο τη συγκέντρωση χρημάτων για την κάλυψη τμήματος του κόστους της λύσης, με αιχμή το Στεγαστικό (Περιουσιακό). Το σύνολο των υποσχέσεων που δόθηκαν ανήλθαν σε 800 εκατομμύρια δολάρια, εκ των οποίων τα μισά υποσχέθηκαν οι ΗΠΑ. Τον προηγούμενο μήνα, πιο συγκεκριμένα στις 8/12/2009, όταν ο ειδικός σύμβουλος του γε-

νικού γραμματέα, Αλεξάντερ Ντάουερ, συναντήθηκε στην Ουάσινγκτον με την υπουργό Εξωτερικών, Χίλαρι Κλίντον, τον υφυπουργό Εξωτερικών, Φίλιπ Γκρόντον, όπως και με τη διευθύντρια Ευρώπης του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας, Ελιζαμπέθ Ράσελ-Ράνταλ, το οικονομικό κόστος της λύσης ήταν μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν, όχι ό-

μως και το αν ακόμη ισχύει η υπόσχεση των ΗΠΑ, του 2004. Μάλιστα, όπως μας είπε συνεργάτης του κ. Ντάουερ, ίσως είναι δύσκολο το αμερικανικό Κογκρέσο να εγκρίνει βοήθεια για ένα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ο Κύπρος, ιδίως σε μία περίοδο οικονομικής στενότητας για τις ΗΠΑ και ολόκληρο τον κόσμο.

Αξιωματούχος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ τον οποίο ρωτήσαμε αν η υπόσχεση για τα 400 εκατομμύρια δολάρια ισχύει ακόμη, μας απάντησε ότι «η προηγούμενη υπόσχεσή μας έγινε ειδικά σε σχέση με την εφαρμογή του σχεδίου Ανάν και δεν ισχύει πλέον, καθώς το σχέδιο απορρίφθηκε. Οι ΗΠΑ συνεχίζουν να υποστηρίζουν τις προσπάθειες των πλευρών να φτάσουν σε δίκαιη και διαρκή διευθέτηση που θα επανεκτιμήσει την Κύπρο σε μία διζωνική και δικονομική ομοσπονδία».

Πηγή του ελληνικού λόμπι στην Ουάσινγκτον, σχολιάζοντας την άποψη του συνεργάτη του κ. Ντάουερ είπε ότι δεν ισχύει, αφού οι ΗΠΑ εγκρίνουν κάθε χρόνο ανθρωπιστική βοήθεια ύψους 20 εκατομμυρίων δολαρίων για την Κύπρο. Κι αν φτάσουν τα πράγματα κοντά σε λύση, με την οποία θα συμφωνεί και η Ομογένεια των ΗΠΑ, σίγουρα το ελληνικό λόμπι είναι σε θέση με παρεμβάσεις του και προς την κυβέρνηση και προς το Κογκρέσο, να αρθούν οι όποιες επιφυλάξεις.

Ωστόσο, ένα είναι σίγουρο. Το θέμα αν και έχει απασχολήσει κατά καιρούς εμπειρογνώμονες των δύο κοινοτήτων και του ΟΗΕ, οι συζητήσεις δεν έχουν μπει σε βάθος, όχι μόνο γιατί οι αριθμοί είναι άμεσα συναρτημένοι από τις διευθετήσεις που θα γίνουν στο Εδαφικό και στο Περιουσιακό, αλλά και γιατί «φοβίζει». Μάλιστα, χαρακτηριστική είναι η τοποθέτηση του Ελληνοκύπριου αντιπροσώπου, πρέσβη Ανδρέα Μαυρομάτη, στη συνάντηση των αντιπροσώπων των δύο πλευρών με τους εκπαιδευτικούς του γ.γ. (στις 9/5/2009), όπως την καταγράφουν οι πρακτικογράφοι των Ηνωμένων Εθνών. «Θα φοβιζέ τον κόσμο η αναφορά στο κόστος της διευθέτησης, πριν γνωρίσει τις πραγματικότητες της διευθέτησης», φαίνεται να δηλώνει ο κ. Μαυρομάτης.

Ποιος θα πληρώσει;

Οι ανεπίσημες εκτιμήσεις των Ηνωμένων Εθνών για το κόστος της λύσης, όπως προκύπτουν από μήνυμα της αξιωματούχου του διεθνούς οργανισμού, Φίονα Μιούλεν (εκ των διαρρηυσάντων εγγράφων), ποικίλουν. Η χαμηλή πρόβλεψη μιλά για 6 δισεκατομμύρια ευρώ (με περιορισμένη ανέγερση νέων οικισμάτων και αποζημιώσεις, βάσει του 5ου Σχεδίου Ανάν) και η υψηλή 19 δισεκατομμύρια (με εκτεταμένη ανέγερση νέων οικιών και αποζημιώσεις, βάσει του 3ου Σχεδίου Ανάν). Ωστόσο, η ίδια υποστηρίζει πως οι περιουσιακές αποζημιώσεις δεν θα πρέπει να θεωρη-

Τα **Ηνωμένα Έθνη** υπολογίζουν στα 20 δισεκατομμύρια δολάρια το ποσό που απαιτείται για κάλυψη του κόστους της λύσης (με πλέον μεγάλο εκείνο που αφορά το Στεγαστικό-Περιουσιακό). Το αρνητικό σκηνικό που επικρατεί διεθνώς εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, καθιστά δύσκολη τη συγκέντρωση ποσού πέραν των 5 δισεκατομμυρίων από δωρητές.

Καλούνται να βρουν λύσεις στην οικονομική παράμετρο, πριν υπονομευθεί η προσπάθεια λύσης

θούν αυστηρά ως κόστος (κάτι που επίσης σημειώνεται και στη μελέτη που συνοψογράφει με την Πράξη Αντωνιάδου και την ΟΥΛΕΜ Ογκιούζ, «Ανοικοδομώντας ξανά την επανενωμένη Κύπρο, η επόμενη μέρα 2»). Η αποζημίωση υπολογίζεται ως μακροπρόθεσμη (με 30ετή ομόλογα), ενώ τονίζεται στις υποσημειώσεις ότι «όλη η διαφορά έγκειται στο πώς αποζημιωθεί».

Στη γραπτή του τοποθέτηση για τη συνάντηση που ηγετάν στις 23 Απριλίου 2009, ο Πρόεδρος Χριστόφιας ξεκαθάρισε ότι οποιεσδήποτε υποχρεώσεις δημιουργήθηκαν προ της επανένωσης θα αποτελούν υποχρέωση της κάθε ομοσπονδίας μονάδας και ότι αμφότερες θα πρέπει να αγωνιστούν για να διασφαλίσουν μία συμφωνία, ως μέρος της λύσης, ότι οι προηγούμενες οφειλές και τα χρέη προς Ελλάδα και Τουρκία θα απαλειφθούν. Επίσης ότι «η ομοσπονδιακή κυβέρνηση δεν θα επιβαρυνθεί με νέες υποχρεώσεις που θα προκύψουν από την επανένωση της νήσου (επιανεγκατάσταση του πληθυσμού, κόστος ερπνευτικής δύναμης). Το βάρος αυτό θα αποτρέψει την ομαλή διαδικασία επανένωσης και θα πρέπει να ενδώσουμε τις προσπάθειές μας, ώστε αυτά τα κόστη να αναληφθούν από τη διεθνή κοινότητα».

Μακροσκελές εμπιστευτικό έγγραφο των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο ετοιμάστηκε στις 8 Οκτωβρίου 2008, επισημαίνει ότι «στην ατυχή σπουδή της προς την αποτυχία, η διαδικασία Ανάν ενέπλεξε τη διεθνή κοινότητα των δωρητών, μόνο τη στιγμή που το σχέδιο ήταν ξεκάθαρα καθ' οδόν προς την απόρριψη στο ελληνοκυπριακό δημοψήφισμα. Εν συντομία, στη διεθνή Συνδιάσκεψη Δωρητών, στις 15 Απριλίου 2004, η συμμετοχή ήταν μηδαμινή κι οι υποσχέσεις ασήμαντες».

Πενιχρό ενδιαφέρον διεθνών δωρητών τον Απρίλιο του 2004

Στις **15-16 Απριλίου** 2004 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, η «Συνδιάσκεψη Δωρητών», με στόχο τη συγκέντρωση χρημάτων για την κάλυψη τμήματος του κόστους της λύσης. Οι εισφορές που εξαγγέλθηκαν ανήλθαν στο ποσό των 800 εκατ. δολαρίων, εκ των οποίων τα μισά υποσχέθηκαν οι ΗΠΑ. Σύμφωνα με τις τότε εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το κόστος της επανένωσης της Κύπρου υπολογίστηκε σε ένα ποσό της τάξεως των 962.000.1.082 δισ. ευρώ για τις ανάγκες οικοδομητικής κατοικιών για την περίοδο 2004-2009 και ένα επιπλέον ποσό γύρω στα 759-839 εκατ. ευρώ για την κάλυψη άλλων αναγκών, όπως το κόστος για τη δημιουργία έργων υποδομής, κοινωνικών υποδομών, την επανεγκατάσταση πολιτών στον τόπο καταγωγής, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την καταβολή μισθών κ.λπ.

Στις **20 Μαΐου**, μετά από συνάντηση του κ. Ντάουερ με την τότε υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδας, Ντόρα Μπακογιάννη, τα πρακτικά της συνάντησης φέρουν τον Αυστραλό ειδικό σύμβουλο του γ.γ. να δηλώνει ότι «τα 20 δισεκατομμύρια για τη διευθέτηση του Περιουσιακού δεν θα μπορούσαν να συγκεντρωθούν στη διάρκεια του παρόντος οικονομικού κλίματος. Ίσως 5 δισεκατομμύρια».

Αφενός η αρνητική οικονομική ατμόσφαιρα και αφετέρου η καθυστέρηση αντιμετώπισης των οικονομικών πιεχών της διευθέτησης κάνουν τον εξωτερικό εμπειρογνώμονα των Ηνωμένων Εθνών, καθηγητή του πανεπιστημίου της Οξφόρδης, Μαξ Ουάτσον, να κρούει το καμπανάκι του κινδύνου, σε μήνυμά του προς τη Φίονα Μιούλεν, στις 30 Ιουλίου 2009. Έχοντας ολοκληρωθεί μία «από τις τεχνικές βοήθειες αποστολές του στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, φορώντας – κατά την έκφρασή του – το καπέλο της Οξφόρδης», γράφει: «Οι συνολικές που είχα (σ.σ. με Τ/κ και Ε/κ) αύξησαν την ανησυχία μου για το πώς οι οικονομικές παράμετροι μπορούν να επηρεάσουν την πορεία προς τα δημοψήφισμα, στους επόμενους μήνες. Αρκετές παράμετροι, τις οποίες απαριθμώ παρακάτω πιο ολοκληρωμένα, θα μπορούσαν συνδυασμένοι να λειτουργήσουν και στις πλευρές εναντίον της επανένωσης. Εν συντομία είναι: α) Η ξαφνική κατανόηση ότι τα περιθώρια της οικονομίας στον Νότο στενεύουν και αντιμετωπίζει δι-

μοσιονομικά προβλήματα, β) ανησυχίες ότι ολόκληρη η οικονομία της νήσου θα υποθηκευθεί βαριά, για να πληρωθεί η επανένωση, γ) και σημαντικότερο, η έλλειψη ξεκάθαρων εικόνων για το πώς η οικονομική ενσωμάτωση (ολοκλήρωση) θα αποδώσει. Πιετώσεις είναι σημαντικό να ασχοληθούμε με αυτές τις ανησυχίες το συντομότερο».

Ο καθηγητής Ουάτσον αναλύει στη συνέχεια καθεμία από τις ανησυχίες του, ορισμένες από τις οποίες (για την κυπριακή οικονομία) συμμερίζονται και αξιωματούχοι της Κομισιόν και του ΔΝΤ, λέγοντας ότι θα απαιτηθεί πολύς χρόνος για την προσαρμογή του επί μακρόν ισχύοντος κοινωνικού μοντέλου της Κύπρου. Σύμφωνα με τον καθηγητή, υπάρχει αυξανόμενη ανησυχία στα μέρη, ότι η διεθνής χρηματοδότηση της επανένωσης δεν θα είναι εύκολη. Μάλιστα, η Τουρκία ανησυχεί και για την πιθανότητα να συνεχίσει να καλύπτει τα ελλείμματα στον Βορρά και μετά την επανένωση. Καταλήγοντας, ο κ. Ουάτσον ζητά επειγόντως να καταβληθεί «μία προσπάθεια υπό την ηγεσία των Ηνωμένων Εθνών, για να επιτευχθεί ουσιαστικό ξεπέρασμα αυτών των θεμάτων, προτού το θέμα της επανένωσης έλθει σε ψηφοφορία».

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΗ
Η άγνωστη μεσολάβση Θαπατέρο, το γέμια στη Στράγκα και οι ασπινάνιες που δεν άνοιξαν. **Στη σελ. 6**

Τον **Απρίλιο** του 2004 οι εκτιμήσεις της Κυπριακής κυβέρνησης ανέβασαν τις χρηματοδοτικές ανάγκες της λύσης στα 6,5 μέχρι 8 δισεκατομμύρια λίρες.

«Στενεύουν τα οικονομικά περιθώρια στον Νότο»

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΤΡΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ**

Προχωρώντας προς το 2010

Εισήλαμε ασιώς στο 2010. Ένα έτος κατά το οποίο το Κυπριακό θα διέλθει κρίση και καθοριστική καμπή. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι οι εξελίξεις που θα υπάρξουν θα καθορίσουν τη διάσταση του Κυπριακού για το μέλλον, είτε υπάρξει λύση είτε όχι. Έχει τεράστια σημασία λοιπόν τα κόμματα στην ελληνοκυπριακή κοινότητα να ενδώσουν τις δυνάμεις μας προς την κατεύθυνση της αντιμετώπισης της τουρκικής προκλητικότητας και αδιαιρέτη. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, χρειάζεται να χρησιμοποιηθούν ως βάση οι διαρκείς θέσεις του Εθνικού Συμβουλίου. Χρειάζεται να συσπειρωθούμε γύρω από τις άοκνες προσπάθειες που καταβάλλονται από τον Πρόεδρο Δ. Χριστόφια για εξεύρεση δίκαιης και βιώσιμης λύσης στο Κυπριακό.

Οι χειριριστές της πλευράς μας και οι

θέσεις του Προέδρου και του ΑΚΕΛ αποσκοπούν στο να δημιουργήσουν τις καλύτερες δυνατές προϋποθέσεις για την επίτευξη της λύσης. Μέχρι τώρα, παρ' όλες τις αντιδράσεις, πετύχαμε πολλά. Με την έναρξη των συνομιλιών, πετύχαμε να ξεκαθαρίσει η βάση λύσης, πάνω στην οποία θα διαπραγματευόνταν οι δύο ηγέτες. Λύση που δεν μπορεί και δεν πρέπει να εκτρέπεται από αυτά που έχουμε συμφωνήσει διαχρονικά με τη διεθνή κοινότητα. Λύση διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας, με πολιτική ισότητα, όπως καθορίζεται στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών. Αυτή η συμφωνία υπομολογήθηκε το 1977 και επαναβεβαιώθηκε το 1979 ως η ενδεδειγμένη επιλογή για την επανένωση της νήσου μας. Το ενωμένο κράτος που θα δημιουργηθεί επαναβεβαιώθηκε ότι θα έχει μία κυριαρχία, μία ιθαγένεια και μία

διεθνή προσωπικότητα. Παράλληλα, πετύχαμε να ξεκαθαρίσει σε όλους τους εμπλεκόμενους ότι κατά τη διαπραγμάτευση δεν θα υπάρξει οποιαδήποτε μορφή διαιτησίας. Δεν θα γίνουν αποδεκτά χρονοδιαγράμματα και η λύση θα είναι «κυπριακής ιδιοκτησίας». Αυτό σε καμία περίπτωση δεν απαλείφει την Τουρκία από τις ευθύνες της. Το Κυπριακό ήταν και παραμένει να είναι, πρωτίστως, θέμα εισβολής και παράνομης κατοχής.

Αυτή μας η εμμονή σε θέσεις αρχών και η συνέπεια με την οποία υπηρετούμε την εθνική μας υπόθεση είναι που εννοκλει τους διάφορους πολέμιους της λύσης έναντι και έναντι της κατοχικής διαχωριστικής γραμμής. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι οι πρόσφατες δηλώσεις του κ. Εργόλου από την Άγκυρα, ότι οι προτάσεις των ελληνοκυπριακών πλευρών παίρνουν

την άλλη κοινότητα πίσω και από το 1960. Το ΑΚΕΛ οδύετο έκρυψε από τον κυπριακό λαό ότι αυτή η προσπάθεια θα ήταν δύσκολη και θα περνούσε μέσα από συμπληγάδες. Η κατοχή και η βίαιη διαίρεση του τόπου και του λαού μας έχουν δημιουργήσει αριθμό δυσεπίλυτων προβλημάτων. Η ύπαρξή τους και η προβολή θέσεων και προτάσεων της τουρκικής πλευράς που βρίσκονται εκτός του συμφωνημένου πλαισίου, εμποδίζουν την επίτευξη ουσιαστικής προόδου. Η στάση της τουρκικής πλευράς μάς λυπεί, όμως δεν μας απογοητεύει ούτε μας εκτροχιάζει από τις στοχοπροσωπώμενες μας προσπάθειες. Οι συγχλίσεις που επιτεύχθηκαν ενισχύουν την πεποίθησή μας ότι με σκληρή δουλειά μπορούμε να σπρώξουμε τα πράγματα μπροστά.

Ως ΑΚΕΛ δεν θα κουραστούμε να επαναλαμβάνουμε ότι η μη επίτευξη λύ-

σης θα είναι καταστροφική για τον τόπο μας. Αν δυστυχώς δεν επιλυθεί το Κυπριακό, τα πράγματα δεν πρόκειται να παραμείνουν ως έχουν. Θα υπάρξει διολίσθηση, με κίνδυνο να οδηγηθούμε στη δικτοσύνη. Διχοτόμηση σημαίνει ξεπούλημα μεγάλου τμήματος της Κύπρου στην Τουρκία. Σημαίνει αφοσίωση των Κατεχομένων από την Τουρκία. Σημαίνει μεταφορά όσων εθνικών και στρατευμάτων θέλει η Τουρκία στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου. Μια τέτοια εξέλιξη θα είναι αρνητικότατη, με ανυπολόγιστες συνέπειες σε βάρος της Κύπρου.

Είναι γι' αυτόν τον λόγο που η κυβέρνηση αποφάσισε να προβεί σε ολοκληρωμένη ενημέρωση του λαού για τη λύση στην οποία στοχεύουμε και την ανάγκη να επιμείνουμε σ' αυτήν. Πρωτοβουλία την οποία εμείς, ως ΑΚΕΛ, χαιρετίζουμε και θα στηρίζου-

με με όλες μας τις δυνάμεις. Πρέπει να εξηγήσουμε στον λαό ποιες είναι οι επιλογές που έχει ενώπιόν του, τι θα γίνει και ο ίδιος να αποφασίσει προς ποια κατεύθυνση θα οδηγηθούν τα πράγματα. Είναι ο κυρίαρχος κυπριακός λαός που θα λάβει τις αποφάσεις που τον αφορούν και κανένας άλλος. Ο λαός δεν πρέπει να παρασυρθεί από συνθήματα ούτε εν αγνοία του να υποκύψει σε απειλές. Πρέπει να γνωρίζει. Και σε αυτήν την κρίσιμη καμπή της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας, το ΑΚΕΛ βρίσκεται και πάλι στην υπηρεσία του λαού και μπροστάρης των αγώνων του για ελευθερία, επανένωση και ευημερία. Εύχομαι το 2010 να φέρει την ειρήνη στον κόσμο και στην πολυπληθή μας πατρίδα την απελευθέρωση, την επανένωση και την ειρήνη.

Ο κ. Αντρός Κυπριανός, είναι γενικός γραμματέας της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Σαν θέλουν Καρογιάν και Ομήρου, τυφλα να έχουν οι διαφωνούντες

Παιχνίδια εξουσίας και επικοινωνιακής τακτικής στο στρατόπεδο της συνεργασίας ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

Του **ΝΙΚΟΥ ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΟΥ**

Επιλογή των ηγετών των κομμάτων ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ, Μάριου Καρογιάν και Γιαννάκη Ομήρου αντίστοιχα, είναι η συνέχιση στην παρούσα φάση της συνεργασίας με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και το ΑΚΕΛ. Παρά την όξυνση του κλίματος, παρά τη διαρροή στα ΜΜΕ πληροφοριών που, αν μη τι άλλο, θα καθιστούσαν πολιτικά άβολο το τετ-α-τετ του Δημήτρη Χριστόφια με τους Μάριο Καρογιάν και Γιαννάκη Ομήρου, όλες οι πλευρές βρήκαν για άλλη μια φορά τον τρόπο να επιτρέψουν στα χαρακώματα τους, συνεχίζοντας παράλληλα να απολαμβάνουν τα προνόμια που τους παρέχει η εξουσία.

Από τη μια, ο Δημήτρης Χριστόφιας συνεχίζει να τυγχάνει στήριξης από δύο κόμματα που διαφωνούν επί βασικών και ουσιαστικότητας κινήσεων του στο Κυπριακό. Από την άλλη, ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ παραμένουν κοντά στην εξουσία, απολαμβάνοντας θέσεις υπουργικές και όχι μόνο, παρά τις πιέσεις που δέχονται από στελέχη τους να ακολουθήσουν άλλο δρόμο.

Τόσο ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ όσο και ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ, γνωρίζοντας πως αυτήν τη στιγμή είναι σε θέση να ελέγξουν σε ικανοποιητικό βαθμό τις αναλογίες που χρειάζονται για να ληφθούν σημαντικές αποφάσεις εντός των κομμάτων τους, επιλέγουν τον δρόμο της παραμονής.

Το δεδομένο, όμως, στέλνει πίσω στα δικά τους χαρακώματα και εκείνα τα στελέχη των δύο κομμάτων που πριν από τις συναντήσεις με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας έδειχναν μέσω διαρροών προς τα ΜΜΕ πως δεν υπήρχε άλλη επιλογή από την έξοδο

των κομμάτων τους από την κυβέρνηση Χριστόφια.

Ακτινογραφία της κατάστασης

Ποια είναι, όμως, η πραγματική κατάσταση που επικρατεί αυτήν τη στιγμή στα συγκεκριμένα δύο κόμματα; Είναι όντως σοβαρές οι πληροφορίες που βλέπουν κατά καιρούς το φως της δημοσιότητας και οι οποίες κάνουν λόγο για διαμόρφωση συνεχώς αυξανόμενων τάσεων εντός και των δύο κομμάτων που ζητούν αποχώρηση από την κυβέρνηση;

Αναλύοντας κάποιος τις ήδη εκφρασθείσες διαφωνίες, τόσο από το

Στόχος τους είναι η εξασφάλιση κοιμιακών οφελών από την παραμονή τους στην κυβέρνηση

ΔΗΚΟ όσο και από την ΕΔΕΚ, καταλήγει, χωρίς να χρειάζεται μάλιστα εξειδικευμένη και εις βάθος πολιτική ανάλυση, ότι θα έπρεπε να είχαν ήδη άρει τη στήριξη τους προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Από τη στιγμή όμως που δεν το πράττουν, τότε η παραμονή τους δεν μπορεί παρά να αιτιολογηθεί στην ανάγκη και των δύο κομμάτων να συνεχίσουν να απολαμβάνουν τα πολιτικά οφέλη που προκύπτουν από την εξουσία.

Χαρακτηριστικά είναι τα όσα έγιναν με την ΕΔΕΚ αυτήν την εβδομάδα. Αμέσως μετά την ανακοίνωση της πραγματοποίησης της συνάντησης του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον Γιαννάκη Ομήρου, κάποιος από το κόμμα έσπευσαν να διαρρεύσουν προς τον

τύπο πληροφορίες για αποχώρηση της ΕΔΕΚ από την κυβέρνηση. Πληροφορίες, μάλιστα, που, αν τι τύχουν άμεσος και κατηγορηματικός διάψευσης, συντηρήθηκαν μέχρι τη συνάντηση των Δημήτρη Χριστόφια και Γιαννάκη Ομήρου. Λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα της συνάντησης, ότι δηλαδή αυτό που έτυχε διασφάλισης είναι απλώς η καλύτερη συνεργασία στην εσωτερική διακυβέρνηση, σε συνδυασμό με τις διπλώσεις που ακολούθησαν και οι οποίες μόνο τον δρόμο της συνέχισης της συνεργασίας έδειχναν, καταλήγει κάποιος στο συμπέρασμα πως ο πραγματικός στόχος ευθύς εξαρχής ήταν η αναβάθμιση του ρόλου του κόμματος στο πλαίσιο της συνεργασίας και όχι η διόρθωση που κατέθεσε ήδη στο Κυπριακό.

Προς τούτο συνηγορεί και το γεγονός ότι για το εθνικό θέμα ούτε το ΔΗΚΟ ούτε η ΕΔΕΚ κατάφεραν να πείσουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να διαφοροποιήσει έστω και κατά ένα γιώτα την τακτική που αποφασίστηκε στο Προεδρικό για την εντατικοποίηση, με την οποία κατηγορηματικά διαφωνούν. Δεν έπεισαν δηλαδή τον Δημήτρη Χριστόφια για την ανάγκη πρόταξης στο πλαίσιο των εντατικών συνομιλιών των βασικών πτυχών του Κυπριακού ούτε όμως και για την αναθεώρηση-απόσυρση κάποιων από των προτάσεων που κατέθεσε ήδη στο τραπέζι των συνομιλιών.

Η σιωπή των «σκλήρων»

Τον δρόμο όμως της σιωπής, προφανώς θέλοντας να διατηρήσουν τα κοιμιακά αδιώματα και να αποφύγουν την κάθετη ρήξη με τις ηγεσίες των κομμάτων τους, επιλέγουν και τα στε-

Δεν είναι ώρα για αποφάσεις για το μέλλον της συνεργασίας. Προς το παρόν όλοι επιλέγουν να απολαμβάνουν τα πολιτικά οφέλη που αυτή προσφέρει.

Σκλήρυνση της στάσης του ΔΗΣΥ

Την ίδια στιγμή, τη στάση του έναντι των ενεργειών του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Κυπριακό σκληραίνει και ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, Νίκος Αναστασιάδης, ο οποίος τοποθετείται πλέον με καθαρά σκεπτικό τρόπο κατά της αποδοτικότητας των εντατικών συνομιλιών. Βλέποντας την κατάσταση που επικρατεί στο στρατόπεδο της συνεργασίας των κομμάτων ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ-ΕΔΕΚ, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ θέλει πλέον να καταστήσει σαφείς τις ευθύνες του Προέδρου της Δημοκρα-

τίας, τονίζοντας, ίσως με φορτικό τρόπο, ότι η στήριξη από την Πινδάρου δεν είναι λευκή επιταγή. Στην ουσία, ο Νίκος Αναστασιάδης, διαβλέποντας τις σοβαρές πιθανότητες απουσίας της προσπάθειας που καταβάλλουν οι Χριστόφιας και Ταλάτ, ευθυγραμμίζεται με την πλειοψηφία τάση εντός του κόμματός του, η οποία θέλει τον ΔΗΣΥ να μη βρίσκεται πάντα ένα βήμα πιο μπροστά από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και να προτάσσει τις δικές του θέσεις και μόνον.

λέχη σε ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ που θέλουν αποχώρηση από τον κυβερνητικό σχηματισμό και εμφανίζονται ως «οι σκληροί» του κοιμιακού πεδίου. Ενώ σε επίπεδο διαρροών προς τα ΜΜΕ δεν διατάζουν να δίνουν βαρυσήμαντες πληροφορίες που αγγίζουν τα όρια και της άμεσης αποχώρησης από την κυβέρνηση, σε επίσημο επίπεδο όχι μόνο σιωπούν, αλλά δείχνουν να καλύπτονται πλήρως από τη στρατηγική που χαράσσουν οι Μάριος Καρογιάν και Γιαννάκης Ομήρου.

Βασικό συμπέρασμα των όσων έγιναν αυτήν την εβδομάδα στο στρατόπεδο της συνεργασίας του Προέδρου της Δημοκρατίας με ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ είναι πως δεν είναι τώρα η ώρα για οριστικές αποφάσεις. Οι περισσότερες εκτιμήσεις γύρω από τον παράγοντα του χρόνου δείχνουν την ολοκλήρωση των εντατικών διαβουλεύσεων Χριστόφια-Ταλάτ, ωστόσο μια πιο ψυχραιμη και επικεντρωμένη ματιά στις κοιμιακές πραγματικότητες της Κύπρου ενδεχομένως να καταδειχτεί πως

ούτε αυτή θα είναι η ημερομηνία του ξεκαθαρίσματος του σκηνικού γύρω από τη συνεργασία. Κι αυτό γιατί, για να τοποθετηθούν ευθέως τα κόμματα και να δείξουν αποφασιστικότητα, ακόμη και για να απολέσουν τα κεκτημένα της εξουσίας που απολαμβάνουν αυτήν τη στιγμή, θα πρέπει να ξεριζώσουν από ενδεχόμενη αποχώρησή τους από το κυβερνητικό σχήμα. Κάτι τέτοιο θα προκύψει μόνο με οριστική κατάληξη των συνομιλιών του Προέδρου Χριστόφια με τον Μεχμέτ Αλί Ταλάτ ή με έλευση κάποιων εκλογικής διαδικασίας.

Παρόμοια δεδομένα επικρατούν και στο Προεδρικό, το οποίο δεν αναμένεται, παρά τις όποιες διαφωνίες, να δείξει την πόρτα της εξόδου σε ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ, εάν δεν είναι ξεκάθαρη η επόμενη ημέρα μιας τέτοιας ενέργειας. Μέχρι τότε, η υπομονή τόσο του Προέδρου της Δημοκρατίας όσο και του ΑΚΕΛ θα συνεχίσει να είναι άφθονη.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΗ

Η σύγκρουση Ταλάτ-Εργογλου και ο ρόλος του Ερντογάν. Σελ. 7

Η ΝΟΒΑ ΜΕ ΤΑ ΔΩΡΑ!

nova full pack

στη μισή τιμή

μόνο €22.50

το μήνα αντί €45.70

μέχρι 31 Αυγούστου 2010

nova sports 1 nova sports 2 nova sports 3 nova sports 4 nova sports 5 nova sports 6 nova sports 7
 nova cinema 1 nova cinema 2 nova cinema 3
 MCM TV NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL HISTORY ANIME DISCOVERY
 Classic TV travel channel MTV MAD MAD MEZZO 3D

nova
CYPRUS
22 00 22 00

Ισχύει μέχρι 7 Ιανουαρίου 2010 για νέους συνδρομητές στο πακέτο nova fullpack

fullpack & LTV/ALFA
 €48.33 το μήνα μέχρι 31/8/2010

Ισχύει μέχρι 07/01/2010 για νέους συνδρομητές στο πακέτο nova fullpack με 12μην σύμβαση. Υπόκειται σε όρους και κανονισμούς και δεν περιλαμβάνει τον εξοπλισμό και την εγκατάσταση.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Ισπανική... ταυρομαχία για το Βαρώσι

Μια άγνωστη μυστική μεσολάβηση-θρίλερ των Θαπατέρο και Μορατίνο στο Κυπριακό μετά από ένα non paper του Τ. Παπαδόπουλου το 2006

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Όταν ο Ισπανός πρωθυπουργός, Χοσέ Λουίς Θαπατέρο, δήλωνε τη Δευτέρα στο Προεδρικό Μέγαρο στη Λευκωσία ότι η διπλωματία της Ισπανίας έχει πολύ βαθιές ρίζες στην Κύπρο και πως ο υπουργός του των Εξωτερικών, Μιγκέλ Άνχελ Μορατίνο, είναι σχεδόν Κύπριος, δεν χαριτολογούσε, όπως κάποια ΜΜΕ μετέδωσαν, αλλά ήξερε πολύ καλά τι έλεγε. Κι αυτό γιατί η Ισπανία και πιο συγκεκριμένα ο ίδιος και ο Μορατίνο μπόκαν κάποτε στα πολύ βαθιά νερά του Κυπριακού και κινδύνεψαν μέχρι και να πνιγούν... Πρωταγωνιστές σε εκείνο το «επεισόδιο», εκτός από τους Θαπατέρο και Μορατίνο, ήταν οι Τάσσο Παπαδόπουλος, Γιώργος Λιλλήκας, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και Μεχμέτ Αλί Ταλάτ.

Η ιστορία ξεκίνησε βασικά εναντίον του φθινόπωρο του 2006, όταν η κυβέρνηση Τάσσο Παπαδόπουλου μεταβίβασε στην Κομισιόν (στον Όλι Ρεν) ένα non paper με τις κινήσεις κατά της Τουρκίας στις οποίες στόχευε η Λευκωσία. Το ίδιο έγινε και προς την πλευρά της φινλανδικής προεδρίας, ενώ ακολούθησαν και σχετικές δημόσιες δηλώσεις από πλευράς κυπριακής κυβέρνησης. Αποτέλεσμα ήταν να γνωρίζουν όλοι ότι η Κύπρος πάει στη συνοδο κορυφής του Δεκεμβρίου με πρόθεση να μην ανοίξει οποιοδήποτε κεφάλαιο.

Οργιώδες παρασκίνο μεταξύ Λευκωσίας, Άγκυρας και Μαδρίτης, με πρωταγωνιστή τον Ισπανό πρωθυπουργό

Πρώτη αντέδρασε η φινλανδική προεδρία, η οποία, με στόχο να υπερπηδηθούν τα εμπόδια, ανέλαβε να επαναφέρει το πακέτο που είχε διαμορφώσει η προηγούμενη (λουξεμβουργιανή) προεδρία και το οποίο εν ολίγοις προνοούσε συζήτηση του κανονισμού του απευθείας εμπορίου και άνοιγμα του λιμανιού Αμμοχώστου (όπως στόχευε η τουρκική πλευρά) σε αντάλλαγμα με την επιστροφή της Αμμοχώστου. Η πρωτοβουλία της φινλανδικής προεδρίας διήρκεσε περίπου μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου του 2006, πέρασε από διάφορες διακυμάνσεις και άγγιξε μια συμφωνία. Μάλιστα, οι Φινλανδοί προγραμματίσαν συνάντηση Αμπντούλαχ Γκιουλ και Γιώργου Λιλλήκα στο Βελντί, όπου όμως την τελευταία στιγμή υπαναχώρησε η τουρκική πλευρά. Ο κ. Γκιουλ πήγε με μια μέρα καθυστέρηση και στην ουσία δεν δέχθηκε να συναντηθεί με τον κ. Λιλλήκα, με αποτέλεσμα η φινλανδική προεδρία να κάνει εκ του σύνεγγυς συνομιλίες με τους δύο, οι οποίες δεν είχαν αίσια κατάληξη. Οι πληροφορίες της «Κ» σχετικά με το παρασκίνο λένε ότι η τουρκική πλευρά επικείμενη την τελευταία στιγμή να εντάξει στο πακέτο και το αεροδρόμιο της Τύμπου.

Μετά το ναυαγίο της πρωτοβουλίας της Φινλανδίας, τα πράγματα έμειναν ανοικτά και εκείνο που έμενε στο τραπέζι ήταν η δεδωμένη πρόθεση της Λευκωσίας να μην ανοίξει οποιοδήποτε κεφάλαιο στη συνοδο κορυφής του Δεκεμβρίου του 2006.

Οι Ισπανοί «ταυρομάχοι»

Στο χρονικό αυτό σημείο, μπόκαν στην εικόνα οι Ισπανοί «ταυρομάχοι» που, όπως αποδείχθηκε, είχαν άγνοια των κινδύνων που θα συναντούσαν αντιμετωπίζοντας στην αρένα έναν τουρκικό ταύρο...

Όπως και να έχουν τα πράγματα, το γεγονός είναι ότι, την τελευταία Κυριακή του Νοεμβρίου του 2006, ο Ισπανός υπουργός Εξωτερικών, Μιγκέλ Άνχελ Μορατίνο, τηλεφώνησε στον Κύπριο ομόλογό του, Γιώργο Λιλλήκα, και τον ενημέρωσε ότι βρισκόταν μαζί με τον πρωθυπουργό του, Χοσέ Λουίς Θαπατέρο, στην Άγκυρα και ότι είχαν καλά νέα για το Κυπριακό και ζήτησε να έρθει ινκόκνητο στην Κύπρο για συνάντηση με τον Πρόεδρο Παπαδόπουλο και τον ίδιο.

Συνάντηση Τάσσο Παπαδόπουλου και Χοσέ Λουίς Θαπατέρο, στην κατοικία του Ισπανού πρωθυπουργού, στις 22 Ιουνίου 2004. Η ισπανική πρωτοβουλία για το Βαρώσι δεν στέφθηκε με επιτυχία.

Ο κ. Μορατίνο έφτασε αυθημερόν στην Κύπρο και από το αεροδρόμιο πήγε απευθείας στην οικία Λιλλήκα για γεύμα και συνάντηση με τον Τάσσο Παπαδόπουλο. Ο Ισπανός ΥΠΕΞ πληροφόρησε τους δύο συνδαιτυμόνες του ότι ο κ. Ερντογάν ζήτησε από τον πρωθυπουργό Θαπατέρο τη συνδρομή του για τον Δεκέμβριο έναντι των κυρώσεων που είχαν προαναγγείλει οι Ε/κ και ότι ο Θαπατέρο του είπε πως ήθελε να βοηθήσει αλλά του ήταν δύσκολο να μην υποστηρίξει έναν εταίρο στην Ε.Ε., ιδιαίτερα όταν η Άγκυρα δεν προχωρούσε σε μια κίνηση καλής θέλησης προς άρση των εμποδίων. Ο κ. Ερντογάν απάντησε ότι δεν ήταν ο ίδιος αλλά ο Τ/κ εκείνοι που ουσιαστικά απέρριψαν το φινλανδικό πακέτο και έσπευσε να προσθέσει

πως «στιδύποτε συμφωνήσουν οι Κύπριοι μεταξύ τους, εμείς θα το δεχθούμε». Ο Θαπατέρο φέρεται να εμφανίστηκε πρόθυμος να αναλάβει μια τελευταία διαμεσολάβηση με τη Λευκωσία και ζήτησε μάλιστα από τον Ερντογάν για άλλη μια φορά να του πει αν όντως ήταν πρόθυμος να βοηθήσει σε μια θετική κατάληξη για να μην μείνει στην τελική εκτεθειμένος ο ίδιος. Ο Ερντογάν απάντησε θετικά.

Ο Μορατίνο, αναλύοντας το όλο ισπανικό σκεπτικό, είπε στον Τάσσο ότι αυτό το κάνουμε με πάσα μυστικότητα διότι δεν θέλουμε να υποσκελισουμε τη φινλανδική προεδρία. Θέλουμε – είπε – όταν υπάρξει συμφωνία να ενημερώσουμε την προεδρία, η οποία και θα το επισημοποιήσει. Ο Τάσσο

αποδέχθηκε, σύμφωνα με την ίδια πηγή, παρόλο που εξέφρασε τις αμφιβολίες του ως προς τις τουρκικές προθέσεις. Ο Μορατίνο ζήτησε όπως ο Πρόεδρος ορίσει κάποιον με τον οποίο ο ίδιος να είναι σε διαρκή επαφή και ο οποίος να μπορεί να πάρει αποφάσεις και να είναι και πλήρως εκέμυθος. Ο Τάσσοσ υπέδειξε τον υπουργό του των Εξωτερικών, Γιώργο Λιλλήκα. Από την τουρκική πλευρά το ζήτημα διαχειριζόταν ο ίδιος ο κ. Ταλάτ.

Ο Ισπανός επίσημος είχε την επόμενη μέρα χωριστές συναντήσεις με Λιλλήκα και Ταλάτ και έπειτα αναχώρησε για τη Μαδρίτη, αφήνοντας στην Κύπρο τον υφυπουργό του για να προχωρήσει την όλη διαβούλευση, όντας σε διαρκή επαφή μαζί του.

Το γεύμα στη Στράκκα και η οργή Ερντογάν

Η παρ' ολίγον διπλωματική επιτυχία και οι σαμπάνιες που δεν άνοιξαν

Για διάστημα μιας περίπου εβδομάδας γίνονταν στη Λευκωσία εκ του σύνεγγυς συνομιλίες και στις 8 του Δεκέμβριο ο Μορατίνο τηλεφώνησε στον Λιλλήκα και του ανακοίνωσε ότι κατέληξαν σε συμφωνία και με τον Ταλάτ. Ειρήσθω εν παρόδω, το Συμβούλιο Υπουργών Εξωτερικών της Ε.Ε. ήταν προγραμματισμένο για τη Δευτέρα 11 Δεκεμβρίου. Μετά την ενημέρωση της Λευκωσίας περί της συμφωνίας, ο Μορατίνο επικοινωνήσε ξανά πολύ αργά το βράδυ με τον Λιλλήκα και του είπε ότι ο Ταλάτ είχε μια τελευταία απαίτηση: Να διοριστεί κι ένας Τ/κ πρόεδρος.

Ο Λιλλήκας προκαταρκτικά απάντησε θετικά και την επομένη το πρωί ενημέρωσε τον Τάσσο Παπαδόπουλο, ο οποίος αποδέχθηκε την απαίτηση Ταλάτ, εκφράζοντας μάλιστα και έκπληξη, καθώς οι πρόεδροι διορίζονται από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας και στην ουσία κάτι τέτοιο σήμαινε εμπόδιο και αναγνώριση από τουρκικές πλευρές. Μετά και την τελευταία θετική απάντηση που έλαβε από ε/κ πλευράς, ο Μορατίνο ενημέρωσε τη Λευκωσία ότι φεύγει άμεσα για την Άγκυρα για να συναντήσει

τον πρωθυπουργό Ερντογάν προς επικύρωση της συμφωνίας. «Θα επιστρέψω στη Λευκωσία για τις σαμπάνιες», είπε χαρακτηριστικά, πεπεισμένος μα ότι πέτυχε μια μεγάλη διπλωματική επιτυχία που θα χαιριζόταν με ενθουσιασμό τόσο από την Ε.Ε., όσο και από τη διεθνή κοινότητα.

Η συμφωνία στην οποία κατέληξαν οι δύο πλευρές στη Λευκωσία προνοούσε ότι, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, το οποίο είχε πάρει και την απόφαση για κλειστό και για την κυβέρνηση Τάσσο Παπαδόπουλου, που υπό τις περιστάσεις βρισκόταν σε δυσμενή θέση και κατηγορείτο ότι δεν ήθελε λύση. Μερικές ώρες μετά την άφιξη του στην Άγκυρα και τη συνάντησή του με τον Ταγίπ Ερντογάν, ο Μιγκέλ Άνχελ Μορατίνο επικοινωνήσε τηλεφωνικά με τη Λευκωσία και ζήτησε να έρθει στην Κύπρο,

ανακοινώνοντας προκαταβολικά ότι τα νέα δεν ήταν καλά. Κανονιστικά γεύμα στη Στράκκα, όπου ο Μορατίνο είπε στους Τάσσο και Λιλλήκα ότι ο Ερντογάν θυμωσε πολύ όταν διάβασε τη συμφωνία στην οποία κατέληξαν οι δύο πλευρές στην Κύπρο. Ενόπιον του Μορατίνο ο Τούρκος πρωθυπουργός σήκωσε το τηλέφωνο και είπε να του πάρουν τον Ταλάτ. Τι είπε στον Ταλάτ ο Ερντογάν, ο Μορατίνο δεν κατάλαβε. Εκείνο που κατάλαβε ήταν το πολύ έντονο έως οργισμένο ύψος με το οποίο ο Τούρκος πρωθυπουργός μιλούσε στον Τ/κ ηγέτη.

Ενώσω ο Μορατίνο βρισκόταν στη Στράκκα, επικοινωνήσε μαζί του ο Ταλάτ, ο οποίος και διατύπωσε παράπονα στον Ισπανό επίσημο, λέγοντάς του ότι τον παρέσυρε σε μια διαδικασία που τον άφηνε εκτεθειμένο και ότι τον είχε προειδοποιήσει πως η Άγκυρα δεν θα δεχόταν μια τέτοια συμφωνία. Τελικά τα Βαρώσια – όπως και οι σαμπάνιες – δεν άνοιξαν, αφού η ισπανική «ταυρομαχία» δεν είχε αίσιο τέλος, καθώς οι ριψοκινδύνιοι «ταυρομάχοι» δεν υπολόγιζαν σωστά τις κινήσεις του τουρκικού ταύρου...

Η Λευκωσία προσβλέπει στη στήριξη της Ισπανίας, προεδρεύουσας της Ε.Ε. κατά το τρέχον εξάμηνο.

Το τερπνόν μετά του ωφελίμου

Το ιδιωτικό με το επίσημο, σε μια επίσκεψη, συνδύασε αυτή τη φορά ο Χοσέ Λουίς Θαπατέρο, ο οποίος έφτασε στην πλιόλουστη Κύπρο με τη σύζυγό του την Πέμπτη (παραμονή των Χριστουγέννων), κατέλυσε στην Πάφο, έκανε ζόκινγκ στον Ακάμια και απόλαυσε ψάρι αλλά και κυπριακό μεζέ ντυμένος casual. Τη Δευτέρα, έβαλε το πρωθυπουργικό του κοστούμι και πάτησε το κόκκινο χαλί του Προεδρικού Μεγαρού στη Λευκωσία, κάνοντας και δηλώσεις για τον Κύπριο πρόεδρο που σπανίως ακούει κανείς σε μια επίσημη επίσκεψη, του τύπου «έχω αδυναμία στον Πρόεδρο Χριστόφια, μου φαίνεται ένας άνθρωπος πραγματικά αυθεντικός, ένας άνθρωπος αληθινός». Ο κ. Θαπατέρο εξέφρασε ως αναμνηστό και τη στήριξη του στη διαδικασία των συνομιλιών, προσθέτοντας ότι «θα ενθαρρύνουμε όσο μπορούμε αυτές τις διαδικασίες συνομιλιών και στον βαθμό που μας ζητηθεί ή μπορούμε να κάνουμε κάτι θα προσπαθήσουμε να συμβάλουμε στην επιτυχία τους εξελίξη». Δεδομένου όμως του γεγονότος ότι από προχθές η Ισπανία ανέλαβε την προεδρία της Ε.Ε., ο Χοσέ Λουίς Θαπατέρο είχε κάνει – πολύ πριν έρθει στην Κύπρο – την ανάλογη προετοιμασία, γνωρίζοντας ότι στην Κύπρο το επίκεντρο του ενδιαφέροντος στρεφόταν στις εντατικές συνομιλίες, στην Τουρκία η κοινή γνώμη παρακολουθεί με δέος τις τεταμένες σχέσεις κυβερνήσεων και στρατού, ενώ την Ευρώπη ενδιαφέρει άμεσα το άνοιγμα του κεφαλαίου της ενέργειας για την Τουρκία. Έχοντας αυτά υπόψη, ο Ισπανός πρωθυπουργός τηλεφώνησε από την Πάφο τα Χριστούγεννα στον Τούρκο ομόλογό του και ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη συνάντηση του Ερντογάν με τον Έρογλου. Ο κ. Θαπατέρο, όπως έγραψε ο Τύπος στην Τουρκία, διαβεβαίωσε ότι κατά τη διάρκεια της ισπανικής προεδρίας προτίθεται να προσκαλέσει τον Ταλάτ στην Ισπανία. Στη συνομιλία με τον Τούρκο ομόλογο του, ο κ. Θαπατέρο φέρεται να αναζωογόνησε τις προσδοκίες για το άνοιγμα νέων κεφαλαίων για την Τουρκία στη διάρκεια της ισπανικής προεδρίας, ενώ, όπως έγραψε ο τουρκικός Τύπος, διαβεβαίωσε τον κ. Ερντογάν ότι ως προεδρέων προτίθεται να προσκαλέσει τον Ταλάτ στην Ισπανία. Φυσικά, την περασμένη Δευτέρα, η Λευκωσία ζήτησε από τον Ισπανό επίσημο να είναι διακριτικός σε ό,τι αφορά την όποια επαφή του με τον Ταλάτ και κυρίως παρακάλεσε να αποφυγή πρόσκληση του Τ/κ ηγέτη στη Μαδρίτη. Εξάλλου, αν για οποιοδήποτε λόγο ο κ. Θαπατέρο θέλει να συναντήσει τον κ. Ταλάτ, μπορεί να το πράξει και κάπου στις Βρυξέλλες... Κατά τ' άλλα, η Λευκωσία αφήνει να νοηθεί ότι δεν συζητήθηκε μεταξύ Χριστόφια και Θαπατέρο το θέμα «άνοιγμα τουρκικών κεφαλαίων» στις τουρκικές εντατικές, στο πνεύμα της ισπανικής εταιρικής αλληλεγγύης και κατανόησης για τις σοβαρές επιπτώσεις της κυπριακής κυβέρνησης για τη μη συμμόρφωση της Άγκυρας στις ευρωπαϊκές της δεσμεύσεις έναντι της Κύπρου. Ο Πρόεδρος Χριστόφιας, στη διάρκεια των επίσημων δηλώσεων, είπε ότι, ενώπιε την ανάληψη της προεδρίας της Ε.Ε. από την Ισπανία την 1η Ιανουαρίου, ο πρωθυπουργός της Ισπανίας τιμά την Κύπρο με την επίσκεψή του, που ενδεχομένως και να σημαίνει ότι ο κ. Θαπατέρο, όταν άρξισε τις επισκέψεις του στις 27 χώρες της Ε.Ε., θα σημειώσει στην ατζέντα του ότι η πρώτη ημερίδα είναι και ήταν στην Κύπρο. Εκτός κι αν οποιοςδήποτε σοβαρός λόγος τον αναγκάσει να πετάξει ξανά στην άλλη άκρη της Μεσογείου. Πάντως, είναι σχεδόν απίθανο οι εντατικές συνομιλίες να αποτελέσουν έναν τέτοιο λόγο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που άκουσε ο κ. Θαπατέρο στη Λευκωσία.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΝΙΚΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ**

Ώρες ευθύνης

Δεν είναι ασφαλώς ευχάριστη η επιβεβαίωση σειράς εκτιμήσεων του Δημοκρατικού Συναγερμού, όταν αυτές αφορούν δυσμενείς εξελίξεις, είτε στην οικονομία είτε στο εθνικό μας θέμα. Ούτε και μπορεί κάποιος να είναι ικανοποιημένος, όταν προτάσεις και εισηγήσεις που θα μπορούσαν να αμβλύνουν ή ακόμη να αποτρέψουν τα όσα αρνητικά δεν λήφθηκαν υπόψη. Και όμως, η ορθολογική και νηφάλια ανάλυση των δεδομένων και η αφοραστική χάρση πολιτικής, μακριά από ωραιολογίες ή δογματισμούς, αποτελούν τα βασικά συστατικά της υπεύθυνης πολιτικής που φέρνει αποτελέσματα.

Με αυτόν τον φάκο είχαμε αντικρίσει τη διεθνή οικονομική κρίση. Έγκαιρα διαγνώσαμε ότι σοβαρές θα ήταν οι επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία. Εξηγήσαμε ότι οι προβλήσεις της κυβέρνησης για την κρίση, ότι δηλαδή θα μας προσπεράσει, δεν ήταν ρεαλιστικές. Διαφώνησαμε και ανησυχώσαμε, όταν ο ίδιος ο Πρόεδρος της

Δημοκρατίας δήλωνε ότι «εμείς καλά την έχουμε».

Ποτέ δεν προτείναμε μέτρα υπερβολικά και δυσανάλογα, που θα υπονόμιζαν τις βάσεις της οικονομίας. Ζητήσαμε μέτρα προληπτικά και τονωτικά, για να αποφυγίσει τα χειρότερα, όπως για παράδειγμα μέτρα για την έγκαιρη τόνωση της ρευστότητας. Είχαμε ακόμα προτείνει να αντικρίσουμε την κρίση ως ευκαιρία και μέσω φορολογικών, πολεοδομικών και διοικητικών κινήτρων να ενθαρρύνουμε τις επενδύσεις στην πράσινη ανάπτυξη και σε νέους τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας, με το κράτος και τον ιδιωτικό τομέα να αποτελούν συνεργάτες στην ανάπτυξη. Έτσι θα δημιουργούσαμε νέες θέσεις εργασίας και θα αντιστρέφαμε τις τάσεις της ανεργίας.

Τελικά η αδράνεια και η αναποφασιστικότητα έφερε την κυπριακή οικονομία, τις επιχειρήσεις και κυρίως τους εργαζομένους μπροστά σε τέτοια προβλήματα, που δεν έχουμε βιώσει ξανά τα τελευταία 35 χρόνια.

Δική μας εκτίμηση είναι ότι τα προβλήματα της οικονομίας θα επιδεινωθούν ακόμη περισσότερο μέσα στο 2010. Το πιο ανησυχητικό όμως είναι ότι βασικά δομικά προβλήματα της κυπριακής οικονομίας έφτασαν πλέον σε οριακά σημεία. Η ανταγωνιστικότητα και η παραγωγικότητα της κυπριακής οικονομίας έχουν διαβρωθεί επικίνδυνα, το ελλειμματικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών είναι εκτός ελέγχου και το ασφαλιστικό μας σύστημα αποτελεί βόμβα στα θεμέλια της οικονομίας.

Η πρόκληση δηλαδή δεν περιορίζεται στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς κρίσης, αλλά αφορά κυρίως τις βαθιές μεταρρυθμιστικές τομές που πρέπει να επιχειρήσουμε, εάν είναι να διαφυλάξουμε και να ενισχύσουμε το βιοτικό μας επίπεδο, την αναπτυξιακή μας προοπτική και το κοινωνικό μας κράτος. Εδώ είναι που πρέπει να επικεντρώσουμε τις προσπάθειές μας στη χρονιά που μπαίνει.

Η μεγαλύτερη όμως πρόκληση που

έχουμε ενώπιόν μας είναι αυτή που αφορά το εθνικό μας θέμα. Εξάλλου, είναι μέσω της λύσης του Κυπριακού και της επανένωση της πατρίδας μας που θα προκύψει η μεγαλύτερη αναπτυξιακή ώθηση στην οικονομία. Η λύση του Κυπριακού, όμως, δεν πρέπει να αντικρίζεται με στενά και στατικά οικονομικά κριτήρια. Αφορά το μέλλον, την ασφάλεια, την ίδια την επιβίωση του κυπριακού ελληνοισμού.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός από την ίδρυσή του έθετε την επανένωση της πατρίδας μας ως τον ύψιστο πολιτικό του στόχο. Αναγνωρίζουμε ότι η λύση της ομοσπονδίας είναι η μόνη και προτιμητέα επιλογή έναντι της οριστικής διχοτόμησης. Εάν υπάρχει διαφορετική άποψη, ας λεχθεί καθαρά, με εντιμότητα και ειλικρίνεια. Ας τεθεί ενώπιον των συμπολιτών μας με τρόπο ευθύ, όχι με υπονοούμενα και σιγή για ό,τι με συνθήματα για αγώνες και αντίσταση εκ του ασφαλούς.

Η δική μας παράταξη είχε θέσει έγκαιρα ενώπιον του προέδρου της Δη-

μοκρατίας θέσεις και εκτιμήσεις τόσο για την πορεία του διαλόγου όσο και για το πολιτικό σκηνικό που είχε διαμορφωθεί στην Ε.Ε., σε σχέση με την Τουρκία και το Κυπριακό.

Τονίσουμε την ανάγκη ύπαρξης ολοκληρωμένων στρατηγικής και τακτικής. Την ανάγκη μιας κοινής προσπάθειας Αθηνών-Λευκωσίας, ανάλογης με εκείνη που οδήγησε στην επιτυχία του άθλου της ένταξης της Κύπρου στην Ε.Ε. Με επιλογές που να αναδεικνύουν την αξιοπιστία μας ως κράτος-μέλος με αποφυγή αχρείαστων ιδεολογικών προσεγγίσεων στην εξωτερική μας πολιτική. Εξηγήσαμε ακόμα την ανάγκη ορθής αξιοποίησης υπαρκτών χρονικών οροσημών και έγκαιρης έναρξης της ουσιαστικής φάσης των διαπραγματεύσεων επί όλων των κεφαλαίων.

Δυστυχώς, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αγνόησε τις υποδείξεις μας, δεν συνειδητοποίησε την ανάγκη ουσιαστικής διαβούλευσης και ενόπτιας στο εσωτερικό και δεν κατάφερε να δι-

μοιουργήσει τα απαραίτητα στηρίγματα στο εξωτερικό. Χάσαμε χρόνο και ευκαιρίες. Και φτάσαμε σήμερα στην πραγματικά ανησυχητική και απαισιόδοξη κατάσταση να διαπραγματευόμαστε μόνο επί των κεφαλαίων που η ελληνοκυπριακή πλευρά έχει να δώσει, εν μέσω μάλιστα προεκλογικής περιόδου για τον Ταλάτ.

Μπροστά σε αυτό το σκηνικό, σε αυτές τις ώρες ευθύνης, ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα συνεχίσει να πολιτεύεται με σοβαρότητα και αξιοπιστία. Είμαστε και παραμένουμε έτοιμοι να ενδώσουμε τις δυνατότητες μας και να στηρίξουμε κάθε θετική προσπάθεια. Έχουμε όμως υποχρέωση να εντοπίζουμε και τα λάθη και τις παραλήψεις της κυβέρνησης. Είτε αυτό άρξεται σε κάποιους είτε όχι. Εξάλλου, αυτό που κρίνεται και αυτό που αποτελεί δική μας έγνοια είναι το μέλλον της πατρίδας μας, το μέλλον των παιδιών μας.

Ο κ. Νίκος Αναστασιάδης, είναι πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Έντατικές και «εκλογές» στην πλάστιγγα

Το αποτέλεσμα των συνομιλιών θα καθορίσει σε μεγάλο βαθμό και την έκβαση της μάχης μεταξύ Ταλάτ και Έρογλου

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Όλα ξεκίνησαν με μια επιστολή που απίστευτα ο λεγόμενος «πρωθυπουργός» των κατεχομένων, Ντερβίς Έρογλου, στον πρωθυπουργό της Τουρκίας, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, πριν από λίγες ημέρες. Με την επιστολή, ο κ. Έρογλου εξέφρασε την ανησυχία του για την πορεία των απευθείας διαπραγματεύσεων και συγκεκριμένα για τα όσα προτείνονται για τη διακυβέρνηση της Ομόσπονδης Δημοκρατίας εφόσον επιτευχθεί λύση του Κυπριακού. Ο «πρωθυπουργός» των κατεχομένων, ως γνωστόν, αντιτίθεται στην εκ περιτροπής προεδρία και στη συμμετοχή των Ελληνοκυπρίων στη διακυβέρνηση του τουρκοκυπριακού ομόσπονδου κρατιδίου.

Την επιστολή του κ. Έρογλου ακολούθησαν οι τοποθετήσεις του στενού του συνεργάτη, Χιουσεγίν Όζγκιουργκουν, ο οποίος ισχυρίστηκε ότι οι διαπραγματεύσεις ενδέχεται να οδηγήσουν τους Τουρκοκύπριους σε μειονεκτικότερη θέση από αυτή που κατείχαν το 1960. Σύμφωνα με τον ίδιο, τα όσα έλαβαν χώρα μετά το 1963 αποτελούν ιστορικό σημείο αναφοράς για τους Τουρκοκύπριους, το οποίο σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να επισιαστεί. Ο Όζγκιουργκουν, ανερχόμενη προσωπικότητα της τουρκοκυπριακής πολιτικής σκηνής, υπογράμμισε ότι: «Σε περίπτωση που οι Ελληνοκύπριοι αποκτήσουν το δικαίωμα να συμμετάσχουν στα πολιτικά δρώμενα του τουρκοκυπριακού κρατιδίου με το ποσοστό της τάξεως του 20%, η τουρκοκυπριακή Δεξιά θα υποχρεωθεί σε οπισθοχώρηση και θα ανοίξει ο δρόμος για την τελική επικράτηση του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος, από το οποίο προέρχεται ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, εφόσον το συγκεκριμένο κόμμα είναι το μοναδικό που θα μπορούσε να εξασφαλίσει και ελληνοκυπριακές ψήφους». Σύμφωνα με τον στενό συνεργάτη του κ. Έρογλου, το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων θα καθορίσει το μέλλον της τουρκοκυπριακής Δεξιάς, η οποία ταυτίζεται με την «ΤΔΒΚ» και τη συνέχεια της.

Τις ημέρες που ο κ. Έρογλου και οι

συνεργάτες του εξέφραζαν τις παραπάνω ανησυχίες, ο πρωθυπουργός της Τουρκίας ανέλαβε μια σημαντική πρωτοβουλία: Κάλεσε τον Μεχμέτ Αλί Ταλάτ και τον Ντερβίς Έρογλου στην Άγκυρα για να συζητήσουν την πορεία των διαπραγματεύσεων. Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν ενδιαφερόταν να ακούσει τις τοποθετήσεις των δύο αντιμαχόμενων πλευρών του τουρκοκυπριακού πολιτικού σκηνικού. Ο κ. Έρογλου δέχθηκε την πρόταση του κ. Ερντογάν αμέσως. Όμως, ο κ. Ταλάτ δεν ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα του Τούρκου πρωθυπουργού και την ημέρα της συνάντησης του κ. Έρογλου με τον κ. Ερντογάν και τους υπουργούς του, εκείνος προτίμησε να «εξουραστεί» σε ένα από τα κονάκια του Βοσπόρου. Λίγες ώρες μετά από αυτή την εξέλιξη, ο κ. Ταλάτ, απαντώντας σε σχετικό ερώτημα ενός τουρκοκυπριακού ειδησιογραφικού καναλιού, δήλωσε ότι: «Δεν θέλω να συγκρουστώ με τον κ. Έρογλου ενώπιον του κ. Ερντογάν. Ελπίζω το Κόμμα Εθνικής Ενότητας να αναθεωρήσει την πολιτική του γραμμή».

Τι συζητήθηκε στη συνάντηση Έρογλου-Ερντογάν; Το επίσημο ανακοινωθέν της τουρκικής πρωθυπουργίας ανέφερε ότι οι δύο πλευρές εξέτασαν την πορεία των διαπραγματεύσεων και ότι ο πρωθυπουργός της Τουρκίας ευχήθηκε καλή τύχη στους υποψήφιους για τις «προεδρικές εκλογές» της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Χωρίς να αποκλείουν τα όσα ειπώθηκαν στο παραπάνω ανακοινωθέν, πηγές από την τουρκική πρωτεύουσα με τις οποίες συνομίλησε η «Κ» ανέφεραν ότι: Ο κ. Έρογλου, κατά την επίσκεψή του στην Άγκυρα, εξέφρασε ακόμη μια φορά τις προαναφερθείσες ανησυχίες του για την πορεία των διαπραγματεύσεων, ενώ από την πλευρά της η τουρκική κυβέρνηση ξεκαθάρισε στον κ. Έρογλου ότι η υφιστάμενη διεθνής συγκυρία επιβάλλει την επίλυση του Κυπριακού με βάση μια ομοσπονδιακή λύση, η οποία δεν θα υποχρεώνει την τουρκική πλευρά σε πολλές παραχωρήσεις. Το μήνυμα της κυβέρνησης του κ. Ερντογάν υπήρξε σαφές: Σε κάθε περίπτωση, η Άγκυρα θα στήσει υπέρ της συνένωσης των

Ντερβίς Έρογλου και Μεχμέτ Αλί Ταλάτ με τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν σε παλαιότερη συνάντηση τον Ιανουάριο του 2004. Ο Έρογλου διαφωνεί με την πορεία των συνομιλιών, αλλά σε περίπτωση επικράτησής του στις «εκλογές» του Απριλίου θεωρείται βέβαιον ότι δεν πρόκειται να εγκαταλείψει τον διάλογο.

διαπραγματεύσεων και υποστηρίζει την ομοσπονδιακή λύση του Κυπριακού.

Επίσης, ο κ. Έρογλου κατέβαλε προσπάθειες για να εξασφαλίσει την υποστήριξη της Άγκυρας απέναντι στην υποψηφιότητά του για την ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Φαίνεται ότι η Άγκυρα δεν αντέδρασε αρνητικά απέναντι στην υποψηφιότητά του και έτσι ο κ. Έρογλου επέστρεψε στην Κύπρο ελεύθερος πλέον να επικεντρωθεί στην προετοιμασία του «προεκλογικού» του αγώνα, ενώ παράλληλα εξακολουθεί να εκφράζει τις ανησυχίες του για την πορεία των διαπραγματεύσεων. Από την άλλη, ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ προσβλέπει στην επιτυχή κατάληξη των εντατικών συνομιλιών προκειμένου να δοθεί δυναμική στην επανεκλογή του στην ηγεσία της τ/κ πλευράς.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Παραπέμπει σε διάλογο με Αθήνα

Το Κυπριακό, το Ιράκ, θέματα Ε.Ε. και ο αγώνας ενάντια στην τρομοκρατία (όπως αναφέρεται η διαμάχη με το Κουρδικό Εργατικό Κόμμα) συζητήθηκαν στην τελευταία συνεδρία του πανίσχυρου Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας (ΣΕΑ) της Τουρκίας την περασμένη Δευτέρα. Όπως μετέδωσε το τουρκικό πρακτορείο ειδήσεων Ανατολή, το ΣΕΑ ανασκόπησε λεπτομερώς τη συνεχιζόμενη διαδικασία διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο πλευρών στο νησί στη βάση των καλών υπηρεσιών του γ.γ. του ΟΗΕ.

«Άλλωστε, τις απόψεις του για τις παραμέτρους μιας περιεκτικής λύσης στην Κύπρο, μόνιμης και δίκαιης, το ΣΕΑ τις δημοσιοποίησε με ανακοίνωση που εξέδωσε αμέσως μετά τη συνεδρία στις 30 Ιουνίου του 2009», μετέδωσε το πρακτορείο Ανατολή. Η ανακοίνωση του ΣΕΑ επικαλείται την επιστολή που έστειλε ο Ταγίπ Ερντογάν στις 30 Οκτωβρίου του 2009 στον Έλληνα ομόλογό του, όπου υποδεικνύει ότι στη διαδικασία λύσης «η διεθνής κοινότητα και οι ενδιαφερόμενες πλευρές έχει σημασία να

αναλάβουν έναν πιο ενεργό και ενθαρρυντικό ρόλο». Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρεται στην ανακοίνωση, υπογραμμίστηκε ότι «πρέπει να αποφεύγονται βήματα που θα προκαλέσουν ζημιά στην πορεία των συνομιλιών και στον τελικό στόχο». Στη συνεδρίαση του ΣΕΑ εκτιμήθηκε ότι «είναι εφικτό να εξευρεθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα μια δίκαιη και μόνιμη λύση, στην περίπτωση που όλες οι ενδιαφερόμενες πλευρές έχουν την πολιτική βούληση», όπως ανακοινώθηκε.

HERMES airports

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΔΙΑΚΟΠΗ ΗΛΕΚΤΡΟΔΟΤΗΣΗΣ ΔΙΑΥΛΟΥ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Επειδή διάφορες δηλώσεις, σχόλια και δημοσιεύματα σχετικά με το ατύχημα της διακοπής της ηλεκτροδότησης του διαύλου στο αεροδρόμιο Λάρνακας τείνουν να δημιουργήσουν μια άδικη και λανθασμένη εικόνα, η Hermes Airports αισθάνεται την ανάγκη να ενημερώσει το κοινό τόσο για το συγκεκριμένο συμβάν όσο και για τα σχέδια αντικατάστασης και αναβάθμισης του ολόου συστήματος, που βρίσκεται ήδη σε διαδικασία υλοποίησης.

Η Hermes Airports και οι άνθρωποί της δεν κρύβουν την απογοήτευσή τους, γιατί διάφορες δηλώσεις φαίνεται να επιδιώκουν να διαμορφωθεί μια αρνητική εικόνα για μια προοδευτική διεθνή Κοινοπραξία, η οποία πέτυχε να δημιουργήσει και να λειτουργήσει δύο σπουδαία έργα στην Κύπρο, σε σύντομη και τακτική προθεσμία, για τα οποία δικαιολογημένα ο κόσμος νιώθει ικανοποίηση και περηφάνια. Πέτυχε επίσης χωρίς προβλήματα το δύσκολο εγχείρημα της μεταφοράς από τα παλαιά αεροδρόμια στα καινούργια.

Η Hermes Airports και οι άνθρωποί της δεν κρύβουν επίσης την απογοήτευσή τους, γιατί ενώ εργάστηκαν σκληρά και ασταμάτητα, μέσα σε αντίξοες συνθήκες, μέσα στα λασπόνερα και στην παγωνιά τη νύκτα της παραμονής των Χριστουγέννων και ανήμερα της μεγάλης γιορτής της Χριστιανοσύνης, για να αντιμετωπίσουν την απρόσμενη κατάσταση που δημιούργησε η ασυνήθιστη θεομηνία που προηγήθηκε, δεν είχαν την αναγκαία συνεργασία από ορισμένες υπηρεσίες, που περιορίστηκαν σε φραστική μόνο έκφραση υποστήριξης. Είναι μάλιστα λυπηρό, γιατί στην προσπάθεια επιδιόρθωσης της σοβαρής βλάβης αντιμετωπίστηκαν εμπόδια και άλλες δυσκολίες αντί της προσφοράς βοήθειας. Η Hermes Airports αισθάνεται την ανάγκη να εκφράσει και δημόσια τις θερμές ευχαριστίες και τη βαθιά της εκτίμηση στους δεκάδες επιστήμονες, τεχνικούς και άλλους υπαλλήλους που έτρεξαν με προθυμία και αυτοθυσία για να αποκαταστήσουν το συντομότερο τη βλάβη.

ΜΕ ΑΙΣΘΗΜΑ ΕΥΘΥΝΗΣ

Η διαχειρίστρια εταιρεία των δύο αεροδρομίων Λάρνακας και Πάφου Hermes Airports έχει δηλώσει επανειλημμένα ότι αναγνωρίζει, πως τα

δύο αυτά σημαντικά έργα του τόπου ανήκουν στον κυπριακό λαό, είναι κρατικά και δεν αποτελούν ιδιοκτησία της Εταιρείας, η οποία έχει πλήρη επίγνωση της ευθύνης και της υποχρέωσης να τα λειτουργεί, να τα συντηρεί και να τα διατηρεί σε κατάσταση ικανοποιητική και εύρυθμη. Ωστόσο, η Hermes δεν μπορεί να αποτρέψει και να σταματήσει τα ακραία και ασυνήθιστα καιρικά φαινόμενα, που δημιουργούν προβλήματα στις συγκοινωνίες, όπως συμβαίνει και τις μέρες αυτές ακόμη και στις πιο αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης, στην Αμερική και σε όλο τον κόσμο, με πολύ μεγαλύτερες εμπειρίες και τεχνολογία από την Κύπρο. Σε πολλά μέρη του κόσμου αεροδρόμια και τρένα σταμάτησαν για μέρες τη λειτουργία τους. Στην περίπτωση μας αποκαταστήσαμε γρήγορα την απροσδόκητη βλάβη και ταυτόχρονα φροντίσαμε με μεγάλο οικονομικό κόστος, να μεταφερθούν οι επιβάτες στην Πάφο και να φθάσουν στους προορισμούς τους σε λογικό χρόνο. Γι' αυτό εμείς πιστεύουμε ότι υπό τις περιστάσεις κάναμε σωστά τη δουλειά μας. Εκφράζουμε και με την ευκαιρία αυτή τη βαθιά μας λύπη στο ταξιδιωτικό κοινό και στις οικογένειές τους για την ταλαιπωρία που υπέστησαν.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Η Hermes, πέραν από την ολοκλήρωση των σύγχρονων κτηριακών εγκαταστάσεων, τον εξοπλισμό και τη λειτουργία των δύο αεροδρομίων, διαθέτει όλους τους αναγκαίους οικονομικούς πόρους σε ειδική ομάδα και εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό για τη συνεχή συντήρηση και έλεγχο όλων ανεξαιρέτως των εγκαταστάσεων των δύο αεροδρομίων, όπως είναι και η υποχρέωσή της βάσει της Συμφωνίας Παραχώρησης. Επίσης, μεριμνά για να υπάρχουν στις διαθέσιμες ανά πάσα στιγμή υλικά, όπως καλώδια, μετασχηματιστές, φώτα κ.λπ. για τις εργασίες συντήρησης. Για το σκοπό αυτό βρίσκεται επί καθηκόντι εξειδικευμένο προσωπικό επί 24 ώρου βάσεως.

ΠΛΗΡΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Η Εταιρεία έχει συνάψει συμφωνίες με εξειδικευμένη και προσοντούχο Εργοληπτική Εταιρεία, την CHAPO (Charilaos Apostolides Public Ltd), η

ποία κατέβαλε ήδη τις προβλεπόμενες εγγυήσεις για να προβεί σταδιακά στην πλήρη αντικατάσταση και ανανέωση του παλαιού συστήματος φωτισμού των διαύλων και στα δύο αεροδρόμια. Θα μελετηθούν επίσης και άλλοι τρόποι αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων. Η όλη διαδικασία έχει αρχίσει και θα ολοκληρωθεί εντός του 2010. Όπως είναι φυσικό τα συνεργεία δεν μπορούν να εργάζονται επί 24ώρου βάσεως λόγω της λειτουργίας των αεροδιαύλων. Αυτό θα γίνεται σε απόλυτη συνεργασία και συνεννόηση με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Πύργου Ελέγχου Εναέριας Κυκλοφορίας.

Σε απάντηση και ορισμένων άδικων και αβάσιμων σχολίων που δυστυχώς ακούστηκαν από τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων, είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι το θέμα της εξ ολοκλήρου αντικατάστασης του συστήματος φωτισμού των δύο διαύλων στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου ήταν προγραμματισμένο από την Εταιρεία, γι' αυτό και οι σχετικές συμφωνίες έγιναν προ ενός έτους, αλλά δυστυχώς μας πρόλαβαν τα ασυνήθιστα για τον τόπο μας καιρικά φαινόμενα.

Θέλουμε να διαβεβαιώσουμε την Πολιτεία και ευρύτερα την κοινή γνώμη ότι είναι με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον που η Εταιρεία μας, χωρίς να υπολογίζει κόπους και οικονομικές θυσίες, έχει λάβει και λαμβάνει όλα τα μέτρα για να αποφεύγονται τέτοιοι ειδους ανεπιθύμητες καταστάσεις και να περιορίζονται όσο είναι δυνατό οποιοσδήποτε συνέπειες στην κανονική λειτουργία των αεροδρομίων. Παρακαλούμε όμως το κοινό να έχει υπόψη του ότι τα αεροδρόμια είναι ζωντανό οργανισμοί, με πολύπλοκες εγκαταστάσεις, όπου δραστηριοποιούνται αεροπορικές εταιρείες και κρατικές υπηρεσίες, εργάζονται πέραν των 6.000 ατόμων ημερησίως, διακινούνται καθημερινά δεκάδες χιλιάδες άτομα και αναπόφευκτα είναι δυνατό να συμβαίνουν απρόσπετες και ανεπιθύμητες καταστάσεις, εκτός του ελέγχου της και δυνατό να δημιουργούν προβλήματα. Αυτό που υπεύθυνα δηλώνουμε είναι ότι θα κάνουμε όσα πρέπει για να αντιμετωπίζονται κατάλληλα και αποτελεσματικά τυχόν τέτοια προβλήματα.

Hermes Airports Ltd
Λευκωσία, 29 Δεκεμβρίου 2009

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Τα δίκια του Προέδρου

Ημέρες μονομάδων αυτές που διάγουμε, γι' αυτό οι άρχοντες του τόπου θα πρέπει να επιδείξουν και την ανάλογη μεγαλοψυχία σε στίλες όπως αυτή, που δεν έχουν οποιαδήποτε σχέση με το κανάκεμα! Εν αρχή ευχόμαστε σε όλους υγεία, σωματική, πνευματική και ψυχική! Κι αρχίζουμε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στον οποίο αναγνωρίζουμε ότι είναι ίσως ο πρώτος από εγκαθιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας που δέχεται τόση κριτική μαζεμένη. Ιδιαίτερα για τους χειρισμούς τους στο Κυπριακό, παρόλο που, όπως λέει και ο Θυμόσοφος Λαός, «ακόμα, με αφκά, με πουλιά». Μάλιστα, τα πιο βαριά πυρά τα δέχεται από εκείνους των οποίων το κόμμα, στο απώτερο αλλά και στο πρόσφατο παρελθόν, ανέβασε στην εξουσία και τους οποίους στήριξε σχεδόν άνευ όρων. Γι' αυτό και έχει δικαίο όταν παραπονιέται και οργίζεται με το ΔΗΚΟ και την ΕΔΕΚ. Τώρα, γιατί παρόλα αυτά τους κανακεύει, δεν χρειάζεται και παπάς για να σας το πει, αγαπητοί μου αναγνώστες. Μην τα θέλετε και όλα σαν παιδική τροφή!

Στοιχίμα που πάει να καθεί

Σε δύο τινά όμως ελέγχεται ο κ. Χριστόφιας. Στο ότι προσπαθεί να διαχειριστεί την εξουσία σε μια αστική δημοκρατία με ασυμβίβαστους προς το σύστημα τρόπους εσωτερικής και κάποτε εξωτερικής πολιτικής, με αποτέλεσμα να κατηγορείται ότι πάσχει από ιδεοληψίες, οι οποίες ενίοτε βλάπτουν σοβαρά την «υγεία» της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το δεύτερο είναι που πάει να χάσει το πλέον σοβαρό στοιχίμα της οικονομίας - χάνοντας και την ευκαιρία που προσφέρει η κρίση - για διόρθωση όλων των κακών εκόντων. Πρόεδρε, σας θυμίζουμε ότι όλες οι προβλέψεις που έκανε το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης βγήκαν λανθασμένες. Ξεκινώντας από την πώληση του χρυσού του κράτους, περνώντας στο ότι η Κύπρος θα βγει αλώβητη από την κρίση, προχωρώντας στην πρόβλεψη περί ελλείμματος που δεν θα ξεπεράσει το 1,8% και φτάνοντας μέχρι εξαγγελίες-φουόσκες για τον ΦΠΑ και τη φοροδιαφυγή, η όλη κατάσταση προκαλεί δέος. Αν ήταν κάποιος να την απεικονίσει, θα βλέπαμε τον φίλιτο Χαρίλαο σε ύψος εφτά μέτρων να σκονοβατεί με μια τβουντούκα στα χέρια και να φωνάζει «δεν θα του περάσει το Αβέρωφ» (ο οποίος προέβλεπε πριν ένα και βάλε χρόνο έλλειμμα 6%). Το ζήτημα όμως δεν ήταν να μην επαληθευτεί ο Αβέρωφ. Το ζήτημα ήταν να κερδηθεί το στοιχίμα της αναζωογόνησης της οικονομίας που σταδιακά θα έβγαζε τη χώρα από την κρίση. Τώρα τι γίνεται; Βουλιάζουμε; Οι τόσες του κράτους μοιζήδων να είναι άδειες; Μήπως μια κίνηση ματ από μέρους σας να μπορούσε να βγάλει την αγορά από την εσωστρέφεια στην οποία έχει περιπέσει; Η μήπως είναι ήδη αργά; Και για να μιλάμε τη γλώσσα που αγαπάτε περισσότερο, κύριε Πρόεδρε, αυτή είναι πολιτική που δεν προσπατεί τους εργαζόμενους, αλλά τους οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στη μέγγενη και την ανεργία...

Επειδή τις προάλλες στο Γενικό Νοσοκομείο ο Πρόεδρος Χριστόφιας δεν μπορούσε να πει στον Αρχιεπίσκοπο το ευαγγελικό εκείνο «μάχιραν έδωκας, μάχιραν θα λάβεις», του είπε «είναι ένα να είσαι έξω και να ρίχνεις βέλη και είναι άλλο να είσαι μέσα και να δίνεις τη μάχη». Ο κ. Χρυσόστομος, ο οποίος, όπως είναι τοίς πάσι γνωστό, είναι άτομο «αδιάρροχο», πλησιάζοντας τον Πρόεδρο με το πέρας της ομιλίας του, χαμογέλασε και του είπε ούτε λίγο ούτε πολύ ότι καλά τα είπε και του ευχήθηκε χρόνια πολλά...

Φάνηκε το κόζιν

Μέχρι πρότως τα πήγαινε μια χαρά ο Άντρος Κυπριανού, μέχρι που του έπεσε ο άσοςσ σπαθί (τριφύλλι) στο τραπέζι και φάνηκε το παιγνίδι του. Τι ήταν εκείνο που είπε πριν μερικές μέρες ότι εκείνοι που ασκούν έντονη κριτική στον Πρόεδρο Χριστόφια και στους χειρισμούς του στο Κυπριακό κάνουν επειδή δεν θέλουν να ξαναβγει ο Χριστόφιας ή οποιοσδήποτε άλλος από το ΑΚΕΛ στην Προεδρία της Δημοκρατίας; Η έγνοια σήμερα του ΑΚΕΛ και του Χριστόφια δεν είναι η άμεση επίλυση του Κυπριακού; Μάλιστα, αν ληφθεί υπόψη και η δέσμευση Χριστόφια ότι είναι Πρόεδρος μίας θπείας, τότε υπάρχει αντίφαση μεταξύ τους. Μήπως ο Χριστόφιας σκέφτεται τη λύση και ο Άντρος τις επόμενες προεδρικές; Η μήπως και οι δύο σκέφτονται το ίδιο κι απλά όντως ο Άντρος «εμολόπσεν το κόζιν»; Εμείς πάντως τους ευχόμαστε να λύσουν το Κυπριακό και είμαστε σίγουροι ότι θα είναι και στην εξουσία άμα τα καταφέρουν.

Η συκιά του Νίκου

Αυτά όμως είδε κι ο Νίκος Αναστασιάδης και πήρε φόρα κι ο Θεός ο ίδιος δεν τον σταμάτα, όπως λέει κι η Χαρούλα. Λέει και ξαναλέει ότι οι εντατικές γίνονται όψιμα και θα αποτύχουν κι αυτό δεν είναι λανθασμένη εκτίμηση αν κάποιος επενδύει στις εντατικές το ήμισυ του παντός. Ο Νικ δε γκρέιτ, βλέποντας την «κωλοσυμμαχική της κουφής», σου λέει γιατί εγώ να προτρέψω του Χριστόφια στο Κυπριακό και να έχω και τον κάθε τρελό στο κόμμα μου να φωνάζει, ενώ οι Ακελικοί (βλέπε Άντρος) άρχισαν ήδη να μιλάνε για προεδρικές εκλογές; Μάλιστα, ο Αναστασιάδης διαφεύγει πλέον και όλους εκείνους που τον παρομοιάζουν με συκιά, που γύρω της τίποτα δεν φυτρώνει, και έ-

λεγαν ότι κανένα δεν ακούει. Ο καλύτερός του σύμβουλος αποδεικνύεται, ως εκ των πραγμάτων, ο Κασουλίδης. Ήταν, να θυμίσω, ο ευρωβουλευτής που είπε πρώτος στον ΔΗΣΥ ότι το κόμμα δεν πρέπει να προτρέχει της κυβέρνησης στο Κυπριακό, να εξαγγελθούν κυρώσεις κατά της Τουρκίας για τον επόμενο Ιούνιο και μίλησε και για την ανάγκη διαγώνιας διαπραγμάτευσης στο Κυπριακό.

Δεν πάω πουθενά

Η συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας με τα κόμματα της συγκυβέρνησης την προηγούμενη Δευτέρα και οι δηλώσεις που προηγήθηκαν αλλά και ακολουθήσαν απέδειξαν ότι η πολιτική στην Κύπρο επιδιώκει την αποξήωση της στα μάτια των πολιτών και τα καταφέρει μια χαρά. Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ εξήγησε του Προεδρικού ικανοποιημένος, λέγοντας ότι θέμα αποχώρησης από τη συγκυβέρνηση δεν υπάρχει. Λίγο πιο κάτω, όμως, και σε ερώτηση δημοσιογράφου, απάντησε: «Έχω πει και στο παρελθόν ότι δεν είμαστε ικανοποιημένοι από τον τρόπο που γίνεται αυτή η συνεργασία, δεν είμαστε ικανοποιημένοι με τους ρυθμούς, ούτε και με το περιεχόμενο της...», παρόλα αυτά θέμα αποχώρησης δεν υπάρχει... Δεν πάω πουθενά, πουθενά, εδώ θα μείνω...

Γυαλιά για την εξουσία

Ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ, από την άλλη, διέψευσε τα σενάρια περί αποχώρησης του κόμματος με πρωτοβουλία Λυσσαρίδη και έθεσε ξανά τη θέση για απόσυρση των προτάσεων Χριστόφια από το τραπέζι των συνομιλιών. Αναγνώρισε βέβαια ότι τίποτα δεν είναι συμφωνημένο αν δεν συμ-

φωνηθούν όλα, όμως επέμεινε στην ανάγκη απόσυρσης των προτάσεων ως θέμα αρχής. Αλλά από την κυβέρνηση δεν το κουνάει. Μάλιστα, θέλει και αναβάθμιση του ρόλου της ΕΔΕΚ στην εξουσία απ' ό, τι μαθαίνουμε. Την ίδια στιγμή, ο αναπληρωτής πρόεδρος του κόμματος, ευρωβουλευτής και οφθαλμίατρος κ. Μαυρονικόλας, έβαζε γυαλιά στον κ. Ομήρου και ζητούσε την παραίτηση του προέδρου Χριστόφια με παράλληλη απόσυρση ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ. Ματογυαλία για να βλέπουν καλύτερα την εξουσία, το μείζον εθνικό θέμα, όπως αποδεικνύεται.

Σε μια κόλλα χαρτί

Όπως εκόντων των πραγμάτων, βγήκε κι ο Στέφανος Στεφάνου κορδωτός από το Προεδρικό τη Δευτέρα και μας πληροφόρησε ότι όλους αυτούς ο χαμός που βλέπαμε και ακούγαμε τον τελευταίο καιρό, με το ΔΗΚΟ και την ΕΔΕΚ να κανονιοβολούν από πρωίας μέχρι νυκτός τον Πρόεδρο Χριστόφια, ήταν αποτέλεσμα κακού συντονισμού και ότι αυτό θα διορθωθεί με τις πρωτοβουλίες που θα αναλάβει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Είναι αλήθεια ότι θα του ήταν δύσκολο να πει την αλήθεια! Ότι δηλαδή ο Πρόεδρος τύλιξε τους εταίρους του σε μια κόλλα χαρτί τη Δευτέρα κι ότι αυτά που τόσο καιρό μας παρουσιάζαν - Μάριος και Γιαννάκης - ως κανονιοβολισμούς, δεν ήταν παρά πορδέες. Όμως μπορούσε, φίλατος Στέφανε, σεβόμενος τη νομοσύνη μας, να μην κάνει δηλώσεις ή απλά να μας τραγουδάσει; Τα νέα που σας έφερα ήταν όλα μια ψευτιά / κι ακούγονταν ευχάριστα στ' αφτιά σας / γιατί έμοιαζε μ' αλήθεια η κάθε μου ψευτιά / κι ακούγοντάς με ψούκαζε η ψυχιά σας...

Ο βολικός κ. Έρογλου

Και πάμε στην ουσία. Ο Πρόεδρος Χριστόφιας, κατά τις επαφές του με τα κόμματα της συγκυβέρνησης, τους έκλεισε με νόμο το μάτι και τους ζήτησε πίστωση χρόνου για να τους αποδείξει ότι οι οποίοι ανισχυίες εκφράζονται δεν είναι βάσιμες. Τούτων λεχθέντων, σημειώσαμε την έναρξη των εντατικών συνομιλιών, στις οποίες ο Πρόεδρος θα έλκει να ικανοποιήσει δύο αλληλοσυγκρουόμενους στόχους. Είτε να διευκολύνει τον σύντροφο Ταλά για την επικράτησή του στις «εκλογές» του Απριλίου, είτε να σώσει τον κυβερνητικό σκηματισμό που τον εξέλεξε. Όλες οι πληροφορίες πάντως συγκλίνουν στο ότι υπό τας περιστάσεις θα επιδιώξει το δεύτερο. Διότι η ισχυρή εκτίμηση και εντός του ΑΚΕΛ είναι πως το κλειδί της λύσης βρίσκεται στην Άγκυρα και συνεπώς ως κρούεται ο Ταλά. Μάλιστα, η επικράτηση Έρογλου προβάλλει έως και πολύ βολικά. Για όλους...

Μυρίζει γκάζι

Ανάμεσα στις 13 εταιρείες που κατέθεσαν στη ΔΕΦΑ προτάσεις για προμήθεια της Κύπρου με υδροποιημένο φυσικό αέριο, είναι και μία (ιδιωτική) η οποία, όπως μαθαίνουμε, προσφέρει φυσικό αέριο από την Αίγυπτο. Είναι όμως πολύ περιεργό αυτό, καθότι από κυβερνητικά κείλη είχαμε ακούσει δηλώσεις σύμφωνα με τις οποίες η φίλη Αίγυπτος δυστυχώς δεν είχε φυσικό αέριο να πουλήσει στην Κύπρο. Τώρα, πού βρήκε ο ιδιώτης αυτό που ήταν αδύνατο να βρει η κυβέρνηση; Η μήπως κάποιο λάκκο έχει η πράσινη Πάνα, λέει, για προσωρινή λύση οι «εγκέφαλοι» της διαχείρισης του κεφαλαίου φυσικό αέριο. Δηλαδή, μέχρι να χτιστεί το κερσαίο τερματικό στο Βασιλικό, θα πληρώσουμε για να έχουμε προσωρινά πλωτό τερματικό. Δηλαδή τη μία από τις δύο επιλογές που ετέθησαν «ενώνιοι όμοι» και την οποία πολέμησαν με φανατισμό όσοι ήθελαν τη κερσαία. Άλλος λάκκος μέσα στον οποίο αυτή τη φορά θα πέσουν οι συνθήκες ύποπτοι. Οι φερόλογοι όμως. Η στήλη είναι υπέρ των εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Να αφήσουμε πίσω τα κερσαία και τα πλωτά και να προχωρήσει η κυβέρνηση και το κράτος εν κράτει (ΑΗΚ) σε πλιοθερμικές, φωτοβολταϊκές και αιολικές λύσεις.

Κάπνισμα με τρύπες

Εκτός από τα κομμωτήρια, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στον νόμο περί καπνίσματος και στα οποία υποθέτουμε ότι η πελατιά θα απολαμβάνει καφέ και τσιγαράκια, ο νόμος όπως πληροφορούμαστε αφήνει έξω και τα καφενεία! Ναι, τα καφενεία. Άρα ίδου πεδίο δόξης λαμπρόν για όσους θέλουν να κάνουν μια καλή δουλειά χωρίς να τους αγιάξει η λαβίδα του νόμου. Ανοίξει καφενείο όσο είναι νωρίς. Η στήλη πάντως προτρέπει όλους να το κόψουν το ρημάδι... Καλή χρονιά και καλή καρδιά!

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Γράφει **Η ΔΡΑΚΟΥΝΑ**

EX - PARTE

Σκολλήστε στο www.kathimerini.com.cy

Μια δεκαετία σε λίστες

Ζήσαμε και το δράμα της Θείας Γέννησης. Λέω «δράμα», διότι όποιος κατέβηκε στα καταστήματα Παραμονή Χριστουγέννων, σε μια προσπάθεια να κρατηθεί μακριά από το σπίτι και τα γλυκά, ξέρεi ότι την ίδια σκέψη έκαναν όλοι οι νεαροί γονείς, με τα αμαξάκια τους και τα παιδάκια τους. Προσωπικά, πάτησα με το αμαξάκι της κουκλάρας τρία ήμισυάνα δεκαπεντάχρονα που με είδαν απαξιωτικά (εκεί που είσαι ήμουνα, εδώ που είμαι θα έρθεις μικρή ήμισυάνα) και μερικά εικοσάχρονα που προσπαθούσαν να ισορροπήσουν το γυαλί μάσκα, τις μπότες μέχρι το γόνατο, την τσάντα και το κινητό (πόσα να προλάβει το άτομο). Extra points κερδίζονται, αν το εικοσάχρονο γυριέει να σου κάνει παρατήρηση και εσύ προλάβεις να την καρφώσεις με το eye of the tiger. (Μουσαχαχα)

Κατά τα άλλα, τέλειωσε άλλη μια χρονιά. Δηλαδή τι χρονιά, τέλειωσε ολόκληρη δεκαετία. Αυτή ήταν μια δεκαετία right of passage για μένα. Αυτήν τη δεκαετία έκανα διάφορα θεαματικά, όπως ότι άρχισα να συνεισφέρω στο Ταμείο Κοινωνικών Αφρολιών και προσδοκώ σε μια αξιοπρεπή σύνταξη, χωρίς δηλώσεις στις λαϊκές αγορές, ότι οι τιμές των τροφίμων έγιναν φθόνος, άρχισα επίσης να πληρώνω φόρο εισοδήματος (άρα έχω εισοδήματα, άρα εργαζόμαι και έχω εγκαταλείψει διά παντός την Ανωτάτη Εκμεταλλευτική Πατρική Περιουσία - η σχολή είναι γνωστή και ως ΕΚ.ΠΑ.ΠΕ., κάνει κάθε χρόνο πορεία για το Πολυτεχνείο, αλλά δεν κάνει απεργίες, διότι δεν της συμφέρει). Με λίγα λόγια, αυτή ήταν για μένα η δεκαετία που άρχισα να κάνω διάφορα σοβαρά πράγματα. Έκτοτε και πει αυτό, να σημειώσω ότι με τον ερχομό της κουκλάρας έχω επιστρέψει ταυτόχρονα στη βρεφική ηλικία. Παίζω με πλαστικό φαγητό, ζωγραφίζω με μαρκαδόρο πάνω στους τοίχους και μαλιώνουμε για το ποιος θα τραγουδήσει πρώτος στο αρμόνιο (έχει ενσωματωμένο καρaoke).

Αρκετά όμως για μένα, ας δούμε τι έκανε το Χρυσοπράσινο Φύλλο και η υπόλοιπη ανθρωπότητα τη δεκαετία που πέρασε: **Κυπριακό:** Το 2000 για μένα ξημέρωσε σε ένα club, για την Κύπρο ξημέρωσε με τον Γλαύκο Κληρίδη Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Ραούφ Ντεκάτς ηγέτη της τουρκοκυπριακής πλευράς. Και έκαναν... απευθείας συναντήσεις για λύση του Κυπριακού (ή ετοιμάζονταν να ξεκινήσουν συναντήσεις...

Η δεκαετία που πέρασε, ήταν εκείνη που έκανε τον απλό άνθρωπο να κάτσει να γράψει τις σκέψεις του. Και έγιναν επιτυχία.

Ένα από τα δύο). Πέρασαν δέκα χρόνια και ακόμα είμαστε στις συναντήσεις. Ένα μικρό déjà vu το παθαίνεις, δεν το συζητώ. Μέσα στη δεκαετία που πέρασε, αλλάξαμε δύο ακόμα Πρόεδρους (ο ένας currently αγνοείται) και κατέρρευσε ο μύθος ότι πίσω από το οδόφραγμα κρύβονται οι πολεμιστές του Sauron (το αστανικό μάγου στο Lord of the Rings). Τελικά πίσω από το οδόφραγμα κρύβονται Τουρκοκύπριοι που θέλουν να ψωνίσουν στο Mall of Cyprus, στο Jumbo και στην υπεραγορά Ορφανίδι. Το πιο εντυπωσιακό event της δεκαετίας ήταν αδιαιρέτητο το δημοψήφισμα, στο οποίο αποκαλύφθηκε, μετά από 30 χρόνια προσεκτικά οργανωμένου αντικατοχικού αγώνα, ότι τελικά οι Κύπριοι δεν ξέρουν τη λύση θέλουν. Ενώ στις προηγούμενες δεκαετίες όλοι ήθελαν σκέτη λύση, με το τέλος του 2009 άλλοι θέλουν σκέτη λύση, άλλοι θέλουν λύση ευρωπαϊκή, άλλοι θέλουν λύση β', άλλοι θέλουν λύση με το σωστό περιεχόμενο, άλλοι δεν πιστεύουν τίποτα, δεν φοβούνται τίποτα, είναι ελεύθεροι. Η κυβέρνηση αποφάσισε ότι μετά από 50 χρόνια δικονοτικού αταγασισμού, οι Κύπριοι χρειάζονται ιδιαίτερα μαθήματα, διότι έχουν μείνει ανεξέταστοί και ετοιμάζει ενημερωτικό υλικό. Ελπίζω να μην περάσουμε άλλα δέκα χρόνια να συζητάμε το υλικό της ενημέρωσης.

Ευρώπη: Η δεκαετία που πέρασε, θα μείνει για πάντα στην ιστορία ως η δεκαετία που για πρώτη φορά στην Κύπρο δεν ήρθαν οι Ευρωπαίοι να μας κατακτήσουν, αλλά εντα-

χθήκαμε από μόνοι μας στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Εμείς, βέβαια, ξέραμε πάντα ότι ανήκουμε στην Ευρώπη. Επειδή όμως οι Ευρωπαίοι μπορεί να μην το ήξεραν, η ένταξη μας λύνει όλες τις απορίες και μας χαρίζει τη στάμπα του Ευρωπαίου, την οποία μπορούμε να κάνουμε ό, τι θέλουμε. Η ευρωπαϊκή ταυτότητα, εξάλλου, είναι όπως το αγγούρι. Άλλοι το τρώνε και δροσίζονται, άλλοι το τρώνε και... ζορίζονται. Για παράδειγμα, η ένταξη μας στην Ε.Ε. δεν έκανε τίποτα για να βελτιώσει τη θέση μας στον διαγωνισμό τραγουδιού της Eurovision. Κάτι που ξεκίνησε σε προηγούμενες δεκαετίες τόσο ελπιδοφόρα, με επιτυχίες όπως το «Μόνικα», το «Μόνο η Αγάπη», το «Αννα Μαρία Λένα», το «Άσπρα Μαύρος» (που αν μη τι άλλο τα φιλιμάκια τους πρόσφεραν ατελείωτες ώρες γέλιου και χαράς για όλη την οικογένεια), κατέλαξε στο να μην μπορούμε να προκριθούμε καν στον τελικό. Όχι ένα, όχι δύο, αλλά τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Δεν μάθαμε τίποτα από τα χαρούμενα φιλιμάκια με τα speedboats στην παραλία της Λεμεσού; Δεν μάθαμε τίποτα από τους βροκάδες και τις παρανομικές λήψεις στο Κούρειο; Δεν μάθαμε τίποτα από τις αδερφές Βίσιον στο Paphos Beach Hotel; Η κατρακύλα αυτής της δεκαετίας που παρατηρείται στον θεσμό της Eurovision πολύ με λυπεί. Είναι ίσως ένα ακόμα σημάδι της παρακμής του μουσικού πολιτισμού μας ή της τηλεφωνικής ψηφοφορίας που επιτρέπει στον κάθε βλάχο Ευρωπαίο να ψηφίσει ό, τι του κατεβεί.

Ποδόσφαιρο και καταναλωτισμός

Στην προ Champions League εποχή, τα κυπριακά σωματεια ήταν αυτό που ήταν πάντα. Ένα καφενείο παραγόντων που αγόραζαν παίκτες και προπονέτιες, έπαιζαν μεταξύ τους, αλλά ουσιαστικά έκαναν πρωτάθλημα μέσα στον μικρόκοσμό τους. Την πιάσσα χάλασε πρώτη η Ανόρθωση και ακολούθησε φέτος το ΑΠΟΕΛ. Στη μετά Champions League εποχή, οι Κύπριες γυναίκες δεν μπορούν να παρακολουθήσουν τηλεόραση από το Σάββατο μέχρι και την Τετάρτη, διότι το κυπριακό πρωτάθλημα ακολουθούν τα παινίδια στην Ευρώπη (που δεν πρέπει να χάσουν οι σύζυγοι, οι οποίοι έχουν αράζει αδιαπραγμάτευτα μπροστά από την τηλεόραση).

Η έξοδος του κυπριακού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη σήμανε την έξοδο των Κυπρίων γυναικών από το TV room. Οι Κύπριες βέβαια έχουν κάπως αποζημιωθεί, με το άνοιγμα γνωστών αλυσίδων καταστημάτων καταναλωτικών προϊόντων σε προσιτές και μη τιμές. Μέχρι πριν από μια δεκαετία, η Κύπρια shopper έπρεπε να πάρει το διαβατήριο ανά

χείρας και να ξενιτευτεί σε μέρη μακρινά, για να σταυρώσει δέκα καταστήματα της προκοπής. Σήμερα μπορεί να ζοδευτεί άνετα στο σπίτι της. Επιπλέον, πάει τριήμερο city break με τον σύζυγο, με τη δικαιολογία ότι θα δει την ομάδα που θα παίξει εκτός έδρας. Όποια και αν είναι η εξέλιξη, το σύμφωνο έχει τελικά τον τρόπο του να ικανοποιεί τις ανάγκες των γυναικών.

Μέσα στα τελευταία δέκα χρόνια, έγιναν φυσικά και άλλα πολλά πράγματα. Πράγματα τραγικά (η πτώση του αεροπλάνου της Ήλιος, ενώ προσπαθούσα να μετακομίσω), πράγματα πιο τραγικά (η επίθεση στους Δίδυμους Πύργους και ο μετέπειτα πόλεμος κατά της τρομοκρατίας, χωρίς στον οποίο δεν μπορούμε να κοιταχθούμε ότι θέλουμε πάντα στα αεροπλάνα και ο πιλότος κλειδαμπαρώνεται μέσα στο cockpit), πράγματα θλιβερά (θάνατος του Michael Jackson και της Farah Fawcett), το τσουνάμι στον Ινδικό Ωκεανό που μας έμαθε ότι οι κάτοικοι της ελεύθερης περιοχής Αμμοχώστου πάνε διακοπές τον χειμώνα σε μέρη

εξωτικά, ο τυφώνας Katrina που έκανε τη Νέα Ορλεάνη καλοκαιρινή, είχαμε αλληλένδετα Βατικανό και Πρόεδρο των ΗΠΑ (τα δύο δεν συνδέονται).

Η δεκαετία που μας πέρασε, έφερε στη ζωή μας το iPod (πέραν των 220.000.000 πουλήθηκαν μέχρι σήμερα) και το iPhone, έκανε το Internet γρηγορότερο, η Britney Spears κατάφερε να τα κάνει όλα και τώρα προσπαθεί να συνταξιοδοτηθεί, οι U2 ακόμα υπάρχουν, αλλά μας έχουν σπάσει τα νεύρα, οι Rolling Stones ακόμα ζουν (όλοι), όπως και η Madonna (σταθερές ατζίζες). Το σημαντικότερο, δε, είναι ότι η δεκαετία που πέρασε, μας σύσπασε στο blogging και στους bloggers, μια από τους οποίους έγραψε αυτό το κείμενο για σας.

Καλή χρονιά εύχομαι να έχουμε όλοι. Μπαινίε νέα δεκαετία, πάμε για άλλα πιο μεγάλα (οι πρόσφυγες θα πάνε στα σπίτια τους αναλόγως των διευθετήσεων που θα συμφωνηθούν. Επομένως, δεν ξέρω τι να τους ευχθώ).

Η άνοδος του Γιώργου Τσιάκκα

Την περίοδο 2001-2005, μέσα από τα 800 επεισόδια της σειράς «Βουράτε Γετόνιο», ο Γιώργος Τσιάκκας και οι συγγενείς του έγιναν household names, ο Τσιάκκας ανακηρύχθηκε σε ταλαντούχο σεναριογράφο και έδωσε την απάντηση στην ερώτηση «τι κάνουμε τα βράδια αραχτοί στον καναπέ».

Οι πρώτες δύο σεζόν της σειράς ήταν αυτό το κάτι που (apparently) ήθελε να δει ο κόσμος στην τηλεόραση εκείνη την εποχή. Ακολούθως, έγινε αυτό που γίνεται συνήθως με τις πετυχημένες σειρές. Το κανάλι θέλει να βγάλει χρήματα, ο σε-

ναριογράφος ξεχειλώνεται και μέχρι να πέσουν οι τίτλοι του τέλους όλοι παρακαλούν να τελειώσει το μαρτύριο. Η σειρά αυτή ακόμα προβάλλεται σε επαναλήψεις και αναμένεται να συνεχίσει να προβάλλεται για τουλάχιστον άλλη μια δεκαετία. Το «Βουράτε Γετόνιο», με άλλα λόγια, είναι το αντίστοιχο του ελληνικού «Ρετιρέ».

Ο Γιώργος Τσιάκκας συνέχισε να μεγαλουργεί με άλλες σειρές, δραματικές και κωμικές, ενώ έχει μετατραπεί σε σε πολυσύχνο άγιο των μικροσχημάτων, είναι το αντίστοιχο του ελληνικού «Ρετιρέ».

Τσιάκκα, ανέβηκε η δημοτικότητα της εκμάθησης της τουρκικής γλώσσας στα επιμορφωτικά, οι δε μισοί ήθσοιοί της Κύπρου έχουν μάθει Τουρκικά.

Για την κοινωνική αυτή προσφορά του, καθώς και για τα πρωτοπορία μηνύματα των σειρών του (τι παράγει το Μισέρ, τα ναρκωτικά είναι κακό πράγμα, μοναχισμός και Μπεμπεδέλ, οι διαλυμένες οικογένειες μιλούν άπαιστα Αγγλικά, μια ξεναγός από την Τουρκία ανακαλύπτει ότι είναι κλεμμένη Καραιστοπούλα), αναμένουμε να γίνει σύντομα πράξης καλής θέλησης της UNICEF.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Πρώτη κρίση μεταξύ κυβέρνησης και Hermes

Αλληλοκατηγορίες για το πρόβλημα που παρουσιάστηκε στο διαύλο

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Ένταση στις σχέσεις κυβέρνησης και Hermes Airports, διαχειρίστρια εταιρεία των δύο αεροδρομίων, έχει προκαλέσει το «μπλακ άουτ» στον διαύλο του αεροδρομίου Λάρνακας. Η κατάσταση του συστήματος σήμανσης του διαύλου και η παραμονή του εκτός λειτουργίας για σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα έχει δημιουργήσει ήδη τα πρώτα προβλήματα σε μικρό διάστημα από την επίσημη λειτουργία του νέου αεροδρομίου. Αφορμή για το συγκεκριμένο κλίμα που έχει δημιουργηθεί στάθηκε μια ιδιαίτερα σκληρή σε ύψος ανακοίνωση της Hermes Airports Ltd, στην οποία η διαχειρίστρια εταιρεία των δύο αεροδρομίων εκφράζει σφοδρά παράπονα για το επίπεδο βοήθειας που παρασχέθηκε, προφανώς από κρατικές υπηρεσίες, προς επιδιόρθωση της βλάβης. Η Hermes εκφράζει απογοήτευση, κυρίως για την εικόνα που δημιουργήθηκε για την ίδια μετά το πρόβλημα με τον φωτισμό του διαύλου προσγειώσεως στο αεροδρόμιο Λάρνακας. Η εταιρεία θεωρεί ότι κάποιοι σκόπημα προσπάθησαν να διαμορφώσουν μια άδικη και αρνητική εικόνα για τη διεθνή κοινοπραξία που έχει αναλάβει τα αεροδρόμια της Κύπρου. «Είναι μάλιστα λυπηρό, γιατί στην προσπάθεια επιδιόρθωσης της σοβαρής βλάβης αντιμετωπίστηκαν εμπόδια και άλλες δυσκολίες από τις προφορές βοήθειας». Η συγκεκριμένη αναφορά ήταν η σπινθήρ που άναψε τη φωτιά της δημόσιας σύγκρουσης με το Υπουργείο Συγκοινωνιών. Δημοσίως, ο υπουργός Νίκος Νικολαΐδης κρέτασε χαμηλούς τόνους το προηγούμενο διάστημα, αποφεύγοντας να αποδώσει ευθύνες στη διαχειρίστρια εταιρεία. Ωστόσο δεν έπραξε το ίδιο πίσω από τα φώτα της δημοσιότητας. Συγκεκριμένα, με επιστολή που απέστειλε την περασμένη Τετάρτη 30 Δεκεμβρίου, απάντησε στα όσα η Hermes ισχυρίστηκε στην ανακοίνωσή της. Ο κ. Νικολαΐδης ζητά από την εταιρεία να κατονομάσει τις υπηρεσίες εκείνες που έδξαν απροθυμία να συνδράμουν στο έργο επιδιόρθωσης της βλάβης. «Ενοχληθήκαμε. Δεν είναι οσστό να αφήνεται να αιωρείται κάτι αόριστο», δήλωσε στην «Κ» ο υπουργός Συγκοινωνιών, ο οποίος πρό-

Η διαχειρίστρια εταιρεία Hermes Airports υποστηρίζει ότι η βλάβη που παρουσιάστηκε στο σύστημα σήμανσης του διαύλου προσγειώσεως τα Χριστούγεννα οφείλεται στις κακές καιρικές συνθήκες.

Παράπονα από τη διαχειρίστρια εταιρεία κατά του κράτους, απορρίπτει ο Νικολαΐδης

θεσε ότι αν η έρευνα που διεξάγεται αναδειξει ευθύνες, τότε αυτές θα αποδοθούν. Τι λέει όμως η εταιρεία για τα επίπεδα συνεργασίας με κάποιες, όπως αναφέρεται, υπηρεσίες; Η Hermes Airports και οι άνθρωποι της δεν κρύβουν την απογοήτευσή τους, «γιατί, ενώ εργάστηκαν σκληρά και ασταμάτητα, μέσα σε αντίξοκες συνθήκες, μέσα στα λασπόνερα και στην παγωνιά της νύκτα της παραμονής των Χριστουγέννων και ανήμερα της μεγάλης γιορτής, για να αντιμετωπίσουν την απρόσμενη κατάσταση που δημιουργήσε η ασυνήθιστη θεομηνία που προηγήθηκε, δεν είχαν την αναγκαία συνεργασία από ορισμένες υπηρεσίες, που περιορίστηκαν σε φραστική μόνο έκφραση υποστήριξης».

Παρά τις διαβεβαιώσεις της Hermes πως έπραξε ό,τι ήταν δυνατόν και ότι θα μεριμνήσει για να μην ξανασυμβεί κάτι παρόμοιο στο μέλλον, ανεξαρτήτως κόστους, ο υπουργός Συγκοινωνιών με νόημα έστειλε ξεκάθαρο μήνυμα στη διαχειρίστρια εταιρεία. Στην ερώτηση αν η εξέλιξη του συγκεκριμένου συμβάντος προκαλεί πρόβλημα στις σχέσεις κυβέρνησης και Hermes,

ο κ. Νικολαΐδης υπέδειξε: «Οι σχέσεις καθορίζονται μέσα από τις πρόνοιες της σύμβασης ανάθεσης διαχείρισης των αεροδρομίων. Είναι συμβατικό το θέμα που έχει προκύψει. Από τη στιγμή που τηρούνται οι πρόνοιες, δεν υπάρχει πρόβλημα στις σχέσεις».

Για το πρόβλημα ενημερώθηκε αρμοδίως και η Επιτροπή Διερεύνησης Αεροπορικών Δυστυχημάτων και Συμβάντων, η οποία επί του παρόντος παρακολουθεί την εξέλιξη των πραγμάτων. Εν αναμονή ολοκλήρωσης της έρευνας που έχει ζητήσει ο υπουργός Συγκοινωνιών, αρμόδιες πηγές έλεγαν στην «Κ» ότι η βλάβη, εκτός από το καθαυτό πρόβλημα, ανέδειξε και το γενικότερο πλαίσιο με το οποίο παραχωρήθηκε η διαχείριση των αεροδρομίων, τουλάχιστον σε κάποιους νευραλγικούς τομείς.

Οι ίδιες πηγές επισήμαναν το γεγονός ότι για 34 χρόνια η Ηλεκτρομηχανολογική Υπηρεσία κράτησε σε λειτουργία το όλο σύστημα, ασχέτως άλλων παραγόντων, όπως οι καιρικές συνθήκες. Θεωρούν επίσης ότι και το συγκεκριμένο κομμάτι των αεροδρομίων θα έπρεπε να παραμείνει κάτω από την κρατική ομπρέλα. Ρωτήσαμε τον υπουργό Συγκοινωνιών αν τίθεται θέμα. «Δεν μελετάμε να πάρουμε πίσω ένα κομμάτι υπηρεσιών των αεροδρομίων όπως το συγκεκριμένο που αφορά τον φωτισμό των διαύλων. Είναι καθαρά θέμα ευθύνες της διαχειρίστριας εταιρείας», μας απάντησε.

Ανιχνευτές νέας γενιάς ήδη δοκιμάζονται στα αμερικανικά αεροδρόμια

Ο τρόπος λειτουργίας των νέων ανιχνευτών

Το ρούχο δεν απεικονίζεται τόσο ορατά όσο και στην ανίχνευση

Το σύστημα ανιχνεύει τόσο ορατά όσο και ανόρατα υλικά

Ειδικά παλμοί απεικονίζουν συγκεκριμένες μικρές περιοχές του σώματος

Το σύστημα είναι ασφαλές για εγκύους

Η δόση ακτινοβολίας που εκλύεται σε κάθε ανίχνευση είναι μικρή και αντιστοιχεί σε 10 microRem

Οι πλαστικές εκρηκτικές υλίες και τα ναρκωτικά διασπείρονται τις Ακτίνες Χ

Τα όπλα και τα καλλύματα απορροφούν τις Ακτίνες Χ

Αντικείμενα κρυμμένα κάτω από τον ρουσάκιό

Εντοπίζονται οι περιοχές του σώματος όπου οι Ακτίνες Χ διασπείρονται ή απορροφώνονται

Τελικό αποτέλεσμα της απεικόνισης

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ Αερομεταφορών

Οι διασπορευμένες Ακτίνες Χ εντοπίζουν από ελάχιστες ανιχνευτές για μεγάλους πελάτες.

Παλμοί Ακτίνων Χ

Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλειας SAFE (Ασφάλεια Αερομεταφορών στο Μελλοντικό Ευρωπαϊκό Περιβάλλον)

- 1. Σύστημα Ανάλυσης και Αντιμετώπισης Απειλών**
Συλλέγει πληροφορίες και προειδοποιεί στον πιλότο συγκεκριμένες απειλές, μέσω οθόνων υπολογιστή
- 2. Πόρτα Ασφάλειας στον Θύλο Διακοπής**
Θεωρητικό σύστημα επιτρέπει την είσοδο μόνο σε προσωπικό της αεροπορικής εταιρείας. Ειδική κάμερα δεν επιτρέπει την είσοδο υπό συνθήκες stress
- 3. Σύστημα ανίχνευσης απαλλών**
Ανιχνεύει άνω και εκτός ελέγχου τη συμπεριφορά των επιβατών
- 4. Σύστημα προστασίας δευτερευόντων**
Διασφαλίζει την ομαλή ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του θύλου διακοπής και του πάγκου ελέγχου
- 5. Προστατευτικές κάμερες**
Προσδιορίζουν ότι η κάμερα επιβιβάζει αντίστοιχο στο άσυλο που πέφτει από τον έλεγχο εισιτηρίων
- 6. Αποσκόλληση οπτικών**
Που περιέχουν μικροσκόπια ελέγχουν αν επιβιβάζονται αεροσκάφος τους στο αεροσκάφος

Ηλεκτρονικές «φίστες» ελέγχουν αν οι επιβάτες έχουν μαζί τους εκρηκτικά στην είσοδο πριν από την επιβίβαση

Αυτόματο σύστημα αποφυγής συγκρούσεων
Διαβάζει την πορεία του αεροσκάφους, όταν αποκλίσει από την προκαθορισμένη τροχιά

Αυξημένα και στην Κύπρο τα μέτρα ασφαλείας

Ο αρχηγός της Αστυνομίας έχει δώσει οδηγίες για λήψη επιπλέον μέτρων ασφαλείας στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου, με ενίσχυση των ενοπλών αστυνομικών τόσο στα κτήρια επιβατών όσο και περιμετρικά των δύο αεροδρομίων, αλλά και στον χώρο στάθμευσης των αεροπλάνων, ύστερα από την παρ' ολίγον τρομοκρατική επίθεση τη νύκτα των Χριστουγέννων σε αεροσκάφος της αεροπορικής εταιρείας Delta Air που πραγματοποιήθηκε την πτήση από το Άμστερνταμ στο Ντιτρόιτ των Ηνωμένων Πολιτειών. Με αφορμή το περιστατικό αυτό, ο διευθυντής ασφαλείας των αεροδρομίων Λάρνακας και Πάφου, Κωστάκης Σωτηρίου, δήλωσε στο Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων ότι μετά την παρ' ολίγον τρομοκρατική επίθεση «έχουμε πάρει πρόσθετα μέτρα ασφαλείας, κατόπιν οδηγιών του αρχηγού της Αστυνομίας, για πρόληψη τέτοιων περιστατικών. Συγκεκριμένα, έχει τοποθετηθεί πενήντα ενοπλά περιπόλο στον χώρο ζυγίσεως των αποσκευών των επιβατών» και πρόσθεσε πως «επιπλέον

Προληπτικές ενισχύσεις μετά την απόπειρα τρομοκρατικής επίθεσης σε αεροπλάνο της Delta Air

ον, στον χώρο των αψιδιών, όπου γίνεται έλεγχος των επιβατών και των χειραποσκευών τους, έχουν τοποθετηθεί έκτακτα ενοπλά αστυνομικοί, με οδηγίες όπως ελέγχουν εξονυχιστικά τόσο σωματικά τους ταξιδευόντες όσο και τις χειραποσκευές τους». Ανέφερε ακόμα ότι «οι αστυνομικοί έχουν οδηγίες να κατάσχουν οποιαδήποτε υγρά, τα οποία είναι πάνω από 100 ml, που είναι το επιτρεπτό όριο, καθώς και ύποπτες σκόνες, όπως π.χ. πούδρες κ.λπ. Στο θέμα αυτό έχουμε συνεννοηθεί με την Πολιτική Αεροπορία, η οποία έχει πληροφορηθεί όλες τις αεροπορικές εταιρείες ότι θα πρέπει να ενημερώνουν τους επιβάτες τους να μη φέρουν στις χειραπο-

σκευές τους τέτοια αντικείμενα, αλλά να τα βάζουν στις αποσκευές τους, οι οποίες θα είναι ασφαλείς στις αποθήκες του αεροσκάφους». Επιπρόσθετα, ο κ. Σωτηρίου δήλωσε: «Έχουμε τοποθετήσει επί 24ώρου βάσεως επιπλέον περιπόλο στο περιφραγμά και των δύο αεροδρομίων της Κύπρου, ενώ υπάρχει άλλο μηχανοκίνητο περιπόλο στους χώρους στάθμευσης των αεροσκαφών». Ο κ. Σωτηρίου διαβεβαίωσε το επιβατικό κοινό «να ταξιδεύει απρόσκοπτα, χωρίς κανένα ενδοιασμό, γιατί είμαστε βέβαιοι ότι τα αεροδρόμια της Κύπρου βρίσκονται σε ασφαλή χέρια» και σημείωσε πως δεν θα γίνει καμία αλλαγή στις ώρες προσέλευσης του κόσμου στα αεροδρόμια για αναχωρήσεις, αφού, όπως εξήγησε, «ο κόσμος θα έρχεται κανονικά, όπως έκανε συνήθως». Απαντώντας σε σχετική ερώτηση, είπε πως όλα τα μέτρα που λήφθηκαν για τα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου είναι «για την πρόληψη οποιουδήποτε ενδεχομένου από την Αστυνομία».

Season's Greetings from

MADISONS

lifestyle habits are changing

Στο MADISONS είναι Γιορτή!

Και επειδή MADISONS σημαίνει δώρα και πολλές εκπλήξεις... το πνεύμα των εορτών χαρίζει φανταστικές μειωμένες τιμές

40%

σε όλες τις αγορές σας από τα καταστήματα:

Womenswear

MENSWEAR

Childrens wear

Lingerie

Jo's

baby phat

TED BAKER LONDON

THE SHIRT SHOP

MADFORFUN MADFORSHOPPING MADFORMADISONS

www.madisons.com.cy / 77776676

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

ΣΥΝΤΟΜΑ

ΘΕΣΕΙΣ ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΩΝ

Εξετάσεις για πρόσληψη στην Αστυνομία

Το Συμβούλιο Προσλήψεων της Αστυνομίας γνωστοποίησε ότι η γραπτή εξέταση για θέσεις αστυφυλάκων που δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 2009, με αριθμό γνωστοποίησης 1222, θα διεξαχθεί το Σάββατο 16 Ιανουαρίου 2010 και ώρα 8.00 π.μ. Οι υποψήφιοι έχουν διαχωριστεί στα εξεταστικά κέντρα κατά αύξοντα αριθμό όπως αναγράφονται στην παρένθεση και καλούνται να παρουσιαστούν ως πιο κάτω: Γυμνάσιο Αρχ. Μακαρίου Γ' Πλατύ Αγλαντζιάς (1-195), Λύκειο Εθνομάρτυρα Κυπριανού Στρόβολος (196-416), Γυμνάσιο Σταυρού Στρόβολος (417-611), Γυμνάσιο Κωνσταντινούπολης Στρόβολος (612-807), Γυμνάσιο Αγίου Βασίλειου Στρόβολος (808-1041), Α' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας (1042-1223), Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου (1224-1457), Λάνιτειο Λύκειο Α' Λεμεσός (1458-1623), Λάνιτειο Λύκειο Β' Λεμεσός (1624-1888) και Λάνιτειο Γυμνάσιο Λεμεσός (1889-2057). Υποψήφιος που δεν θα παραλάβει την επιστολή που του στάλθηκε για να προσέλθει στις εξετάσεις μέχρι και τη 12η Ιανουαρίου 2010, παρακαλείται να επικοινωνήσει με το Γραφείο Προσλήψεων, Αρχηγείο Αστυνομίας, τηλ. 22808236 ή 22808486, από 7.30 π.μ. έως 2.30 π.μ., κατά τις εργάσιμες μέρες.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Τερματίζονται οι ταφές στο παλιό κοιμητήριο

Από την 1η Ιανουαρίου 2010 δεν θα επιτρέπεται καμία νέα ταφή στον χώρο του κοιμητηρίου Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, εκτός της ταφής προώπων σε υψιστάμενο οικογενειακό τάφο, με τη σύμφωνο γνώμη του αρχιεπισκόπου Κύπρου. Σχετική απόφαση ελήφθη από το Δημοτικό Συμβούλιο Λευκωσίας και γνωστοποιήθηκε στον προκαθήμενο της Εκκλησίας, αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο, από τη δήμαρχο Ελένη Μαύρου. «Στόχος της απόφασης αυτής είναι η διασφάλιση του σεβασμού που αρμόζει στον συγκεκριμένο χώρο, λόγω και της υπερπληρότητας που παρατηρείται σε αυτόν», αναφέρεται σε ανακοίνωση του Δήμου Λευκωσίας.

ΕΚΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥΣ

Αναμένεται νέο κύμα κρουσμάτων γρίπης Α

Σε κατάσταση ετοιμότητας παραμένουν οι ιατρικές υπηρεσίες του κράτους, εν αναμονή δεύτερου κύματος κρουσμάτων γρίπης Α σε μερικές εβδομάδες. Η πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Θεμάτων που αφορούν στη γρίπη Α, Χρυστάλλα Χατζηνασασίου, επανέλαβε την έκκληση προς τα άτομα που ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου, όπως προσέλασαν για εμβολιασμό στα Κέντρα Εμβολιασμού. «Πάμε σχετικά καλά. Θα θέλαμε ακόμα περισσότερο, γιατί από το σύνολο των ευπαθών ατόμων που βρίσκονται στην Κύπρο, δεν ήρθαν όλοι να εμβολιαστούν. Αναμένεται και δεύτερο κύμα κρουσμάτων μετά από μερικές εβδομάδες, οπότε δίδεται και η ευκαιρία σε όσους δεν εμβολιάστηκαν να εμβολιαστούν, διότι χρειάζεται και δύο εβδομάδες μέχρι να αποκτήσουν την ανοσία», κατέληξε.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

Διεθνές συνέδριο για κλιματική αλλαγή

Το Ινστιτούτο Κύπρου (www.cyi.ac.cy) διοργανώνει από τις 11 έως τις 15 Ιανουαρίου 2010 διεθνές συνέδριο με τίτλο «Ενέργεια, Νερό και Κλιματικές Αλλαγές στη Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή» (EWACC 2010). Στο πλαίσιο του συνεδρίου θα δοθεί διάλεξη ανοικτή στο κοινό, με θέμα «Μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα των κλιματικών αλλαγών»; από τον καθηγητή Jos Lelieveld, ο οποίος συγκαταλέγεται ανάμεσα στους πιο καταξιωμένους επιστήμονες στον τομέα των κλιματικών αλλαγών και της ατμοσφαιρικής χημείας. Ο καθηγητής Lelieveld είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Χημείας Max Planck της Γερμανίας και καθηγητής στο Ερευνητικό Κέντρο Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Υδάτινων Πόρων του Ινστιτούτου Κύπρου. Το συνέδριο θα χαιρετιστούν, μεταξύ άλλων, ο υπουργός Γεωργίας, Φυσιικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Μιχάλης Πολυμεικής, όπως και ο πρόεδρος του Ινστιτούτου Κύπρου, καθηγητής Κώστας Ν. Παναγιώτης.

Η διάλεξη θα δοθεί τη Δευτέρα 11 Ιανουαρίου, στις 6 το απόγευμα, στο ξενοδοχείο Hilton. Για πληροφορίες για τη διάλεξη και για εγγραφές για το συνέδριο, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με την Eoullia Cadd του Ινστιτούτου Κύπρου, στο τηλ. +35722208600 ή με email στη διεύθυνση ewacc2010@cyi.ac.cy.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Υπόσχεση γάμου
Ο Φάρατ Μπρουμάντ Κοκάρ από το Ιράν και η Γιώργια Σολομώντος από την Αμμόχωστο έδωσαν αμοιβαία υπόσχεση γάμου.

Εκδηλώσεις

Ο κατεκόμμος Δήμος Ακανθού, η ΣΠΕ Ακανθού και το προσφυγικό σωματείο «Η Ακανθός» οργανώνουν σήμερα Κυριακή 3/1/10, χριστουγεννιάτικες γιορτές ως εξής: Στη Λάρνακα, στις 10.30 π.μ., στο ζωκλήσι του Χρυσούωπτερου Ακανθού στην Ορόκλινη, μετά τη Θεία Λειτουργία και στη Λευκωσία, στις 3.00 π.μ., στο Δημοτικό Σχολείο Λαυκαππίου. Στην εκδή-

λωση θα υπάρχει παράσταση κουκλοθέατρου με χριστουγεννιάτικο έργο.

Ο κατεκόμμος Δήμος Λαπήθου και το Προσφυγικό Σωματείο «Η Λαπήθος» διοργανώνουν χριστουγεννιάτικη εκδήλωση και κόψιμο βασιλόπιτας την Κυριακή 10 Ιανουαρίου 2010, η ώρα 3:30 π.μ., στην αίθουσα Εκδηλώσεων «Χαρίδεις» στη Χοιροκοιτία. Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει χορευτικούς, καλλιτεχνικό πρόγραμμα και προσφορά δώρων σε όλα τα παιδιά που θα παρευρευθούν στην εκδήλωση (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνασίου, λυκείου) και δεξίωση.

Ο κατεκόμμος Δήμος Κερύνηας προσκαλεί τους δημότες του στην ετήσια εκδήλωση για το κόψιμο της βασιλόπιτας που θα γίνει την προσεχή Κυριακή 10 Ιανουαρίου 2010, στις 3.30 π.μ., στο Μακεδονίτισσα Πάλας στη Μακεδονίτισσα. Η εκδήλωση θα περιλαμβάνει απογευματινό τσάι, καφέ, εδέσματα, χορευτικούς, καλλιτεχνικό πρόγραμμα και πλούσια δώρα. Οι δημότες Κερύνειας που κατοικούν στη Λεμεσό μπορούν να επικοινωνήσουν με τη δημοτική σύμβουλο, Ζωή Χουβαρτά, στο τηλέφωνο 25770489 και 99818867 για δηλώσεις συμμετοχής.

Εκδρομή συνταξιούχων
Η Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων (ΕΚΥΣΥ), σε συνεργασία με το τουριστικό γραφείο Royal Holidays, προσφέρει ελκυστικό πακέτο για εκδρομή στην Αθήνα. Συγκεκριμένα, η αναχώρηση έχει προγραμματιστεί για την Τρίτη 19 Ιανουαρίου και η επιστροφή την Παρασκευή 22 Ιανουαρίου, ενώ η τιμή είναι μόνο 310 ευρώ σε διήμερο κλιμακωτό και 375 ευρώ σε μονόκλινο. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να κρατήσουν έγκαιρα θέσεις, με προκαταβολή 100 ευρώ από τη γραφεία της ΕΚΥΣΥ-ΠΕΟ σε όλες τις πόλεις. Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να αποσπεθείτε στα τηλέφω-

να: Λευκωσία: 22866418, 22866438, 99597095, 99697941. Λεμεσός: 25443068, 99405364. Λάρνακα: 24828740, 99695684. Πάφος: 26932144, 99375627.

Χορός

Η ετήσια χοροεσπερίδα του Παγκύπριου Ανταρκατικού Συνδέσμου θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή 5 Φεβρουαρίου 2010, στις 9.00 π.μ., στο ξενοδοχείο «Κλεοπάτρα», υπό την αιγίδα του υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, Λουκά Λουκά. Η εκδήλωση εντάσσεται στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του συνδέσμου, προς εξασφάλιση

οικονομικών πόρων για τη σωστή λειτουργία του Συμβουλευτικού Κέντρου «Τοξότης», του Κέντρου Υπηρεσιών Ημερήσιας Φροντίδας «Στόχος» και του Προγράμματος Απεξάρτησης από τον Παθολογικό Τζόγιο, προγράμματα τα οποία λειτουργούν σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

Εγκλωβισμένοι Καρπασίας
Κατά τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης του Συνδέσμου Παιδιών Εγκλωβισμένων Καρπασίας, εξελέγη το νέο Διοικητικό Συμβούλιο ως εξής: Πρόεδρος επανεξελέγη ο Γιάννης Ζάουρας,

αντιπρόεδρος ο Αλέξης Κουλιός, γραμματέας ο Πολύβιος Φωσέντζου, β' γραμματέας η Κατερίνα Θεοδούλου, ταμίας ο Μάριος Χ'Γιάννης και μέλη οι Νίκος Παπαζαχαρίας, Πέτρος Φραγκούκης, Κατίνα Ζάουρα, Γιώργος Παυτελής, Δημήτρης Καταϊότας, Μαρία Ιωαννίκου, Λοΐζος Καλλένος, Τάσος Κουλιός, Ελένη Παπαγιάννη και Ανδρέας Παπατελής.

Κλειστά γραφεία
Η Ιερά Μητρόπολη Κύκκου και Τηλλυρίας ανακοίνωσε ότι τα γραφεία Αδείων Γάμου θα παραμείνουν κλειστά λόγω των γιορτών μέχρι και τις 6 Ιανουαρίου 2010.

Ανοικτοί λογαριασμοί στον υπόκοσμο

Χρήση προηγμένης τεχνολογίας και εφαρμογή νέων μεθόδων από τους εκτελεστές με ειδικές γνώσεις

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ανασάτωση επικρατεί στον υπόκοσμο μετά την εν ψυχρώ εκτέλεση του 42χρονου Κώστα Κωνσταντίνου την περασμένη Τρίτη, καθώς, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ανακριτών, οι πθικοί αυτουργοί του εγκλήματος, πέραν του ξεκαθαρισματος των οικονομικών διαφορών που είχαν με το θύμα, φαίνεται να ήθελαν να στείλουν μήνυμα και προς άλλους αποδέκτες.

Οι ανακριτές στρέφουν προς διάφορες κατευθύνσεις τις έρευνες για την εξιχνίαση του εγκλήματος, αλλά το έργο τους καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολο, μιας και ο 42χρονος ιδιοκτήτης Ίντερνετ καφέ είχε αρκετά ανοικτά μέτωπα, κατά κύριο λόγο οικονομικής φύσεως.

Το θύμα απασχόλησε στο παρελθόν την Αστυνομία για υποθέσεις διαρρήξεων. Το σύγγραφο είναι ότι οι δολοφόνοι ήξεραν πολύ καλά τι έκαναν και έστψσαν με πρωτοφανή επαγγελματισμό τη θανάσιμη παγίδα. Ήθελαν πάση θυσία νεκρό τον 42χρονο, γι' αυτό και τοποθέτησαν την αμυντική χειροβομβίδα κατά τέτοιο τρόπο, ώστε η κερφόνα να σφηνωθεί

στον υαλοκαθαριστήρα του αυτοκινήτου. Στη συνέχεια έδωσαν με σύρμα τη χειροβομβίδα σε σακούλι σκουπιδιών, το οποίο τοποθέτησαν στον ανεμοθώρακα του αυτοκινήτου, ώστε με την απομάκρυνση του σακουλιού από το ταμπλό να προκληθεί έκρηξη. Σύμφωνα με τους εξεταστές, ο τρόπος αυτός πρώτα φορά εντοπίζεται σε εγκληματική ενέργεια, κάτι που παραπέμπει σε άτομα με ειδικές γνώσεις και εκπαίδευση στα εκρηκτικά.

Οι ανακριτές είναι πεπεισμένοι ότι τα ελαττήρια της εγκληματικής ενέργειας αφορούν οικονομικές διαφορές που είχε το θύμα με πολλά πρόσωπα. Και αυτό, διότι ο Κωνσταντίνου φέρεται να δανειζόταν μεγάλα χρηματικά ποσά, τα οποία «ξόδευε επιδεικτικά», κατά τις πληροφορίες που εξασφάλισε η Αστυνομία, χωρίς όμως να τα επιστρέφει ποτέ. Δάνεια που δεν μπορούσαν να εσφληθούν με κανέναν τρόπο και που, σε συνδυασμό με τη συμπεριφορά του θύματος, φέρονται από τους ανακριτές να αποτέλεσαν και τον λόγο για τον οποίον κάποιος του έστψσαν θανάσιμη παγίδα. Παγίδα η οποία, εκτός του ότι αποτέ-

λεσε την «εκδίκηση» κάποιων προς το θύμα, εκτιμάται ότι είναι ένα πικρό μήνυμα προς άλλους οφειλτές που ενδεχομένως καθυστερούν στην εξόφληση «δανείων».

Παρά το γεγονός ότι στην Αστυνομία Λεμεσού έχουν περάσει δεκάδες άτομα για ανάκριση, εντούτοις, προς το παρόν τουλάχιστον, δεν υπάρχουν εκείνα τα στοιχεία ή τα τεκμήρια που να συμβάλλουν στον εντοπισμό του δράστη ή των δράστών και βεβαίως των πθικών αυτουργών. Πέραν των ανακρίσεων, τα μέλη του ΤΑΕ αναμένουν τα αποτελέσματα των επιστημονικών εξετάσεων, στις οποίες υποβλήθηκαν τα τεκμήρια που εντοπίστηκαν στη σκηνή και βεβαίως τη σημαντική, ενδεχομένως, κατάθεση της 20χρονης Ρουμάνια υπαλλήλου του Κωνσταντίνου, η οποία τραυματίστηκε κρίσιμα από τη δολοφονική έκρηξη.

Αφαντί παραμένουν και οι άγνωστοι που πυροδότησαν βόμβα με τηλεχειριστήριο στο εν κινήσει αυτοκίνητο των αδελφών Ανδρέα και Χαράλαμπου Γρηγορίου ανήμερα των Χριστουγέννων, την ώρα που αναχωρούσαν από την κτηνοτροφική τους μονάδα στο Τσέρι. Τα ελατήρια των δράστών

παραμένουν άγνωστα, καθώς τα δύο αδέρφια επιμένουν ότι δεν έχουν διαφορές με κανέναν. Παρά το γεγονός ότι από την Αστυνομική Διεύθυνση Λευκωσίας πέρασαν πολλά πρόσωπα για ανάκριση, εντούτοις δεν προέκυψε οτιδήποτε.

Τόσον η δολοφονία του Κωνσταντίνου όσο και η απόπειρα φόνου των αδελφών Γρηγορίου ανσυχών έντονα την Αστυνομία, καθώς φαίνεται ότι οι δολοφόνοι επιλέγουν τους εκρηκτικούς μηχανισμούς για ξεκαθάρισμα λογαριασμών, με αποτέλεσμα να τίθενται σε κίνδυνο αθώοι πολίτες.

Ο τρόπος εκτέλεσης με εκρηκτικούς μηχανισμούς δεν είναι άγνωστοι στην Αστυνομία, εφόσον και στο παρελθόν σημειώθηκαν παρόμοιες εγκληματικές ενέργειες, όπως για παράδειγμα η εκτέλεση του 41χρονου Αθωνάσιου Τσαϊπέδα με βόμβα στο εν κινήσει αυτοκίνητο του, στον δρόμο του νέου Νοσοκομείου Λεμεσού στις 11/3/2007 και η απόπειρα φόνου με βόμβα-παγίδα στο εν κινήσει αυτοκίνητο που επέβαινε ο Χαράλαμπος Σάκκος στην τουριστική περιοχή Λεμεσού στις 15/7/2007.

Λιγότεροι οι νεκροί στους δρόμους το 2009

Αυξήθηκαν όμως οι νέοι ηλικίας κάτω των 25 ετών που έχασαν τη ζωή τους σε τροχαία δυστυχήματα

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Αισθητή μείωση των θανατηφόρων δυστυχημάτων κατεγράφη το 2009 στους κυπριακούς δρόμους, ωστόσο μακρύς παραμένει ο κατάλογος των θυμάτων, με τους περισσότερους νεκρούς να είναι νέοι άνθρωποι.

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία, ο μέσος όρος των θανατηφόρων δυστυχημάτων ανέρχεται στα 108 ετησίως στις ελεύθερες περιοχές και 60 στα Κατεχόμενα. Παρά το γεγονός ότι τα δύο τελευταία χρόνια τόσο τα θανατηφόρα όσο και τα σοβαρά τροχαία δυστυχήματα παρουσιάζουν σημαντική μείωση, εντούτοις οι 69 νεκροί που μετρούμε μέχρι σήμερα στις ελεύθερες περιοχές δεν παύει να είναι ανησυχητικά μεγάλος αριθμός, σε σχέση με τον πληθυσμό της χώρας.

Σημαντική αύξηση παρουσιάζει το ποσοστό των νέων που έχουν χάσει τη ζωή τους σε τροχαία δυστυχήματα κατά το 2009. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Τμήματος Τροχαίας Αρχηγείου, ποσοστό 59,26% από τους νεκρούς ήταν νεαροί μέχρι και 25 ετών. Το ποσοστό για το 2008 ήταν 31,7%.

Από την 1η του χρόνου μέχρι τις 30 Δεκεμβρίου 2009 σημειώθηκαν στην ελεύθερη Κύπρο 62 θανατηφόρα τροχαία δυστυχήματα που είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο 69 ανθρώπων.

Την αντίστοιχη περίοδο του 2008 ο αριθμός των θανατηφόρων είχε ανέλθει στους 78 με 81 νεκρούς. Καταγράφεται δηλαδή μια μείωση της τάξης του 21% στα θανατηφόρα τροχαία δυστυχήματα και μείωση 16% στους νεκρούς. «Είναι μια πολύ σημαντική μείωση», τονίζει ο διευθυντής της Τροχαίας του Αρχι-

Στο 20% υπολογίζεται προκαταρκτικά η μείωση των θανατηφόρων τροχαίων που σημειώθηκαν στην Κύπρο το 2009. Μείωση παρατηρείται και στα θύματα των θανατηφόρων τροχαίων, με πρώτους στη λίστα νέους ανθρώπους μέχρι 25 ετών.

γείου Αστυνομίας, Δημήτρης Δημητρίου, ο οποίος τονίζει και τα εξής: «Πριν από δύο χρόνια η Κύπρος κατείχε την τραγική τρίτη θέση στα θανατηφόρα δυστυχήματα ανάμεσα στις χώρες της Ε.Ε., με βάση τον πληθυσμό. Το 2008 η Κύπρος πήγε στην 18η θέση από τις 27 χώρες-μέλη της Ε.Ε. και αυτό είναι μια θετική εξέλιξη που μας γεμίζει αισιοδοξία αλλά και ευθύνη, για να λάβουμε όλα εκείνα τα

μέτρα, ώστε το 2010 να είναι ακόμη καλύτερη χρονιά, με λιγότερους νεκρούς και τραυματίες».

Από τα στατιστικά ανάλυση των θανατηφόρων τροχαίων που σημειώθηκαν κατά την τετραετία 2004-2008, προκύπτει ότι το 39% των νεκρών ήταν οδηγοί ή επιβάτες δικυκλών οχημάτων, 31% ήταν οδηγοί αυτοκινήτων, 19% επιβάτες αυτοκινήτων, 8% ή-

ταν πεζοί και το 3% ποδηλάτες. Προκύπτει επίσης ότι η μέρα της εβδομάδας κατά την οποία έχασαν τη ζωή τους οι περισσότεροι νεκροί σε τροχαία δυστυχήματα ηλικίας κάτω των 25 ετών ήταν η Κυριακή, με ποσοστό 21%. Ακολουθούσε το Σάββατο, με ποσοστό 16% και η Πέμπτη, με 15%. Ως κυριότερες αιτίες πρόκλησης θανατηφόρων δυστυχημάτων, στα οποία έχασαν τη ζωή τους νεαροί κάτω των 25 ετών, ήταν η ταχύτητα (49,6%), η οδήγηση υπό την επήρεια οιονδήποτε αλκοόλ (19%), η αμελής οδήγηση (12,4%), η μη παροχή προτεραιότητας (9,9%) και η στροφή δεξιά (9,1%).

Προσοχή στους μεθυσμένους

Η οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ αποτελεί έναν από τους βασικότερους παράγοντες πρόκλησης σοβαρών ή και θανατηφόρων τροχαίων δυστυχημάτων. Οι υπόλοιποι είναι η υπερβολικά ταχύτητα, η παράληψη χρήσης ζώνης ασφαλείας και προστατευτικού κράνους. Σ' αυτές τις τέσσερις κατηγορίες εστιάζει την προσοχή της Αστυνομία, συνεχίζοντας τις στοχευόμενες εκστρατείες, οι οποίες, σύμφωνα με τον διευθυντή Τροχαίας, κ. Δημητρίου, θα αυξηθούν σημαντικά κατά τη νέα χρονιά. «Θα δίνεται έμφαση στο αλκοόλ, στη χρήση ζώνης ασφαλείας και στους αρχάριους οδηγούς, οι οποίοι θεωρούνται ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα οδηγών», τονίζει ο κ. Δημητρίου. Ο διευθυντής Τροχαίας αναφέρει επίσης και στους οδηγούς που οδηγούν υπό την επήρεια ναρκωτικών ουσιών. Όπως είπε, η εφαρμογή του ναρκωτέστ θα βοηθήσει την Αστυνομία στον τομέα της πρόληψης.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΟΔΑ

Ευρωπαϊκό για την ξεχασμένη Τηλλυρία

Στα σκαριά η πρώτη σοβαρή προσπάθεια άρσης της οικονομικής και κοινωνικής απομόνωσης του ακριτικού διαμερίσματος

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Φιλί ζωής για το διαμέρισμα Τηλλυρίας και τους κατοίκους του αναμένεται να αποτελέσει η πρώτη οργανωμένη και συντονισμένη προσπάθεια ανάπτυξης της ακριτικής περιοχής. Με όπλο τους οικονομικούς πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι κάτοικοι και τα οργανωμένα σύνολα του ακριτικού διαμερίσματος έχουν μια μοναδική ευκαιρία να απεξαρτηθούν σε μεγάλο βαθμό από την κρατική αδιαφορία στην οποία έχουν περιπέσει εδώ και πενήντα χρόνια. Ένα πρόγραμμα ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής που «τρέχει» ήδη θα αποτελέσει τον καθοριστικό παράγοντα για άρση της οικονομικής αλλά και κοινωνικής απομόνωσης της Τηλλυρίας.

Το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Τηλλυρίας αποτελεί το πρώτο δυνατό τεστ ενός διαφορετικού μοντέλου ανάπτυξης, το οποίο βασίζεται στην τοπική κοινωνική συνοχή και συνεργασία. Η επιτυχία του πρώτου σχεδίου κρίνεται ως καθοριστικός παράγοντας για την περαιτέρω συνέχιση της προσπάθειας οικονομικής ανόρθωσης της περιοχής. Σχέδιο που, εκτός από τα θετικά στοιχεία, ανέδειξε τα χρόνια προβλήματα (κυρίως κοινωνικά) που αντιμετωπίζει η περιοχή. Με πρωτοβουλία των τοπικών φορέων αλλά και με τη σοβαρή εμπλοκή της Μητροπόλεως Κύκκου και Τηλλυρίας, έχει συσταθεί ένα κεντρικό συντονιστικό όργανο, το οποίο επεξεργάζεται ήδη μορφές εναλλακτικής ανάπτυξης. Ανάπτυξη που θα επικεντρώνεται στα βασικά κοινωνικά οικονομικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής.

Η Εταιρεία Ανάπτυξης Τηλλυρίας έχει ήδη ενώπιόν της το πρώτο στρατηγικό σχέδιο με προτάσεις έργων δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων – έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από τον Άξονα 4 (LEADER) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης για την περίοδο 2007-2013, του οποίου συντονιστής είναι το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος. Ως κεντρικός στόχος του σχεδίου τέθηκε η διατήρηση ζωντανών και βιώσιμων κοινοτήτων, με ανταγωνιστική οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή, ποιότητα

Το σχέδιο απευθύνεται στις 11 κοινότητες της ευρύτερης περιοχής Τηλλυρίας, η οποία εγκρίθηκε να συμμετάσχει στο πρόγραμμα LEADER κατ' εξαίρεση. Υπό τις παρούσες συνθήκες και σε πρώτη φάση, η αναπτυξιακή εταιρεία έχει τη δυνατότητα να απορροφήσει από τα ευρωπαϊκά ταμεία αλλά και από εθνικούς πόρους ένα ποσό της τάξης του 1,2 εκατ. ευρώ. Η φωτογραφία είναι από την κοινότητα Κάτω Πύργου, η οποία ασφυκτιά για ανάπτυξη.

ζωής και αειφόρο διαχείριση φυσικών και πολιτιστικών πόρων. Ειδικότερα, για την Τηλλυρία εκτιμήθηκε ότι υπάρχει ανάγκη:

- Βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και αύξησης της προστιθέμενης αξίας της γεωργικοκτηνοτροφικής παραγωγής.
- Διαμόρφωσης συνθηκών ανάπτυξης βιώσιμων κοινοτήτων.
- Ανάδειξης του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής ταυτότητας.
- Ενίσχυσης και ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας και διαφοροποίησης της οικονομίας.
- Ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού και εμπέδωσης του πληθυσμού.

Εγκατάλειψη

Η εκπόνηση του σχεδίου ανέδειξε όμως και τον βαθμό εγκατάλειψης της

περιοχής αλλά και την ανύπαρκτη σχεδόν κοινωνική οργάνωση. Εκτός από τη θλιβερή και πάλι διαπίστωση εγκατάλειψης της υπαίθρου, οι μελετητές του σχεδίου βρέθηκαν πρόσωπο με πρόσωπο με την παντελή έλλειψη συνεργασίας των κατοίκων, τόσο σε επαγγελματικό επίπεδο, όσο και στη δημιουργία φορέων προώθησης της περιοχής. Στα αρνητικά καταγράφονται επίσης η απουσία ενός τουριστικού φορέα, η παρουσία τουριστικών καταλυμάτων χαμηλής ποιότητας, η ανυπαρξία οργανωμένων συνόλων, καθώς και το ιδιοκτησιακό καθεστώς (τ/κ περιουσίες) μεγάλων εκτάσεων γης στην περιοχή.

Ένα κομμάτι του σχεδίου, έτσι όπως προκύπτει από τη δεύτερη φάση της μελέτης που έχει ετοιμασθεί, αφορά τις τουριστικές προοπτικές της

περιοχής. Στον τομέα αυτό δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στον αυθεντικό τουρισμό, ο οποίος απευθύνεται σε τουρίστες υψηλής οικονομικής επιφάνειας. Εκτός από τις υποδομές σε καταλύματα, το σχέδιο προνοεί την αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής και εκκλησιαστικής κληρονομιάς.

Άμεσα ενδιαφερόμενοι

(1) Γεωργοί και κτηνοτρόφοι για επενδύσεις στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

(2) Μικρομεσαίες επιχειρήσεις για επενδύσεις σε μονάδες μεταποίησης τυποποίησης.

(3) Ομάδες παραγωγών για επιχειρησιακά σχέδια προβολής και προώθησης προϊόντων ποιότητας.

(4) Αρχές ιδιοκτήτες δασικών ε-

Περιοχές εφαρμογής

- Κάτω Πύργος
- Πάνω Πύργος
- Πηγαίνεια
- Μοσφιλή
- Μανσουρά
- Παχύαμμος
- Πωμός
- Νέα Δήμητρα
- Γιαλιά
- Αγία Μαρίνα
- Αργάκα

κτάσεων (τοπική αυτοδιοίκηση, εκκλησιαστικές αρχές, κρατικές αρχές) για ανάδειξη στοιχείων της δασικής κληρονομιάς, παραδοσιακών στοιχείων και κτισμάτων.

(5) Επαρχιακή διοίκηση, τοπική αυτοδιοίκηση, φορείς και οργανισμοί για υλοποίηση δημοσίων έργων τουριστικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.

Η συμβολή της Μητροπόλεως Κύκκου

Στην οργανωμένη κινητοποίηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την άντληση οικονομικών πόρων θα πρέπει να προστεθεί και η προσπάθεια που καταβάλλεται και από άλλους φορείς, όπως η Μητρόπολη Κύκκου και Τηλλυρίας, για ανάπτυξη της περιοχής. Το ενδιαφέρον του Μητροπολίτη Νικηφόρου για την περιοχή εκδηλώθηκε άμεσα με τη δημιουργία της εν λόγω μητροπολιτικής περιφέρειας. Ο Κύκκου Νικηφόρος, ο οποίος μετέχει ενεργά στην αναπτυξιακή εταιρεία, είτε ο ίδιος προσωπικά είτε διά του αντιπροσώπου του, Αρχιμανδρίτη Χρυσοστόμου, έχει καταστήσει σαφές ότι η Μητρόπολη θα σταθεί αρωγός στις προσπάθειες ανάπτυξης της περιοχής. Ήδη εκ μέρους της Μητροπόλεως έχουν εκτελεστεί έργα που αφορούν τη δημόσια εικόνα του κέντρου του Κάτω Πύργου. Από τις σημαντικές παρεμβάσεις που μελετάται να πραγματοποιηθούν στην περιοχή είναι η δημιουργία μιας μικρής βιομηχανικής μονάδας τυποποίησης τοπικών προϊόντων, ενώ σχέδια υπάρχουν και για την ανέγερση μιας ξενοδοχειακής μονάδας – έργα που έχουν στόχο να ενισχύσουν οικονομικά τον ντόπιο πληθυσμό.

Από πλευράς Μητροπόλεως, ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στην ανάδειξη της πολιτιστικής και εκκλησιαστικής κληρονομιάς. Στον συγκεκριμένο τομέα σημαντικό έργο θεωρείται η αναπαύλαση του ναού των Κωνσταντίνου και Ελένης, καθώς και αυτού της Αγίας Ειρήνης. Επίσης, έργο το οποίο έχει εγκριθεί από την Ιερά Σύνοδο είναι η κατασκευή ενός μοναστηριού στην περιοχή για την πνευματική ηρεμία του ντόπιου πληθυσμού και των επισκεπτών. Στόχος της Μητροπόλεως Κύκκου και Τηλλυρίας είναι η αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής, η άρση της απομόνωσης, καθώς και η ανάδειξη του παραδοσιακού της χαρακτήρα.

Όλοι κάνουν εκπτώσεις, τα Carrefour όμως κάνουν ΤΕΡΑΣΤΙΕΣ εκπτώσεις

SALES
ΕΩΣ
-80%

ακόμη και στα τρόφιμα!

ΙΣΧΥΕΙ ΓΙΑ ΚΑΤΟΧΟΥΣ ΔΩΡΟΚΑΡΤΑΣ

Carrefour EXPRESS
κάθε μέρα κοντά σας

Carrefour
κάθε μέρα για σένα

CARREFOUR EXPRESS ΒΑΛΑΡΙΑΣ Τηλ. 25 346200 - CARREFOUR EXPRESS ΔΟΜΟΥ Τηλ. 25 562148
CARREFOUR EXPRESS ΠΕΡΑ ΠΟΡΟΥ ΗΛΕΟΥ Τηλ. 22 461140
CARREFOUR EXPRESS ΕΥΚΩΜΗ Τηλ. 22 879106 - CARREFOUR EXPRESS ΤΕΣΣΕΡΩ Τηλ. 22 323850
CARREFOUR EXPRESS ΚΟΚΚΙΝΟΤΡΑΜΙΑΚΕΣ Τηλ. 22 834683 - CARREFOUR EXPRESS ΑΙΤΤΙΑ Τηλ. 22 486570

CARREFOUR ΛΕΥΚΩΣΙΑ THE MALL OF CYPRUS Τηλ. 22 570970 - THE MALL OF ENGIOMI Τηλ. 22 355545
CARREFOUR COLOMBIA Τηλ. 25 319931 - CARREFOUR ΚΑΤΟ ΠΟΚΕΜΜΑ Τηλ. 25 714666
CARREFOUR ΛΑΡΝΑΚΑ Τηλ. 24 646000
CARREFOUR ΡΑΦΟΣ Τηλ. 26 912600 - CARREFOUR ΡΑΠΑΝΙΝΙ Τηλ. 23 744000

DEBENHAMS

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

μέχρι και

50% OFF

στα είδη προσφοράς

Ισχύει και στα:

next

Zako

PEACOCKS

oviesse

CORTEFIEL

DEBENHAMS
ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
----------------------	-----------------	---------------------	---------------	---------------	---------------	--------------	------------------------------	-------------

Μέτρον άριστον

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Α. ΛΑΜΠΙΤΗ**

Στο προηγούμενο άρθρο μου υποστήριξα πως είναι ανάγκη να αποκτήσουμε καταναλωτική παιδεία, όχι μόνο επειδή αυτό επιβάλλουν οι δύσκολες διεθνείς οικονομικές συνθήκες, αλλά, πρωτίστως, επειδή η παιδεία αυτή πρέπει να μας χαρακτηρίζει στις καθημερινές μας συνθήκες. Δυστυχώς, οι ειδήσεις των ημερών δείχνουν πως το μόνο που μας χαρακτηρίζει είναι η καταναλωτική μανία, επειδή ποτέψαμε πως η κτανάλωση φέρνει ευτυχία.

Η πρώτη είδηση προέρχεται από άρθρο του Στέφανου Κασιμάτη στην τελευταία έκδοση της «Καθημερινής»: «Το “Καγιέν”, ένα τζιπ πολυτελείας, το οποίο παράγει η Πόρσε από το 2002, κατέκτησε τη διεθνή αγορά αμέσως μόλις κυκλοφόρησε και αναδείχθηκε σε “status symbol”, ιδίως στις υπανάπτυκτες κοινωνίες, όπου κανόνες και θεσμικοί φραζωζοούν. Σήμερα, η τιμή του συγκεκριμένου μοντέλου έχει μειωθεί λόγω της κρίσης, όμως, όταν πρωτοκυκλοφόρησε στην ελληνική αγορά, η απλή έκδοσή του διατέθηκε στην τιμή των 109.229 ευρώ. Το στοιχείο αυτό είναι χρήσιμο προκειμένου να εκτιμηθεί στις σωστές διαστάσεις του το εξής γεγονός: Μετά τον πρώτο χρόνο κυκλοφορίας του “Καγιέν”, η κεντρική διοίκηση της Πόρσε διαπίστωσε – προς μεγάλη κατάπληξη της – ότι, από όλες τις πρωτεύουσες του κόσμου, τα περισσότερα μοντέλα είχαν πωληθεί στην Αθήνα, με δεύτερη τη Μόσχα. Τα περισσότερα, όχι σε σχέση με τον αριθμό των κατοίκων της Αθήνας, αλλά σε απόλυτους αριθμούς. Περισσότερα και από όσα είχαν πωληθεί στο πολυπληθέστερο και πλουσιότερο Λονδίνο! Λάβετέ το υπ’ όψιν αυτό, ως ένα ψήγμα, που ίσως σας φανεί χρήσιμο, αν προσπαθήσετε να δώσετε την απάντηση στο ερώτημα γιατί οι “κακοί” Γερμανοί δεν μας βοηθούν να ορθοποδήσουμε, πληρώνοντας οι ίδιοι το βιοτικό μας επίπεδο. Γιατί μας πήρανε χαμπάρι».

Η δεύτερη είδηση είδε το φως της δημοσιότητας στις αρχές αυτής της εβδομάδας και σχετίζεται με τις ποταπικές κάρτες των Κυπρίων, οι οποίες πήρανε κυριολεκτικά φωτιά. Σύμφωνα με τους αριθμούς, τις μέρες αυτές οι δαπάνες για καταναλωτικά αγαθά μέσω χρόσις καρτών έχουν ανέβει στα ύψη, αγχίζοντας τα περσινά επίπεδα. Το σίγουρο είναι πως πολλά από όσα αγοράστηκαν δεν εξυπηρετούν πραγματικές ανάγκες και σύντνα και τα γεμάτων τους κολάθους των ακρήστον, την ίδια στιγμή που ο Γενάρης θα είναι από οικονομικής πλευράς ο πλέον αγχωτικός μήνας για όλα σχεδόν τα νοικοκυριά.

Όλα αυτά δείχνουν πως κάσαμε το μέτρο, που αποτελεί μια από τις τρεις σημαντικότερες διαχρονικές αξίες του ελληνικού πολιτισμού. (Με τις άλλες δύο, δηλαδή τον «νόμο» και την «τελειότητα», θα ασχοληθούμε προσεχώς). «Μέτρον άριστον» (και όχι «παι μέτρον άριστον», όπως λανθασμένα λέγεται από πολλούς) είχε πει ο έπος των εφτά σοφών της αρχαιότητας Κλεόβουλος ο Λίνδιος, θέλοντας να τονίσει πως η υπερβολή σε ό,τι κάνουν έχει σοβαρές, κάποτε και ανυπολόγιστες, συνέπειες στη ζωή μας. Θα είχε ιδιαίτερο, πράγματι, ενδιαφέρον, αν σε κάθε αναστοχασμό για τη ζωή μας καταγράφαμε σε ένα χαρτί όσες πράξεις μας χαρακτηρίζονται από υπερβολή. Σύνδεμα, θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αν καταγράφαμε και τις συνέπειες αυτών των πράξεων, καθώς και ποια θα ήταν η κατάσταση, αν υπερίσχυε το μέτρο στις ίδιες εκείνες περιπτώσεις. Νομίζω πως θα εκπλαγούμε, διαπιστώνοντας πως οι περιπτώσεις υπέρβασης των ορίων είναι πολύ περισσότερες από αυτές κατά τις οποίες κρατήσαμε τα όρια στις πράξεις και στα λόγια μας.

Η υπέρβαση του μέτρου συμβαίνει, δυστυχώς, σε καθολικό επίπεδο, όπως στη χρήση του περιβάλλοντος, ακόμα και στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την πρόοδο της επιστήμης και της τεχνολογίας. Αυτές οι δύο ήρθαν πολύ απότομα στη ζωή μας, με αποτέλεσμα να μην προλαβαίνουμε να αφομοιώνουμε τα όσα μας προσφέρουν. Ο κόσμος του Ησιόδου έζησε στην Κύπρο ως τα μέσα σχεδόν του 20ού αιώνα, είτε κάποτε ο Παύλος Σιούτας. Έτσι, όταν μας δόθηκε η ευκαιρία, πέσαμε με τα μούτρα στα αγαθά, χάνοντας το μέτρο για όσα θα μπορούσαμε να αφομοιώσουμε. Δύο στατιστικές που έχω πρόχειρες είναι χαρακτηριστικές: Το 1997 η Κύπρος ήταν δεύτερη παγκόσμια σε παραγωγή σκουπιδιών. Στον κάθε Κύπριο αναλογούσαν ετησίως 468 κιλά σκουπίδια. Το 2002 ο κάθε Κύπριος παράγαγε 704 κιλά οικιακά απόβλητα, παίρνοντας την πρώτη στην παραγωγή σκουπιδιών σ’ όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου η παραγωγή σκουπιδιών περιοριζόταν στα 500 ως 550 κιλά ετησίως. Να γιατί έπαθαν έμφραγμα οι καρδιές μας, οι σκουπιδιόποιοι μας και, γενικά, το περιβάλλον μας. Σας χαίρετώ με κάτι ωραίο που πήρα προχθές στο ηλεκτρνικό μου ταχυδρομείο: «Οι πλουσιότεροι άνθρωποι δεν είναι εκείνοι που έχουν τα περισσότερα, αλλά εκείνοι που χρειάζονται τα λιγότερα».

Καλό νέο έτος.

Φιλολόγος, lampitsis.p@cytanet.com.cy

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗ**

Για τους περισσότερους, μισός αιώνας πριν είναι πολύς καιρός και δεν σημαίνει τίποτα... Για αρκετούς, μισός αιώνας πριν σηματοδοτεί το τέλος του πιο επικού αγώνα της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας, του αγώνα ενάντια στην αποικιοκρατική δύναμη. Για πολύ λίγους, όμως, σημαίνει την περίοδο εκείνην, κατά την οποία τέθηκαν τα πρώτα θεμέλια για την κυπριακή εκπαίδευση της μετανεξαρτσιακής περιόδου.

Το 1959 υπήρξε όντως μια κρίσιμη καμπή για τα εκπαιδευτικά ζητήματα του τόπου μας.

Η ανάγκη της ανάληψης της ευθύνης διαχείρισης της ελληνικής παιδείας στο νησί οδήγησε τον τελευταίο Άγγλο κυβερνήτη, Sir Hugh Foot, σε συνεργασία με τον αρχιεπίσκοπο Μακάριο, στον διορισμό επταμελούς Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (ΕΕΣ). Το συμβούλιο αυτό, σύμφωνα με τον Νόμο 19, της 18ης Ιουνίου 1959, «κα-

θίσταται η κεντρική αρχή για όλα τα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με τη δημοτική και μέση εκπαίδευση των Ελληνοκυπρίων». Η σύνθεση του ΕΕΣ είχε λάβει υπόψη τη διοικητική διαίρεση του νησιού, καθώς σε αυτό διορίστηκαν μέλη από όλες τις επαρχίες. Πρόεδρος του διορίζεται από τον αρχιεπίσκοπο Μακάριο ο γυμνασιάρχης Παγκύπριου Γυμνασίου, ελληνολάτρης φιλόλογος Κωνσταντίνος Σπυριδάκης.

Το ΕΕΣ, από τις πρώτες κιόλας συνεδρίες του, νομιμοποιεί την κυρίαρχη ενωτική ιδεολογία, βάσει της οποίας οι Έλληνες της Κύπρου, ως «όμοιοι, ομόγλωσσοι και ομόθρησκοι με τους Έλληνες της Ελλάδας, ένιωθαν ότι έπρεπε τα σχολεία τους να έχουν τους ίδιους πολιτιστικούς και εθνικούς προσανατολισμούς και να καλλιεργούν τα ίδια πολιτιστικά και εθνικά ιδεώδη». Αυτή η ίδια πολιτική θα χαρακτηριζε, μέσα από την προσπάθεια ελληνοποίησης στην αρχή και ταύτισης με την ελληνική παιδεία στη συνέχεια, την εκπαιδευτική πολιτική της

Λύση, η μόνιμη ευχή για την Κύπρο

Του **ΤΑΚΗ ΚΟΝΗ**

Έγρο χρόνε φύγε τώρα Πάει η δική σου η σειρά Ήρθε ο νέος με τα δώρα...

Ακούγοντας τις φωνές της παιδικής χαράς να ξεπροβοδίζουν με κάποια σκληρότητα τον «γέρο» και να καλωσορίζουν με αισιοδοξία τον «νέο» χρόνο, ανάμικτα συναισθήματα και σκέψεις μερδεμένες γέμισαν την καρδιά και τον νου του παθιασμένου για τη λευτεριά και την επανένωση παππούλη της γενιάς του ’60. Της γενιάς των Κυπρίων που βίωσαν στην πράξη την πρωτόγνωρη εμπειρία να διαχύνουν τον κατακτητή τους, χωρίς να τον δέχεται άλλος, όπως πάντα συνέβαινε μέσα στις χιλιετίες της ιστορίας τους. Έζησαν για πρώτη φορά να ξαναγεννιέται ανεξάρτητη και κυπριακή η Γλυκεία Χώρα τους σαν κράτος με δική του κυριαρχία.

Έζησαν τη γένεση της Κυπριακής Δημοκρατίας και δεν θέλουν με κανένα δικαιολογητικό να καθορθώσουν οι απατήρες εθνοκάππλοι, που ταιλαπωρούν τον λαό των Κυπρίων για δεκαετίες, να ηλθώσουν οριστικά αυτήν την όμορφη εμπειρία τους.

Γι’ αυτό και κάπου ένωσε ο παππούλης της γενιάς του ’60 πως δεν τον εκφράζει η σκληρή εκδίωξη του «γέρο χρόνου» από τα παιδιά. Το 2009, σκέφτεται, ήταν βασικά ένας καλός χρόνος για τη μοιρασίμενη πατρίδα του: Ήταν η χρονιά που εντάθηκαν οι προσπάθειες για λευτεριά κι επανένωση από τους εκλεγμένους ηγέτες των δύο ταιλαπωρημένων κοινοτήτων

που ήταν, σε μια ευτυχή συγκυρία, το 2009 και οι δυο τους της ίδιας γενιάς και με τις ίδιες σκέψεις και έννοιες σαν και λόγου του. Και τους είδε να ρίχνονται με αποφασιστικότητα στη δουλειά και να δεσμεύονται με τη διεθνή κοινότητα για ένα καινούργιο ξεκίνημα, ύστερα από τις δεκαετίες της αντιπαράθεσης, του μίσους και των σκοταμών. Ένα καινούργιο ξεκίνημα, κατά το οποίο καμιά κοινότητα δεν θα νιώθει καταπιεσμένη από την άλλη, γιατί θα έχουν και οι δυο από μια αυτόνομη και ισότιμη πολιτεία να κυβερνούν στον χώρο που θα τους δοθεί. Για όλα συμμετέχουν και οι δυο κυπριακές κοινότητες στη διακυβέρνηση μιας ενωμένης κυπριακής πατρίδας, με αναγνώριση και εκτίμηση από τη διεθνή κοινότητα, έτσι που να αναπτύσσεται, να προοδεύει και να ευημερεί, απαλλαγμένη από την αβεβαιότητα, την ανασφάλεια και την ταιλαπωρία της διχοτόμησης και της κατοχής.

Έτσι καλά ξεκίνησαν οι δυο ηγέτες στον χρόνο που πέρασε και «ήρθε ο νέος με τα δώρα». Με διακυρήξεις αυξημένες αποφασιστικότητας να ενταθεί και να ολοκληρωθεί η προσπάθεια που άρχισε. Να εξηγηθεί αμέσως, με τον καινούργιο χρόνο, στον λαό τι είναι αυτή η ομοσπονδία που συμφωνήσαν οι ηγέτες του, να επινοηθούν οι στρατηγικές και οι δράσεις που θα μας πείσουν πως, ναί, αυτή είναι η επανένωση που θέλουμε, που θα ξαναφέρει το χαμόγελο, τη σιγουριά, την ελπίδα και την προμονή για σωτηρία στη γλυκεία χώρα των Κυπρίων. Καλή και λευτερνη χρονιά σε όλους.

Ο κ. Τάκης Κονής

είναι κοινωνικός ψυχολόγος.

Εφαρμοσμένη δημιουργικότητα

Του **ΝΙΚΟΥ Γ. ΣΥΚΑ**

Η επινόηση ιδεών και η ενίσχυση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας έχουν χαρακτηριστεί ως η «καύσιμη ύλη της πρόοδου». Η παρουσία της δημιουργικότητας βρίσκεται σε κάθε έκφανση της ζωής, της σταδιοδρομίας και στα επαγγέλματα. Την τελευταία δεκαετία η δημιουργικότητα αποτελεί ένα σημαντικό θέμα έρευνας και εφαρμογής σε διάφορους τομείς – της παιδείας, των τεχνών, της επικοινωνίας, της ψυχολογίας, της αρχιτεκτονικής, της διοίκησης, της οικονομίας, των επιχειρήσεων κ.ά. Το δημιουργικό προϊόν μπορεί να εντοπιστεί σε ένα ευρύτατο πεδίο δράσης: Σε επιστημονικές θεωρίες, λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα, στο παιδικό παιχνίδι, στην ανακάλυψη μιας γνώσης από το παιδί, στην επιχειρηματική στρατηγική κ.ο.κ. Και όλα αυτά χωρίς σημαντική διαφορά ανάμεσα στην άσκηση/διδασκαλία που καταλήγει στη δημιουργία ενός ζωγραφικού πίνακα, μιας μουσικής σύνθεσης, ενός νέου μηχανήματος, μιας καινούργιας μεθόδου διδασκαλίας,

ενός καινούργιου προϊόντος ή υπηρεσίας. Ας εστιάσουμε για λίγα λεπτά τον φακό της καινοτομίας σε δύο διαφορετικούς τομείς, στην οικονομία και στην παιδεία.

Τα αποτελέσματα μεγάλης έρευνας που έγινε πρόσφατα στις Ηνωμένες Πολιτείες, καταδεικνύουν ότι η αδυναμία των επιχειρήσεων – με εξαίρεση ορισμένους τομείς – στην ανάπτυξη πραγματικά καινοτόμων προϊόντων κατά την περασμένη δεκαετία έχει επτείνει τις επιπτώσεις της παγκόσμιας κρίσης. Την τελευταία δεκαετία (σε αντίθεση με τη δεκαετία του ’90) λίγες εμπορικές καινοτομίες υπήρξαν που θα μπορούσαν να αλλάξουν τη ζωή των ανθρώπων και να κινήσουν μπροστά την οικονομία. Η επιχειρηματική στρατηγική «value for money-καινοτομία-πραγματικά διαφοροποίηση-δημιουργικό μάρκετινγκ» αποτελεί βασικό μοχλό ανάκαμψης της οικονομίας από τη Μεγάλη Ύφεση 2009-2010.

Πρωταρχικός στόχος της παιδείας, σύμφωνα με τον Guilford, είναι να «διδάξει στο παιδί να σκέφτεται», ενεργοποιώντας ολόκληρο το νουτικό του δυναμικό. Η δη-

μώτρως κρίσιμης δεκαετηρατίας της νεαρής δημοκρατίας.

Το ΕΕΣ, που θα λειτουργήσει ως η ανώτατη εκπαιδευτική αρχή για μια περίοδο μόλις δεκαοκτώ μηνών (Μάιος 1959-Ιανουάριος 1961), θα επιμωστεί ένα τεράστιο έργο, το έργο της αναδημιουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος (υλικοτεχνική υποδομή, αναλυτικά προγράμματα, προγράμματα σπουδών) της ελληνοκυπριακής κοινότητας.

Πρόκειται για μια προσπάθεια την οποία θα συνδράμει από την αρχή και ουσιαστικά η Οργάνωση των Ελλήνων Διδασκάλων του νησιού, η ΠΟΕΔ.

Την πετυχημένη συμβολή της ΠΟΕΔ θα εκάρει ο πρόεδρος της Κοινοτικής, σε επιστολή του στον πρόεδρο της ΠΟΕΔ, Γ. Παγανίδη, εκφράζοντας την επιθυμία των μελών της επιτροπής του «να ευχαριστήσωι συγχρόνως δε και να συχαρώσι πάντας υμάς διά το όντως τεράστιον έργον το οποίον έχετε επιτελέσει εις το εκπληκτικώς

βραχύ χρονικόν διάστημα του ενός μηνός».

Σημαντική συγκυρία, το γεγονός ότι η προσπάθεια για «εκπαιδευτική μεταρρύθμιση», με την έννοια της ανασυγκρότησης του εκπαιδευτικού μας συστήματος σε επίπεδο περιεχομένου και δομών, βρίσκεται στην κορύφωσή του – σύμφωνα με τους αρμόδιους – μισό αιώνα μετά από την κάθθεση του θεμέλιου λίθου της μετανεξαρτσιακής εκπαιδευτικής μας πορείας. Ευτυχώς συγκυρία, πως σε τούτην την προσπάθεια συνδράμουν – ξανά – και οι δάσκαλοι μας.

Η προσπάθεια εκείνης της πρώτης περιόδου βρίσκεται ουσιαστικά στο σκοτάδι... Ίσως, εάν καταφέρουμε να την φωτίσουμε περισσότερο και γνωρίσουμε πώς ξεκίνησε την εκπαιδευτική της προσπάθεια η νεαρή δημοκρατία, να κατανοήσουμε καλύτερα ποιοι είμαστε σήμερα και να σχεδιάσουμε καλύτερα το μέλλον μας.

Ο κ. Ανδρέας Κασουλίδης

είναι εκπαιδευτικός.

Η υπεροχή της Δεξιάς

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΡΩΤΑ**

Ηφιλελεύθερη Δεξιά μάς έκανε ανθρώπους. Η καπιταλιστική δημοκρατία μάς έδωσε τα μέσα να ζήσουμε όπως εμείς θέλουμε. Όχι όπως μας θέλει το κράτος ή η οποιαδήποτε κομματική κυβέρνηση. Η Δεξιά δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς ελευθερία (ο κομμουνισμός δεν μπορεί να συνυπάρξει με την ελευθέρια)! Αυτή η ελευθερία μάς δίνει την ευκαιρία να γίνουμε αυτό που θέλουμε. Να φθάσουμε εκεί που μπορούμε, εκεί που επιθυμούμε.

Ελεύθεροι άνθρωποι αγαπούν την ελευθερία τους τόσο πολύ, που το πρώτο πράγμα που κάνουν είναι να την προστατεύουν, για να μην υποπέσει στην αναρχία. Δηλαδή να κάνει ο καθένας ό,τι θέλει, ανεξαρτητως του κόστους και των συνεπειών. Γι’ αυτό είναι φυσικό μετά την ελευθερία να γεννηθεί η δημοκρατία. Τούτο το δίδυμο ωφέλησε τον κόσμο και όπου εφαρμόσθηκε, έφερε καλοτυχία, ισότητα, δικαιοσύνη, οικονομική άνεση, παιδεία, ανοχή, φιλοπατρία, φιλοπνσία. Δεν λέω ευτυχία, διότι ευτυχία είναι εσωτερική υπόθεση του καθενός. Αν όμως επηρεάζεται από εξωτερικούς παράγοντες, τότε η ευτυχία είναι σχετική με την ελευθερία. Βέβαια δεν μπορεί να είναι κάποιος ικανοποιημένος, όταν γύρω του επικρατεί κατανυία και φιλιακή. Σίγουρα στη Βόρεια Κορέα (όπου η κυβέρνηση μάς προτιθείται να ανοίξει τη νέα της Πρεσβεία) υπάρχουν λιγότεροι ευτυχιισμένοι από όσους στη Νότια.

Ο καπιταλισμός, δηλαδή η ελευθερία του εργάζεσθαι και επικερτείν, είναι μακρο-

πρόθεσμο προϊόν/αποτέλεσμα της ελευθερίας (αντίθετα, ο κομμουνισμός το ολοκληρωτισμού). Βραχυπρόθεσμα μπορεί να συνυπάρξει ο καπιταλισμός με την ανελευθερία, όπως για παράδειγμα στην Κίνα, μακροπρόθεσμα, όμως, καθώς οι άνθρωποι γίνονται πλουσιότεροι, επιζητούν περισσότερο σεβασμό και προσδιορισμό του μέλλοντός τους, της ζωής τους. Γι’ αυτό ο καπιταλισμός θα οδηγήσει αυτήν τη μεγάλη χώρα στην ελευθερία και στη δημοκρατία. Η υπεροχή της καπιταλιστικής δημοκρατίας δικαίωσε τη δυτική Δεξιά, άφωσ στη μάχη με τον κομμουνισμό ο τελευταίος βυθίστηκε και διελύθη. Είναι πιο κοντά στη δημοκρατία και στην ελευθερία ο καπιταλισμός. Αντίθετα, ο κομμουνισμός είναι ο μεγαλύτερος εχθρός τους, ο οποίος, πάνω του ολοκληρωτισμού που χρειάζεται για να υπάρξει (προσέξτε, το ένα χρειάζεται ελευθερία και δημοκρατία για να υπάρξει, ενώ το άλλο τον θάνατό τους), καθυποτάσσει τους ανθρώπους σε μια οικονομική εξαθλίωση, με αποτέλεσμα να εξαρτώνται πλήρως από την πολιτεία (βλέπε Κούβα).

Στη Λύση, συντηρητικοί, σοσιαλιστές, Αριστεροί και άλλοι είναι αποχρώσεις της Δεξιάς. Δεν είναι κομμουνιστές. Οι κομμουνιστές που κυβερνούν ακόμα και σήμερα στον κόσμο, αποτελούν μια θλιβερή μειοψηφία που ελυχεί από τη δυστυχία των υπκόπων τους. Μόνο θλίψη προκαλεί το γεγονός ότι το κυβερνών κόμμα μας έχει άριστες σχέσεις με όλους αυτούς και οραματίζεται να τους μοιάσει.

Ο κ. Χρίστος Ρότας

είναι πρόην Βουλευτής του ΑΠΣΥ

Προσφορά Ζωής

Καθώς διανύουμε τις τελευταίες μέρες του χρόνου, ποτεύουμε ότι είναι πολύ σημαντικό στον Παγκύπριο Αντιναυαϊκό Σύνδεσμο να αξιολογήουμε γεγονότα και καταστάσεις και να κάνουμε τον απολογισμό μας για τον χρόνο που φύγει.

Για τον λόγο αυτό, θέλουμε με αυτήν την ανοικτή επιστολή να ευχαριστήσουμε όλους εσάς που κατά τη διάρκεια του χρόνου που πέρασε, μας έχετε βοηθήσει στον αγώνα μας.

Με τη βοήθεια όλων εσάς, των εθελοντών αιμοδοτών, είχαμε κατά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου επίρκαεια αίματος, κάτι που για μας είναι δώρο ζωής, αφού οι αναβολές στις προγραμματισμένες μεταγγίσεις ήταν ελάχιστες.

Για το εξαιρετικό και ελπιδοφόρο αυτό αποτέλεσμα σας ευχαριστούμε εγκάρδια που ανταποκρίναστε κάθε φορά σε κάθε κάλεσμα για προσφορά αίματος. Για μας είναι το πιο όμορφο κομμάτι της κυπριακής κοινωνίας, ένα κομμάτι που αντιπέκτεται θεσναρά στη στήψη που επικρατεί σήμερα. Προσευχόμαστε στον Πανάγαθο να σας δίνει υγεία και ευτυχία.

Θερμές ευχαριστίες εκφράζουμε και

στους εθελοντές της Συντονιστικής Επιτροπής Αιμοδοσίας και Διαφώτισης που οργάνωσαν τα χωριά και τις πόλεις της ελεύθερης Κύπρου, για να μαζέψουν το πολύτιμο αγαθό – το αίμα.

Ευχαριστούμε τέλος τις αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες του Κέντρου Αίματος και των Επαρχιακών Τραπεζών Αίματος που εργάζονται με υπερέλλωντα ζήλο για να φέρουν εις πέρας τη δύσκολη αποστολή της μη αναβολής καμιάς μεταγγίσης αίματος, είτε αυτή είναι προγραμματισμένη είτε έκτακτη. Ο ζήλος τους και η αγάπη τους για το έργο που επιτελούν είναι κάτι για το οποίο μπορούμε να είναι υπερήφανοι ο υπουργός Υγείας, αλλά και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Ευχαριστούμε όλους εσάς και ευχόμαστε όπως το 2010 το Υπουργείο Υγείας να παράσχει τα απαραίτητα μέσα και τη στήριξη στις Υπηρεσίες του Κέντρου Αίματος, αλλά και να εφαρμόσει τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την ποιότητα και την ασφάλεια του αίματος. Όλα αυτά σημαίνουν την υγεία και την ποιότητα ζωής πολλών πασχόντων, αλλά και την προστασία κάθε λήπτη αίματος.

Με την ευκαιρία της γέννησης του

Θεανθρώπου, θέλουμε να σας ευχαριστήσουμε και πάλι για την αγάπη σας που εισπράτουμε καθημερινά μέσω της προσφοράς αίματος και να σας ανταποδοσουμε την αγάπη αυτή έστω και νοερά. Ευχόμαστε σε όλους εσάς, τους συμπατριώτες και συμπατριώτισσές μας, υγεία, αγάπη και ευτυχία.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΙΜΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Λανθασμένες κινήσεις

Η επιλογή του ξενοδοχείου Λήδρα Πάλας ή του αεροδρομίου Λευκωσίας ως χώρου συναντήσεων και διαβουλεύσεων με τους Τουρκοκυπρίους και τα Ηνωμένα Έθνη δεν είναι τυχαία ούτε άσκοπη ούτε και χωρίς σημασία: Οι χώροι αυτοί βρίσκονται σε «ουδέτερη» έδαφος και έχουν επιλεγεί γι’ αυτήν ακριβώς την ιδιότητά τους.

Η κατ’ αρχήν συμφωνία μεταξύ του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και του κατοχικού ηγέτη να διεξάγεται εντατικές συνομιλίες στο Κελλάκι και στην κατεχόμενη Κερύνεια εναλλάξ, θα τραυματίζε πολυάπλά την Κυπριακή Δημοκρατία, αφού η μετατόπιση των συνομιλιών σε κατεχόμενο έδαφος – και μάλιστα στην «πρωτεύουσα» του πα-

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Αφιερωμένο στην Αρχόντισσα

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΗΛΙΑΔΗ

Εφυγε κι αυτός ο χρόνος. Και ένας καινούργιος ανέτειλε. Το 2009 είναι τώρα για την Κύπρο παρελθόν. Ένα παρελθόν, όμως, που εξακολουθεί να είναι παρόν. Οδυνπρά παρόν... Ασφρικτικά παρόν.

Οι μέρες του δεν είναι μακρινή περιοχική αναμνήσεων. Είναι προεκτεινόμενος χώρος ζωής και αγωνίας. Και είναι τώρα 35 χρόνια από τότε. Από τότε που η μισή πατρίδα μακαιρώθηκε πίσωπλάτα. Τριάντα πέντε χρόνια πόνου και αγωνίας. Τριάντα πέντε ολόκληρα χρόνια. Και ο λαός μας κάθε χρόνο ρωτά: «Πού πάμε;», «Τι ήμερώνει για μας;».

Ίσως να πάμε εκεί που μας πάνε αυτοί που έχουν τη δύναμη να οδηγούν τους μικρούς λαούς και να διαγράφουν τη μοίρα τους. Ίσως. Χρειάζεται όμως και μια αποκαύωση αυτών των λαών, για να γίνουν αθύρματα και άβουλα σκεύη για μεταφορά. Αν φτάσαμε σ' αυτό το σημείο, τότε οπωσδήποτε πάμε για όλεδρο και καταστροφή.

Τότε οπωσδήποτε δεν δικαιούμαστε να ρωτάμε «Πού πάμε;». Πάμε εκεί που μας ταιριάζει. Εκεί που μας αξίζει. Εκεί που μας πάει ο Πρόεδρός μας και η καμαρίλα του. Κι όμως, αυτός ο λαός αξίζει καλύτερης τύχης. Η καλύτερη τύχη είναι θέμα καλύτερης θέσης απέναντι σε μια ζωή που κινδυνεύει. Το καλύτερο μέλλον προσδιορίζεται από ένα καλό παρόν.

Οι καλύτερες μέρες είναι σε κάποιο βαθμό θέμα αυτογνωσίας. Είναι μέχρι ενός ορισμένου ορίου υποκείμενο αγωνιστικού πνεύματος και ακλόνητης πίστης.

Δεν σώζεται ένας λαός με τις καθιερωμένες πρωτοκρονιτικές ευχές. Μπορεί όμως να σωθεί με τη διαχρονική πάλη. Με την καθολική και αδιάσπαστη ενότητα του. Με τη συναισθησι των ευθυνών του και την εκπλήρωση των ιστορικών υποχρεώσεων του. Το 2009 δεν ήταν χρόνος πραγματικού αγώνα. Έτσι κι αν ήταν χρόνος πραγματικής αγωνίας.

Οι αντικειμενικές εκτιμήσεις για το 2010 δεν μπορούν να είναι αισιόδοξες με αυτούς που κρατούν το τιμόνι. Οι συνεχείς διαψεύσεις των ελπίδων μας κατάντησαν ρουτίνα και τρόπος ζωής. Κλειών αυτό το σημείωμα με μια αναφορά στην Αρχόντισσα της Χρονιάς, στην οποία είναι και αφιερωμένο. Στη Φωτεινή Παπαδόπουλου.

«Η αρχοντιά», έλεγε ο Γέροντας Παΐσιος, «όλα τα έχει. Έχει φιλότιμο, έχει ταπεινότητα και απλότητα, έχει ανιδιοτέλεια και τιμότητα, έχει ευαισθησία και πόνο». Της Φωτεινής όλα αυτά πάντα της περίσσευαν.

Θυμάμαι την ημέρα που αποκαλύφθηκε η αρπαγή της σορού, τα βουρκωμένα μάτια της Φωτεινής και τα δυο παιδάκια της γειτονιάς, εκεί στο κοιμητήριο, που έπαιζαν και γελοῦσαν. Και που σκέφτηκα να τους φωνάξω να σεβαστούν τη στιγμή. Και που δεν το έκανα.

Δεν ξέρω γιατί. Ίσως να βουρκώμκα τη ζωή που τόσα σοφά έδενε τα βουρκωμένα μάτια με το γέλιο, για να σώσει τ' ανέτοιμα παιδάκια από τον γυμνό πόνο.

Όμως, ήδη μπήκαμε στον νέο χρόνο. Και κάθε νέος χρόνος σημαίνει και νέες ελπίδες. Νέες χαρές και νέες λύπες. Πάντα όμως άνισα μοιρασμένες. Άλλοι θα πάρουν λίγα από τα πολλά και άλλοι πολλά από τα λίγα.

Και η αβία θα συνεχίζεται και φέτος και πάντα...

Πήγε ο παλιός ο χρόνος. Για να δούμε τι θα φέρει ο νέος!

Μπροστά σε σταυροδρόμι

Του ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ποτέ δεν είχε την ψευδαίσθηση ότι η θέλησή του και μόνον είναι αρκετή για να λυθεί το Κυπριακό. Και για να είμαστε δίκαιοι, ούτε και κανένας από τους προκατόχους του πίστευε κάτι τέτοιο. Όλοι οι εκάστοτε συνομιλητές της ε/κ πλευράς λειτουργούσαν πάντοτε υπό την πίεση του χρόνου και των τελεσμένων που δημιουργεί η παρέλευσή του. Και είναι αλήθεια ότι πολλές φορές συρτήθηκαν στον διάλογο υπό αρνητικά δεδομένα, μόνο και μόνο υπό τον φόβο ότι θα φορτωθούμε την ευθύνη του αδιεξόδου.

Έναν χρόνο μετά την έναρξη των συνομιλιών, ο Πρόεδρος βρίσκεται ουσιαστικά αντιμέτωπος με αυτό που φοβόταν, τα χρονοδιαγράμματα. Και όταν λέμε χρονοδιαγράμματα, δεν εννοούμε τη διαφανομένη απομάκρυνση του κ. Ταλά από την ηγεσία των Τ/κ, αλλά τη φυσική παρέλευση του χρόνου. Εξάλλου, την πολιτική της τ/κ ηγεσίας δεν την καθορίζει ο εκάστοτε επικεφαλής της, αλλά η Τουρκία.

Το σκανικό που διαμορφώνεται αυτήν τη στιγμή στις συνημιλιες δεν επιτρέπει αισιοδοξία για επιτυχή κατάληξη στο αμέσως επόμενο διάστημα, από την άλλη, όμως, ουδείς μιλά για ναυάγιο, γιατί, όπως γίνεται αντιληπτό, καμιά από τις δύο πλευρές δεν πρόκειται να εγκαταλείψει τον διάλογο, γιατί δεν θέλει να φορτωθεί το βάρος μιας τέτοιας ενέργειας. Το σημαντικότερο όπλο που έχει αυτήν τη στιγμή ο κ. Χριστόφιας είναι το πλεονέκτημα του αξιόπιστου συνομιλητή. Και φαίνεται ότι σ' αυτό στηρίζει την τακτική του, ελπίζοντας ότι έτσι και την υστέρη θα ασκηθούν πιέσεις στην Τουρκία, για να κάνει ένα βήμα προς τα μπρος.

Σχεδόν δύο χρόνια αφότου έγινε ένοικος του Προεδρικού Μεγάρου ο κ. Χριστόφιας, τα δεδομένα δείχνουν ότι η ικανοποίηση που προκάλεσε η εκλογή του στις προ-

τεύουσες των χωρών οι οποίες διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στο Κυπριακό (από την Αθήνα και το Λονδίνο μέχρι την Ουάσινγκτον και τη Στοκχόλμη), δεν είχε ουσιαστικό αντίκρουσμα, όπως υπολόγιζε ο ίδιος, με βάση τις υποσχέσεις που ενδεχομένως εξασφάλισε.

Οι ξένοι γνωρίζουν πολύ καλά πώς λειτουργούν οι κυπριακές πραγματικότητες και στις δύο πλευρές του νησιού. Και δεν έχουν καμιά αμφιβολία ότι ο κ. Χριστόφιας έχει μάθει από το μάθημα του 2004 και δεν είναι διατεθειμένος να παρουσιάσει στον λαό ένα σχέδιο - προίον επιδιαιτησίας - που δεν έχει ελπίδες να εγκριθεί. Ούτε βεβαίως και θα προχωρήσει σε συμφωνημένη λύση, εάν δεν είναι βέβαιος για την επόμενη μέρα.

Εξ εκ τούτου, πιστεύουμε ότι μοναδική ελπίδα να υπάρξει κάποια πρόοδος είναι η άσκηση πιέσεων προς την Τουρκία από όλα αυτά τα κέντρα εξουσίας που λειτουργούν στις διάφορες πρωτεύουσες, προκειμένου να δώσουν το άγνωστο «κάτι» στον Πρόεδρο Χριστόφια, που θα του επιτρέψει να πάει μέχρι τέλους σε μια διαδικασία από την οποία θα έ-

να πάρει ελπίδες να βγει κερδισμένος και να παρουσιάσει στον λαό κάτι καλύτερο από το προηγούμενο σχέδιο.

Σε διαφορετική περίπτωση, εάν φέρουν τον Πρόεδρο προς τη διλήμματα να διαλέξει μεταξύ μονόδρομου και αδιεξόδου, η απάντηση είναι γνωστή. Ο Πρόεδρος θα ακολουθήσει τα βήματα των προκατόχων του και θα προτιμήσει να μείνει εκεί που βρίσκεται. Θα διαθεθεί μάλλον και το πλεονέκτημα του πολιτικού που πείθει ότι έκανε τα πάντα, σε αντίθεση με την άλλη πλευρά.

Η χρονιά θα δείξει. Καλή να 'ναι.

antoniouy@kathimerini.com.cy

Σχολίαστο στο www.kathimerini.com.cy

Αξιοθρήνητη

Του ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Σκεδόν αξιοθρήνητο χαρακτήρισε ο Πρόεδρος, Δημήτρης Χριστόφιας, το εσωτερικό μέτωπο, κατηγορώντας τις κομματικές ηγεσίες ότι δεν συνδράμουν στην ενότητα, όπως ζητούν από τον ίδιο να πράξει. Δεν ομολογεί βέβαια ο Πρόεδρος ότι η συνδρομή που εννοεί είναι να συμφωνούν όλοι μαζί του και να στηρίζουν τυφλά τις αποφάσεις του. Κάτι που βέβαια είναι αδύνατον να υπάρξει σε μια δημοκρατία, διότι αλλιώς αυτοκαταργείται το ίδιο το πολίτευμα.

Είναι όμως πολύ ενδιαφέρουσα η λέξη «αξιοθρήνητη» που ο Πρόεδρος έχει λανσάρει. Γιατί μπορεί να περιγράψει σάρεια γεγονότων που σημάδεψαν την πολιτική μας ζωή τη χρονιά που πέρασε και δυστυχώς να προδιαγράψει και το τι αναμένεται να βιώσουμε το 2010. Αρχίς γενομένων από την ίδια τη σύνθεση της κυβέρνησης.

Αυτό που ζούμε ως πολιτικό σύστημα είναι πρωτοφανές. Η κυβέρνηση είναι αποτελεία από τρία κόμματα, τα οποία χωρίζει άβυσσος στις τοποθετήσεις και στο Κυπριακό και στην εσωτερική διακυβέρνηση. Από τη μια, είναι προφανές ότι η συμμετοχή του ΔΗΚΟ και της ΕΔΕΚ σε όλο το φάσμα των θεμάτων βρίσκεται στον ελάχιστο δυνατό βαθμό, ενώ, από την άλλη, είναι ακόμη πιο φανερό ότι μερικά «κοκκαλάκια» εξουσίας το ΑΚΕΛ καταφέρνει να δένει τα σκεύη, για να ποικύουν μέχρι που κάτω. Μπορεί ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ να θέλουν να κρύψουν την ενοχή της συμμετοχής με έναν διαγωνισμό ατακαδορικών λεκτικών εξεγέρσεων σε κάθε δυνατή ευκαιρία, αλλά η τακτική αυτή έχει γελοιοποιηθεί.

Πέραν του ότι τον λαγό από το καπέλο βγάλει και πάλι ο Άντρος Κυπριακός, εγειρόντας το πραγματικό ζήτημα. Να ξαναβγει Πρόεδρος από το ΑΚΕΛ το 2013.

Αξιοθρήνητη φοβιάμα είναι και η εξέλιξη του Κυπριακού. Ο ίδιος ο Πρόεδρος, στις δηλώσεις του, παραδέχθηκε ότι οι τουρκικές θέσεις έχουν σκληρύνει από τον Σεπτέμβριο. Μπορεί να το έκανε για να απαντήσει στο γιατί πεί τις εντατικές συνομιλιές, έχοντας απέναντι έναν συνομιλητή που ούτε μπορεί αλλά ούτε και θέλει να είναι ευλτικός, αλλά, παραδεχόμενος ο κ. Χριστόφιας το νέο στάτους των σχέσεων με τον σύμβουλο Ταλά, αποδέχεται ουσιαστικά και την αποτυχία της διαδικασίας που ο ίδιος επέλεξε για τις διαπραγματεύσεις. Επαναλαμβάνω ο-

τι το καιριο ερώτημα στο Κυπριακό είναι το τι θα έχουμε να δώσουμε στην Τουρκία, όταν θα ζητούμε πράγματα στην ασφάλεια, στο έδαφος και στις περιουσίες, εφόσον τα θέματα που μπορούμε να είμαστε πιο απλόχεροι θέλουμε να τα κλείσουμε από τώρα, μπας και πετύχουμε επανεκλογή του νυν Τουρκοκύπριου ηγέτη.

Αυτό όμως που ξεπερνά την έννοια του αξιοθρήνητου και αποκτά χαρακτήρα τανίας τρόμου είναι η κυβερνητική πολιτική στην οικονομία. Είναι η πρώτη φορά μετά το 1974 που ο προοδευτικός ιδιωτικός τομέας της οικονομίας χρειάζεται το κράτος να τον στηρίξει, προκειμένου να μπορέσει να βρει νέες διόδους ανάπτυξης. Υπενθυμίζω ότι ο ιδιωτικός τομέας σε μια δυτική δημοκρατία πρέπει να παράγει και να κερδίζει, ώστε να πληρώνει φόρους, να έχει ο κόσμος δουλειά και η αγορά κίνηση. Αυτήν, λοιπόν, τη στιγμή της ανάγκης, οι πολίτες, οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις βρίσκουν απέναντί τους όχι απλά το τίποτα, αλλά μια κυβέρνηση που, προκειμένου να βάλει πρόσκαιρα κά-τι παραπάνω στα ταμεία, είναι αποφασισμένη να εξαφανίσει κάθε προσιτική επανάκαμψης της οικονομίας.

Τα μέτρα που εξήγγειλε ο κ. Σταυράκης ένα πράγμα μόνο μπορούν να πετύχουν, πληρώνουν του να δώσουν σε πλούσιους και φτωχούς δέκατη τέταρτη σύνταξη. Να τοποθετήσουν πάνω από τη μέχρι πρόσφατα αξιοζήλευτη κυπριακή οικονομία την πινακίδα «Κλειστή λόγω ανεπάρκειας κυβερνήσεων». Με όλες τις κοινωνικές και άλλες παρενέργειες που μια τέτοια εξέλιξη θα έχει. Το γιατί, το έχουμε εξηγήσει πολλές φορές από αυτήν τη στήλη. Ομολογώ όμως ότι δεν περιμένα να έφταναν στο σημείο να δεκαπλασιάσουν τους φόρους των ακινήτων, δίνοντας τη χαρακτηριστική βολή στην οικοδομική βιομηχανία, δημιουργώντας υπερπροσφορά και οδηγώντας και άλλες δεκάδες χιλιάδες στην ανεργία και στα επιδόματα. Τέτοια φαντασία θα την ζήλευε κι ο Νέρωνας!

Είναι κρίμα να μπει μια νέα χρονιά με απαισιοδοξία. Αλλά την κατεβήθουν την διει κάθε φορά ο ηγέτης. Και -εγώ τουλάχιστον - συμφωνώ μαζί του. Είναι όντως αξιοθρήνητη.

www.sophocleous.info

Σχολίαστο στο www.kathimerini.com.cy

2010 - «Έτος κατά της φτώχειας»

Του ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΑΒΡΑΑΜ

«Η φτώχεια γεννά επαναστάσεις και εγκλήματα»
(ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ)

Πριν δέκα χρόνια, το 2000, η ανθρωπότητα έζησε ένα άνευ προηγουμένου «βοηθαρισμό», μια χωρίς όρια παγκόσμια δημαγωγία. Ήταν ο βομβαρδισμός του περιφημού millennium και η δημαγωγία της ελπίδας. Τα κυρίαρχα κέντρα εξουσίας σε όλο τον κόσμο προπαγάνδιζαν ως νέοι Μεσσίες τη Δευτέρα Παρουσία σε ένα νέο αιώνα της ειρήνης, της δημοκρατίας και της προόδου, σε μια νέα κίλιεττα, χωρίς πολέμους και φτώχεια, κοινωνικές ανισότητες και δικτατορίες. Το χρονολογικό γεγονός με τα τρία μηδενικά δημιούργησε συνθήκες έκστασης και όλοι ζούσαν στους ρυθμούς των εορταστικών διακηρύξεων και των πολυχρόμων πυροτεχνημάτων. Οι περιβόητοι οκτώ αναπτυξιακοί στόχοι της κίλιετίας του ΟΗΕ (Διακήρυξη της Κίλιετίας) που πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το 2015 προβάλλαν: (α) την εξάλειψη της απόλυτης φτώχειας και της πείνας, (β) την επίτευξη καθολικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, (γ) την προώθηση της ισότητας των φύλων και την ενδυνάμωση του ρόλου της γυναίκας, (δ) τη μείωση της παιδικής θνησιμότητας, (ε) τη βελτίωση της μητρικής υγείας, (στ) την καταπολέμηση του AIDS, της ελονοσίας και άλλων ασθενειών, (ζ) τη διασφάλιση της περιβαλλοντικής αειφορίας και (η) την οικοδόμηση της παγκόσμιας συνεργασίας για ανάπτυξη. Και όμως όλα δείχνουν ότι οι στόχοι αυτοί είναι ουτοπικοί και αιωρούνται στο κενό, αφού τα κοινωνικά και πολιτισμικά χάρματα μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών συνεχώς διευρύνονται.

Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση έμεινε πίσω στις πομπώδεις διακηρύξεις. Με την περιβόητη «Στρατηγική της Λισαβόνας» (Μάρτιος 2000) έθετε στόχο μέχρι το 2010 να καταστεί η πιο ανταγωνιστική οικονομία του κόσμου και να επιτύχει την πλήρη απασχόληση πριν από το 2010, στηρίζομενη

σε μια δυναμική οικονομία της γνώσης, σε ένα κοινωνικό μοντέλο που επενδύει σε ανθρώπινους πόρους και απορρίπτει τους όποιους κοινωνικούς αποκλεισμούς και σε ένα περιβαλλοντικό πυλώνα που θα επικεντρώνεται στο γεγονός ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να διαχωρίζεται από τη χρήση των φυσικών πόρων.

Δέκα χρόνια μετά, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιστρέφει και μέσα στα πλαίσια της επικοινωνιακής της πολιτικής ανακρίνεται το 2010 «Έτος κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού». Γιατί; Ο λόγος είναι εμφανής. Η Ευρώπη δεν έχει πετύχει τους στόχους της. Αντίθετα, οξύνθηκαν οι κοινωνικές αντιθέσεις και διευρύνθηκαν τα κοινωνικά χάσματα μετά τη νέα διεύρυνση του 2004. Την κατάσταση επιδεινώσε και η κρίση των τελευταίων δύο χρόνων. Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις του ευρωβαρόμετρου δείχνουν μια ζοφερή εικόνα της Ευρώπης. Περίπου 80 εκατομμύρια Ευρωπαίοι, δηλαδή το 16% του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας και συναντούν μεγάλα εμπόδια στην εξεύρεση εργασίας, στην εκπαίδευση, στη στέγαση, και στερούνται βασικών αγαθών και υπηρεσιών. Το 73% των Ευρωπαίων θεωρεί το πρόβλημα της φτώχειας ιδιαίτερα διαδεδομένο, ενώ το 89% απαιτεί να ληφθούν μέτρα για αντιμετώπιση του προβλήματος.

Η ανεργία στην Ευρώπη καλιάζει, η ακρίβεια αυξάνεται, οι μισθοί μειώνονται, το κράτος πρόνοιας συρρικνώνεται και οι περιοχές αγχύνουν όλους τους τομείς των κρατικών χορηγιών. Παράλληλα, η αύξηση του μεταναστευτικού ρεύματος προς την Ευρώπη από τρίτες χώρες, λόγω πολέμων, φυσικών καταστροφών, δικτατορικών καθεστώτων και ανυπόφορης φτώχειας, δημιουργεί νέα συγκρουσιακά δεδομένα. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης οξύνονται και οι αποκλεισμοί, αναδύονται νεοφασιστικά

και νεοναζιστικά κινήματα και αναπτύσσεται ένα έντονο αίσθημα ρατσισμού και ξενοφοβίας. Η δημιουργία και στην Κύπρο φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού προέφατα με διαδηλώσεις ενάντια στους ξένους εργάτες που ζουν στη χώρα μας.

Παρ' όλο που κανένα ανακρηγμένο έτος δεν μπορεί να επιλύσει το πρόβλημα του οποίο θέλει να προβάλει, εντούτοις έχει τη θετική του πλευρά. Τη διαφώτιση πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα, άρα και την εναισθητοποίηση των κρατών-μελών αλλά και της κοινωνίας των πολιτών μέσω από πολύμορφες εκδηλώσεις, πολιτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, αθλητικές κ.λπ. Το νέο ευρωπαϊκό έτος κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού δίδει την ευκαιρία για μια νέα δημόσια ιδεολογικοπολιτική συζήτηση για τον καταπολέμηση και τον σοσιαλισμό στις συνθήκες του τεχνολογικού πολιτισμού, για τον μαρξισμό και τον νεοφιλελευθερισμό ο οποίος οδήγησε στην πρόσφατη οικονομική κρίση. Το νέο έτος προσκαλεί σε ένα επαναστασιακό για την πορεία, όχι μόνο της ευρωπαϊκής, αλλά και της παγκόσμιας ανάπτυξης. Προκαλεί τις εθνικές κυβερνητικές πολιτικές να δείξουν το κοινωνικό τους πρόσωπο. Ιδιαίτερα προκαλεί τις αριστερές κυβερνήσεις...

Η δικαιοτερη και πιο ισομερής κατανομή και διαχείριση του πλούτου σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο είναι εκ των ων ουκ άνευ για την επίλυση πολλαπλών και αλληλοσυνδεόμενων προβλημάτων. Πρέπει όλοι να κατανοήσουν, και ιδιαίτερα οι ισχυροί της γης, ότι η φτώχεια, η κοινωνική ανισότητα και οι κοινωνικοί αποκλεισμοί κάθε μορφής είναι οι μεγάλες πηγές του κακού. Ας λάβουμε σοβαρά υπόψη τη λογική του Αριστοτέλη περί κοινωνικής δικαιοσύνης, τη λογική της «λελογισμένης και επαρκούς ιδιοκτησίας» και της «διαρκούς ευημερίας» για όλους. Μόνο τότε θα υπάρξει ειρήνη.

Δρ Φιλοσοφίας, rodo@primehome.com

Ανιστόρητες συμπάθειες

Του ΕΥΤΥΧΗ ΒΑΡΔΟΥΛΑΚΗ

Οι παραγόμενες σχέσεις Ευάγγελου Αβέρωφ-Τάσσου Παπαδόπουλου και ο Απολλωνικός έρωτας των επιγόνων τους...

Ο «συμμηκίες» μεταξύ ελλαδικών και κυπριακών κοιμημάτων, διαχρονικά οικοδομήθηκαν είτε πάνω σε κοινές ιδεολογικές καταβολές (π.χ. ΑΚΕΛ-ΚΚΕ) είτε πάνω σε κοινές θέσεις για το Κυπριακό και τον διεθνή προσανατολισμό των δύο χωρών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η συμμηκία Νέας Δημοκρατίας-ΔΗΣΥ, με κοινό παρονομαστή τη φιλελευθερή κεντροδεξιά ιδεολογία και την ευρωπαϊκή προσανατολισμό Ελλάδος και Κύπρου, καθώς και η συμμηκία ΠΑΣΟΚ-ΕΔΕΚ τις δεκαετίες '70 και '80, με την κοινή αναζήτηση αρχικά «τριτοδρομίας» και μετά «σοσιαλδημοκρατικής» λύσεων και μια κοινή «σκληρή» προσέγγιση στο Κυπριακό. Τα τελευταία χρόνια, οι «απορριπτικές» θέσεις, τις οποίες στην Κύπρο ουδείς εξέφρασε αυθεντικότερα από τον Τάσσο Παπαδόπουλο, είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς τόσο στον χώρο του «παλαιού» ΠΑΣΟΚ, κυρίως όμως στον χώρο των συντηρητικών Δεξιάς. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα περισσότερα πολιτικά στελέχη, δημοσιογράφοι, καθηγητές πανεπιστημίου, εκπαιδευτικοί παράγοντες, διανοούμενοι, με απίχνη στον χώρο της «αϊκίλης», «συντηρητικής» ή «παράδοσιακής» Δεξιάς στήριζαν με πάθος τις πολιτικές επιλογές και τη ρητορεία του Τάσσου Παπαδόπουλου.

Το παράδοξο είναι ότι τα περισσότερα από αυτά τα στελέχη επικαλούνται συχνά την πολιτική παρακαταθήκη του Ευάγγελου Αβέρωφ (υπουργός των Εξωτερικών της Ελλάδος 1955-63, Εθνικής Άμυνας 1974-81 και πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας 1981-84), ο οποίος αποτελεί εμβληματικό ι-

στορική μορφή της ελληνικής Δεξιάς.

Μελετώντας την ιστορία των τελευταίων 50 χρόνων, από που θα διαπιστώσει κανείς είναι ότι οι «συμμηκίες» ή «συμπάθειες» στηρίζονται περισσότερο σε στερεότυπα και λιγότερο σε πραγματικά γεγονότα. Στην πραγματικότητα, οι πολιτικές σχέσεις Αβέρωφ-Παπαδόπουλου ήταν εξαιρετικά κακές και οι δύο άντρες κατά κανόνα διαφωνούσαν, καθώς ο Ελλαδίτης προσπαθούσε να επι δεκαετίες ο βασικός εισηγητής της «ρεαλιστικής» σχολής και ο Κύπριος πρῶην Πρόεδρος βρισκόταν πάντα στον αντίποδα. Ιστορικά γεγονότα που αποδεικνύουν το λόγο του αληθές είναι τα ακόλουθα. Ας θυμηθούμε μερικά από αυτά:

Γεγονός πρώτο: Ο Ευάγγελος Αβέρωφ ήταν ο αρχιτέκτονας των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου και εκ των βασικών υποστηρικτών της ανεξαρτησίας της Κύπρου, ως της μόνης εφικτής λύσης την περίοδο εκείνη. Ο Τάσσος Παπαδόπουλος ήταν ένα από τα ελαχίστα μέλη της ελληνοκυπριακής αντιπροσωπείας που διαφώνησαν με τις συμφωνίες.

Γεγονός δεύτερο: Την άνοιξη του 1963 ο Τάσσος Παπαδόπουλος και ο Γιωργιάτζης επισκέφθηκαν τον Ευάγγελο Αβέρωφ και του ζήτησαν τη μεταφορά οπλισμού κρυφά από την Ελλάδα στην Κύπρο, ώστε να χρησιμοποιηθούν από τους Ελληνοκυπρίους σε πιθανές συγκρούσεις με Τουρκοκυπρίους. Μάλιστα, ο Τάσσος ανέπτυξε το «σχέδιο» για «τακτοποίηση των Τουρκοκυπρίων σε 75», σε περίπτωση τουρκικής εισβολής. Η απάντηση του Ευάγγελου Αβέρωφ, σύμφωνα με τον ίδιο τον Τάσσο Παπαδόπουλο, ήταν να καλέσει τους φρουρούς του και να πει στους επισκέπτες του «φεύγετε μόνοι σας σε δύο λεπτά ή σας πετάνε έξω»...

Γεγονός τρίτο: Ο Ευάγγελος Αβέρωφ ήταν κατηγορηματικά αντίθετος στην αναθεώρηση των «13 σημείων» που είχαν σε όλη σχεδόν τη διάρκεια του ενεργού πολιτικού βίου του.

Οι αξιολογικές κρίσεις δεν είναι αντικειμενικοί αυτοί του άρθρου. Το ποιος είχε δίκιο και ποιος άδικος θα κρίνει η ιστορία. Το μόνο βέβαιο, πάντως, είναι ότι το να επικαλείται κάποιος ταυτοχρόνως στην πολιτική παρακαταθήκη και του Τάσσου Παπαδόπουλου και του Ευάγγελου Αβέρωφ σημαίνει είτε ότι δεν έχει διαβάσει ιστορία είτε ότι δεν καταλαβαίνει τι διαβάζει. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, οι δύο αξιωματικοί πολιτικοί δεν φτάνει σε τίποτα...

Σύμβουλος Στρατηγικής και Επικοινωνίας vardoulakis@stratego.gr

Και σε αυτήν την περίπτωση, Τάσσο Παπαδόπουλος και Ευάγγελος Αβέρωφ είχαν διαμετρικά αντίθετες θέσεις, όπως είχαν σε όλα σχεδόν τη διάρκεια του ενεργού πολιτικού βίου τους.

Οι αξιολογικές κρίσεις δεν είναι αντικειμενικοί αυτοί του άρθρου. Το ποιος είχε δίκιο και ποιος άδικος θα κρίνει η ιστορία. Το μόνο βέβαιο, πάντως, είναι ότι το να επικαλείται κάποιος ταυτοχρόνως στην πολιτική παρακαταθήκη και του Τάσσου Παπαδόπουλου και του Ευάγγελου Αβέρωφ σημαίνει είτε ότι δεν έχει διαβάσει ιστορία είτε ότι δεν καταλαβαίνει τι διαβάζει. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, οι δύο αξιωματικοί πολιτικοί δεν φτάνει σε τίποτα...

Σύμβουλος Στρατηγικής και Επικοινωνίας vardoulakis@stratego.gr

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Θέλει αρετή και τόλμη...

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Το 2010 θα μπορούσε να είναι μια καλή χρονιά για την Ελλάδα. Σας φαίνεται περίεργο; Και όμως, κάθε μεγάλη κρίση εμφανίζεται και μεγάλες ευκαιρίες για μια χώρα. Καθώς λοιπόν μοιάζει να έχουμε πάσει πάτο, το 2010 θα μπορούσε να είναι το έτος μεγάλων θεσμικών αλλαγών και αντιμετώπισης αρκαϊστών παθολογιών της χώρας. Σκεφθείτε λοιπόν ένα 2010, κατά το οποίο ο πρωθυπουργός και ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης συμφωνούν σε ορισμένες τομές: αλλαγή του εκλογικού νόμου με κατάτμηση τουλάχιστον των γιγαντιαίων περιφερειών, ελλογιμένη νομιμοποίηση των μεταναστών δεύτερης γενιάς, περιφρούρηση των πανεπιστημίων με μέτρα που αποφασίζουν οι σύγκλητοι και τα οποία κρατούν έξω από τις σχολές τις σκοτεινές δυνάμεις της βίας κ. ά. Ταυτοχρόνως με αυτά τα θεσμικά μέτρα φανταστείτε μια Ελλάδα όπου τα βενζιναδίκια έχουν ταμειακές μηχανές, το λαθρεμπόριο των καουσιών περιορίζεται δραματικά, τα προκλητικά επιδόματα τμήματος του κρατικού τομέα περικυκλώνονται αισθητά, τα κλειστά επαγγέλματα ανοίγουν και περιορίζονται οι πρόωρες συνταξιοδοτήσεις και οι πανάκριβες εθελουσίες έξοδοι για τους προνομίους χρήστες της μεθόδου του «κοινωνικού ταμπουκά».

Όλα αυτά και άλλα πολλά βρίσκονται στα σχέδια της σημερινής κυβέρνησης και παράλληλα τυχάνουν (τα περισσότερα) της υποστήριξης της Ν. Δ. Δεν είναι λίγα και δεν είναι και διειδή. Θα βρουν όμως απέναντί τους ένα ισχυρότατο μέτωπο κομματικών, συνδικαλιστικών, επιχειρηματικών, ακόμη και εκκλησιαστικών συμφερόντων. Η παρτίδα που θα παχθεί θα είναι εξαιρετικά σκληρή και με αβέβαιο αποτέλεσμα. Ο κ. Παπανδρέου έχει μια ευκαιρία να μιλήσει με αμεσότητα στην κοινή γνώμη και να πείσει για την ανάγκη όλων των αλλαγών που προωθεί. Ο κ. Σαμαράς εμφανίζεται πρόθυμος να βάλει πλάτη σε αρκετούς τομείς προς όφελος της χώρας.

Πρέπει όμως να είμαστε ρε-

αλιστές. Τους πρώτους μήνες του 2010 οι αγρότες θα βγουν ή, τους δρόμους, γιατί θεωρούν ότι το κράτος πρέπει να τους βγάλει από τα αδιέξοδά τους. Τι θα κάνει τότε ο κ. Παπανδρέου; Θα ακολουθήσει το μοντέλο Καραμανλή, της παράδοσης άνευ όρων δηλαδή, και πού θα βρει τα λεφτά για να τους ικανοποιήσει; Πέρα όμως από τους αγρότες, είναι πολλές οι κοινωνικές ομάδες που θα αντιδράσουν εντονότατα μόλις νιώσουν ότι κάνουν τα κεκτημένα τους. Και είναι ακόμη σίγουρο πως θα έχουν συμμάχους στην κοινοβουλευτική ομάδα και στο κόμμα, όπως φάνηκε στο περιώνυμο επεισόδιο με το δικιλιάρω.

Αυτή τη φορά, όμως, δεν είναι μόνο δικός μας αποκλειστικό θέμα το αν θα αλλάξουμε ως χώρα ή αν θα βουλιάζουμε. Μας παρακολουθούν με το «δάχτυλο στη σκανδάλη» οι αγορές, οι... κερδοσκοπικοί και οι εταίροι μας στην Ευρωζώνη. Τώρα κάνουν διακοπές σε πανάκριβα θέρετρα, αλλά δεν μας έχουν ξεχάσει. Ο υπουργός Οικονομικών τους έπεισε αλλά συνεχίζουν να ρωτούν επίμονα: «Ποιον τελικά θα ακούσει ο πρωθυπουργός σας; Τον κ. Παπακωνσταντίνου ή την κ. Κατσέλη και τους κομματικούς;». Κανείς δεν μπορεί να απαντήσει με σιγουριά, γιατί θα εξαρτηθεί από το πόσα, ποια και πόσο βίαια θα είναι τα μέτωπα που θα έχει ανοίξει η κυβέρνηση. Σε κάθε περίπτωση ο κ. Παπανδρέου και τα πολιτικά θεσμικά αλλαγές, αλλά η χώρα να βρεθεί σε πολύ δύσκολη θέση και στα πρόθυρα της πτώχευσης. Ιστοριοδίφης φίλος μου θύμισε τις προάλλες τον Χαρίλαο Τρικούπη, ο οποίος είχε πολλά και μεγάλα οράματα για τη μεταρρύθμιση του τόπου αλλά αναγκάστηκε να εκστομίσει ελεγχόμενη την περίφημη ιστορική φράση, που ως ελλιπίσμως μας δεν θα επαναληφθεί...

Εις οιωνός άριστος

Του **ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗΣ**

Το 2010 θα είναι πραγματικά δύσκολο. Τούτου δοθέντος, εις οιωνός άριστος, η βεβαιότητα του πρωθυπουργού, κ. Γ. Παπανδρέου, ότι δεν πρόκειται να απορριφθεί το αναθεωρημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης που θα καταθέσουμε στις Βρυξέλλες, περίπου σε δέκα ημέρες.

Ασφαλώς, ο τυχοδιωκτισμός και η ανευθυνότητα που χαρακτήρισαν τη συμπεριφορά της κυβέρνησης του κ. Καραμανλή, μας έχουν κάνει περισσότερο δύσπιστους. Δικαιολογημένα. Δεν ήταν λίγο, κάθε χρόνο μετά το 2004 να «πετυχαίνει» ένα ατομικό ή ομαδικό σκάνδαλο! Ή, μέσα σε ένα χρόνο, το 2009, ψάχνοντας την «κατάλληλη» ώρα για εκλογές (τον Μάρτιο, τον Απρίλιο, τον Ιούνιο...) να εκτινάσσει το έλεγχμα στα 30 δις. ευρώ – νέο ρεκόρ Γκίβες! Ή, τάχα ανύποπτη και ήδη υπεύθυνη, να εγκαταλείπει το σκάφος αφού προηγουμένως το έριξε σε ξέρα... Εξαιτίας της εμπειρίας όλων αυτών, πολλοί δυσπιστούν γενικότερα ως προς την ικανότητα των κυβερνήσεων να διδάσκονται από τα λάθη τους, ως προς το κούραίο τους να λένε αλήθειες, ως προς την αφοσιωσή τους στο δημόσιο συμφέρον – μήπως απλώς αρέσκονται να απολαμβάνουν την εξουσία; Είναι βέβαιον λοιπόν ότι, διαβάζοντας τις σχετικές πρωθυπουργικές δηλώσεις, θα αναρωτηθήκαμε μήπως, πάλι, ο διάβολος κρύβεται στις λεπτομέρειες – του Προγράμματος.

Δεν το θεωρώ πιθανό. Η κυβερνητική ηγεσία έχει κατανοήσει ποιος θα ήταν οι συνέπειες της απορριψής του: Αδυναμία δανεισμού του κράτους για την αποπληρωμή των δανείων που λήγουν, αναγκαστική προσφυγή στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, επιβολή άγριων (και, εκ των πραγμάτων, με άτασο τρόπο...) περικοπών στις δαπάνες, παγίδευση της οικονομίας σε βαθιά ύφεση, ανεργία ρέουσα στους δρόμους. Κρίση γενικευμένη, που θα ε-

ξελισσόταν σε πολιτική κρίση. Αν ο κ. Γ. Παπανδρέου για την κατάσταση του Προγράμματος επιλέξει (ωστώ...) να συνεργαστεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και όχι με τους (τζάμπα μάγκες) θορυβώδεις «πρακλείς της συνέπειας», εικόζω το πράττει διότι κανονίζει ότι αυτοί θα τον οδηγούσαν στην πολιτική χρεοκοπία και στην ακύρωση του μεταρρυθμιστικού προγράμματός του. Ηττημένοι θα ήταν ο ίδιος και ο τόπος. Ισως μόνοι ικανοποιημένοι, κάποια κέντρα «διαπλοκής» και όσοι διαβέλωναν σε κοινωνικές αναστατώσεις και πολιτικούς κλυδωνισμούς την τελευταία ευκαιρία να αναλάβουν ρόλο στην κεντρική πολιτική σκηνή – και δι, ως σωτήρες...

Αντιθέτως, η κατάσταση ενός μεταρρυθμιστικού Προγράμματος και η έγκρισή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να δώσει στον τόπο την ευκαιρία μιας ανάσας από τις ασφυκτικές πιέσεις των ξένων δανειστών μας. Και όχι μόνον: Μπορεί να αποτελέσει τον «οδικό χάρτη» των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων, την ακρίβεια και τη διαχρονική σταθερότητα του οποίου θα εγγυάται όχι μόνον η ελληνική κυβέρνηση αλλά και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό είναι σημαντικό.

Η επικύρωση ενός τολμηρού και έγκυρου Προγράμματος δεν θα δώσει μόνον τη δυνατότητα αναخرηματοδοτήσεως του δημόσιου χρέους – αυτό, «α-πλώς», είναι το επείγον. Κυρίως, θα αποτελέσει την αξιόπιστη βάση εκκίνησης ενός νέου κύκλου αλλαγών, διαρκούς μεταρρύθμισης του κράτους, της οικονομίας, της ελληνικής κοινωνίας. Με αυτήν την έννοια, το σκάνδαλο 2010 ίσως αποδειχθεί το κρίσιμο 2010. Αν στη διάρκεια του οι επίμαχες δημόσιες υποθέσεις πάνε καλά, το «σκάνδαλο» θα λησμονηθεί. Και το 2010 θα καταγραφεί ως το πρώτο έτος μιας (πραγματικής) αλλαγής προς το καλύτερο.

kkallitsis@kathimerini.gr

Ισως οι συνθήξεις μας μας σώσουν...

Όλοι γνωρίζουμε ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε αδιέξοδο. Μένει μόνο να δούμε τι θα προτείνει η κυβέρνηση, ποιες θα είναι οι αντιδράσεις και ποιο το αποτέλεσμα. Ισως πιο σημαντικό, όμως, είναι το πώς θα πορευτούμε σαν άτομα και σαν κοινωνία: αν θα μεινουμε κολημένοι σε νοσοκομεία και συστήματα που γνωρίζουμε ότι απέτυχαν ή αν θα κινηθούμε γρήγορα να χαράσουμε νέα πορεία σε έναν νέο κόσμο.

Τι αυτό οι γιορτές -που πάντα δίνουν την ευκαιρία για κούβεντα και περιπλοκή- έχουν μεγαλύτερη σημασία φέτος από προηγούμενες χρονιές. Πέρσι πενθούσαμε ένα παιδί και την αδικαιολόγητη ανοχή μας για τα στραβά της κοινωνίας μας. Βλέπαμε το κέντρο της πρωτεύουσας να παραδίδεται αμαχητί στον όλο και αναρριζόμεσαν αν το μέλλον είχε φθάσει, αν από 'δώ και πέρα θα ζούσαμε με τις φλόγες, το πλιάτσικο και τα δακρυγόνα. Φαίνεται, όμως, ότι αυτά που ζούμε σήμερα ίσως προκαλέσουν βαρύτερα τραύματα. Βλέπουμε την κατάσταση των προσδοκίων, την παραδοχή ότι η κοινωνία μας όχι μόνο δεν μπορεί να δώσει αυτά που όλοι θέλουν, αλλά θα δυσκολεύεται πλέον να παρέχει τα στοιχειώδη.

Κατά το απαισιόδοχο σενάριο, η αυξημένη ανεργία, μαζί με ένα γενικευμένο αίσθημα στέρησης και αδικίας, θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη οργή και απελπισία, θα χωρίζει τους απελπισμένους από αυτούς που έχουν καλές δουλειές και χρήματα. Το αποτέλεσμα θα είναι η αύξηση της μαύρης οικονομίας, όπου όλοι και περισσότεροι θα εργάζονται χωρίς την κάλυψη του νόμου και των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης. Οι πλούσιοι θα πλουτίζουν περισσότερο και οι υπόλοιποι απλώς θα επιβιώνουν - θα χαθούν κατακτάσεις ενός αιώνα. Το κοινωνικό ρήγμα θα προκαλέσει πολιτικές ακρότητες και εκτροπές που θα ταλαιπωρήσουν τη χώρα για πολλά χρόνια.

Υπάρχει, όμως, και το αισιόδοχο σενάριο - αυτό που βλέπει ότι η ελληνική κοινωνία έχει ακόμη αποθέματα, έχει ένα βάθος και μηχανισμούς που θα λειτουργήσουν ως μαξιλάρι και θα απορροφήσουν τις χειρότερες επιπτώσεις της απότομης προσγειώσεως μας σε έναν κόσμο όπου η οικονομία υποκαίει στον νόμο της βαρύτητας. Σε αυτήν την περίπτωση, η μαύρη οικονομία δεν είναι το πεδίο μόνο στεγνών εκμεταλλευτών (με κακοπληρωμένους, απροστάτευτους εργαζόμενους), αλλά και η ανεπίσημη οικονομία που δημιουργείται από ανθρώπους που θέλουν

Ας είναι γόνιμες οι γιορτινές συναντήσεις μέσα στην κρίση - ας βγει η κοινωνία μας ενισχυμένη, δημιουργική και αισιόδοξη

να ζήσουν χωρίς να περιμένουν από άλλους να τους ταΐζουν και χωρίς να κλέβουν. Επίσης, όσο και αν έχει αποδυναμωθεί τελευταίως μέσα στον καταναλωτικό ορυμαγδό και την αυξημένη ατομικότητα, ο δεσμός της οικογένειας και της φιλίας παραμένει πολύ δυνατός στην Ελλάδα. Οι γονείς, οι θείοι, τα ξαδέλφια είναι ακόμη πρόθυμοι να βοηθήσουν, όπως και τα παιδιά και τα ανήλικα είναι έτοιμα να προσφέρουν στους μεγαλύτερους όταν βρίσκονται σε ανάγκη. Οι αρχαίοι δεσμοί αντικαθίστουν (και, στις περιπτώσεις ρουφετιών, υπονομιεύουν) τις δομές και τους θεσμούς μιας σύγχρονης κοινωνίας η οποία ακόμη δεν δημιουργήθηκε εδώ. Αυτή η «αλληλεγγύη» δεν είναι μόνο πεδίο κομικών 30χρονων «μπέμπδων» που δεν θέλουν να ξεβουλευτούν από τη φωλιά, αλλά και μια συχνά αποτελεσματική άμυνα απέναντι σε δυσκολίες που έ-

να άτομο μόνο του δεν θα άντεξε.

Τα «κοινωνικά δίκτυα» -όπως το Facebook- που αναπτύχθηκαν χάρη στο Διαδίκτυο έφεραν την επανάσταση στον πλανήτη, αλλά κυρίως στον κόσμο της «Δύσης», όπου οι άνθρωποι είχαν χάσει ο ένας τον άλλον προ πολλού. Ξαφνικά ξαναβρέθηκαν συγγενείς, φίλοι, συμμαθητές, πρώην εραστές. Οι νεοφώτιστοι συμμετέχοντες έπεσαν με τα μούτρα στη φλυαρία και στις απίθανες διασυνδέσεις - ακριβώς όπως οι Έλληνες με τα κινητά τηλέφωνα εδώ και 15 χρόνια. Εμείς δεν περιμέναμε το Facebook, εμείς ήδη είχαμε τα δίκτυά μας - τα σόγια, τους φίλους, τους συμμαθητές και συμφοιτητές, τους οπαδούς του ίδιου κόμματος ή ομάδας, τους συντοπίτες.

Στις γιορτές, συγγενείς και φίλοι από κάθε άκρη της χώρας και από το εξωτερικό συναντιούνται πάλι ή για πρώτη φορά ανταλλάσσουν πληροφορίες, γνώμες, ιστορίες ταλαιπωρίας και επιτυχίας. Ανάμεσα στις ευχές, τις εξυπνάδες, τις αναμνήσεις και τις επιθυμίες, αναλύουν το σήμερα και επαναπροσδιορίζουν τις πορείες τους μέσα σε έναν άγνωστο κόσμο. Ανανεώνονται μέσα από γνώμρες, οικειές τελετές. Ας είναι γόνιμες οι συναντήσεις μέσα στην κρίση - ας βγει η κοινωνία μας ενισχυμένη, δημιουργική και αισιόδοξη.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Ο χρόνος για τους Μετα-έλληνες

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Τον **εναργέστερο** ορισμό του χρόνου τον έδωσε ο μύθος: Χρόνος είναι ο Κρόνος, ένας θεός που γεννάει παιδιά και τα τρώει. Η εικόνα αναπαράγει τη χρονική διαδοχή σαν πραγματικότητα προσωποποιημένη: Κάποιος «θεός» μεταβάλλει αδιάκοπα το παρόν σε παρελθόν, την ύπαρξη σε ανυπαρξία.

Η κριτική σκέψη, που πρωτογενήσασ στην ανθρώπινη Ιστορία οι κάποτε Έλληνες, απροσωποποίησε τον γεννήτορα: Τον χρόνο τον γεννάει η μεταβολή, δηλαδή η αέναη στο σύμπαν κίνηση. Ταυτίζεται ο χρόνος με την ουράνια σφαίρα στην κίνησή της, τα ουράνια σώματα είναι «όργανα χρόνου», μέτρα για να μετράμε τον χρόνο. Σε άμεση συνάρτηση με την ύλη, που είναι το δεδομένο και άναρκο υποκείμενο της κινητικής μεταβολής, είναι και ο χρόνος αγέννητος, άπειρος (δίκως πέρατα), στοιχείο αναπόσπαστο της κοσμικής ολότητας, ανερχόμενα δεδομένο «γίνεσθαι» συστατικό του υπάρχειν.

Σε αυτό το γίνεσθαι της αδιάκοπης χρονικής «ροής» ο Ηράκλειτος θα διαβέψει μια σύνθεση της ύπαρξης και της ανυπαρξίας, που την πιστοποιούμε ως εμπειρία αδιάκοπα καινούργιων πραγματοποιήσεων: «στο ίδιο ποτάμι δεν γίνεται να μπούμε δυο φορές» - τα νερά που μας βρέχουν κάθε φορά είναι άλλα. Η «ροή» είναι κυκλική, όχι σταθερή περιοδική επανάληψη των ιδίων γεγονότων, αλλά μια αδιάκοπα επιστρεφτική ενοποίηση κάθε άκρονος του υπάρχειν (ροή συναγωγής και διασκορπισμού, σύστασης και αφανισμού, παρουσίας και απουσίας).

Στον χρόνο ως ανακύκλωση θα επιμένει και ο Πλάτων, αλλά για να φωτίσει τη διαφορά των αισθητών από τις μηρές καταγωγές τους: τις «ιδέες». Η πραγματικότητα των αισθητών είναι χρονική, των ιδεών αιώνια («αιών» ο «αιεί ών», αυτός που δεν έχει αρχή και τέλος, δεν γίνεται ούτε περατούται). Όπως κάθε αισθητό καθορίζεται στην ύπαρξή του από την «ιδέα» του, έτσι και ο χρόνος μπορεί να οριστεί ως προς τη σχέση του με τον αιών: Ο κύκλος είναι εικόνα της πληρωματικής ολότητας και ο κυκλικός χρόνος «κυκλούμενη» εικόνα του αιώνος.

Υφάδι της ύπαρξής μας ο χρόνος, αλλά και σημείο της γνώσης μας, μαζί με τον χώρο. Χρόνος, χώρος, αυτά και σκοπός είναι οι συνταγόμενοι που ορίζουν την ανθρώπινη εμπειρία, συνιστούν τα όριά της: Δεν μπορούμε να γνωρίσουμε εμπειρικά το άχρονο και αδιάστατο, το α-

ναίτιο και άσκοπο. Το συλλαμβάνουμε νοητικά «κατ' αντιδιαστολήν», μπορεί και να το σημάζουμε με τη γλώσσα - λογική των μαθηματικών, δεν το πιστοποιεί όμως η εμπειρία.

Ο Αριστοτέλης, ο απροσμέτρπος, επιχείρησε να διευρύνει την εμπειρία μας αναλύοντας την αποκλειστικά ανθρώπινη ικανότητα του «χρονίζειν»: Ο χρόνος είναι αριθμούμενος. Όχι ως αντικείμενο μέγεθος που υπόκειται σε μέτρηση, αλλά ως αριθμός ακατάπαυστα συντελούμενος με την πρόοδο της διαδοχής προτέρου και υστερού. Η διαδοχή γίνεται κατανοητή ως «φορά» (μεταφορά, μετατόπιση) μιας μονάδας, της οποίας το πέρας - μεταβάση από το πρότερο στο ύστερο μας επιτρέπει να αντιληφθούμε τη διαδοχή - ροή του χρόνου (το ότι ο χρόνος «περνάει»). Η νοητή αυτή μονάδα είναι το «νυν». Ο χρόνος επομένως είναι αριθμούμενη «φορά» χάρη στο νυν που αντιστοιχεί στη φερόμενη μονάδα ή στη μονάδα της προόδου του αριθμού. Αλλά αυτά όλα μόνο για την κατανόηση, όχι για την εμπειρία.

Η εμπειρική αντίληψη εκδέχεται τον χρόνο σαν διαδοχή ή ροή στιγμών (δηλαδή μονάδων χρόνου) που η καθεμία τους για να είναι «μονάδα» είναι και αδιαίρετη -

Ο χρόνος δεν είναι ροή «ευκαιριών», αλλά μέτρο του επιτεύγματος ή της αποτυχίας στη «σχέση»

την ονομάζουμε «νυν»: άποσο χρόνο του τώρα. Αλλά αυτός ο άποσο χρόνος δεν μπορεί να αποτελεί μονάδα, μέρος και μέτρο του συνολικού χρόνου, γιατί οι μονάδες, που συγκροτούν ένα ενιαίο σύνολο, πληθύνονται ποσοτικά χωρίς να διαφοροποιούνται, ενώ τα «νυν» αποκλείεται να πληθυνθούν χωρίς να πάψουν να είναι «νυν»: μεταβάλλονται σε ανύπαρκτο παρελθόν ή σε ανύπαρκτο μέλλον. Επομένως το «νυν» είναι μόνο νοητό όριο, οριστική τομή ανάμεσα στο παρελθόν και στο μέλλον - ένα χρονικά αδιάστατο «τώρα» που παραμένει εμπειρικά απρόσιτο στον άνθρωπο.

Ο επόμενος γίγας, Μάξιμος ο Ομοιογυπτής, κοίμει αντίρρηση: το χρονικά αδιάστατο παρόν, η ελευθερία από την αναγκαιότητα της διαδοχής προτέρου και υστερού, είναι ειδικά στον άνθρωπο. Γιατί ο χρόνος δεν μετράει μίαν ανερχόμενη δεδομένη (τυχαία ή νομοτελειακή)

«ροή» (κίνηση - μεταβολή), μετράει μια «σχέση» που έχει «νόημα», δηλαδή αιτία και σκοπό. Ο κόσμος είναι το γίνεσθαι μιας ελευθερίας, όχι η τυφή διαδικασία μιας άλογης αναγκαιότητας ή τυχαιότητας. Ο Λόγος, ο Αίτιος του υπαρκτού καλεί τα όντα εκ του μη όντος (την άσχετη ύπαρξη) στο είναι: στην περιπέτεια της σχέσης, στην ελευθερία. Ο χρόνος μετράει τη δυναμική της ανταπόκρισης σε αυτή την κλήση ή την άρνησή της. Η άρνηση «ροηνοείται» ως αποτυχία σχέσης, δηλαδή ως υπαρκτική αυτονομία, ιδιότητα του κτιστού, φθορά και θάνατος. Η κατάφαση ελευθερώνει τη σχέση από τη νομοτελειακή χρονικότητα, όπως κάθε μοιβαίος έρωτας: καθιστά χρονικά αδιάστατο το παρόν της σχέσης, πληρότητα υπαρκτική. Μόνο ο άνθρωπος έχει την ικανότητα του χρονίζειν, τη λογική ικανότητα: Να καθιστά τον υλικό κόσμο λόγο υπαρκτικά αυτόνομο, ενεργούμενη άρνηση της Αιτιώδους Αρχής του, χρονικότητα φθοράς και θανάτου. Ή να τον μεταβάλλει σε «λογικό τόπο» ερωτικού γεγονότος, ευχαριστιακής αναφοράς των αισθητών στο «νόμα» τους, οδηγώντας χρόνο και κίνηση σε πληρότητα γιγνόμενου παρόντος - σε «αιεϊνόντων στόγιον και στάσιμον ταυτοκίνησιον περί το ταυτόν και εν και μόνον».

Η κατάθεση προτάσεων νοηματοδοτήσεως του χρόνου, και της ύπαρξης στον χρόνο, ήταν πάντοτε το υποέργμα ή η ειδοποιός διαφορά που έδινε ταυτότητα στους Έλληνες. Στα τετρακόσια χρόνια κάτω από τον τουρκικό ζυγό η συνείδηση του υποεργήματος διαφιλοδόχησε, αλλά η πανανθρώπινη δυναμική του «απέροβeto». Και στη συνέχεια, η κατάρα του εθνικισμού, εκατόν ογδόντα εννέα χρόνια τώρα, εξέλιξε τη συνείδηση του οικουμενικού υποεργήματος, μετάλαξε τον Ελληνισμό σε βαλκανική επαρχία. Σήμε - η αναίδια του πρωτογονισμού, η υστερία της ιδιότητας, η καθορική αγραμματοσύνη δεν αφήνουν για περιθώριο να διασωθεί «το άριστον εκείνο», η ελληνικότητα, που «ιδιότητα δεν έχ' η ανθρωπότης τιμιότεραν». Οι ταγοί της χώρας ανελλήνιστοι ως το μεδούλι, καταστρέφουν μεθοδικά την ιστορική συνείδηση, την πολιτιστική εναισθησία, τη γλώσσα, την αξιοπρέπεια των ακόμα Ελλανοφώνων.

Σε πious να κομίσει «νόημα» του χρόνου σήμερα η γλώσσα του Ηράκλειτου, του Αριστοτέλη, του Μαζήμου;

Ο Μεγάλος Ασθενής

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΝΙΗ**

Εάν ποτεύσει κανείς την πολιτική ηγεσία της χώρας, τους οικονομικούς παράγοντες, τα ΜΜΕ, τους διαμορφωτές της κοινής γνώμης, η νέα χρονιά βρήκε την Ελλάδα στην «εντατική» και πλειότες όσες εκτιμήσεις -άκρωσ απαισιόδοξης ενίοτε- διατυπώνονται για το μέλλον της χώρας.

Βεβαίως, η Ελλάς δεν είναι αφηρημένη έννοια, δεν είναι κάποια υπερατομική ιδέα: είναι μία σύνθεση αντικειμενικών στοιχείων, όπως πολιτικό άνδρες όλων των παρατάξεων, εργαζόμενοι στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα, επιχειρηματίες, μεγάλοι ή μικροί διαμετρήματα, που όλοι συμβάλαμε, καθένας με τον τρόπο του, στη διαμόρφωση της σημερινής καταστάσεως.

Κατά συνέπεια, ο Μεγάλος Ασθενής δεν είναι μόνον η όποια κυβέρνηση -ασκει την εξουσία- δεν είναι αποκλειστικά το πολιτικό σύστημα που διαμορφώθηκε μετά τη μεταπολίτευση: ο Μεγάλος Ασθενής είναι από μία άποψη και

η ελληνική κοινωνία, που πάσχει από ατονία και έχει χάσει τη ζωτική ορμή της.

Στην άλλη ακτή του Αιγαίου, η Τουρκία διεκδικεί δικώς αμφιβολία περίοδο ακραίων εσωτερικών πολιτικών εντάσεων - το ιδεολογικό του Μουσταφά Κεμάλ αμφισβητείται από την ισλαμική κυβέρνηση του κ. Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, αλλά το ενδιαφέρον είναι ότι η κοινωνία της Τουρκίας βρίσκεται σε δημιουργική διέγερση.

Μία νέα τάξη, που άρχισε να διαμορφώνεται από την εποχή του Τουργούτ Οζάλ, οι επιχειρηματίες της Ανατολίας, απέκτησαν τόση ισχύ ώστε να αμφισβητούν το παραδοσιακό κεμαλικό κατεστημένο, διαδραματίζουν ρόλο κυρίαρχο στην τουρκική οικονομική ζωή, και αποτολμούν αλλοίωση ακόμη και της πολιτικής φυσιογνωμίας της χώρας.

Αυτή είναι η θεμελιώδης διαφορά μεταξύ των δύο χωρών, αυτή και η πρόκληση που αντιμετωπίζει η Ελλάς και όχι απλώς η αντιμετωπιζόμενη υπεροπλία της

Η ελληνική κοινωνία εξέλαβε την ευρωπαϊκή προοπτική ως πρόσχημα για επιβεβαίωση της ατομικής αυθαιρεσίας

Τουρκίας ή η διπλωματική δεινότης της, που υπερεκτιμά τις περισσότερες φορές στη χώρα μας.

Πριν από τριάντα χρόνια ένα σημαντικό τμήμα της ελληνικής κοινωνίας διεκδικούσε ρόλο ουσιαστικότερο και έφερε το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία. Πέρασε η Ελλάς μια περίοδο ροβερπερισμού: νέα στελέχη αναδείχθηκαν στον δημόσιο τομέα, αλλά οι επιδόσεις τους δεν ήσαν εντυπωσιακές: νέα τάξη επιχειρηματιών δημιουργήθηκε, αλλά η ορμή τους άρχισε να εξαντλείται.

Σήμερα στην Ελλάδα δεν υπάρχει κοι-

νωνική ομάδα που να αγωνίζεται για την επιβεβαίωση της στον οικονομικό τομέα ή στην πολιτική σκηνή - εκτός ίσως από ένα τμήμα ελληνοποιηθέντων μεταναστών. Η ελληνική κοινωνία εμφανίζει σημάδια παθητικότητας, ασφυκτιά, δικώς δημιουργικές διεξόδους.

Είναι παράδοξο πώς η συμμετοχή της Ελλάδος στη Ζώνη του Ευρώ, η πλήρης ένταξή της στο ευρωπαϊκό σύστημα, αντί να αποδεσμεύσει δημιουργικές δυνάμεις, οδήγησε την κοινωνία σε μία αλόγητη διασπίτηση του πλούτου, σε μία έκπτωση αξιών. Η πολιτική ηγεσία της χώρας στάθηκε -ως φαίνεται- ανίκανη να διαχειριστεί έως τώρα την ευρωπαϊκή πρόκληση, αν και αποτελούσε στόχο του έθνους από την ίδρυσή του Ελληνικού Βασιλείου. Και η ελληνική κοινωνία εξέλαβε την ευρωπαϊκή προοπτική ως πρόσχημα για επιβεβαίωση της ατομικής αυθαιρεσίας. Ας υποθέσουμε, λόγω των ημερών, και της αρχής του νέου έτους ότι το παν δεν έχει ακόμη καθεί.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

ΦΑΛΗΡΕΥΣ / Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Πάλι με χρόνια και καιρούς...

Προ ετών, είχα την ευκαιρία να με προσκαλέσει στο γραφείο του για να «ανταλλάξουμε απόψεις» ένας εκ των κορυφαίων αξιωματούχων του κράτους. Ανταποκρινόμενος στην τιμή που ένιωθα (ένας τόσο σημαντικός παράγων να διαθέτει για μένα μέρος του χρόνου του), του ανέπτυξα με ειλικρίνεια τις απόψεις μου, σχετικά με τα εμπόδια στην πρόοδο της χώρας που προκαλεί η εμμονή μας σε μια εθνική ιδεολογία κατάλληλη για τα δεδομένα του 19ου αιώνα. Εκείνος με άκουσε προσεκτικά κι έπειτα, πολύ ευγενικά, δήλωσε τη θέση του: «Και όμως! Εγώ, ξέρετε, βαθιά μέσα μου το πιστεύω ότι πάλι με χρόνια με καιρούς πάλι δικά μας θα 'ναι». Εφυγα ελαφρώς ταραγμένος, έχοντας όμως καταλάβει γιατί επί των ημερών του ένα τόσο σημαντικό τμήμα του κρατικού μηχανισμού -του οποίου εκείνος ηγείτο- είχε περιέλθει σε τέτοιο κάλλι...

Όμως -μία και τα τεστ ελληνικότητας είναι κάτι που θα συζητηθεί πολύ εφέτος- αναρρωτούμε τι θα γίνονταν αν, λ.χ., ο Ελληνισμός ξανάπαιρνε την Πόλη! Κατ' αρχάς, επειδή είμαστε γνήσιοι απόγονοι του εκπολιτιστή της ανθρωπότητας Μεγάλου Αλεξάνδρου δεν θα πειράζαμε κανένα Τούρκο. Επομένως, εμείς τα δέκα εκατομμύρια θα έπρεπε να «κάνουμε» με τα δεκαπέντε εκατομμύρια των κατοίκων της Πόλης. Για να μη μακρηγορώ, η εκπλήρωση του πεπρωμένου θα μας καθιστούσε μειονότητα. Συμφέρει; Δεν ξέρω...

Για να κλείσω το σημείωμα, δανείζομαι τα λόγια του Αϊσάν Ακτάρ, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Μπιλγκί της Τουρκίας. Είναι από την εισαγωγή στην ελληνική έκδοση του βιβλίου του «Η Τουρκία στους Τούρκους! Το κράτος και οι μη μουσουλμανικές μειονότητες στην Τουρκία: 1918 - 1945», το οποίο θα κυκλοφορήσει προσεχώς: «Ε, αυτό πια ξεπερνούσε τα όρια! Σίγουρα είχαμε πολλά κοινά σημεία με τους Έλληνες, τρώγαμε κι οι δυο τα ίδια φαγητά, πίναμε ρακί/ούζο, λέγαμε κι οι δυο το φλιτζάνι του καφέ, παίζαμε τάβλι και γενικά βλέπαμε τον κόσμο με τον ίδιο τρόπο. Ήταν ανάγκη όμως βρε αδελφέ να εκφράζονται και οι εθνικιστικές μας εμμονές με τον ίδιο τρόπο; Προσαρμόζοντας τότε στην περίπτωση μας μια εκφοράση του Τζωρτζ Μπέιρναντ Σω, που είχα ακούσει πρόσφατα και μου είχε αρέσει πολύ, σκέφτηκα: "Η Ελλάδα και η Τουρκία είναι δύο

Οι μέρες της κυρίας Νατάσας Καραμανλή πέρασαν. Αυτές τις γιορτές, το παραδοσιακό φολκλόρ δεν είχε πέραση στο Μαζέμο. Το λένε τα μάτια...

χώρες που τις χωρίζει η ίδια πολιτική κουλτούρα».

Επιρροές

Λόγω του ότι το επιτήδευμα έχει περιέλθει πλέον στα παιδιά των μεταναστών, τα κάλαντα εφέτος ακούστηκαν σε πολύ ενδιαφέρουσες παραλλαγές. Ξεχωρίζω την καλύτερη: «Εκεί που ήλθε ο Χριστός άγιος και μελαχρινός». Φέρνει τα κάλαντα κοντά στην παράδοση του ελαφρολαϊκού. (Θα μπορούσε, θαυμάσια, να ήταν στίχος από αξέχαστη επιτυχία του βάρδου Τόλιδος Βοσκοπούλου...)

Το δημοφιλές 69

Της περασμένης χρονιάς, αλλά διαχρονικής αξίας... Στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής, η απόκοσμη και πράσινη Τίνα, η υπουργός Περιβάλλοντος, παρουσίασε στα μέλη την σύνθεση της ελληνικής αντιπροσωπείας στη Σύνοδο της Κοπεγχάγης, αντιπροσωπείας αποτελού-

μενης από 69 άτομα. (Διερωτάται κανείς, γιατί όχι 70, να στρογγυλέψει ο αριθμός;)

Αφού είχε μιλήσει για τους εκπροσώπους των ΜΚΟ κλπ., νιώθοντας κιόλας από κάτω τους βουλευτές να αγριεύουν, καθώς περίμεναν να ακούσουν αν θα πάνε και δικοί τους ως την Κοπεγχάγη, η απόκοσμη Τίνα πήρε ένα παγερό βλέμμα (που σήμαινε: «Ξέρω τι περιμένετε να ακούσετε, ήλθε η ώρα») και, με το ύφος του ανθρώπου που δοκιμάζεται η υπομονή του, είπε: «Θα μετάσχουν και βουλευτές». Τότε πετάχτηκε από το βάθος ο Κώστας Τασούλας και ρώτησε: «Πολιτευτές θα μετάσχουν;» Προς στιγμήν, η υπουργός διίστασε. Μήπως πρέπει να στείλω και πολιτευτές; Κατάλαβε όμως, απέκλεισε τη συμμετοχή πολιτευτών και συνέχισε παρακάτω. Έτσι, γνώρισε την πλευρά της Βουλής, που ελάχιστα διαφέρει από μια σχολική τάξη...

Πρωτοχρονιάτικος πρόεδρος

Στην αρχή νόμιζα ότι κάτι έπαθε! Ότι τον επισκέφθηκε το πνεύμα των Χριστουγέννων και δεν είναι πια ο ίδιος άνθρωπος... Ενώ τον πρόεδρο Γιώργο Καρατζαφέρη και τις ευχές του, το πρώτο μέρος των οποίων θαρρείς ότι βγαίνει από τα χείλη του Αλέξη Τσίπρα: «Η δεύτερη δεκαετία του 21ου αιώνα να φέρει καλύτερα αποτελέσματα για όλους. Στη δεκαετία που ολοκληρώθηκε (σ.τ.σ.: ο πρόεδρος μετράει από το μηδέν...) πολλοί συνάνθρωποι μας στερήθηκαν βασικά αγαθά, στερήθηκαν ανθρώπινα δικαιώματα, στερήθηκαν την ασφάλειά τους και -το χειρότερο- το δικαίωμα στο όνειρο και την ελπίδα».

Και, ενώ έχεις μείνει με την εντύπωση ότι ο πρόεδρος απευθύνεται στη δοκιμαζόμενη ανθρωπότητα συνολικά, έρχεται η συνέχεια και αντιλαμβάνεται ότι μιλάει για τους Έλληνες: «Εύχομαι αυτή τη δε-

Φταίνε οι ξένοι!

Δυστυχώς, στην Ελλάδα το έχουμε κάνει κανόνα να τα φορτώνουμε στους «ξένους», προκειμένου να αποφύγουμε τις δικές μας ευθύνες. Αυτό είναι το έσχατο καταφύγιο του πατριωτισμού στον κόσμο του υπαρκτού Ελληνισμού. Και όσον αφορά τον πρόεδρο του ΛΑΟΣ -που κάλεσε από το βήμα της Βουλής τους Γερμανούς να πληρώσουν τα χρέη της Ελλάδος, προκειμένου να τους συγχωρήσουμε για την Κατοχή- είναι αναμενόμενο. Όμως, το ίδιο αίτημα, υπογεγραμμένο από εξήντα αξιοσέβαστους αντιστασιακούς, είναι κάτι λυπηρό. Δεν αμφισβητώ το δικαίωμα των ανθρώπων αυτών (ειδικά αυτών) να θέτουν το λησμονημένο ζήτημα των γερμανικών αποζημιώσεων. Όμως, μέσα στο πλαίσιο του διαλόγου για τα δικά μας χρέη, η επίκληση του ζητήματος με κάνει να νιώθω ότι το ηθικό κλέος της Εθνικής Αντίστασης εκπίπτει στο επίπεδο της ατάκας του Χρυσόστοφ προς τον Κένεντι, από το γνωστό ανέκδοτο: «Ναι, αλλά κι εσείς καταπίεζετε τους μαύρους!».

καετία, με τη βοήθεια του Θεού και με πιο εντατικά προσπάθεια των κρατούντων, να αντιστραφεί το κλίμα και να δώσουμε στις Ελληνίδες και στους Έλληνες όσα στερήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια». Σε παραπάνω το γεγονός ότι ξεχνάς πως, στον κόσμο του Γιώργου Καρατζαφέρη, οι έννοιες «άνθρωπος» και «Έλληνας» είναι ταυτόσημες και χρησιμοποιούνται ως συνώνυμα...

Μελάνης και Ζωτικού

Κοίταξα το εορτολόγιο την τελευταία ημέρα του περασμένου χρόνου και είδα ότι είναι οι γιορτές της οσίας Μελάνης και του ορφανατοφόρου Ζωτικού. Περίεργα ονόματα. Φαντάζομαι ότι γι' αυτόν τον λόγο τις στρίψωσαν την τελευταία ημέρα του χρόνου. Έτσι γίνεται με ό,τι περισσεύει στη ζωή...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr
kassimatis@kathimerini.gr

PERFORMANCE

Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου ανακοινώνει ότι δέχεται αιτήσεις για το νέο τηλεοπτικό πρόγραμμα «Performance» για την ανάδειξη ταλέντων στο θέατρο, το χορό, το τραγούδι και την **ερμηνεία μουσικών οργάνων.**

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να είναι ηλικίας από 16 έως 35 ετών.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να πάρουν τους σχετικούς όρους και κανονισμούς από την ιστοσελίδα του ΡΙΚ www.cybc.com.cy και από το Τμήμα Προγραμμάτων Τηλεόρασης στο τηλέφωνο 22862512 μεταξύ των ωρών 9:00-13:00 κατά τις εργάσιμες μέρες.

Τελευταία ημερομηνία υποβολής συμμετοχών η 8η Ιανουαρίου 2010.

e-mail: performance@cybc.com.cy

ΠΑΥΣΗ ΠΥΡΟΣ

Τα Χριστούγεννα του 1914, στην «καρδιά» του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, συντελέστηκε ένα μοναδικό γεγονός: χιλιάδες Γερμανών, Βρετανών και Γάλλων στρατιωτών άφησαν αυθόρμητα τα όπλα στην άκρη*, βγήκαν από τα χαρακώματα και προχώρησαν σε εναγκαλισμό και ανταλλαγή ευχών.

Για λίγες μέρες κάναμε και εμείς ανακωχή από τον «πόλεμο» των επιχειρήσεων. Θα επιστρέψουμε στις επάλξεις μετά τις γιορτές, στις 4 Ιανουαρίου 2010.

Σε όλη την Κύπρο ευχόμαστε Καλά Χριστούγεννα και Ευτυχισμένη Νέα Χρονιά.

IDEAS THAT WORK

*Η φωτό που βλέπετε αποτελεί πρόεκταση του ημερολογίου μας 2010 που είναι εμπνευσμένο από την αστική τέχνη Stencil Graffiti. Αν θα θέλατε το ημερολόγιο μας στείλετε email στην διεύθυνση info@appiosmetaxas.com

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Ο κ. Γ. Παπανδρέου αναμένει από τον υπουργό Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου το προσχέδιο του Προγράμματος Σταθερότητας. Αυτό θα αποτελέσει το «κριτήριο» για την αξιολόγηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις αγορές.

Οι τρεις προτεραιότητες της κυβέρνησης το 2010

Οικονομία, μέτρα ενίσχυσης της διαφάνειας και εξεταστικές επιτροπές για πέντε θέματα

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Η οικονομία, πεδίο στο οποίο ο πρωθυπουργός κ. Γ. Παπανδρέου φέρεται να έχει ανάψει το πράσινο φως για «επιδόματα, πλην δικαίων μέτρων», η προώθηση μέτρων θεσμικού χαρακτήρα στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της διαφάνειας και το άνοιγμα των φακέλων της Ζήμενς και των δομημένων ομολόγων, μέσω της σύστασης αντίστοιχων εξεταστικών επιτροπών, θα αποτελέσουν τις προτεραιότητες του Μεγάρου Μαξίμου τους πρώτους μήνες του νέου έτους.

Ο κ. Γ. Παπανδρέου αναμένει από τον υπουργό Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου αύριο το προσχέδιο του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης που θα αποτελέσει το αποκλειστικό «κριτήριο» για την αξιολόγηση της Αθήνας από τις Βρυξέλλες και τις διεθνείς αγορές ενόψει του ερχομού του Μάγισμου τους πρώτους μήνες του 2010.

Όμως, η βεβαιότητα που εξέφρασε σε συνάντηση με δημοσιογράφους την παραμονή Τρίτη, ότι το πρόγραμμα θα γίνει αποδεκτό από τη «δύσπιστη» Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ερμηνεύθηκε από τα κυβερνητικά στελέχη ως σαφές μήνυμα ότι ο πρωθυπουργός έχει αντιληφθεί πλήρως την κρισιμότητα της κατάστασης και δεν θα διακινδυνεύσει την υιοθέτηση πολιτικών που θα οδηγήσουν είτε σε αδυναμία υλοποίησης του δανειακού προγράμματος της χώρας είτε στη λήψη άλλων «σκληρότερων» μέτρων λίγους μήνες αργότερα.

Σύμφωνα με κορυφαίους υπουργούς που παράλληλα συζητούν σταθερούς συνομιλητές του πρωθυπουργού, ο κ. Γ. Παπανδρέου έχει πλέον πεισθεί ό-

τι απαιτούνται θυσίες και από τα μέσα στρώματα, που θα προέλθουν από το «πάγωμα» των μισθών άνω των 2.000 ευρώ και την ουσιαστική περιστολή των κάθε φύσεως επιδομάτων.

Οι «έχοντες»

Μέριμνά του, ωστόσο, είναι μισθωτοί και συνταξιούχοι να πεισθούν πως το βάρος αντιμετώπισης της κρίσης θα σηκώσουν και άλλες κοινωνικές ομάδες που επί κυβερνήσεων Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ στο παρελθόν παρέμειναν στο απυρόβλητο. Την εκτίμησή, μά-

Τους τρεις πρώτους μήνες του έτους την πορεία των οικονομικών θα παρακολουθούν οι Βρυξέλλες και οι αγορές.

λιστα, του Μεγάρου Μαξίμου, πως τα όποια μέτρα θα γίνουν αποδεκτά εάν είναι σαφές πως στην αντιμετώπιση του δεινού δημοσιονομικού προβλήματος καλούνται να συμβάλουν όλοι, με πρώτους τους «έχοντες» και κατόπιν οι «αδύναμοι» που κινούνται στην γκριζή ζώνη της παραοικονομίας, επιβεβαιώνουν και δημοσκοπήσεις που έχουν διενεργηθεί το τελευταίο διάστημα για λογαριασμό της κυβέρνησης.

Η στροφή του κ. Γ. Παπανδρέου στην «πραγματικότητα» δεν είναι βεβαίως άσχετη και με το ότι ήδη από την περασμένη Παρασκευή, 1η του έτους, η κυβέρνηση θα αξιολογείται καθημερινά, όχι σε θεωρητικό πλέον, αλλά σε πρακτικό επίπεδο: όπως χαρακτηριστικά αναφέρει εις απορρήτων συνηγόρου του

πρωθυπουργού, όλο το πρώτο τρίμηνο του 2010, η πορεία εσόδων και δαπανών και το ύψος του ελλείμματος θα καταγράφονται όχι μόνο από το οικονομικό επιτελείο, αλλά και από τις Βρυξέλλες και τις αγορές. Οπότε, το «πολιτικό κεφάλαιο» που θα έχει δαπανήσει ο κ. Γ. Παπανδρέου θα είναι τεράστιο εάν αποδειχθεί πως το μείγμα οικονομικών πολιτικών που υιοθέτησε δεν οδηγεί στον στόχο της μείωσης του ελλείμματος κατά 4% το 2010, όπως έχει προωπωικά και δημοσίως δεσμευθεί.

Μάλιστα, η «συγκεκριμενοποίηση» της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης μέσω του προγράμματος Σταθερότητας, στο Μέγαρο Μαξίμου ευελπιστούν πως θα έχει ευεργετικά για την κυβέρνηση αποτελέσματα και σε πολιτικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, διατυπώνεται η άποψη πως με την ανακίνηση της εισοδηματικής και φορολογικής πολιτικής θα τερματιστούν τα φαινόμενα πολυφωνίας που καταγράφησαν το τελευταίο διάστημα και τα οποία «καυτηρίασε» ο υπουργός Επικρατείας κ. Χ. Παμπούκης μέσω της ομιλίας του επί του προϋπολογισμού. Πάντως, άλλα στελέχη του ΠΑΣΟΚ εκφράζουν τον φόβο ότι η παρουσίαση του Προγράμματος Σταθερότητας στο υπουργικό συμβούλιο θα αναδείξει για μια ακόμη φορά τις δύο γραμμές που έχουν διαμορφωθεί στο εσωτερικό του κυβερνητικού σχήματος για το αναγκαίο μείγμα οικονομικών πολιτικών.

Εκτιμάται πως μπορούν να λειτουργήσουν τρεις πρόσθετες κινήσεις: **Πρώτον**, νέες παρεμβάσεις στο μέτωπο της αξιοκρατίας. Στη συγκεκριμένη κατεύθυνση, ο υπουργός Εσωτερικών κ. Γ. Ραγκούσης προωθεί ρύθμιση για την αντικειμενική ανάδειξη των γενικών διευθυντών στο Δημόσιο, μέσω επιτροπών στις οποίες αποφασιστικό ρόλο θα έχει το ΑΣΕΠ, πρωτοβουλία που εκ των πραγμάτων ακυρώνει τη λογική του «κομματικού κράτους». **Δεύτερον**, η δρομολόγηση της συγκρότησης εξεταστικών επιτροπών για τις υποθέσεις της Ζήμενς, των δομημένων ομολόγων, της «Γερμανός», του Χρηματιστηρίου και της Μονής Βατοπεδίου. Οι σχετικές συζητήσεις στη Βουλή εκτιμάται πως θα πλήξουν την εικόνα της Ν.Δ., αλλά και θα προκαλέσουν ριγμάτα στο εσωτερικό της, καθιστώντας δυσχερέστερη την αποτελεσματική αντιπολίτευση έναντι της κυβέρνησης.

Τρίτον, η «ομογενοποίηση» του πολιτικού λόγου των κυβερνητικών στελεχών. Η πολυφωνία των τελευταίων εβδομάδων έχει προβληματίσει ιδιαίτερα τον κ. Γ. Παπανδρέου, ο οποίος ήδη προχώρησε στην αναδόμηση της ομάδας του πρωινού καφέ, η οποία πλέον συνεδριάζει μία φορά την εβδομάδα. Στους σταθερούς παριστανόμενους έχουν πλέον προστεθεί οι κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, Γ. Ραγκούσης και Φ. Πετσάλνικος, ενώ αντιθέτως, με δική του κυρίως πρωτοβουλία, δεν μετέχει ο κ. Δ. Ρέππας. Τέλος, στο πλαίσιο ενίσχυσης του κόμματος έχουν γίνει στον πρωθυπουργό εισηγήσεις ο κ. Ν. Αθανασάκης να περνάει εφεξής περισσότερο χρόνο στην Ιπποκράτους απ' ό,τι στο Μέγαρο Μαξίμου.

Πρόσθετες κινήσεις
Τέλος, ενισχυτικά στην προσπάθεια του κ. Γ. Παπανδρέου να «περάσει» με τις μικρότερες δυνατές πολιτικές απώλειες την οικονομική στενωπό της επόμενης περιόδου, στο επιτελείο του

Οι παρενέργειες της ανοιχτής διακυβέρνησης

Επιθετικά και ακραία σχόλια για το θέμα των μεταναστών

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Το πρωί της Τρίτης, ούτε 24 ώρες μετά την ανάρτηση του νομοσχεδίου για τους μετανάστες δεύτερης γενιάς, στο υπουργείο Εσωτερικών βρέθηκαν προ δυσάρεστων έκπληξης. Στην ιστοσελίδα της ανοιχτής διακυβέρνησης (open.gov.gr) εμφανίστηκαν εκατοντάδες αρνητικά σχόλια για το νομοσχέδιο της κυβέρνησης, κατά το οποίο μετανάστες αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια αλλά και το δικαίωμα εκλέγειν και εκλεγείν στις δημοτικές εκλογές. Το 80% των σχολίων ήταν επιθετικά, δημιουργώντας στο επιτελείο του υπουργού Εσωτερικών -και όχι μόνο- την αίσθηση ότι πρόκειται για οργανωμένη αντίδραση ακραίων κύκλων, οι οποίοι μάλιστα ενθαρρύνθηκαν και από τις δημόσιες αντιδράσεις που καταγράφηκαν σε μικρή μερίδα του πολιτικού κόσμου.

Η πληροφορία ανησύχησε, όπως ήταν απολύτως αναμενόμενο, και το Μέγαρο Μαξίμου. Γρήγορα το γεγονός γνωστοποιήθηκε και από την Ιπποκράτους εδόθη πάραυτα εντολή να γίνει κομματική εξόρμηση και να εισέλθουν στην ιστοσελίδα όσοι μπορούσαν, προκειμένου το ισοζύγιο αρνητικών - θετικών απόψεων για το νομοσχέδιο να ισορροπήσει. «Τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν τα αναρτάς στο Διαδίκτυο», είπε, όταν έμαθε το περιστατικό, χαριτολογώντας, εκ των επιστρατευθέντων για την «ανατροπή» του αρνητικού αποτελέσματος.

Αντιδράσεις
Η συγκεκριμένη εξέλιξη επιβεβαίωσε τους φόβους όσων εξέφραζαν επιφύλαξη για την ηλεκτρονική διαβούλευση και τους κινδύνους που ενέχει. Τα δικαιώματα των μεταναστών, λένε στελέχη του ΠΑΣΟΚ, αποτελούν ζήτημα εξόχως ευαίσθητο και ευπρόσβλητο από κάθε λογής «κακοπροαίρετους». Πέρα όμως από τις οργανωμένες αντιδράσεις, υπάρχουν και οι φυσιολογικές και -ως ένα βαθμό- αναμενόμενες για ένα θέμα το οποίο διχάζει σχεδόν όλες τις σύγχρονες ευρωπαϊκές κοινωνίες.

Εκτός αυτού, υπάρχει μια πληθώρα νομοσχεδίων τα οποία θα έλθουν και θα ρυθμίζουν μια σειρά άλλων εξίσου ευαίσθητων θεμάτων. Ο διάλογος για το φορολογικό σύστημα, που έχει ήδη ξεκινήσει στο Διαδίκτυο, είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα και έχει γίνει ήδη αντικείμενο χιλιάδων σχολίων τα οποία δεν είναι ιδιαίτερα ευμενικά και απ' ό,τι φαίνεται προέρχονται από ευρύ φάσμα πολιτών, από ποικίλες οικονομικές κατηγορίες. Έχουν γίνει ήδη πάνω από 10.000 σχόλια και αναμένεται μέχρι και τις 15 Ιανουαρίου, καταληκτική ημερομηνία της διαβούλευσης, να ξεπεράσουν ενδεχομένως και τα 15.000.

Σύντομα, αναφέρουν αρκετά στελέχη του κυβερνητικού κόμματος, θα

Ο υπουργός Εσωτερικών έμεινε έκπληκτος όταν εμφανίστηκαν αρνητικά σχόλια αμέσως μετά την ανάρτηση του νομοσχεδίου για τους μετανάστες.

χρησιμοποιήσει να ληφθούν κάποιες κοινωνικά «δυσάρεστες» αποφάσεις για οικονομικού ενδιαφέροντος ζητήματα. Μέχρι στιγμής δεν δημιουργούνται αντιδράσεις, κυρίως διότι τα περισσότερα νομοσχέδια που αναρτήθηκαν προς διαβούλευση αφορούσαν «ανώδυνες» και μάλλον δημοφιλείς ρυθμίσεις, όπως, για παράδειγμα, εκείνη της υποχρεωτικής δημοσίευσης στο Διαδίκτυο όλων των αποφάσεων που λαμβάνουν δημόσιες υπηρεσίες και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή περί των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Στους πρώτους μήνες του 2010 θα αναρτηθούν προς διαβούλευση «δύσκολα» νομοσχέδια, όπως η διαδικασία ασφάλισι, οι προϋποθέσεις αδειοδότησης και ο τρόπος λειτουργίας των κολεγιών, ο τρόπος ανάθεσης δημοσίων έργων και μελετών, καθώς επίσης και ο εκλογικός νόμος.

«Αντέχουμε», αναρωτιούνται, «τη σκληρή κριτική που με βεβαιότητα τότε θα δεχθούμε». Μία από τις απαιτήσεις σε αυτό το ερώτημα έχει δοθεί ήδη από την Ιπποκράτους, στελέχη της οποίας έχουν ξεκινήσει εξορμήσεις ανά την Ελλάδα, που με τα ίδια γιγάρτες έλα εντατικοποιήθηκαν, κατόπιν μάλιστα παραίνεσης και του πρωθυπουργικού γραφείου.

Ανυποψίες

Τις ανυποψίες περί διαβούλευσης δεν συμεριζείται σε καμία περίπτωση ο πρωθυπουργός κ. Γιώργος Παπανδρέου. Πιστεύει ότι ακόμη και αν οι αρνητικές απόψεις υπερτερούν των θετικών, πρόκειται για θεμιτή εξέλιξη. Αντιθέτως, θεωρεί ότι η εξέλιξη διαβούλευσης δημιουργεί περισσότερα προβλήματα. Μόλις την προηγούμενη Τρίτη ουσιαστικά απέδωσε τη σύγκληση που έχει δημιουργηθεί σε σχέση με τα τέλν κυκλοφορίας στο γεγονός ότι δεν υπήρξε διαβούλευση.

Είπε μάλιστα ότι αν είχε γίνει κάτι τέτοιο, οι πολίτες θα επεσημάναν τις αδυναμίες και θα εντόπιζαν τις πιθανές δυσκολίες. Θεωρείται δεδομένο ότι ο πρωθυπουργός δεν πρόκειται να υποχωρήσει βήμα σε σχέση με τη διαβούλευση.

Προβλήματα, ανησυχίες και αδιέξοδα των «μικρών»

Το 2010 αναμένεται να είναι έτος λεπτών χειρισμών για το ΚΚΕ, το ΛΑΟΣ και τον ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ

Του ΣΠΥΡΟΥ ΚΑΡΑΛΗ

Χρονιά ακροβασίας και λεπτών χειρισμών αναμένεται να είναι το 2010 για τα τρία μικρότερα κόμματα του κοινοβουλίου, σε συνάρτηση πάντα με τις όποιες εξελίξεις πυροδοτεί η δύσκολη οικονομική συγκυρία και τα ποικίλα κοινωνικά προβλήματα σε ολόκληρο το φάσμα του πολιτικού συστήματος.

Στο ΚΚΕ, οι σχέσεις οργής με το ΠΑΣΟΚ, πλην προόποτου αναμένεται να ενταθούν περαιτέρω τους επόμενους μήνες, όχι μόνον διότι ανοίγει στη Βουλή η πολύκροτη υπόθεση της εταιρείας «Γερμανός», αλλά κυρίως, διότι στον Περισσό εκτιμάται ότι η δεινή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η χώρα και οι ασφυκτικές πιέσεις που δέχεται από την Ε.Ε. συνιστούν καταρχήν δικαίωση των θέσεων των κομμάτων και αφετέρου δίνουν εξαιρετικό έναυσμα για νέες πιο μαχητικές κινητοποιήσεις. Έτσι ερμηνεύεται και η πρόσφατη, πολύ σκληρή επίθεση κατά της συνδικαλιστικής ηγεσίας που στην πραγματικότητα υποκρύπτει την προσπάθεια του Περισσού για τη συγκρότηση αντι-ΓΣΕΕ στήριζόμενης στο ΠΑΜΕ. Κατά συνέπεια, νέα μέτωπα, λ.χ. αγροτικές κινητοποιήσεις με αποκλεισμούς εθνικών

δρόμων, θα πρέπει να θεωρούνται πολύ πιθανά τη νέα χρονιά.

Σχετικά με το ζήτημα που αφορά την νυν γραμματέα και την παραμονή της στην ηγεσία δεν αναμένονται ιδιαίτερες εξελίξεις, καθώς το ΚΚΕ, με-

Με την οικονομική κρίση σε κορύφωση, θα πρέπει να θεωρείται βέβαιη η σύγκρουση των κομμάτων σε κοινωνικά θέματα.

τά και το εκλογικό αποτέλεσμα της 4ης Οκτωβρίου, έχει επιλέξει ως προτεραιότητα τον δρόμο της σύγκρουσης με το κυβερνητικό κόμμα και την περιχαράκωση των δυνάμεών του. Αλλά και γιατί δεν διαφαίνεται ακόμη, το στέλεχος εκείνο που θα μπορούσε να αντικαταστήσει επάξια τη γραμματέα. Σ' αυτό το σημείο, πάντως, έχει ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι τα σενάρια που κυκλοφορούν, κατά κάποιον παράδοχο τρόπο, ενίσχυσε η ίδια η κ. Αλέκα Παπαρήγα, επιλέγοντας σε δημόσιες ή κατ' ιδίαν συζητήσεις με δημοσιογράφους να αφήνει ανοιχτό το θέμα, κάνοντας συχνά χαριτωμένα

Α. Παπαρήγα, Γ. Καρατζαφέρης και Α. Αλαβάνος θα βρεθούν, για διαφορετικούς λόγους ο καθένας, στο επίκεντρο της πολιτικής ζωής.

σχόλια για την ηλικία της και τη μακρά, πολυετή, θητεία στην ηγεσία του κόμματος (η κ. Παπαρήγα βρίσκεται στη θέση της γενικής γραμματέως από τη 27 Φεβρουαρίου 1991 και έχει οδηγήσει το κόμμα της σε δέκα εκλογικές αναμετρήσεις).

Η ανάδειξη του κ. Αντ. Σαμαρά στην ηγεσία της Ν.Δ. προκαλεί ισχυρές πιέσεις στον ΛΑΟΣ και προσωπικά στον κ. Γ. Καρατζαφέρη που για

πρώτη φορά εμφανίστηκε τόσο αμήχανος, ίσως και απροετοίμαστος, μπροστά στην απώλεια της ευκαιρίας των κινήσεων που διατηρούσε από τη στρατηγική επιλογή του κ. Κ. Καραμανλή να απευθυνθεί στους ψηφοφόρους του μεσοπίου χώρας. Πώς αλλιώς μπορεί να εξηγηθεί η βίαιη ανακοίνωση -μόλις λίγες ώρες από την εκλογή Σαμαρά- της προσχώρησης στο ΛΑΟΣ πεντάδας προσώπων, με-

λών της Ν.Δ. από την περιφέρεια, που κατά γενική ομολογία δεν τους ήξερε κανείς. Όπως και η λανθασμένη κίνηση του κ. Καρατζαφέρη να προτείνει τη διενέργεια πρόωγων εκλογών την άνοιξη με αφορμή την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, που εκμεταλλεύθηκε κατά τον καλύτερο τρόπο ο κ. Σαμαράς, δηλώνοντας ότι δεν είναι διατεθειμένος να παίξει παιχνίδια με το πρόσωπο του κ. Κ. Πα-

πούλια και τους θεσμούς. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι επιλογές του κ. Καρατζαφέρη φαίνεται, πλέον, να συρρικνώνονται σε ακόμη πιο ακροδεξιές πολιτικές θέσεις, επικεντρώνοντας το πολιτικό στίγμα του κόμματος στην ανακίνηση θεμάτων που αφορούν τα εθνικά και το μείζον ζήτημα της παραχώρησης ελληνικής ιθαγένειας σε οικονομικούς μετανάστες.

Στον ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ η κατάσταση παραμένει ιδιαίτερα περίπλοκη με το ενδεχόμενο διάσπασης να πλανάται πιο έντονα πάνω από την Κουμουνοπούλου, αφού οι διαδικασίες μετασχηματισμού του ΣΥΡΙΖΑ σε ενιαίο πολιτικό φορέα προκαλούν κάθεται αντιπαράθεσης στο εσωτερικό του ΣΥΝ. Η Ανανεωτική Πτέρυγα διαμνύει σε όλους τους τόνους ότι προτίθεται να προχωρήσει σε ρήξεις εάν ο ΣΥΡΙΖΑ γίνει ενιαίο κόμμα, ενώ παράλληλα φυγόκεντρες τάσεις προκαλούν οι παρεμβάσεις του κ. Αλ. Αλαβάνου. Απέναντι σε αυτό το μωσαϊκό απόψεων και αντιπαράθεσεων, η σύγκληση ενός εκτάκτου συνεδρίου πριν από το Πάσχα μοιάζει μονόδρομο για την ηγεσία του ΣΥΝ, χωρίς κατ' ανάγκην να σημαίνει ότι η παραπομπή των διαφωνιών στη βάση θα λειτουργήσει ενωτικά.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	---------------	--------	-------	-------------------	------

Η βαθύτατη κρίση των θεσμών παραμένει

Λόγω της κατάστασης της οικονομίας και της ανασφάλειας που δημιουργεί, ενισχύεται η εμπιστοσύνη σε ανεξάρτητες αρχές

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΥΡΗ**

Στο χρόνο που πέρασε, η βαθύτατη κρίση που χαρακτηρίζει το σύνολο των θεσμών στην Ελλάδα δεν δείχνει να περιορίζεται. Αντιθέτως, η ελαχιστη βελτίωση της συνολικής εικόνας οφείλεται, το πιθανότερο, στην πολιτική μεταβολή που σημειώθηκε τον περασμένο Οκτώβριο. Γεγονός που –κατά κανόνα– επηρεάζει εννοικά, πλην ό-

μως συγκυριακά, το γενικό κοινωνικό κλίμα. Συνεπώς, η κρίση των θεσμών μάλλον τείνει να αναπαράγεται με την ίδια ένταση. Η εμπιστοσύνη που τρέφουν οι πολίτες στους θεσμούς της διακυβέρνησης, της οικονομίας και της κοινωνίας αποτελεί μια σημαντική παράμετρο της πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας μιας χώρας. Η συνολική κατάταξη των θεσμών, με βάση τις τιμές που καταγράφουν στο δείκτη εμπιστοσύνης, δίδεται στο σχετικό διά-

γραμμα και είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτική, όχι μόνο για τους θεσμούς της πολιτικής, αλλά και της οικονομίας. Με εξαίρεση τους τρεις πρώτους και ελάχιστους ακόμη, η κρίση εμπιστοσύνης στους θεσμούς του κράτους και της διακυβέρνησης συνεχίζει να είναι πρωτοφανής. Συνιστά ανοικτή κρίση της κοινωνικής τους νομιμοποίησης. Με βάση τη μέτρηση του 2009, επιβεβαιώνεται το συμπέρασμα ότι ελάχιστοι θεσμοί απολαμβάνουν σχετικά υψηλά πο-

σοστά κοινωνικής εμπιστοσύνης, ενώ οι περισσότεροι (24/48, έναντι 25 το 2008) δεν εμφανίζουν καν θετικό ισοζύγιο εμπιστοσύνης. Η διάρρηξη της κοινωνικής εμπιστοσύνης, που πιστοποιείται ακόμη μια φορά, συνιστά γεγονός με προφανή πολιτική σημασία και επιπτώσεις, όχι μόνον στις δυνατότητες άσκησης της διακυβέρνησης, αλλά και στη λειτουργία της οικονομίας. Ιδίως σε συνθήκες δημοσιονομικής και κοινωνικής κρίσης.

Κρατική μηχανή και διακυβέρνηση

Στη φετινή κατάταξη του δείκτη εμπιστοσύνης, η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (CI=1.840, έναντι 1.517 το 2008), με μια θεαματική αύξηση (323 μονάδων) αφαιρεί την πρώτη θέση από την Πυροσβεστική (CI=1.517, έναντι 1.840 το 2008), η εμπιστοσύνη στην οποία επλήγη καιρία το περασμένο καλοκαίρι (σημειώνει απώλειες 323 μονάδων). Όπως έχει επισημανθεί, πρόκειται για θεσμούς, οι οποίοι σχετίζονται ευθέως με την εδώ και καιρό παγιωμένη ανασφάλεια στις σύγχρονες κοινωνίες της διακινδύνευσης. Από την άλλη πλευρά, η σειρά κατάταξης αποτυπώνει έκδηλα και την επίδραση των οικολογικών καταστροφών που βιώνει και η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Στην ίδια ομαδοποίηση εντάσσεται και ο Στρατός, που ανεβαίνει φέ-

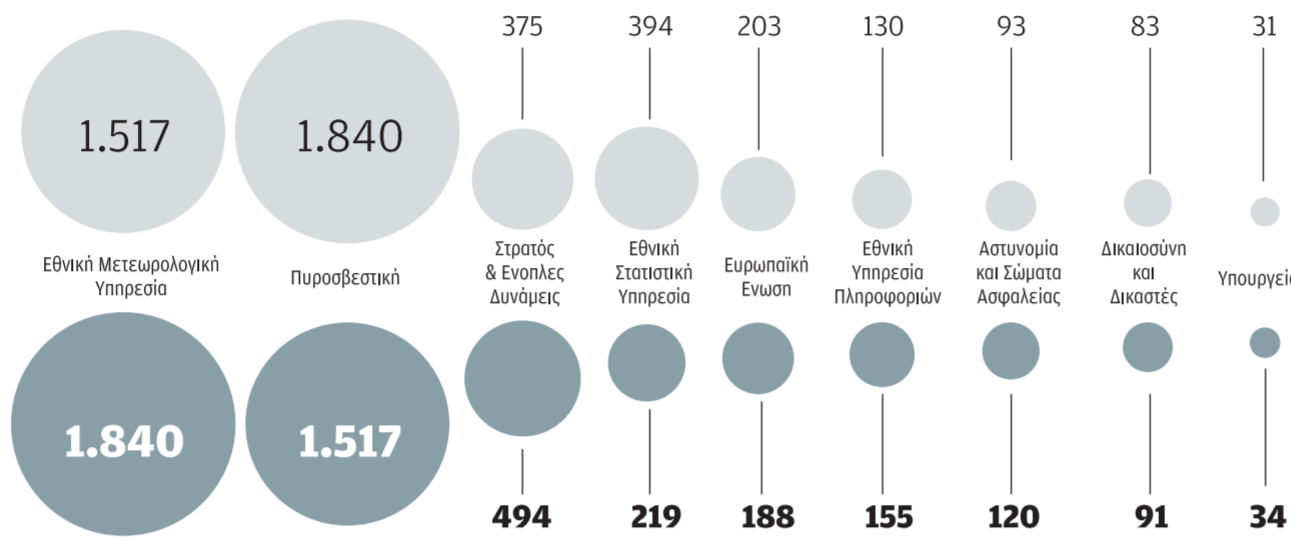
Ανοδος εμπιστοσύνης για: **ΕΜΥ, Ολυμπιακή, ΠιΔ, Αστυνομία, Στρατό, Ακαδημία, ΑΣΕΠ.**
Μείωση εμπιστοσύνης για: **Πυροσβεστική, ΕΣΥΕ, Μέσα Ενημέρωσης, Ιντερνετ**

τος στην 6η θέση (από την 7η το 2008), με δείκτη 494, έναντι 375 προηγούμενος (αύξηση 119 μονάδων).

Και το 2009, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εξακολουθεί να είναι ο μοναδικός πολιτικός θεσμός που εμπιστεύονται σήμερα οι Έλληνες πολίτες (CI=978, 3ος στη σειρά κατάταξης). Σημειώνει μάλιστα και σημαντική αύξηση, έναντι της περσινής βαθμολογίας (CI 2008=880, +98 μονάδες). Είναι προφανές ότι στην εδραίωση αυτής της εικόνας έχει συντελέσει αφενός η εξαιρετικά υψηλή αποδοχή, τόσο του σημερινού Προέδρου Κ. Παπούλια, όσο και του προηγούμενου (Κ. Στεφανόπουλου), αλλά και η επιβεβαιωμένη συγκλίση των σημερινών κομμάτων της διακυβέρνησης στο πρόσωπό του. Οφείλεται, όμως, και στο γεγονός ότι ο ΠιΔ δεν αναμειγνύεται ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Η απαξίωση των κυβερνήσεων, των πολιτικών κομμάτων και της κρατικής διοικητικής μηχανής δεν μεταβλήθηκε αισθητά κατά τη διάρκεια του 2009. Τα πολιτικά κόμματα κατατάσσονται φέτος στην προτελευταία (47η, από την τελευταία 48η το 2008) θέση του δείκτη (CI=15, έναντι 10 το προηγούμενο έτος, +5), κάτι που ασφαλώς δεν μπορεί να εκληφθεί ως επιτυχία. Οι κυβερνήσεις υποβιβάζονται στην τελευταία (48η), με CI=14, έναντι 12 το 2008 (+2) και η κρατική διοικητική μηχανή, δηλαδή τα υπουργεία, στη 43η (44η το 2008), με δείκτη CI=34, έναντι 31 το 2008 (+3). Η συσσωρευμένη κοινωνική δυσημία εξακολουθεί να πλύνει και τη Βουλή, η οποία, ωστόσο, καταλαμβάνει φέτος την 30ή θέση από την 38η που κατείχε πέρυσι (CI=74, έναντι 57 προηγούμενος, +17). Αντιθέτως, μειώνεται φέτος η (ήδη οριακή) εμπιστοσύνη στις βαθμίδες

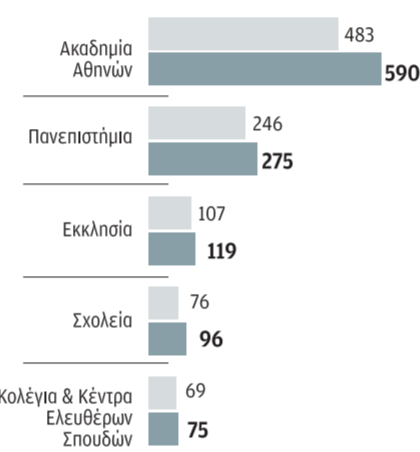
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ της εκτελεστικής εξουσίας

ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ στις ανεξάρτητες αρχές

ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ στους εκπαιδευτικούς θεσμούς και τους ιδεολογικούς μηχανισμούς

ΔΕΙΚΤΗΣ Κοινωνίας των Πολιτών

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ PUBLIC ISSUE (Α.Μ. ΕΣΡ: Β) Μέλος ESOMAR, WAPOR, ΣΕΔΕ, ΠΕΣ. **ΑΝΑΘΕΣΗ**: εφημερίδα «Καθημερινή» **ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ**: Ποσοτικές έρευνες, με τηλεφωνικές συνεντεύξεις σε νομοκρατικό των ερωτηθέντων και χρήση δομημένου ερωτηματολογίου, χωρίς κλίση **ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ**: Γενικός πληθυσμός 18 ετών και άνω **ΠΕΡΙΟΧΗ**: Πανελλαδική **ΔΕΙΓΜΑ**: Το σχεδιασθέν μέγεθος του δείγματος ανέρχεται σε 1.001 άτομα και το πραγματοποιήθηκε σε 1.007 άτομα **ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ**: 1-9/12/2009 **ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ**: Αποκλιθική με μέθοδο της πολυσταθιακής, συστηματισμένης δειγματοληψίας **ΤΥΠΙΚΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΣΦΑΛΜΑ**: Για το αποτέλεσμα των ερευνών και σε διάστημα εμπιστοσύνης 95%, το τυπικό σφάλμα υπολογίζεται σε +/-3,2% **ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ**: Πέλιου Εργαστήριο 38 ερευνητές και 4 επόπτες

της διοίκησης, που θεωρητικά βρίσκονται πιο κοντά στον πολίτη, συγκεκριμένα: στους δήμους (CI=91, έναντι 115 πριν, -24) και στις νομαρχίες (CI=83, έναντι 102 το 2008, -19). Τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (CI=260, έναντι 267 το 2008), όσο και οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CI=188, έναντι 203 το 2008), καταγράφουν σχετική μείωση (7 και 15 μονάδες αντιστοίχως), αλλά εξακολουθούν –παρά τη μικρή υποβάθμισή τους– να καταλαμβάνουν υψηλές θέσεις στη γενική κατάταξη του δείκτη (10η και 14η αντιστοίχως, έναντι της 8ης και της 12ης, το 2008).

Αν και σε σχέση με τα κόμματα, τα συνδικάτα εξακολουθούν να καταγράφουν πολλαπλάσια ποσοστά εμπιστοσύνης, εντούτοις, τόσο η ΑΔΕΔΥ (CI=63, έναντι 89 το 2008) όσο και η ΓΣΕΕ (CI=58, έναντι 87) εμφανίζουν σήμερα σημαντικές απώλειες (-26 και -29 αντιστοίχως). Επιπλέον διαφορετικά, φαίνεται ότι η οικονομική κρίση εντείνει την κρίση αξιοπιστίας

των συνδικάτων. Σχετική ανακμηση παρατηρείται στην εμπιστοσύνη προς την Αστυνομία (CI=120, έναντι 93, +27) και σε μικρότερο βαθμό προς τη Δικαιοσύνη (CI=91, έναντι 83, +8). Ωστόσο, σε σύγκριση με τη θετική εικόνα που κατέγραψαν αντίστοιχες έρευνες προηγούμενων ιστορικών περιόδων, παρόμοια με τα σημερινά επίπεδα εμπιστοσύνης κρίνονται χαμηλά.

Σε αντίθεση με τη σημαντική υποχώρηση που είχε καταγράψει το 2008 η εμπιστοσύνη προς την Εκκλησία (ο δείκτης της οποίας είχε κυμανθεί τότε σε οριακά επίπεδα: CI2008=107, έναντι 181 το 2007), στη φετινή μέτρηση καταγράφεται μικρή ανάκαμψη (CI2009=119, +12). Εντούτοις, η Εκκλησία υποβιβάζεται φέτος στην 24η θέση της κατάταξης των θεσμών, ενώ το 2007 κατείχε τη 15η. Φαίνεται ότι η εκλογή του σημερινού Αρχιεπισκόπου επουλώνει μεν, αλλά με πολύ αργούς ρυθμούς, την πλήρη που άνοιξε το σκάνδαλο της Μονής Βατοπέδου

ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ στις επιχειρήσεις

Ο Ελληνικός Δείκτης Εμπιστοσύνης (GICI)

Ο **Ελληνικός Δείκτης Εμπιστοσύνης** στους Θεσμούς (GICI) αποτελεί ένα σημαντικό επιστημονικό εργαλείο, για τη διακρίση συγκριτικά αξιολόγηση της κοινωνικής εμπιστοσύνης στους σημαντικότερους εγκύριους θεσμούς. Η μέτρηση της Public Issue, που καθιερώθηκε το 2007, επαναλαμβάνεται και φέτος, για λογαριασμό της «Καθημερινής», σε μια πολιτική συγκυρία που εξακολουθεί να παραμένει εξαιρετικά βεβαρημένη. Λόγω της σημερινής κρίσης που βιώνουμε, αποκτά εξαιρετική βαρύτητα και γίνεται περισσότερο επίκαιρη παρά ποτέ. Οι (48) θεσμοί, που διερευνώνται, καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της κοινωνικής ζωής: διακυβέρνηση, επιχειρήσεις, εκπαίδευση, ανεξάρτητες αρχές, επαγγελματικές οργανώσεις, κοινωνία πολιτών και μέσα ενημέρωσης. Τόσο ο συνολικός δείκτης, όσο και οι επιμέρους δείκτες που υπολογίζονται για κάθε υποκατηγορία, αποτελούν μια εξαιρετικά λεπτομερή χαρτογράφηση για τις επικρατούσες, σήμερα στην Ελλάδα, κοινωνικές αντιλήψεις απέναντι στους θεσμούς. Ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα Ελλήνων πολιτών αποτιμή, ποσοτικά, την εμπιστοσύνη που αισθάνεται για κάθε έναν κοινωνικό θεσμό. Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων κατασκευάζεται ένας δείκτης εμπιστοσύνης, για κάθε θεσμό χωριστά. Κάθε δείκτης προκύπτει με βάση το λόγο θετικών/αρνητικών γνωμών για τον δεδομένο θεσμό, δηλαδή το ποσοστό των ατόμων που δηλώνουν ότι του εμπιστεύονται, προς το ποσοστό των ατόμων που δυσπιστούν απέναντί του. Κατά συνέπεια, τιμή 100 στο δείκτη εμπιστοσύνης (CI) υποδηλώνει ότι υφίσταται απόλυτη ισοδυναμία θετικών και αρνητικών αντιλήψεων απέναντι στο θεσμό. Τιμή 200 στο δείκτη υποδηλώνει ότι ο αριθμός των πολιτών που εμπιστεύονται τον θεσμό είναι διπλάσιος από εκείνους που εκφράζουν δυσπιστία απέναντί του. Τέλος, τιμή 50 σημαίνει ότι οι αρνητικές εντυπώσεις είναι διπλάσιες από τις θετικές.

(και τα παλαιότερα).

Επιχειρήσεις και οικονομία

Η κρίση εμπιστοσύνης στους θεσμούς δεν αφορά μόνον τη διακυβέρνηση και το κράτος. Εξίσου σημαντικό έλλειμμα εμπιστοσύνης των πολιτών –καταναλωτών εξακολουθούν και φέτος να παρουσιάζουν οι περισσότερες κατηγορίες και κλάδοι των επιχειρήσεων (6 στους 8). Μάλιστα, συγκριτικά με το 2008, σε 4 κλάδους, διαπιστώνεται περαιτέρω επιδείνωση. Η μεγαλύτερη δυσπιστία των καταναλωτών εκδηλώνεται πλέον απέναντι στις ασφαλιστικές εταιρείες (CI=29, έναντι 36, με απώλειες 7 μονάδων), οι οποίες υποβιβάζονται στη 45η θέση (από τη 43η) και στις τράπεζες, ο δείκτης των οποίων επίσης υποχωρεί, κατά 7 μονάδες (CI=37, έναντι 44 το 2008). Επιπλέον, η θέση των τραπεζών στην κατάταξη συνεχίζει για δεύτερη χρονιά να υποβαθμίζεται: κατατάσσονται φέτος στη 42η θέση, από τη 41η το 2008 και τη 40ή το 2007.

Οι εταιρείες τροφίμων, οι οποίες κατά τη διετία 2007-2008 καταλάμβαναν σταθερά την τελευταία θέση μεταξύ των επιχειρηματικών κλάδων και το 2008 βρέθηκαν στη 45η θέση του γενικού δείκτη, κατάφεραν φέτος να ξεφύγουν. Σημειώνοντας άνοδο 12 μονάδων (CI=39, έναντι 27 το 2008) ανέβηκαν στη 41η θέση, πάνω δηλαδή από τις ασφαλιστικές και τις τράπεζες. Ακολουθούν στις ίδιες χαμηλές θέσεις με το 2008 οι διαφημιστικές (CI=50, έναντι 53 το 2008, -3), οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας (CI=60, έναντι 56, +4) και οι κατασκευαστικές (CI=71, έναντι 80, -9). Σημαντική είναι και η ανάκαμψη της θέσης των εταιρειών πληροφορικής, οι οποίες εξακολουθούν να συγκεντρώνουν σήμερα μεταξύ των επιχειρήσεων και τα υψηλότερα ποσοστά κοινωνικής εμπιστοσύνης (CI=290, έναντι 250 προηγούμενος, +40 μονάδες), καταλαμβάνοντας στο σύνολο την 8η θέση (όπως και το 2007). Υψηλή κοινωνική εμπιστοσύνη περιβάλλει σταθερά και τα ιδιωτικά νοσοκομεία και τις κλινικές (CI=184, αμετάβλητο), τα οποία καταλαμβάνουν τη 15η θέση, έναντι της 36ης του Εθνικού Συστή-

ματος Υγείας (ΕΣΥ).

Η τρέχουσα οικονομική κρίση φαίνεται ότι ενισχύει την κοινωνική εμπιστοσύνη σε κάποιους από τους κρατικούς οικονομικούς θεσμούς. Έτσι, η σημερινή ενίσχυση του ρόλου του κράτους και της οικονομικής του παρέμβασης μεταφράζεται σε σημαντική ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην Τράπεζα της Ελλάδος (+28, CI=138, έναντι 110 το 2008). Αντιθέτως, το Χρηματιστήριο Αθηνών (CI=22, έναντι 16 το 2008, +6) παραμένει σταθερά στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης (46η θέση). Γεγονός, που συνιστά σαφή ένδειξη για το ολοκληρωτικό πλήγμα που έχει υποστεί η αξιοπιστία του, πολύ πριν ξεσπάσει η σημερινή κρίση.

Χωρίς αμφιβολία, την πλέον θεαματική άνοδο (μετά την ΕΜΥ) καταγράφει στο δείκτη εμπιστοσύνης η Ολυμπιακή, μετά την ιδιωτικοποίησή της. Σημειώνοντας αύξηση 278 μονάδων, υπερδιπλασιάζει τον σχετικό δείκτη και ανεβαίνει από τη 16η θέση το 2008, στην 7η θέση της συνολικής κατάταξης (CI=444, έναντι 166 προηγούμενος).

Οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές

Η αναβάθμιση του ρόλου των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, που έχει εξαγγείλει η σημερινή κυβέρνηση, αλλά και οι αυξημένες προσδοκίες των πολιτών από αυτές, ίσως και πάλη εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, έχουν ενισχύσει την κοινωνική εμπιστοσύνη προς αυτές. Είναι χαρακτηριστικό ότι, αντίθετα με ό,τι συνέβη το 2008, στη φετινή μέτρηση, και οι τέσσερις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, που περιλαμβάνονται στο δείκτη εμπιστοσύνης, καταγράφουν σχετική άνοδο της εμπιστοσύνης των πολιτών. Μεταξύ τους, ο Συνήγορος του Πολίτη (CI=507, έναντι 486 το 2008, +21) εξακολουθεί να είναι η μόνη Αρχή που συγκεντρώνει υψηλά ποσοστά εμπιστοσύνης, καταλαμβάνοντας την 5η θέση στη συνολική σειρά κατάταξης (4η το 2008). Σε μια εποχή αναστάτωσης των παγιωμένων αντιλήψεων του Δικαίου, πρόκειται για τον θεσμό που τείνει κατευθύνει να ταυτιστεί, στη συνείδηση της ελληνικής κοινής γνώμης, με την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών, απέναντι στην κρατική αυθαιρεσία. Η επιχειρούμενη αναβάθμιση του ρόλου του ΑΣΕΠ έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική τόνωση της κοινωνικής εμπιστοσύνης που το περιβάλλει (+64 μονάδες, CI=157, έναντι 93, το 2008). Επισημίζεται, ακόμη, ότι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (CI=138, έναντι 130 προηγούμενος) εξακολουθεί να εμφανίζει αρκετά υψηλό ποσοστό εμπιστοσύνης, συγκεκριμένα με τη Δικαιοσύνη (CI=91). Από την άλλη πλευρά, παρά την ελαφρά βελτίωση που σημειώθηκε, το έλλειμμα εμπιστοσύνης που καταγράφεται για την Επιτροπή Ανταγωνισμού παραμένει αυξημένο (CI=60, έναντι 57 προηγούμενος).

Μέσα Ενημέρωσης και Ιντερνετ

Η κρίση της πολιτικής μεταφράζεται και σε εντεινόμενη κρίση αξιοπιστίας των Μέσων Ενημέρωσης. Το νέο στοιχείο που προκύπτει είναι ότι αυτή η κρίση περιλαμβάνει πλέον και το Ιντερνετ. Μεταξύ των Μέσων Ενημέρωσης, το ραδιόφωνο παραμένει σήμερα στην Ελλάδα το πλέον αξιόπιστο, αν και καταγράφεται και γι' αυτό μείωση (-29 μονάδες) της κοινωνικής του αποδοχής (CI=204, έναντι 233 το 2008 και 242 το 2007). Σημαντικό εύρημα της φετινής μέτρησης αποτελεί το γεγονός ότι το Ιντερνετ (CI=192), που μετρήθηκε για πρώτη φορά το 2008, αν και διατηρεί 2η θέση μεταξύ των Μέσων (και την 21η στη συνολική κατάταξη εμπιστοσύνης) εμφανίζει σοβαρή υποχώρηση, στις τάξεις των 61 μονάδων. Υποχώρηση του δείκτη εμπιστοσύνης καταγράφεται και για τις εφημερίδες (CI=52, έναντι 79 το 2008), οι οποίες υποβιβάζονται στην 39η θέση, αλλά και για την ήδη υπονομιωμένη τηλεόραση (CI=32, έναντι 37 προηγούμενος). Η τελευταία βεβαίως δεν έχει παύσει να αποδοκιμάζεται κοινωνικά, αφού καταλαμβάνει μόλις τη 44η θέση, μεταξύ των 48 θεσμών του δείκτη, χάνοντας δύο επιπλέον θέσεις (από τη 42η).

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κ. Κ. Παπούλιας, εξακολουθεί να είναι και το 2009 ο μοναδικός πολιτικός θεσμός που εμπιστεύονται σήμερα οι Έλληνες πολίτες. (3ος στη σειρά κατάταξης μετά την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία και την Πυροσβεστική). Την κοινωνική εμπιστοσύνη απολαμβάνει και ο Στρατός, που ανεβαίνει φέτος στην 6η θέση από την 7η το 2008.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Ισορροπία ανάμεσα στο «χθες» και το αύριο

Ο Αντ. Σαμαράς μπροστά σε δύσκολες αποφάσεις – Οι θέσεις του για οικονομία, εξεταστικές επιτροπές, εκλογικό νόμο

Του ΓΙΩΡΓΟΥ Π. ΤΕΡΖΗ

Ακριβώς πριν από ένα έτος, ο κ. Αντώνης Σαμαράς ήταν απλώς βουλευτής της συμπολίτευσης, προσδοκώντας να βρεθεί εντός Υπουργικού Συμβουλίου στον ανασχηματισμό που αναμενόταν. Πλέον, ως πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, καλείται ο ίδιος να χαράξει τη στρατηγική του κόμματος, από τη θέση της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Οι περισσότεροι συμφωνούν ότι είναι από εδώ και πέρα που ο κ. Σαμαράς θα πέσει στα βαθιά, καλύπτοντας καθημερινά να ισορροπήσει μεταξύ του σήμερα και του πολύ πρόσφατου «χθες» της Νέας Δημοκρατίας. Τα δύο εκκρεμή, επί των οποίων η νέα ηγετική ομάδα θα δοκιμάσει τις ικανότητές της στην ισορροπία είναι αφενός ο βαθμός ε-

Οπως σημειώνει στενός συνεργάτης του κ. Σαμαρά, «η οικονομική πρόταση του κ. Καραμανλή έλαβε στις πρόσφατες εκλογές μόλις 34% και άρα αποδοκίμασθηκε... είναι σαφές ότι θα πρέπει να αλλάξουμε ρότα». Ο κ. Σαμαράς θα επιμείνει στην προβολή του δικού του οικονομικού στίγματος και στην υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων προς την κυβέρνηση, κατηγορώντας την κυβέρνηση ότι δεν ήταν έτοιμη να αντιμετωπίσει την κρίση, ενώ και ο προϋπολογισμός που κατέθεσε σύντομα θα αποδειχθεί «εκτός πραγματικότητας».

Εκεί που οι καταστάσεις καθίστανται πιο σύνθετες είναι στο πεδίο των εξεταστικών επιτροπών. Στην αρχική θέση Σαμαρά υπέρ της διερεύνησης όλων των υποθέσεων προστέθηκε, προ ημερών, ένας «αστερίσκος» που αφορά στην υπόθεση Βατοπεδίου. Η Ν.Δ., επί του παρόντος, αρνείται τη συγκρότηση εξεταστικής, εφόσον δεν υπάρχουν νέα στοιχεία προς διερεύνηση, επικαλούμενη ότι η υπόθεση εξετάστηκε ήδη από τη Βουλή την προηγούμενη περίοδο. Επί της ουσίας, ακόμη κι αν οι γαλάζιοι βουλευτές ψυφίσουν μαζικά «όχι» στη συγκρότηση εξεταστικής επιτροπής, η Νέα Δημοκρατία δεν έχει τρόπο να αποτρέψει τη λειτουργία της. Το κρίσιμο ερώτημα είναι πώς θα καταφέρει να προφυλάξει τον ίδιο τον πρώην πρόεδρό της Κ. Καραμανλή ή στενούς του συνεργάτες, όπως ο κ. Γ. Αγγέλου, τους οποίους η πλειοψηφία του ΠΑΣΟΚ αλλά και ο κ. Γ. Καρατζαφέρης αναμένεται να καλέσουν να καταθέσουν στην Επιτροπή.

Ο κ. Σαμαράς θα αναζητήσει επικοινωνιακό και ουσιαστικά αντίβαρο στις «επικοινωνιακές», κατά της Ρηνίλλης, πρωτοβουλίες του ΠΑΣΟΚ επιμένοντας στις δικές του προτάσεις για την εμπέδωση της διαφάνειας. Συγκεκριμένα θα ρίξει όλο του το βάρος στην προ ημερησίας συζήτηση των πολιτικών αρχηγών για την πάταξη της διαφθοράς, τη διεξαγωγή της οποίας ο ίδιος ζητάει, ενώ θα επιμείνει στην πρότασή του για συγκρότηση διακομματικής

Ο πρόεδρος της Ν.Δ. Αντ. Σαμαράς θα ρίξει όλο του το βάρος στην προ ημερησίας συζήτηση για την πάταξη της διαφθοράς, τη διεξαγωγή της οποίας ο ίδιος ζητάει.

επιτροπής με ενισχυμένες αρμοδιότητες και αντικείμενο την καταπολέμηση των φαινομένων διαπλοκής στο Δημόσιο.

Το γερμανικό μοντέλο

Σε «ρήξη» με το παρελθόν αναμένεται να έλθει ο κ. Σαμαράς και για το ζήτημα του γερμανικού εκλογικού μοντέλου που προτείνει το ΠΑΣΟΚ. Ο κ. Καραμανλής είχε ταχθεί, επί της αρχής, υπέρ ενός τέτοιου μοντέλου όπως, άλλωστε, και η κ. Ντόρα Μπακογιάννη. Ο πρόεδρος του κόμματος, ωστόσο, συζητεί μονον κατ'έπιση μετάνοι των μεταναστών «ελλοχεύει τον κίνδυνο να αλλοιώσει τον χαρακτήρα του πληθυσμού μας», ενώ ο κ. Τραγάκης ζήτησε την αποσιγή της κ. Δραγώνα, πριν αναδιπλωθεί στην επίσημη θέση ότι «η τοποθέτησή της αποτελεί πρόβλημα του ΠΑΣΟΚ».

Οι αντικρουόμενες τάσεις στο εσωτερικό του κόμματος είναι υπα-

ρτές, και είναι ενδεικτικό ότι πολύ συχνά οι θέσεις του εκπροσώπου του κόμματος κ. Πάνου Παναγιωτόπουλου, ο οποίος συνομιλεί καθημερινά με τον κ. Σαμαρά και συνεπώς τον εκφράζει αυθεντικά, είναι μετριοπαθέστερες από αυτές πολλών γαλάζιων στελεχών. Πληροφορίες θέλουν οι «τάσεις» αυτές να αναμετρήονται καθημερινά στον «πρωινό καφέ» της Ρηνίλλης, μεταξύ αφενός συνεργατών του προέδρου που εμφανίζονται πιο «μαχητικοί» και στελεχών του κόμματος που εισπνούνται πιο διαλλακτικές θέσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η τοποθέτηση του δικηγόρου κ. Διονύσιου Καρακάλιου, αντιπροέδρου του επικεντρωμένου στα εθνικά θέματα «Δικτύου 21», ως γραμματέα «Σχέσεων Κοινωνίας-Κόμματος της Ν.Δ.» προκάλεσε αίσθηση σε πολλά μετριοπαθή στελέχη του κόμματος, που υποστήριξαν ότι αυξάνεται ο αριθμός των συνομιλητών του κ. Σαμαρά με «δεξιότερες θέσεις».

Οι θέσεις του εκπροσώπου του κόμματος κ. Πάνου Παναγιωτόπουλου, ο οποίος συνομιλεί καθημερινά με τον κ. Σαμαρά και συνεπώς τον εκφράζει αυθεντικά, είναι μετριοπαθέστερες από αυτές πολλών γαλάζιων στελεχών. Πληροφορίες θέλουν οι «τάσεις» αυτές να αναμετρήονται καθημερινά στον «πρωινό καφέ» της Ρηνίλλης, μεταξύ αφενός συνεργατών του προέδρου που εμφανίζονται πιο «μαχητικοί» και στελεχών του κόμματος που εισπνούνται πιο διαλλακτικές θέσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η τοποθέτηση του δικηγόρου κ. Διονύσιου Καρακάλιου, αντιπροέδρου του επικεντρωμένου στα εθνικά θέματα «Δικτύου 21», ως γραμματέα «Σχέσεων Κοινωνίας-Κόμματος της Ν.Δ.» προκάλεσε αίσθηση σε πολλά μετριοπαθή στελέχη του κόμματος, που υποστήριξαν ότι αυξάνεται ο αριθμός των συνομιλητών του κ. Σαμαρά με «δεξιότερες θέσεις».

Περιοδείες, επισκέψεις και συνέδριο

«Εξωστρεφής» πολιτική με περιοδείες στην Ελλάδα, αλλά και επισκέψεις στο εξωτερικό περιλαμβάνει το πρόγραμμα του κ. Αντώνη Σαμαρά κατά το πρώτο τρίμηνο του 2010, παράλληλα με την έναρξη, περί τις αρχές Μαρτίου, των προσημεριακών διαδικασιών υπό τον κ. Δημήτρη Αβραμόπουλο.

Πρώτος σταθμός των επισκέψεων του κ. Σαμαρά αναμένεται να είναι η Κύπρος, ενώ στη συνέχεια θα μεταβεί στις Βρυξέλλες για να συναντήσει τον κ. Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο. Για το πρώτο δεκαήμερο του Μαρτίου φαίνεται ότι τοποθετείται η συνάντηση με τον ηγέτη των συντηρητικών κ. Ντέιβιντ Κάμερον, στο Λονδίνο. Αναζητούνται επίσης ημερομηνίες, προκειμένου ο κ. Σαμαράς να επισκεφθεί το Παρίσι για συναντήσεις με τον πρόεδρο κ. Νικόλαο Σαρκοζί και τον πρωθυπουργό Φρανσουά Φιγιόν, τη Ρώμη για συνεργασία με τον Ιταλό πρωθυπουργό Σίλβιο Μπερλουσκόνι και τη Γερμανία προκειμένου να έχει συνάντηση με τη Γερμανίδα καγκελάριο Αγκελα Μέρκελ.

Στο πρόγραμμα του κ. Σαμαρά περιλαμβάνεται η Ισπανία, όπου θα συναντήσει τον αρχηγό της ισπανικής αντιπολίτευσης Μαριάνο Ραχόι.

Ως προς το εσωτερικό, σταθμό στις περιοδείες του κ. Σαμαρά αναμένεται να αποτελέσει η Κρήτη, όπου ο πρόεδρος της Ν.Δ. κατέγραψε τα χαμηλότερα ποσοστά κατά την εσωκομματική εκλογή.

Μάλλον, όμως, τον κ. Σαμαρά θα προλάβει η ίδια κ. Ντόρα Μπακογιάννη, η οποία προετοιμάζεται να κατέβει στη γενετήριά της αμέσως μετά τα Φώτα. Συνομιλητές της κ. Μπακογιάννη εισπνούνται στην τζέψ υποργό να αναλάβει, σταδιακά, λελογισμένες πρωτοβουλίες προκειμένου να συσπειρώσει τόσο τα κομματικά στελέχη που στήριξαν την υποψηφιότητά της όσο και να ευχαριστήσει τους πολίτες που την ψήφισαν. Σε διαφορετική περίπτωση, προειδοποιούν οι ίδιες πηγές, τα φαινόμενα «αυτομόλινσης» στο προεδρικό στρατόπεδο θα αυξηθούν με σημαντικές συνέπειες και στις επικείμενες εσωκομματικές διαδικασίες εν όψει του συνεδρίου, τον προσεχή Ιούνιο.

Το δίλημμα «κέντρο ή δεξιά» μοιάζει να αποτελεί καθημερινή άσκηση για τον πρόεδρο της Ν.Δ.

ναγκαλισμού με την απελευθερωτική κυβέρνηση Καραμανλή και αφετέρου το ποσοστό «κεντρώου λόγου ή δεξιάς ρητορικής» στις θέσεις του κόμματος.

Φορολογία

Ο βαθμός ταύτισης με τις κυβερνήσεις του κ. Κώστα Καραμανλή θα δοκιμασθεί, κυρίως, σε δύο τομείς: την οικονομία και τη «διαφάνεια», υπό την έννοια των εξεταστικών επιτροπών που ζητεί το ΠΑΣΟΚ για σειρά υποθέσεων που αφορούν την απελευθερωτική κυβέρνηση.

Στην οικονομία, τα πράγματα είναι επί του παρόντος ξεκάθαρα, καθώς ο κ. Σαμαράς επιμένει στην κριτική προς την κυβέρνηση για αναβλητικότητα. Το ζητούμενο, ωστόσο, είναι ποια στάση θα κρατήσει το κόμμα όταν, εκών άκων, ο κ. Παπακωνσταντίνου παρουσιάσει τις αλλαγές στη φορολογία και το σχέδιο σταθεροποίησης της οικονομίας.

Το Νο1 σε πωλήσεις lifestyle περιοδικό στην Κύπρο

must

TO No.1 SE ΠΩΛΗΣΕΙΣ LIFESTYLE ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

GIRLS JUST WANT TO HAVE FUN!
Η νέα γενιά των socialites διασκεδάζει αλλιώς!

KATERINA ΓΙΩΡΓΑΛΗ
Ο ΧΡΗΤΟΣ ΖΑΜΠΟΥΝΗΣ, Η ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ Η ΚΑΛΗ ΖΩΗ

REVEILLON MOMENTS
ME 4 ΛΑΜΠΕΡΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΚΟΡΕΣ

ΖΕΤΑ ΜΑΚΡΥΠΟΥΛΙΑ
«ΜΕΤΩΝ ΧΡΕΙΟΤΟΦΗ ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΚΕΙΟΤΗΤΑ»

THE STORY
«ΘΕΛΩ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΕΔΩΣΑ ΓΙΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑ»!

DRESS UP AND SHINE
YOU ARE A STAR

MUST HAVE 300+ CHIC GIFT IDEAS

SEQUINED PARTY DRESSES, EXTRAVAGANT ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ, ΑΠΟΚΛΑΥΤΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ, SKYHIGH HEELS, FESTIVE MAKE UP +BONUS ΟΙ ΠΙΟ GLAMOROUS ΚΥΠΡΙΕΣ ΤΗΣ ΣΕΖΟΝ

Τεύχος Ιανουαρίου

Το must με τα δώρα

- 1 **Fashion Diary by Mont Blanc** για όλες τις αναγνώστριες του Must, με ποτερὰ για σημειώσεις, γιορτές, αργίες και σημαντικές πληροφορίες για Glam χρονιά
- 2 **Μόνο με το must**
Με επιπλέον €9.90 αντί €17.90 **όλες οι μεγάλες επιτυχίες της Δέσποινας Βανδής**
Συμπεριλαμβάνει τις επιτυχίες **ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ, Η ΓΗ ΚΙ Η ΣΕΛΗΝΗ, ΝΑ ΤΗ ΧΑΙΡΕΣΑΙ ΚΑΙ ΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΥΓΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΒΕΙΟΥ**
Δώστε το κοινό που θα βρείτε στο must και ζήψετε την έκπληξη
- 3 **ΜΑΖΙ ΔΩΡΟ Chic Clutch** τσάντα για βραδινές εμφανίσεις

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Συγκρούσεις, τραγωδίες, τρομοκρατία και ελπίδα

Τα μεγάλα γεγονότα που κυριάρχησαν στον κόσμο τη χρονιά που έφυγε

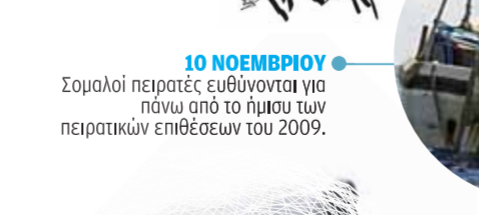
Η ραγδαία ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών και η ικανότητα των πολιτών να πληροφορηθούν αυτοστιγμεί τα όσα συμβαίνουν στα πιο απομακρυσμένα σημεία της Γης ένωσαν τον πλανήτη σε εκδηλώσεις θλίψης ή χαράς. Μία τέτοια στιγμή ήταν ο θάνατος του «Βασιλιά της ποπ» Μάικλ Τζάκσον, που πέθανε στις 25 Ιουνίου σε ηλικία 50 ετών έχοντας πάρει υπερβολική δόση παυσίπονων. Λίγους μήνες νωρίτερα, στις 21 Ιανουαρίου, τα μάτια του πλανήτη είχαν στραφεί στον Ουάσιγκτον και την ορκωμοσία του πρώτου Αφροαμερικανού προέδρου, Μπαράκ Ομπάμα. Στις αρχές του καλοκαιριού, ο κόσμος αντέδρασε με τρόμο στην απειλή της γρίπης των χοίρων, που εντοπίστηκε για πρώτη φορά στο Μεξικό. Την ίδια στιγμή, η Βρετανία συγκλονιζόταν από ασυνήθιστο για τη χώρα σκάνδαλο υπερκοστολόγησης προσωπικών δαπανών βουλευτών, που οδήγησε στην παραίτηση του προέδρου της Βουλής των Κοινοτήτων. Στη Μιανμάρ, η κρατούμενη σε κατ' οίκον περιορισμό ηγέτης της αντιπολίτευσης Αούνγκ Σαν Σου Κι, καταδικάστηκε σε επιπλέον 18 μήνες φυλάκιση, μετά την απροσδόκητη επίσκεψη που δέχθηκε από Αμερικανό ακτιβιστή. Σκακιά και ΗΠΑ ανταλλάξαν βαριτάτες εκφράσεις, μετά την απόφαση της δικαιοσύνης του Εδιμβούργου να αποφυλακίσει τον κρατούμενο Λίβνο βομβιστή του Λόκερμπι λόγω ανήκεστου βλάβης της υγείας του. Λίγες ημέρες αργότερα, στις 25 Αυγούστου οι ΗΠΑ πενήθουσαν για τον θάνατο του γεροισιαστή Τεντ Κένεντι, αδελφού του δολοφονηθέντος προέδρου Τζον Φ. Κένεντι. Σημαντικό βήμα προς την ολοκλήρωση της και τη θεσμική της ενίσχυση πέτυχε η Ευρωπαϊκή Ένωση, με την ανάδειξη στις 19 Νοεμβρίου του Βέλγου πρωθυπουργού Χέρμαν βαν Ρομππεί και της Βρετανίδας Κάθριν Αστον ως προέδρου και υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης αντίστοιχα.

Καταστροφές
Το 2009 έφερε, όμως, πρωτόγνωρα υψηλές θερμοκρασίες, όπως και θανατηφόρες φυσικές καταστροφές. Η Αυστραλία ξεκίνησε -και έκλεισε- τον χρόνο με καταστροφικές πυρκαγιές δασών, ενώ στην άλλη άκρη του κόσμου, η Ευρώπη επλήγη από μεγάλες χιονοπτώσεις, που ακινοποίησαν τις μεταφορές. Η περιοχή Ασίας - Ειρηνικού υπέστη αλληπάλληλα πλήγματα της Φύσης. Μετά τον τυφώνα που σάρωσε την Ταϊβάν και τα παράλια της Κίνας, στις αρχές Σεπτεμβρίου ισχυρός σεισμός χτύπησε το ινδονησιακό νησί της Ιάβας, προκαλώντας θανάτους και τραυματισμούς. Στα τέλη του ίδιου μήνα, οφειδρότατα σεισμικά δόνηση προκάλεσε παλιρροϊκό κύμα - τσουνάμι που κατέστρεψε τις νήσους της Σαμόα και τις αμερικανικές Σαμόα, σκοτώνοντας 150 άτομα. Μία ημέρα αργότερα, νέος σεισμός έπληξε τη Δυτική Σουηδία της Ινδονησίας, εγκλωβίζοντας χιλιάδες ανθρώπους κάτω από τα συντρίμια. Ο τελικός φόρος αίματος ξεπέρασε τους 1.000 νεκρούς, ενώ ολόκληρα χωριά χαρακτηρίστηκαν «ομαδικό τάφο». Τις παραπάνω τραγωδίες ήρθαν να συμπληρώσουν σειρά αεροπορικών δυστυχημάτων.

Την 1η Ιουνίου, η συντριβή αεροσκάφους Airbus της Air France που εκτελούσε την πτήση Ρίο - Παρίσι στον Ατλαντικό ωκεανό προκάλεσε το θάνατο και των 230 επιβαίνόντων. Τη συντριβή φέρει να προκαλέσει δυσλειτουργία ηλεκτρονικού συστήματος του αεροσκάφους. Λίγες εβδομάδες αργότερα, αεροσκάφος Airbus της Yemenia με 153 επιβαίνοντες κατέπεσε στον Ινδικό ωκεανό, την ώρα που ο πιλότος προσπαθούσε να πραγματοποιήσει αναγκαστική προσγείωση. Θαύμα θεωρήθηκε το γεγονός ότι νεαρό κορίτσι ήταν ο μόνος επιζών της πτήσης. Ενα μήνα αργότερα, 168 άνθρωποι σκοτώθηκαν, όταν επιβατικό αεροσκάφος του Ιράν συντρίβη σε αγρό, έξω από το αεροδρόμιο της Τεχεράνης.

Φρικκ
Το 2009 αμαυρώθηκε από τρομοκρατικές επιθέσεις και διενέξεις. Η εθνική ομάδα κρίκετ της Σρι Λάνκα έπασε σε ενέδρα ενόπλων στην πακιστανική πόλη Λαχόρ, ενώ το Πακιστάν συγκλονιζόταν από τρομοκρατικά χτυπήματα που σκότωσαν περισσότερους από 40 ανθρώπους. Οι συντονισμένες βομβιστικές επιθέσεις που τάρραξαν την Τζακάρτα στις 17 Ιουλίου εναντίον δύο πολυτελών ξενοδοχείων σκότωσαν εννέα ανθρώπους, μεταξύ τους και τρεις Αυστραλοί. Αλλού στον κόσμο, το Ισραήλ απέσυρε τον στρατό του από τη Λαβιά της Γάζας, αφού ολοκλήρωσε επιχειρήσεις τριών εβδομάδων κατά της Χαμάς, που οδήγησαν στον θάνατο εκατοντάδες αμάχους Παλαιστίνιους. Το πρόσφατο περιστατικό του 23χρονου Νιγηριανού επιδοξου βομβιστή της πτήσης Αμστερνταμ - Ντιτρόιτ οδήγησε τις αεροπορικές εταιρείες στην υιοθέτηση νέων αυστηρών κανόνων ασφαλείας. Η φρικκ συνεχίστηκε με την καταδίκη του Αυστριακού αιμομίκτη Γιόζεφ Φριτζλ σε εγκλεισμό σε ψυχιατρείο. Ο Φριτζλ κρατούσε την κόρη του και τα παιδιά του είχε μαζί της για 24 χρόνια εγκλωβιστεί σε ειδικά διαμορφωμένο υπόγειο, κάτω από το σπίτι του. Με θριαμβευτικό τρόπο η κυβέρνηση της Σρι Λάνκα ανακοίνωσε τη λήξη του 26ετούς εμφύλιου στη χώρα, μετά τον θάνατο του ηγέτη του ανταρτικού των Τιγρών του Ταμίλ. Οργανώσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων κατήγγειλαν, όμως, την κυβέρνηση για πρόκληση πραγματικής ανθρωπιστικής τραγωδίας, με εκατοντάδες πολίτες νεκρούς και εκατοντάδες χιλιάδες να έχουν εγκαταλείψει τις εστίες τους. Ο θάνατος νεαρής γυναίκας κατά τη διάρκεια των αντικυβερνητικών διαδηλώσεων στην Τεχεράνη απασχόλησε όλο τον κόσμο. Εκατοντάδες χιλιάδες Ιρανοί βγήκαν στους δρόμους μετά την αμφισβητούμενη επανεκλογή του σκληροπυρηνικού προέδρου Αχμεντινεζάντ στις 13 Ιουνίου. Η 26χρονη Νέδα Σολτάν πυροβολήθηκε στο στήθος, ενώ οι εικόνες από τις τελευταίες στιγμές συγκίνησαν τον πλανήτη και πυροδότησαν νέο γύρο διαδηλώσεων. Το βλέμμα του κόσμου στράφηκε αμέσως μετά στην Κίνα, όπου μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας των Ουιγούρων διαμαρτυρήθηκαν κατά της κινεζικής κυριαρχίας και του εθνικισμού της περιοχής τους - επαρχίας Χοιντζίνγκ - από Κινέζους Χαν. Οι βίαιες συγκρούσεις μεταξύ των Ουιγούρων και της αστυνομίας άφησαν πίσω τους 200 νεκρούς. Το σκοτεινό της πρόσωπο επέδειξε, όμως, και η αστυνομία της Δανίας, που υπερέβη τις συνταγματικές της επιταγές και αντιμετώπισε με πρωτόγνωρη βία τους διαδηλωτές που συνένευσαν στην Κοπεγχάγη για την κρίση κλιματική σύνοδο του ΟΗΕ. Παρά τις υπηψείες εξαγγελίες, όμως, οι ηγέτες του κόσμου απέτυχαν να εκπονήσουν αξιόπιστη συνθήκη αντιμετώπισης του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής.

Απίστευτα
Το 2009, όμως, δεν ήταν μόνο φρικκ και καταστροφές. Ο κόσμος έμεινε με ανοιχτό το στόμα όταν γυναικα από την Καλιφόρνια γέννησε οκτάδυμα. Η διασημότητα, όμως, έβλαψε σοβαρά τη γυναίκα, που φέρεται να διεκδικήσει πρωταγωνιστικό ρόλο σε πορνογραφική ταινία, λίγους μήνες μετά τη γέννα. Ανάλογη αντίδραση έκπληξης προκάλεσε και η επιτυχής αναγκαστική προσυδάτωση αεροσκάφους της US Airways στα νερά του ποταμού Χάντσον της Νέας Υόρκης, κάρη στην εμπειρία και τους αριστοτεχνικούς χειρισμούς του πιλότου-ήρωα. Ατρόσφαιρα αστυνομικό μυθιστορημάτων προσέδωσε στο έτος η υπόθεση-μυστήριο εξαφανισθέντος ρωσικού εμπορικού πλοίου, που φέρεται να δέχθηκε επίθεση πειρατών στα χωρικά ύδατα της Σουηδίας. Η Ρωσία εντόπισε τελικά το πλοίο ανοικτά των ακτών της Δυτικής Αφρικής, με το πλήρωμα του σώο και αβλαβές. Μεγάλη αγωνία προκάλεσε στον κόσμο το περιστατικό ομηρίας Αμερικανού κυβερνητικού πλοίου, που αιχμαλωτίστηκε από Σομαλούς πειρατές, που του απελευθερώθηκε σε επικείμενη κομάντος του αμερικανικού ναυτικού. Τέλος, αίσθησε δημοσίως η υπόθεση της Νοτιοαφρικανικής δρομιάς Κάσπερ Σεμένια, της οποίας το φύλο αμφισβητήθηκε από τις διεθνείς αθλητικές αρχές. Επειτα από ιατρικές εξετάσεις, η Σεμένια... ανακηρύχθηκε γυναίκα.

2009

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
Ο Μπαράκ Ομπάμα ορκίστηκε ο πρώτος Αφροαμερικανός -44ος- πρόεδρος των ΗΠΑ.

7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
Οι χειρότερες πυρκαγιές στην ιστορία της Αυστραλίας σκότωσαν 173 ανθρώπους το Μπαρ Σάββατο στη Βικτόρια.

9 ΜΑΡΤΙΟΥ
Η Μπάμπι γιόρτασε τα 50ά της γενέθλια ως η δημοφιλέστερη κούκλα στον κόσμο.

24 ΜΑΡΤΙΟΥ
Οι αγώνες της πρώτης κατηγορίας του Ινδικού κρίκετ μεταφέρθηκαν στη Νότια Αφρική εξαιτίας ανησυχιών ασφαλείας εν όψει των επερχόμενων εκλογών στην Ινδία, τη μεγαλύτερη δημοκρατία του κόσμου.

4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
Το ΝΑΤΟ, η μεγαλύτερη αμυντική συμμαχία εν καιρώ ειρήνης στον κόσμο, γιόρτασε τα 60ά της γενέθλια.

6 ΜΑΪΟΥ
Δεκάδες χιλιάδες πρόσφυγες εγκατέλειψαν την κοιλάδα Σουάτ του Πακιστάν ενώ ψει επικερθείς του στρατού κατά των Ταλιμπάν.

25 ΙΟΥΝΙΟΥ
Ο σούπερ σταρ της ποπ Μάικλ Τζάκσον υπέκυψε σε ηλικία 50 ετών ύστερα από ανακοπή καρδιάς, την οποία προκάλεσε κοκτέιλ ισχυρών ουπνωτικών.

5 ΙΟΥΛΙΟΥ
Ο σταρ του τένις Ρότζερ Φέντερερ σήκωσε το 15ο μεγάλο τρόπαιο στο Ουίμπλετον, αφού εξασφάλισε «κρουν ολας» με τη νίκη του στο Ρολάν Γκαρός.

17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
Η παγκόσμια οικονομική κρίση έδειξε σημάδια υποχώρησης, με τη Γαλλία, την Ιαπωνία και τη Γερμανία να είναι οι πρώτες μεγάλες οικονομίες που εξήλθαν από την ύφεση.

23-30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
Οι Φιλιππίνες επλήγησαν από δύο καταστροφικούς τυφώνες που σκότωσαν πάνω από 900 ανθρώπους.

28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
Ο σκηνιστής Ρομάν Πολάνσκι συνελήφθη στην Ελλάδα, αντιμετωπίζοντας την έκδοση του στις ΗΠΑ, όπου κατηγορείται για υπόθεση βίαιου 1977.

2 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
Καθώς οι συμμαχικές αβιλικές αυξανόνταν στο Αφγανιστάν, ο Χαμίτ Καρζάϊ επανεξελέγη στην προεδρία, κάρη σε εκλογές που αμαυρώθηκαν από μεγάλης έκτασης ασαφείς.

10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
Σομαλοί πειρατές ευθύνονται για πάνω από το ήμισυ των πειρατικών επιθέσεων του 2009.

7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
Η Σύνοδος για την Κλιματική Αλλαγή στην Κοπεγχάγη απέτυχε να εκπονήσει αξιόπιστη νέα συμφωνία, που θα αντικαθιστούσε το Πρωτόκολλο του Κιότο.

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
Το Dreamliner 787 της Boeing πραγματοποίησε την παρθενική του πτήση, δύομις χρόνια μετά την προγραμματισμένη του παρουσίαση.

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
Αεροσκάφος Airbus A320 της US Airways προσυδάτθηκε στον ποταμό Χάντσον της Νέας Υόρκης αφού προσέκρουσε σε σμήνος πτηνών. Η ικανότητα του πιλότου έσωσε τις ζωές των 155 επιβατών.

31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
Ο ηγέτης της αναπολίτευσης στη Μαδαγασκάρη Αντρι Ρατζοελίνα κατέλαβε την εξουσία ύστερα από βίαιες διαδηλώσεις με πάνω από 100.

20 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
Ο ηγέτης του Λικοντ Μπέντζαμιν Νετανιάου εκλήθη να σχηματίσει κυβέρνηση, μετά την αδυναμία της Τζίβι Λίβνι του Καντίμα να συγκεντρώσει κυβερνητική συμμαχία.

22 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
Η χαμηλό προϋπολογισμού ταινία «Σλάιτγκ Μίλιονερ» κέρδισε οκτώ βραβεία Οσκαρ, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της Καλύτερης Ταινίας.

4 ΜΑΡΤΙΟΥ
Ο πρόεδρος του Σουδάν Ομάρ αλ Μπασίρ έγινε ο πρώτος εν ενεργεία αρχηγός κράτους εις βάρος του οποίου το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο εκδίδει ένταλμα σύλληψης για εγκλήματα στο Νταρφούρ.

10 ΜΑΡΤΙΟΥ
Οι Θιβετιανοί τιμήσαν την 50ή επέτειο της φυγής του Δαλάι Λάμα στην εξορία.

25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
Ο Τζέικομπ Ζούμα έγινε πρόεδρος της Νότιας Αφρικής μετά την τέταρτη κατά σειράν νίκη του ANC στις εκλογές.

28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
Η γρίπη των χοίρων, που εντοπίστηκε για πρώτη φορά στο Μεξικό, μεταδόθηκε γρήγορα σε όλο τον κόσμο. Στα τέλη του χρόνου, η πανδημία είχε προκαλέσει το θάνατο 10.000 ανθρώπων.

18 ΜΑΪΟΥ
Ο εμφύλιος στη Σρι Λάνκα μεταξύ στρατού και Τιγρών του Ταμίλ πήρε βίαιο τέλος ύστερα από 26 χρόνια.

20 ΜΑΪΟΥ
Οργή ξέσπασε στη Βρετανία μετά τις αποκαλύψεις για τις δαπάνες που δικαιολογήθηκαν από βουλευτές, καταστρέφοντας σταδιοδρομίες και σπιλιώνοντας συνειδήσεις.

1 ΙΟΥΝΙΟΥ
Οι 228 επιβαίνοντες αεροσκάφους Airbus A330 της Air France σκοτώθηκαν μετά την πτώση του στον Ατλαντικό Ωκεανό μεταξύ Ρίο ντε Τζανείρο και Παρισιού.

13 ΙΟΥΝΙΟΥ
Παρακές ξέσπασαν στο Ιράν μετά την επανεκλογή του Μοχάμντ Αχμεντινεζάντ, με απόρροια μεγάλη διαφορά ψήφων.

26 ΙΟΥΛΙΟΥ
Η Ινδία κατέλυσε το πρώτο πυρηνικό υποβρύχιο της, το «Αρίκάντ».

20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
Ο Τζαμαϊκανός σπριντέρ Ουσέιν Μπιολι κατέρριψε τα προπονητικά του ρεκόρ στα 100 και 200 μέτρα για δεύτερη κατά σειράν χρονιά.

20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
Ο Λίβνος καταδικασθείς για τη βομβιστική ενέργεια του Λόκερμπι, Αλ Μεγκραχι, απελευθερώθηκε από φυλακή της Σκωτίας για λόγους υγείας. Η συντριβή του αεροσκάφους της Pegasus είχε σκοτώσει 270 ανθρώπους.

21 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
Νέο σκάνδαλο συγκλόνισε τη Φόρμουλα 1, με τη Renault να τιμωρείται με διετή αποκλεισμό για δωροδοκίες στο Γκραν Πρι της Σιγκαπούρης του 2008.

7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
Ο Βαθύλοτος επιχειρηματίας της τηλεόρασης Σάιμον Κάουελ γιόρτασε τα 50ά του γενέθλια.

9-28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
Σειρά βομβιστικών επιθέσεων σε πακιστανικές πόλεις σκότωσαν εκατοντάδες πολίτες την ώρα που ο στρατός πολεμούσε τους εξτρεμιστές στο Νότιο Βαζιριστάν.

19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
Ο χαμηλό προφίλ Βέλγος πρωθυπουργός Χέρμαν βαν Ρομππεί εξέλεξε ως ο πρώτος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
Ο πρώτος διακοσμομυρικός αθλητής, ο Τίγκερ Γουίντς αποσύρθηκε προσωρινά από το γκολφ, αφού παραδέχθηκε ότι είχε πολλές εξωσυζυγικές περιπέτειες.

ΠΗΓΗ: GRAPHIC NEWS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Σύμβολο της «απολιτικής ενότητας» του στρατού

Ήταν και αυτό ένα έτος του φθινοπώρου κεντρώου χώρου στην Αμερική. Παρά την εκλογή ενός προέδρου που υποσχέθηκε υπερκομματική διακυβέρνηση, υπέρ των φυλετικών διαχωριστικών γραμμών, ο εσωκομματικός διασπασμός φαίνεται να καταπίνει όλους τους σημαντικούς θεσμούς, με μοναδική και αξιοσημείωτη εξαίρεση τις ένοπλες δυνάμεις.

Έτσι, θέλω να περιεργαστώ και να περιγράψω το πρόσωπο που έχει γίνει το σύμβολο της «απολιτικής ενότητας» του στρατού, τον ναύαρχο Μάικ Μάλεν, αρχηγό του μεικτού γενικού επιτελείου των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων.

Του **DAVID IGNATIUS**
Αρθρογράφου
της WASHINGTON POST

Ένα χρόνο από σήμερα θέλω να είμαι σε θέση να διαπιστώσω ότι στην Αμερική υπάρχουν περισσότεροι Μάλεν και λιγότεροι Ρας Λίμπου (γνωστός δημοσιογράφος ακραίων συντηρητικών θέσεων).

Ο Μάλεν πέτυχε την ομαλή μετάβαση του αμερικανικού στρατού από την εποχή Μπους στην εποχή Ομπάμα, και από την υπερενόχωση των αμερικανικών δυνά-

μηνων ανθρώπων για το μεικτό γενικό επιτελείο.

Ο Μάλεν γνώριζε ότι θα υπάρξει αλλαγή στην προεδρία των Ηνωμένων Πολιτειών, εξ ου και άρχισε να προετοιμάζεται εγκαίρως. Έγραψε ένα άρθρο τον Ιούλιο του 2008, τότε που κάποιοι στρατιώτες άρχισαν να ανησυχούν στην ιδέα ενός Δημοκρατικού στον Λευκό Οίκο. Στο άρθρο υπογράμμιζε ότι «ο αμερικανικός στρατός πρέπει να παραμείνει εκτός πολιτικής, με κάθε τρόπο και ανεξαρτήτως συνθηκών».

Το πύδ δύσκολο έργο του Μάλεν ήταν να συμβουλευτεί τον πρόεδρο Ομπάμα για τον πόλεμο στο Αφγανιστάν. Από τα πρώτα δύσκολα χειρήματα ήταν η αντικατάσταση του διοικητή Ντέβιντ Μακ Κίρναν. Όταν αυτός δεν απάντησε σε ερώτηση ειδικής σημασίας στη διάρκεια τηλεδιάσκεψης με τον Γκέιτς, ο αρχηγός ΓΕΕΘΑ είπε στον προϊστάμενό του «Δεν νομίζω ότι έχουμε το σωστό άνθρωπο εκεί κάτω». Ο Γκέιτς συμφώνησε και ο Μάλεν πρότεινε ως αντικαταστάτη τον Στάνλεϊ Μακ Κρίσταλ.

Στη διάρκεια της μακράς αναθεώρησης της πολιτικής για το Αφγανιστάν στο Λευκό Οίκο, ο Μάλεν είχε αναλάβει τη λεπτή αποστολή να συμβουλευτεί, αλλά ποτέ να μην πιέζει τον πρόεδρο. Κατά την κατάθεσή του στο Κογκρέσο τον περασμένο Σεπτέμβριο δεν διέσπασε να εκφράσει την προσωπική του άποψη περί της αναγκαίας ενίσχυσης των στρατιωτικών δυνάμεων στο Αφγανιστάν - για να δεχτεί επικρίσεις από τον Ραμ Εμάνιουελ, τον προσωπάρχη του Λευκού Οίκου. Στη συνέχεια ο Μάλεν τήρησε άψογη στάση.

Η απόφαση για το Αφγανιστάν έθεσε σε δοκιμασία την ισορροπία μεταξύ πολιτικής και στρατιωτικής εξουσίας. Κάποιοι φιλελεύθεροι ανησυχούν μήπως ο Μάλεν και οι στρατιώτες «χειρίστηκαν» τον πρόεδρο. Οι συντηρητικοί από την άλλη ισχυρίζονται ότι κακώς ο Μάλεν συμφώνησε με το χρονοδιάγραμμα του προέδρου για την αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων μέχρι τον Ιούλιο του 2011. Όμως, η απόφαση για το Αφγανιστάν υπήρξε επίτευγμα, μια σπάνια για την Ουάσινγκτον στιγμή συναίνεσης, αποδεκτής από τις δύο πλευρές.

Ο Μάλεν έχει τους επικριτές του. Ορισμένοι ισχυρίζονται ότι ήταν υπερβολικά ανεκτικός με τον πακιστανικό στρατό, αφήνοντας σε άλλους κυβερνητικούς αξιωματούχους να ζητούν βοήθεια για να καταπολεμηθεί η Αλ Κάιντα. Λένε επίσης ότι το χάρισμα του «φευκρέτ, πράγμα που ενδεχομένως βοήθησε το νεαρό αξιωματικό να τα βγάλει πέρα με την εγώπια των διοικητών του Ναυτικού.

Ο Μάλεν τοποθετήθηκε στο ύπατο αξίωμα του στρατού, επειδή απέκτησε τη φήμη του ανιδιοτελούς, ιδιότητα κάθε άλλο παρά δεδομένη στο Πεντάγωνο, όπου κάθε υπηρεσία αγωνίζεται για να διασφαλίσει τα κεκτημένα της. Όταν ο Μάλεν ήταν επικεφαλής των ναυτικών επιχειρήσεων του 2007, ένας από τους βοηθούς του υπουργού Άμυνας Μπιμ Γκέιτς τον ρώτησε τι είναι αυτό που τον ανησυχεί περισσότερο. «Ο αμερικανικός στρατός» ήταν η απάντησή του φαίνεται ότι έπεισε οριστικά τον Γκέιτς ότι ο Μάλεν ήταν ο κατά-

λληλος άνθρωπος για το μεικτό γενικό επιτελείο.

Στα μέσα της εβδομάδας, στελέχη της υπηρεσίας πληροφοριών της Υεμένης υποστήριξαν ότι 29 ύποπτοι για συμμετοχή στην Αλ Κάιντα έχουν συλληφθεί. Παράλληλα, το υπουργείο Εξωτερικών της Υεμένης παραδέχτηκε ότι ο Αμπντούλμουνταλάμ βρέθηκε στη χώρα από τον Αύγουστο μέχρι τις αρχές του Δεκεμβρίου. Μάλιστα, του είχε χορηγηθεί βίζα προκειμένου να φοιτήσει σε ισλαμικό σχολείο της πόλης Σανάα. Στη σχετική ανακοίνωση που υπουργείο τονίζεται ότι ο Αμπντούλμουνταλάμ είχε σπουδάσει στο συγκεκριμένο σχολείο και στο παρελθόν, γεγονός που συνεπάγεται ότι αυτή δεν ήταν η πρώτη του επίσκεψη στην Υεμένη. «Οι αρχές ενέκριναν την άδεια εισόδου του Αμπντούλμουνταλάμ στη χώρα, αφού πρώτα οι αρμόδιες αρχές εξακριβώσαν ότι του είχαν χορηγηθεί βίζες από φι-

Μετά τα Χριστούγεννα, έχουν ενισχυθεί σημαντικά τα μέτρα ασφαλείας σε όλα τα αμερικανικά και ευρωπαϊκά αεροδρόμια.

Τρόμος στους ουρανούς η νέα απειλή της Αλ Κάιντα

Η τρομοκρατική οργάνωση προσπαθεί να αναπτύξει εκρηκτικά που δεν εντοπίζονται

Αυτόπτες μάρτυρες της παρ' όλignon μοιραίας πτήσης 253 της Northwest Airlines αναφέρουν ότι κραυγές και είδαν καπνό μέσα στην καμπίνα των επιβατών, λίγο πριν τον αεροσκάφος τους, που είχε ξεκινήσει ανήμερα των Χριστουγέννων από το Άμστερνταμ, προσγειωθεί στο Ντιτρόιτ. Λίγο αργότερα ανακάλυψαν ότι εκείνοι οι στιγμές χάους δεν ήταν παρά η προσπάθεια των μελών του πληρώματος καμπίνας και ορισμένων συνεπιβατών τους να αποτρέψουν έναν άλλον επιβάτη από το να πυροδοτήσει εκρηκτικό μηχανισμό, τον οποίο έφερε επάνω του. Το γεγονός ότι η προσπάθεια ανατινάξης του αεροσκάφους απέτυχε αποδεικνύει τόσο την αποσπαστικότητα όσον αφορά ταξιδεύσαν μαζί του, όσο και την «ασπίδα» του πειραματικού εκρηκτικού που επεξεργάστηκε να χρησιμοποιήσει.

Ο **Νιγηριανός** Ουμάρ Φαρούκ Αμπντούλμουνταλάμ ομολόγησε ότι στρατολογήθηκε από την Αλ Κάιντα.

Το όνομα του επιδοξου βομβιστή περιλαμβάνεται σε διεθνή λίστα «υπόπτων για σημαντική τρομοκρατική δράση»

δι του από το Λάγος και επιβιβάστηκε στην πτήση της Northwest από το Άμστερνταμ. Σπούδαζε στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

Αν και το παρελθόν του είναι ασαφές, δεν μπορεί να ειπωθεί το ίδιο και για τη κίνησή του. Ο ίδιος ομολόγησε ότι στρατολογήθηκε από την Αλ Κάιντα. Οι αστυνομικές αρχές και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού ή-

δη έχουν ξεκινήσει τις έρευνες για να εντοπίσουν τους συνεργούς του. Πολλές από τις απαντήσεις που εκκρεμούν θα προέλθουν από τον τύπο του εκρηκτικού που είχε μαζί του. Εξάλλου, δεν επρόκειτο για μία απλή βόμβα, αλλά για ένα νέου τύπου όπλο, στο οποίο οι αερομεταφορές πιθανώς να αποδειχθούν ιδιαίτερα ευάλωτες. Το εκρηκτικό ήταν σε μορφή σκόνης και ο Αμπντούλμουνταλάμ προσπάθησε να το πυροδοτήσει χρησιμοποιώντας μία σύριγγα. Απέτυχε, είτε λόγω τεχνικής δυσλειτουργίας, είτε λόγω της παρέμβασης των συνεπιβατών και του πληρώματος. Η πολυπλοκότητα της συσκευής φαίνεται να οδήγησε στο συμπέρασμα ότι δρούσε υπό τις οδηγίες της Αλ Κάιντα, η οποία ανέλαβε και την ευθύνη του αποτυχημένου χτυπήματος.

Αυτό που επιτείνει ακόμη περισσότερο την ανησυχία είναι ότι η υπόθεση παραπέμπει σε μία ανάλογη προσπάθεια που έγινε το 2006 από νεαρούς Βρετανούς, οι οποίοι διατηρούσαν διασυνδέσεις με την Αλ Κάιντα και χρησιμοποίησαν υγρά εκρηκτικά. Μοιάζει επίσης με την αποτυχημένη προσπάθεια του Ρίτσαρντ Ράιτ να καταρρίψει το 2001 ένα αεροσκάφος της American Airlines, μέσω μιας βόμβας που είχε στο παπούτσι του. Οι τωρινές ανακρίσεις θα δείξουν αν η συντηρητική τρομοκρατική οργάνωση προσπαθεί να αναπτύξει εκρηκτικά που δεν εντοπίζονται, αλλά είναι αρκετά ισχυρά για να ριζούν ολόκληρο αεροπλάνο.

Η ασφάλεια των αεροδρομίων θα

βρεθεί και πάλι στο στόχαστρο των επιβιβάσεων. Ο Αμπντούλμουνταλάμ επιβιβάστηκε άλλωστε από το αεροδρόμιο του Λάγος, γνωστό για τη χαλαρότητα του στον τομέα της ασφαλείας. Αν και τον τελευταίο καιρό η κυβέρνηση της Νιγηρίας διατείνεται ότι έχει συμμορφωθεί με τους διεθνείς κανόνες ασφαλείας, δεν μπορεί να αποκλειστεί η πιθανότητα ότι τα εκρηκτικά του Αμπντούλμουνταλάμ θα είχαν εντοπιστεί σε έλεγχο που θα είχε γίνει σε ευρωπαϊκό αεροδρόμιο. Εξίσου ανησυχιακή είναι και η αποκάλυψη ότι το όνομα του επιδοξου βομβιστή περιλαμβάνονταν σε διεθνή λίστα «υπόπτων για σημαντική τρομοκρατική δράση». Παρότι δεν του είχαν απαγορευθεί οι πτήσεις, παραμένει αξιοπερίεργο πως δεν του έγιναν τουλάχιστον πιο προσεκτικοί έλεγχοι στο «τσεκ-ιν». Πάντως, μετά τα Χριστούγεννα, έχουν ενισχυθεί σημαντικά τα μέτρα ασφαλείας σε όλα τα αμερικανικά και ευρωπαϊκά αεροδρόμια.

Τέλος, προβληματισμό δημιουργούν και οι σχέσεις του Αμπντούλμουνταλάμ με τη Βρετανία και τη Νιγηρία. Το μεν Ηνωμένο Βασίλειο αποκτά σιγά-σιγά παράδοση στην «παράγωγη» νεαρών εξτρεμιστών έτοιμων να σκορπίσουν το θάνατο, ενώ παράλληλα οι ισλαμικές σέκτες της Νιγηρίας ενισχύουν τους δεσμούς τους με την Αλ Κάιντα. Σε κάθε περίπτωση, η ικανότητα των εξτρεμιστών να χτυπήσουν οπούδηποτε στον κόσμο, επιβεβαιώθηκε και πάλι τα Χριστούγεννα.

Ο Νιγηριανός εκπαιδεύτηκε στην Υεμένη

Φόβοι ότι η αραβική χώρα εξελίσσεται ταχύτατα σε προπύργιο της νέας γενιάς τρομοκρατών

Τον **MATTHEW TAYLOR, RICHARD NORTON-TAYLOR** και **SANRDA LAVILLE**

Αρκετοί Βρετανοί μουσουλμάνοι φέρεται να έχουν ταξιδέψει στην Υεμένη προκειμένου να εκπαιδευτούν σε στρατόπεδα τρομοκρατών. Αυτό τουλάχιστον υποστηρίζουν αξιωματούχοι της βρετανικής αντιτρομοκρατικής υπηρεσίας, οι οποίοι εκφράζουν φόβους ότι η αραβική χώρα εξελίσσεται ταχύτατα σε προπύργιο της νέας γενιάς οπαδών της Αλ Κάιντα.

Ο Ουμάρ Φαρούκ Αμπντούλμουνταλάμ από τη Νιγηρία, η αποτυχημένη απόπειρα του οποίου να ανατινάξει το αεροπλάνο με προορισμό το Ντιτρόιτ ανήμερα των Χριστουγέννων βρίσκεται στο επίκεντρο κατεπίευσας έρευνας από τις αντιτρομοκρατικές υπηρεσίες των ΗΠΑ, της Βρετανίας και όχι μόνο, αποκάλυψε στους πράκτορες του FBI ότι εκπαιδεύτηκε στην Υεμένη και ότι ανώτατα στελέχη της Αλ Κάιντα του έδωσαν τον εκρηκτικό μηχανισμό. Λίγες ώρες αργότερα, Βρετανοί αξιωματικοί της αντιτρομοκρατικής άφηναν να διαρρεύσει ότι η Μ15 γνωρίζει ότι αρκετοί Βρετανοί υπήκοοι εκπαιδεύθηκαν σε τρομοκρα-

τικά στρατόπεδα της Υεμένης κατά τη διάρκεια του έτους. «Ένας σταθερός πυρήνας ανθρώπων ταξιδεύει προς την Υεμένη και το γεγονός αυτό μας απασχολεί», αποκάλυψε αξιωματικός της Μ15.

Είχε βίζα

Στα μέσα της εβδομάδας, στελέχη της υπηρεσίας πληροφοριών της Υεμένης υποστήριξαν ότι 29 ύποπτοι για συμμετοχή στην Αλ Κάιντα έχουν συλληφθεί. Παράλληλα, το υπουργείο Εξωτερικών της Υεμένης παραδέχτηκε ότι ο Αμπντούλμουνταλάμ βρέθηκε στη χώρα από τον Αύγουστο μέχρι τις αρχές του Δεκεμβρίου. Μάλιστα, του είχε χορηγηθεί βίζα προκειμένου να φοιτήσει σε ισλαμικό σχολείο της πόλης Σανάα. Στη σχετική ανακοίνωση που υπουργείο τονίζεται ότι ο Αμπντούλμουνταλάμ είχε σπουδάσει στο συγκεκριμένο σχολείο και στο παρελθόν, γεγονός που συνεπάγεται ότι αυτή δεν ήταν η πρώτη του επίσκεψη στην Υεμένη. «Οι αρχές ενέκριναν την άδεια εισόδου του Αμπντούλμουνταλάμ στη χώρα, αφού πρώτα οι αρμόδιες αρχές εξακριβώσαν ότι του είχαν χορηγηθεί βίζες από φι-

Η **βρετανική** αντιτρομοκρατική υπηρεσία υποστηρίζει ότι αρκετοί Βρετανοί μουσουλμάνοι εκπαιδεύθηκαν σε τρομοκρατικά στρατόπεδα της Υεμένης.

λικές χώρες, μεταξύ των οποίων και οι ΗΠΑ», υπογραμμίζεται στην ανακοίνωση.

Την περασμένη Κυριακή, μαχητές της Αλ Κάιντα στην περιοχή «ανέβασαν» κείμενο στο Διαδίκτυο με το οποίο αναλαμβάνουν την ευθύνη της αποτυχημένης επίθεσης. «Στόχος ή-

ταν η εκδίκαση για τις επιθέσεις των Αμερικανών σε βάρος των πολεμιστών του Αλλάχ στην Υεμένη», σημειώνεται στο κείμενο ανάλυψης της ευθύνης. Οι ίδιοι καλούν τους «πιστούς» να δολοφονήσουν το προσωπικό των δυτικών πρεσβειών στη Μέση Ανατολή και προειδοποιούν ότι έπειτα «ο-

«Ήταν ευγενικό, λιγομίλητο παιδί»

Οι καθηγητές του Αμπντούλμουνταλάμ στο UCL έλεγαν ότι ο νεαρός Νιγηριανός ουδέποτε δημιούργησε προβλήματα κατά τη διάρκεια των σπουδών του. Οι ίδιοι δήλωναν «σοκαρισμένοι» από το γεγονός ότι ο πρόεδρος του συλλόγου μουσουλμάνων φοιτητών του πανεπιστημίου κατηγορείται για απόπειρα τρομοκρατικού χτυπήματος. «Ήταν ένας ευγενικός, λιγομίλητος και ικανότατος φοιτητής», αναφέρεται σε ανακοίνωση της διεύθυνσης του UCL.

Ο υπουργός Εσωτερικών της Βρετανίας, Άλαν Τζόνσον, αποκάλυψε ότι ο Αμπντούλμουνταλάμ, ο οποίος διέκρινε από έραση με την οικογένειά του από τον Αύγουστο, τοποθετήθηκε στη Λίστα υπόπτων της συνοριοφυλακής, όχι για λόγους που σχετίζονται με τρομοκρατία, αλλά διότι είχε καταθέσει αίτηση συμμετοχής σε ανύπαρκο κολέγιο της χώρας. Συνεργάτες του κ. Τζόνσον επεσήμαναν, ακόμη, ότι οι Βρετανοί που ταξιδεύουν προς την Υεμένη αντιμετωπίζονται στο εξής ως «πιθανοί τρομοκρατικοί στόχοι».

Εξέγερση σε αργή κίνηση στην Τεχεράνη

Το αντιπολιτευτικό κίνημα ριζοσπαστικοποιείται, αλλά έχει μακρύ δρόμο να διανύσει, καθώς στερείται αξιόπιστης ηγεσίας και ξεκάθαρου στόχου

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Μπορεί ο όρος «νέα Ιντιφάντα» που χρησιμοποιήθηκε η γαλλική «Λε Μοντ» για να περιγράψει την κλιμάκωση των διαδηλώσεων στο Ιράν να ελέγχεται ως υπερβολικός, είναι πιθανό όμως ότι οι αιματηρές ταραχές της περασμένης Κυριακής, οι οποίες στοίχισαν τη ζωή τουλάχιστον οκτώ ανθρώπων, θα αποδειχθούν, από αρκετές απόψεις, σημείο καμπής στην εξέλιξη του αντιπολιτευτικού κινήματος.

Κοντά έξι μήνες από τις αμφισβητούμενες προεδρικές εκλογές του Ιουνίου, το «πράσινο ρεύμα» επιδεικνύει αξιοπρόσεκτη αντοχή και διάρκεια, σε πείσμα των δεκάδων νεκρών και των εκατοντάδων συλλήψεων. Παράλληλα, επεκτείνεται γεωγραφικά και κοινωνικά, διαφεύδοντας όσους είχαν σπύσει να μιλήσουν για θύλακες δυσανεξίας, περιορισμένους μόνο στις αστικές ελίτ – les και η ιρανική εργατική τάξη, η οποία πρωταγωνίστησε στην ανατροπή του Σάκν, αδιαφορεί για την ελευθερία της και είναι έτοιμη να προσκυνήσει τους όποιους ισχυρούς για ένα κομμάτι ψωμί.

Το κυριότερο στοιχείο που ανέδειξαν οι διαδηλώσεις της Κυριακής, οι οποίες συνέπεσαν με την πιο ιερή γιορτή των σιτών μουσουλμάνων, την Ασούρα, ήταν η πολιτική ριζοσπαστικοποίηση του κινήματος. Για πρώτη φορά, το σύνθημα «θάνατος στον δικτάτορα» αφορούσε όχι τόσο τον πρόεδρο Αχμεντιντζάντ, όσο τον ανώτατο γένη, αγιατολάχ Χαμενεί, όχι μόνο την κυβέρνηση, αλλά και το ίδιο το καθεστώς. Όταν χιλιάδες διαδηλωτές αποκαλούν τον διάδοχο του Χομεϊνί «νέο Σάκν» και «Γιαζίντ» – τον βέβηλο χαλίφη που οδήγησε στο μαρτύριο τον ιμάμη Χουσεϊν, προς τιμήν του οποίου εορτάζεται η Ασούρα – είναι προφανές ότι το καθεστώς αντιμετωπίζει πλέον σοβαρότατη κρίση νομιμοποίησης.

Οι υποσχέσεις δεν τηρήθηκαν

Βαθύτεροι λόγοι, που υπερβαίνουν κατά πολύ τις αμφιλεγόμενες συνθήκες της επανεκλογής Αχμεντιντζάντ, τρέφουν μια δυσαρμία μεγάλης τμημάτων της δυναμικής κοινωνίας, σε μια χώρα όπου το 70% των κατοί-

Σίτες αντιφρονούντες στην πόλη Ασούρα συμμετέχουν στην τελετή της συμβολικής αναβίωσης της ιερής μάχης της Κερμάλ. Ακολούθησαν αιματηρές ταραχές, οι οποίες στοίχισαν τη ζωή τουλάχιστον οκτώ ανθρώπων.

κων είναι κάτω των 30 ετών και όπου 22 από τα 75 εκατομμύρια των Ιρανών είναι χρήστες του Ιντερνετ. Και μόνο η διαρροή περίπου 150.000 επιστημόνων σε ετήσια βάση προς τη Δύση (τη στιγμή που στην Κίνα επικρατεί το αντίστροφο ρεύμα, της παλιννόστησης επιστημόνων από τη Δύση), διαμνύει την αποτυχία του ισλαμικού καθεστώτος να εγγυηθεί μια έστω αυταρκτική, αλλά αποτελεσματική «ανάπτυξη» πορεία.

Ο Αχμεντιντζάντ βγήκε την πρώτη φορά πρόεδρος ως ο κατ' εσχόλη υποψήφιος των παραμελημένων από το ισλαμο-ολιγαρχικό καθεστώς λαϊκών στρωμάτων, υποσχόμενος ότι «θα φέρει τα έσοδα από το πετρέλαιο στο τραπέζι της λαϊκής οικογένειας». Δεν τήρησε την υπόσχεσή του παρότι επί των ημερών του το πετρέλαιο έφτασε τα 150 δολάρια το βαρέλι. Σήμερα, υπό το βάρος της διεθνούς οικονομικής κρίσης και των αμερικανικών

Το δίλημμα Ομπάμα

Ενώ η πολεμοχαρής πολιτική Μπους επέτρεπε στο καθεστώς της Τεχεράνης να συσπειρώνει γύρω της τον ιρανικό λαό σε πατριωτική βάση, η πολιτική ανοιχτών θυρών του Ομπάμα αναμφίβολα διευκόλυνε ως τώρα την αντιπολίτευση.

Ωστόσο, η απειλή νέων κυρώσεων εάν το καθεστώς δεν δεχτεί τις απαιτήσεις της Δύσης για το πυρηνικό του πρόγραμμα κινδυνεύει να έχει τα αντίθετα αποτελέσματα. Πολύ περισσότερο που συνοδεύεται από ακόμη επιθετικότερες προτάσεις, όπως εκείνη του Άλαν Κούπερμαν, ο οποίος, από τις στήλες των «Νιου Γιορκ Τάιμς», τάχθηκε υπέρ αμερικανικών αεροπορικών πληγμάτων κατά του Ιράν.

Η ίδια εφημερίδα αποκάλυψε, την

περασμένη Δευτέρα, ότι οι Αμερικανοί ενισχύουν αποσχιστικά κινήματα στο Ιράν -το κούρδικό ΡΙΑΚ μέσω της ισραηλινής μυστικής υπηρεσίας Μοσάντ και το κίνημα των Βαλούκων, που επιδιέχεται και σε τρομοκρατικές ενέργειες, μέσω της πακιστανικής ΙΣΙ. Η διπρόσωπη τακτική του Ομπάμα οδήγησε τους πιο πραγματιστικούς κύκλους της Τεχεράνης να απορρίψουν τη συνδιαλλαγή μαζί του για το πυρηνικό πρόγραμμα. Μάλιστα, ενώ ο Αχμεντιντζάντ ήταν υπέρ του συμβιβασμού στη βάση του πακέτου της Βιέννης, στοχεύοντας σε μια γραμμή τύπου Κίνας του Ντενγκ Χαόσπινγκ (καταστολή στο εσωτερικό, άνοιγμα στο εξωτερικό), ο Λαριτζάνι, αλλά ακόμη και ο Μουσαβί, τον απέρριψαν.

νικών κυρώσεων, αναγκάζεται να περικόψει τις επιδοτήσεις που κρατούσαν χαμηλές τις τιμές βασικών ειδών λαϊκής κατανάλωσης.

Όλα αυτά συνέβαλαν στο εύρος του κινήματος και την αυξανόμενη αποφασιστικότητα των διαδηλωτών, οι οποίοι άρχισαν από την περασμένη Κυριακή να συγκροτούνται με τις ειδικές δυνάμεις χωρίς καν να καλύπτουν τα πρόσωπά τους. Αν είναι γνήσια τα βίντεο και τα ρεπορτάζ δυτικών εφημερίδων που δείχνουν αστυνομικούς να αρνούνται να κτυπήσουν διαδηλωτές και να προσχωρούν στο πλήθος, τότε θα πρόκειται για τις πρώτες ρωγμές στον σκληρό πυρήνα του κρατικού μηχανισμού, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Στο μεταξύ, τα ρήγματα διατρέχουν και το ανώτατο ιερατείο, όπως έδειξε η τοποθέτηση αρκετών μεταρρυθμιστών ιερωμένων με αφορμή τον πρόσφατο θάνατο του Αγιατολάχ Μονταζερί, κεχρισμένου δια-

δόχου του Χομεϊνί, ο οποίος είχε περάσει χρόνια τώρα στο στρατόπεδο των αντιφρονούντων.

Μαζικές αντιδιαδηλώσεις

Ωστόσο, όλα αυτά δεν σημαίνουν ότι έχει αρχίσει η αντίστροφη μέτρηση για τη θεοκρατία, όπως συνέβη με τα αλυσιδωτά συλλαλητήρια του 1979, που έφεραν το τέλος του Σάκν. Τότε, η δικτατορία, μπορεί να υποστηρίχτην από ΗΠΑ και Βρετανία, αλλά ήταν παντελώς απομονωμένη από τις λαϊκές μάζες, οι οποίες κατέκλυαν τις λεωφόρους κάτω από τα πανό αριστερών, ισλαμιστών και φιλελευθέρων, με το γενικό πρόσταγμα να ανήκει στο αδιαφιλονίκητο καθοδηγητικό κέντρο του Χομεϊνί.

Αυτή τη φορά, αντίθετα, τόσο στην κηδεία του Μονταζερί, όσο και στις ταραχές της Ασούρα, οι διαδηλωτές μπήκαν στις πορείες που οργάνωσε το ίδιο το καθεστώς και στις οποίες μετείχαν μεγάλες μάζες λαού, όχι κατ' ανάγκην κάτω από τις πράσινες σημαίες της αντιπολίτευσης. Οι μαζικές αντιδιαδηλώσεις του καθεστώτος την περασμένη Τρίτη και Τετάρτη σε πολλές πόλεις έδειξαν ότι διατηρεί όχι ευκαταφρόνητη κοινωνική βάση, η οποία δεν έχει χάσει τη δυνατότητα της κινητοποίησης.

Το κυριότερο, η αντιπολίτευση στερείται ενιαίας, αξιόπιστης ηγεσίας και ξεκάθαρου τελικού στόχου. Οι ηγετικές μορφές της είναι άνθρωποι του καθεστώτος – πρώην πρωθυπουργός ο Μουσαβί, στενός συνεργάτης του Χομεϊνί και ιερωμένος ο Καρουμπί, ανώτατος ιερωμένος, ζάπλουτος και κατ' εσχόλη διεφθαρμένος ο Ραφσατζάνι – ενώ ένα μεγάλο μέρος του αντιπολιτευτικού κινήματος τους ξεπερνάει, στοχεύοντας στην εκβάθρωση ανατροπή του ισλαμικού συστήματος. Διαισθανόμενη αυτό τον κίνδυνο, η «κεντρώα», πραγματιστική μερίδα του καθεστώτος, με τυπικό εκπρόσωπο τον πρόεδρο της Βουλής, Αλί Λαριτζάνι, έναν από τους ισχυρότερους αντιπάλους του Αχμεντιντζάντ, πήρε θέση εναντίον της αντιπολίτευσης και ζήτησε την παραδειγματική τιμωρία των «στασιαστών». Με αυτά τα δεδομένα, η «άνοιξη της Τεχεράνης» προβλέπεται μακρά και αβέβαιη.

115 εύκολες, γρήγορες, υγιεινές συνταγές

Σαλάτα με κοτόπουλο και φρούτα (σελ.27)

Σολομός τάρταρ με τυρί κρέμα (σελ.67)

Φιλέτα σολομού στο πηγάρι (σελ.145)

Το χριστουγεννιάτικο κέικ της Αθηνάς (σελ.211)

Στης Αθηνάς

ΕΙΔΙΚΕΣ • ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΣΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ, ΒΙΒΛΙΟΠΟΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΓΟΡΕΣ ΤΙΜΗ €20

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Περίπου 10% των Ελλήνων καπνιστών επιχείρησαν ή κατάφεραν να κόψουν το κάπνισμα μετά την απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους που εφαρμόζεται από την 1η περασμένου Ιουλίου, ενώ το ποσοστό επιτυχίας διακοπής καπνίσματος στα ειδικά προγράμματα ανέρχεται στο 45%.

Όπου δεν υπάρχει καπνός, υπάρχει θέληση

Η απαγόρευση του καπνίσματος σε άλλες χώρες απεδείχθη μια καλή ευκαιρία για πολλούς καπνιστές να απαλλαγούν από το τσιγάρο

ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Με παράπονα, μουρμουρητά, αλλά και με κάποια σχετική χαλαρότητα τέθηκε σε εφαρμογή από τα μεσάνυχτα της τελευταίας μέρας του παλιού χρόνου η νομοθεσία που ψηφίστηκε το καλοκαίρι για την απαγόρευση του καπνίσματος σε όλους τους δημόσιους χώρους και τοποθετεί την Κύπρο στον κατάλογο των χωρών με την αυστηρότερη νομοθεσία σε ό,τι αφορά την απαγόρευση του καπνίσματος. Οι περισσότερες διαμαρτυρίες ήρθαν από τους ιδιο-

Με παράπονα άρχισε και στην Κύπρο η εφαρμογή της Νομοθεσίας

κτίτες κέντρων αναψυχής, ξενοδοχείων και άλλους επιχειρηματίες, οι οποίοι από την πρώτη στιγμή παραπονέθηκαν ότι θα πληρώσουν το τίμημα της απαγορευτικής διάταξης της νομοθεσίας.

Τη νομική σύγκρουση για το κατά πόσον και ο ιδιοκτήτης ενός υποστατικού θα τιμωρείται σε περίπτωση που κάποιος θαμώνας θα παραβιάζει τη νομοθεσία ήρθε να ξεκαθαρίσει έστω και την υστάτη η απόφαση που πήρε το υπουργικό Συμβούλιο την Παρασκευή.

Με την αλλαγή του κανονισμού, εξώδικο πρόστιμο θα επιβάλλεται και στους ιδιοκτήτες του υποστατικού όπου σημειώνεται παραβίαση της νομοθεσίας.

«Σε αυτό το νέο χρόνο, κάνουμε ένα πολύ μεγάλο βήμα, είναι δύσκολο, είναι αλλαγή τρόπου ζωής, είναι απαίτηση για αλλαγή νοοτροπιών, ως εκ τούτου, συνέχισε, πρέπει να δούμε θετικά και όχι να βλέπουμε το φόβο της νομοθεσίας» ανέφερε ο υπουργός Υγείας κ. Χρήστος Πατσάλιδης. Η τροποποίηση των κανονισμών ήρθε μετά τα έντονα παράπονα που διατύπωσαν οι ξενοδόχοι και ιδιοκτήτες κέντρων αναψυχής σε κοινή συνέντευξη Τύπου την Παρασκευή. Αξίζει να σημειωθεί ότι και οι δύο επαγγελματικές οργανώσεις, παρά τη διαφωνία τους με την απαγόρευση, κάλεσαν τα μέλη τους να συμμορφωθούν στο ακέραιο και μάλιστα να καταγγέλλουν θαμώνες-πελάτες του που παραβιάζουν τη νομοθεσία.

Από την πλευρά του ο εκπρόσωπος Τύπου της Αστυνομίας, Μιχάλης Κατσουνοπούλος, διευκρίνισε ότι, με βάση τη νομοθεσία, οι πινακίδες για την απαγόρευση του καπνίσματος πρέπει να είναι σε ορατό μέρος και να είναι ευανάγνωστες.

ΔΕΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ
από την αναπληρώτρια καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών, πνευμονολόγο και διευθύντρια του Κέντρου Διακοπής Καπνίσματος στο Ευγενίδειο Θεραπευτήριο, Χριστίνα Γκρατζού

Παρόμοια είναι τα προβλήματα που εξακολουθούν να εντοπίζονται στην Ελλάδα, έξι περίπου μήνες μετά την εφαρμογή του νόμου περί απαγόρευσης του καπνίσματος. Εκεί όπου η απαγόρευση του καπνίσματος δεν εφαρμόζεται, είναι στους μεγάλους χώρους νυχτερινής διασκέδασης και στα μπαρ. Ο πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Εστιατορίων, Γιώργος Τσάκος, ανέφερε στην «Κ» τις σοβαρές δυσκολίες εφαρμογής του μέτρου στα νυχτερινά κέντρα, καθώς, όπως λέει, είναι δύσκολο να «πειθαρχήσεις τους πελάτες, ειδικά όταν είναι υπό την επήρεια αλκοόλ και σε χώρους που μπορεί να συγκεντρώσουν ακόμα και 1.000 άτομα το βράδυ». Πάντως, στην Ελλάδα, όπου η απαγόρευση τέθηκε σε ισχύ από την 1η περασμένου Ιουλίου, το μέτρο φαίνεται να βρίσκει απήχηση τουλάχιστον στους καπνιστές εκείνους που αναζητούν μια καλή ευκαιρία ή και αφορμή για απεξάρτηση από τον καπνό. Αυτό καταδεικνύει η αύξηση κατά 25% των καπνιστών των κλάσεων, όσων ζητούν να απευθυνθούν σε ιατρεία διακοπής καπνίσματος, ενώ, σύμφωνα με στοιχεία του ελληνικού Υπουργείου Υγεί-

ας, το 10% των καπνιστών έχει επιχειρήσει ή έχει καταφέρει να κόψει το τσιγάρο το τελευταίο διάστημα. Την ίδια ώρα, ως επιτυχής καταγράφεται η υιοθέτηση των αντικαπνιστικών μέτρων στους χώρους εργασίας, αλλά σθεναρή αντίσταση προβάλλουν οι θαμώνες νυχτερινών κέντρων διασκέδασης που συνεχίζουν να καπνίζουν, κάνοντας χρήση του διαστήματος «προσαρμογής» που απύσως έθεσε έως τις αρχές Σεπτεμβρίου το Υπουργείο Υγείας της Ελλάδας. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο καθηγητής Πνευμονολογίας και πρύτανης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, πρόεδρος της Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας, Κωνσταντίνος Γουργουλιάνης, το τελευταίο διάστημα έχει αυξηθεί η ζήτηση για τη ιατρεια διακοπής καπνίσματος από πολίτες. Αυτό φαίνεται και από τις κλήσεις προς το τηλεφωνικό κέντρο που παρέχει πληροφορίες για τη ιατρεια (8008018080) της Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας και οι οποίες έχουν αυξηθεί κατά 25%, σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Σύμφωνα με τον ίδιο, αυτό αποδίδεται στην απήχηση που είχε στους πολίτες η εκοταρτεία ενημέρωσης που συνέδευε την απαγόρευση του καπνίσματος και αποτέλεσε αφορμή για πολλούς να αναζητήσουν βοήθεια στην προσπάθειά τους να κόψουν το κάπνισμα (σ.σ. αξίζει να σημειωθεί ότι 70% των καπνιστών επιθυμούν να διακόψουν το κάπνισμα, αλλά μόνο 20%-30% προσπαθούν κάθε χρόνο).

ΑΠΟΨΗ / Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΥ

Κύριος στόχος η απαξίωση

Πρέπει να γίνει από όλους κατανοητό ότι η απαγόρευση του καπνίσματος στους δημόσιους κλειστούς χώρους δεν στοχεύει απλά και μόνο στην προστασία του παθητικού καπνιστή. Στοχεύει κυρίως στην απαξίωση του καπνίσματος. Και τούτο γιατί, όταν ένας νέος που καννίζει δεν μπορεί να πάει σε ένα εστιατόριο ή κέντρο διασκέδασης όπου απαγορεύεται το κάπνισμα, αισθάνεται σαν άτομο περιθωριοποιημένο κοινωνικά και προβληματίζεται για τη συμπεριφορά του. Τα ημίμετρα κατά του καπνίσματος, όπου υιοθετήθηκαν, δεν οδήγησαν πουθενά. Αντίθετα, τα τελευταία χρόνια, κατά τα οποία υιοθετήθηκε η ολοσχερής απαγόρευση του καπνίσματος στους κλειστούς χώρους, παρατηρήθηκε ελάττωση των εμφραγμάτων και των αιφνιδίων καρδιακών θανάτων κατά 10-15% ετησίως και ελάττωση του καπνίσματος σε όλο τον πληθυσμό. Κατά συνέπεια, η ολοσχερής απαγόρευση του καπνίσματος στους δημόσιους χώρους αποτελεί μονόδρομο, εάν πράγματι επιθυμούμε να ακολουθήσουμε τα παραδείγματα των χωρών που σήμερα θεωρούνται πρότυπα στην καταπολέμηση των θανάτων από καρδιοπάθειες και καρκίνο, πολύ περισσότερο όταν η χώρα μας είναι η πρώτη στον κόσμο σε χρήση καπνού και πρώτη σε θανάτους από στεφανιαία νόσο μεταξύ των δυτικοευρωπαϊκών χωρών.

Ο Δ. Κρεμαστινός είναι καθηγητής Καρδιολογίας Παν. Αθηνών, τέως υπουργός Υγείας της Ελλάδας.

Θύματα σαν σε «παγκόσμιο πόλεμο»

Στα 6 εκατομμύρια θα ανέλθουν τα θύματα του τσιγάρου το 2010

Το κάπνισμα θα σκοτώσει περί τα 6 εκατομμύρια άτομα το 2010, από ασθένειες σχετιζόμενες με αυτό, ανακοίνωσαν επιστήμονες, εξειδικευμένοι σε θέματα καρκίνου, σε σχετική έκθεσή τους. Ο νέος παγκόσμιος «Ιατρικός Άτλας» για τις συνήθειες του καπνίσματος, που συντάχθηκε από το Παγκόσμιο Ίδρυμα Πνευμονικών Παθήσεων και την Αμερικανική Αντικαρκινική Εταιρεία, εκτιμά ότι η χρήση καπνού κοστίζει στην παγκόσμια οικονομία 500 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως, λόγω ιατρικών δαπανών, απώλειας παραγωγικότητας, αλλά και περιβαλλοντικών επιπτώσεων. «Οι συνολικές οικονομικές ζημιές από τον καπνό μειώνουν τον εθνικό πλούτο με βάση το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (GDP) κατά 3,6%», αναφέρεται στην ίδια έκθεση και «ο καπνός θα στοιχίσει τη ζωή περίπου 6 εκατομμυρίων ανθρώπων μόνο αυτόν τον χρόνο». Εάν η κατάσταση παραμείνει ως έχει, τότε έως το 2020 ο αριθμός των θανάτων θα αυξηθεί σε 7 εκατομμύρια κατ' έτος και σε 8 εκατομμύρια έως το 2030. Πάντως, κατά τη διάρκεια των τελευταίων τεσσαράωρων δεκαετιών, η συχνότητα του καπνίσματος έχει ελατ-

τωθεί στις πλούσιες χώρες, όπως στις ΗΠΑ, στη Βρετανία και στην Ιαπωνία, ενώ αυξήθηκε στις περισσότερες χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου, όπως επισημαίνεται σχετικά. Άλλα ευρήματα της έκθεσης είναι διαθέσιμα στο www.tobaccoatlas.org.

Ενδεικτικά, τα βασικά από αυτά: - Ένα δισεκατομμύριο άνδρες καπνίζουν - το 35% από αυτούς κατοικεί σε πλούσιες χώρες και το 50% σε αναπτυσσόμενες. - Περίπου 250 εκατομμύρια γυναίκες καπνίζουν καθημερινά - το 22% ζει σε ανεπτυγμένες χώρες και 9% σε αναπτυσσόμενες. - Ο κίνδυνος θανάτου από καρκίνο των πνευμόνων είναι 23 φορές υψηλότερος στους άνδρες που καπνίζουν, συγκριτικά με τους μη καπνίζοντες, ενώ είναι 13 φορές υψηλότερος στις γυναίκες που καπνίζουν. - Οι καπνίζοντες πεθαίνουν κατά μέσον όρο 15 χρόνια νωρίτερα από τους μη καπνίζοντες. - Η χρήση καπνού θα σκοτώσει τελικά 250 εκατομμύρια από τους σημερινούς εφήβους και παιδιά. - Σχεδόν το 1/4 των νέων ατόμων που καπνίζουν δοκίμασαν το πρώτο τους τσιγάρο πριν από την ηλικία των δέκα ετών. - Η έκθεση σε παθητικό κάπνισμα κατά την εργασία σκοτώνει 200.000 εργαζομένους ετησίως. - Εκατόν εκατομμύρια άτομα εκτιμάται ότι πέθαναν εξαιτίας του καπνίσματος τον 20ό αιώνα.

ΑΠΟΨΗ / Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ν. ΣΥΡΙΓΙΟΣ

Χρειάζεται χρόνια επίμονη προσπάθεια

Αν αναλογιστείς κανείς ότι κάθε ημέρα 10.000 άτομα πεθαίνουν παγκοσμίως από αιτίες που σχετίζονται με το κάπνισμα, τότε δίκαια η συνήθεια αυτή χαρακτηρίζεται ως πανδημία και η εφαρμογή της αντικαπνιστικής νομοθεσίας αποτελεί μια θαυμάσια ευκαιρία για όλους να την διακόψουν, με την κατάλληλη βοήθεια και υποστήριξη. Κάθε καπνιστής είναι δυνητικά υποψήφιος για διακοπή του καπνίσματος. Η εξασφάλιση της κατ' αρχήν συναινεσίας του «ασθενή-καπνιστή», αλλά και η διατήρηση της συναινεσίας αυτής για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, είναι δυνατόν διά βίου, αποτελεί υποχρεωτικό προαπαιτούμενο. Το κάπνισμα αποτελεί μια συνήθεια χρόνια και επαναλαμβανόμενη, επομένως οι στρατηγικές για τη διακοπή της απαιτούν μια εξίσου χρόνια και επίμονη προσπάθεια από την πλευρά του θεράποντα, ο οποίος οφείλει να καθοδηγήσει τον καπνιστή μέσα από μια εξατομικευμένη, σταδιακά εξελισσόμενη και κλιμακούμενη διαδικασία στην οριστική απεξάρτηση. Η αναγκαιότητα διακοπής του καπνίσματος πρέπει να δηλώνεται εμφαντικά, αλλά συμπεριφορές ψυχολογικής πίεσης και εξαναγκασμού πρέπει να αποφεύγονται. Ο γιατρός πρέπει να αξιολογεί τα κίνητρα και την αυτοπεποίθηση του ασθενή και αναλόγως να ενισχύει όποιον παράγοντα υπολείπεται, επιλέγοντας τα πλέον ισχυρά και πειστικά κίνητρα, τα οποία εξατομικεύονται για κάθε άτομο. Το κάπνισμα εκλαμβάνεται τη χαρακτηριστικά νόσου και μάλιστα υποτροπιάζουσας. Η διακοπή του καπνίσματος δεν είναι απλώς προληπτική ιατρική, αλλά θεραπευτική πράξη μέγιστης σημασίας.

Ο κ. Συρίγιος είναι MD, PhD, αν. καθηγητής Παθολογίας Ογκολογίας Ιατρικής Σχολής Αθηνών, επισκέπτης καθηγητής Ογκολογίας Θώρακα Ιατρικής Σχολής Yale, ΗΠΑ.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Ο Γούντι και ο Μπαζ σε νέες περιπέτειες

Το «Toy Story 3» της Ριχάρτ η οποία άλλαξε τα δεδομένα στην οικογενειακή ψυχαγωγία δίνει ραντεβού τον Ιούνιο με τους θεατές

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

Αν ο Τζέιμς Κάμερον ισχυρίζεται ότι με το «Avatar» αλλάζει το πώς γίνεται σήμερα και πώς θα γίνεται στο μέλλον ο κινηματογράφος, αυτό μένει να αποδειχθεί. Μια αποδεδειγμένη τεράστια αλλαγή στον σύγχρονο κινηματογράφο όμως έφερε μια ταινία που βγήκε το 1995, αλλάξε τα δεδομένα στην οικογενειακή ψυχαγωγία και την κατασκευή της ψηφιακής εικόνας και τον Ιούνιο, με το τρίτο της μέρος δίνει ένα νέο ραντεβού με τους θεατές. Το «Toy Story» της φερέλιπιδος αλλά όχι και απόλυτα επιτυχημένης το 1995 Pixar, ήταν ένα μεγάλο στοίχημα για την εποχή, το οποίο οι περισσότεροι άνθρωποι της κινηματογραφικής βιομηχανίας δεν θεωρούσαν ιδιαίτερα ασφαλές. Η Buena Vista της Ντίονεϊ ανέλαβε τη διανομή της ταινίας, χωρίς ωστόσο να πιστεύει ότι το «Toy Story» θα μπορούσε να ξεπεράσει σε δημοτικότητα τις παραδοσιακά σχεδιασμένες στο χέρι ταινίες animation του στούντιο. Ακόμη και οι ηθοποιοί, όπως ο Μπίλι Κρίσταλ, στον οποίο προτάθηκε να παί-

Στη δουλειά των ανθρώπων της Pixar βασίστηκαν οι ειδικοί των ψηφιακών εφέ και οι σχεδιαστές των βίντεο γκέιμ

Η παρέα του Γούντι, του Μπαζ, της Τζέσι και των υπόλοιπων παιχνιδιών από το δωμάτιο του Αντι θα έρθει για τρίτη φορά στις κινηματογραφικές αίθουσες τον Ιούνιο και αυτή τη φορά θα είναι σε τριδιάστατη εκδοχή κάνοντας ακόμη πιο ζωντανή την κίνηση των παιχνιδιών.

ξει έναν από τους βασικούς ρόλους, αρνήθηκαν, καθώς θεωρούσαν ότι θα είναι αποτυχία. Βέβαια ο Κρίσταλ αργότερα δήλωσε ότι ήταν το μεγαλύτερο λάθος της καριέρας του και στη συνέχεια έτρεξε όταν η Ριχάρτ πρότεινε να παίξει με τη φωνή του στον «Μπαμπούλα Α.Ε.». Και παρά το γεγονός ότι επρόκειτο για μια ταινία που απευθυνόταν σε παιδιά και είχε την εγγύηση της Ντίονεϊ στη διανομή, η εταιρεία παιχνιδιών Mattel αρνήθηκε τη συμμετοχή της Μπάρμπι σε μια σκηνή, επειδή πίστευε ότι η ταινία δεν θα πετύχει και ότι η Μπάρμπι είναι πρωταγωνίστρια. Στη δεύτερη ταινία, η Μπάρμπι αρκέστηκε σε ρόλο κομπάρσου...

Παρά τις επιφυλάξεις και τις αντιρρήσεις, η πρώτη εξ ολοκλήρου ψηφιακά σχεδιασμένη ταινία, τα κατάφερε. Έγινε τεράστια επιτυχία, καθιέρωσε την Pixar ως τη νέα, φρέσκια και πρωτοποριακή δύναμη στην κινηματογραφική βιομηχανία και ανάγκασε τα υπόλοιπα στούντιο να την ακολουθήσουν, δημιουργώντας άρον άρον τμήματα animation. Αν δεν υπήρχε το πρώτο «Toy Story», δεν θα ακολουθούσαν στη συνέχεια ο «Σρεκ», η «Εποχή των παγετώνων» και όλες οι άλλες ταινίες του σύγχρονου animation, που αποτελούν σήμερα τη βασική μορφή της οικογενειακής ψυχαγωγίας.

Αυτή την εποχή βγαίνει σε όλο τον κόσμο σε εορταστική επανέκδοση το πρώτο «Toy Story», ενώ θα ακολουθήσει το «Toy Story 2», πριν από την έξοδο στις αίθουσες του νέου, τρίτου «Toy Story» τον Ιούνιο. Και όλα βγαίνουν πια σε τριδιάστατη βερσιόν. Εκτός από την Ελλάδα, όπου πα-

ρά τον αρχικό προγραμματισμό να βγει η ταινία σε επανέκδοση στις 14 Ιανουαρίου, αποφασίστηκε ότι δεν είναι αρκετά ευρύ το κύκλωμα αιθουσών τριδιάστατης προβολής. Οπότε θα προβληθεί απευθείας η τρίτη ταινία... Η πρώτη παρουσίαση του τριδιάστατου «Toy Story» έγινε στην τελευταία Μόστρα της Βενετίας, ενώ στην Αμερική όπου πρωτοκυκλοφόρησε η επανέκδοση, έφτασε στην τρίτη θέση του box office.

Καινοτομίες

Η επιτυχία αυτής της πρώτης μεγάλου μήκους ταινίας της Pixar οφείλεται στο γεγονός ότι συνδυάσει την τεχνολογική καινοτομία με μια ανθρώπινη, τρυφερή και συγκινητική ι-

στορία για μια ομάδα παλιομοδίτικων παιχνιδιών, ένα μοντέλο που η ευρηματική εταιρεία ακολούθησε και στις επόμενες ταινίες της. Εκτός από την καλοσχεδιασμένη εικόνα και τους συμπαθείς ήρωες, οι ταινίες της Pixar έχουν πάντοτε ένα πολύ δυνατό σενάριο με ολοκληρωμένους χαρακτήρες και αναγνώσεις περισσότερο του ενός επιπέδων. Και είναι η καλύτερη δυνατή διασκέδαση για όλη την οικογένεια.

Η ιστορία της πρώτης ταινίας διαδραματίζεται στο δωμάτιο ενός παιδιού, του Αντι, όπου την ώρα που δεν βρίσκεται εκείνος εκεί, τα παιχνίδια του ζωντανεύουν. Ο Γούντι, μια κούκλα καουμπού, είναι το αγαπημένο παιχνίδι του Αντι. Όμως στα γε-

νέθλιά του, του κάνουν δώρο τον Μπαζ Λάιτγιερ, έναν αστροναύτη, που αυτομάτως παίρνει τη θέση του αγαπημένου παιχνιδιού. Η κόντρα των δύο παιχνιδιών κορυφώνεται ενώ η οικογένεια ετοιμάζεται να μετακομίσει. Και έπειτα από πολλές περιπέτειες, ο ντεμοντέ Γούντι και ο διαστημικός Μπαζ θα συμφιλιωθούν.

Στη δεύτερη ταινία, ανάμεσα στους δύο βασικούς χαρακτήρες προστέθηκε η κούκλα Τζέσι, που γοητεύει τον Γούντι, ενώ στην τρίτη ταινία, τα παιχνίδια βρίσκονται για ακόμη μια φορά σε δύσκολη θέση, καθώς ο Αντι πηγαίνει στο κολέγιο και τα παιχνίδια χαρίζονται σε έναν παιδικό σταθμό. Θα προσπαθήσουν να ξεφύγουν από τα άταστα χέρια των νηπιών, όμως ο Μπαζ θα τραυματιστεί. Και ενώ οι σύντροφοί του θα προσπαθήσουν να του κάνουν reset για να τον συνεφέρουν, θα ενεργοποιήσουν την ισπανόφωνη εκδοχή του λειτουργικού του...

Το «Toy Story» του 1995, έφερε πραγματική επανάσταση στον κινηματογράφο, με την πρωτοποριακή ανάπτυξη της ψηφιακής εικόνας. Στη δουλειά των ανθρώπων της Pixar βασίστηκαν από τότε οι ειδικοί των ψηφιακών εφέ και οι σχεδιαστές των βίντεο γκέιμ. Όμως, ακόμη και οι ατάκες των πρώων έγιναν αντικείμενο μιλώντας. Η φράση του Μπαζ Λάιτγιερ «στο άπειρο κι ακόμη παραπέρα» απασχόλησε μαθηματικούς για το πόσο ακριβής είναι (τελικά είναι σύμφωνη με τα μαθηματικά), ενώ μια ομάδα αστροναύτων του Discovery πήρε μαζί της μια κούκλα Μπαζ σε μια αποστολή, φωνάζοντας τη φράση-σύνθημα.

Εμπνευση τα πρώτα παιχνίδια του σκηνοθέτη

Οι περισσότεροι από τους χαρακτήρες και τα παιχνίδια του «Toy Story» βασίζονται στα παιχνίδια της παιδικής ηλικίας του σκηνοθέτη Τζον Λάσετρ. Όλη η ταινία πάντως, είναι γεμάτη από αναφορές σε συνεργάτες του σκηνοθέτη και σε στελέχη της Pixar, όπως άλλωστε συνήθιζε να κάνει στις ταινίες της εταιρείας με τους ανθρώπους που έκαναν επάγγελμα τη διασκέδασή τους. Ο Γούντι και ο Μπαζ βασίζονται στα παιχνίδια που είχε ο Λάσετρ ως παιδί. Έναν κούκλο καουμπού, που παράπρεσ όταν απέκτησε έναν G.I. Joe. Για τον Μπαζ ωστόσο, επιφύλαξε ιδιαίτερη μεταχείριση, καθώς τα χαρακτηριστικά της κούκλας βασίζονται στο πρόσωπο του ίδιου του Λάσετρ. Δεν είναι πάντως η μόνη «κρυφή» αναφορά. Πινακίδες, προσωπικότητες παιχνιδιών και τα χαρακτηριστικά στη ακόμη και τα χαλιά του σπιτιού της οικογένειας του Αντι, έχουν αντιγραφεί από τους συνεργάτες του Λάσετρ, κατά τη διάρκεια της δημιουργικής προετοιμασίας των γυρισμάτων.

Το «Toy Story» πάντως ήταν η ταινία που καθιέρωσε την Pixar ως εταιρεία καινοτομίας και ευρηματικότητας στη σύγχρονη κινηματογραφική βιομηχανία. Η χαλαρή ατμόσφαιρα, με τους εργαζόμενους να κυκλοφορούν με σορτς και χαβανέζικα πουκάμισα, σχεδιάζοντας όπου βρουν, από υπολογιστές μέχρι χαρτοπετοέτες, έχει δείξει ότι είναι ιδιαίτερα αποδοτική. Όλες οι ταινίες της Pixar έκτοτε υπήρξαν μεγάλες επιτυχίες, τόσο

Το «Toy Story 2» υπήρξε ακόμη περισσότερο επιτυχημένο από την πρώτη ταινία.

καλλιτεχνικά και σε αποδοχή από την κριτική, όσο και σε εμπορικό επίπεδο, χτίζοντας μια αξιολύετη φιλμογραφία, παράδειγμα για όλους ασχολούνται με τον κινηματογράφο. Το πρώτο «Toy Story» ακολούθησαν τα «Ζουζούνια», το «Toy Story 2», ο «Μπαμπούλας Α.Ε.», το «Ψάχνοντας τον Νέμο», που παραμένει η μεγαλύτερη εμπορική επιτυχία της εταιρείας με περισσότερα από 800 εκατομμύρια δολάρια σε εισπράξεις, οι «Απιθανοί», τα «Αυτοκίνητα», ο «Ρατατούνης», ο «Wall-E» και φέτος το «Ψηλά στον ουρανό». Έπειτα από το «Toy Story 3» θα ακολουθήσουν τα «Αυτοκίνητα 2» και είναι μια από τις σπάνιες περιπτώσεις που τα σίκουελ είναι και επιθυμητά από το κοινό και δεν εξαργυρώνουν απλώς την επιτυχία της πρώτης ταινίας.

«Με τα παιδιά πρέπει να είσαι απλός»

Τραγούδια για μικρούς ακροατές από τον Γιώργο Χατζηπιερή με φαντασία και χιούμορ

Της ΓΙΟΥΛΙΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

«Δεν θεωρώ ότι είμαι μουσικός. Κάνω το κέφι μου σεβόμενος το γεγονός ότι απευθύνομαι στα παιδιά». Και στην πρώτη του απόπειρα -πριν από δύο χρόνια περίπου- να γράψει παιδικό τραγούδι, και στην πολύ πρόσφατη, με το νέο του δίσκο με τίτλο «Η επιστροφή του τεμπέλη δράκου», που μόλις κυκλοφόρησε, σε στίχους και μουσική δική του, ο Κύπριος δημιουργός Γιώργος Χατζηπιερής κατάφερε να μετατρέψει το κέφι του σε μια δουλειά που ακούν οι μικροί και κρυφακούν οι μεγάλοι. Φαντασία, χιούμορ, απλότητα αλλά και ουσία, χαρακτηρίζουν τα τραγούδια του τα οποία ενορχήστρωσε κι αυτή τη φορά ο ταλαντούχος νέος Κύπριος μουσικός Μάριος Τακούσιος. Όσο για τους ερμηνευτές, μεταξύ τους φιγουράρουν ο Διονύσιος Σαββόπουλος, ο Αλκίνοος Ιωαννίδης, η Ελευθερία Αρβανιτάκη, η Έλλη Παπαδά, ο Φοίβος Δεληγορίδης, η Μελίνα Κανά. «Τους χρωστάω ένα μεγάλο ευχαριστώ», εξομολογείται στην «Κ» ο Γιώργος Χατζηπιερής. «Η συμμετοχή τους ο' αυτή τη δουλειά είναι μια στοποποίηση επιπέδου».

Ο Γιώργος Χατζηπιερής ξεκίνησε να γράφει μουσικά πολλά χρόνια πριν.

Έκανε το ντεμπούτο του με τον δίσκο «Μικρή Γαλέρα», σε ενορχήστρωση και επιμέλεια παραγωγής Νίκου Παπάζογλου. Το παιδικό τραγούδι ήταν ένα άγνωστο γι' αυτόν πεδίο. «Και πολύ δύσκολο», τονίζει. «Από την εμπειρία που έχω αποκτήσει από τον πρώτο δίσκο πιστεύω ότι αυτό που χρειάζεται είναι να είσαι όσο το δυνατόν πιο απλός και

«Από τη μέρα που άρχισα να ασχολούμαι με το παιδικό τραγούδι έχω γίνει πιο χαρούμενος άνθρωπος»

απείριστος στα νοήματα. Να μη βγάζεις τον πόνο σου με δύσκολες φράσεις και ενορχηστρώσεις. Ενοώ ότι δεν επιτρέπει να κυνηγάς την επιβεβαίωση μέσα από παράξενα και πολύπλοκα νοήματα όταν κάνεις παιδικό τραγούδι. Χρειάζεται απλότητα και γνησιότητα.

Από την άλλη πλευρά, πρέπει να υπάρχει μέσα στο τραγούδι κάτι που θα τραβήξει την προσοχή, ένα μικρό διαμαντάκι που θα λάμψει. Μπορεί να είναι μια λέξη όπως τσουλάρα, μια λέ-

ξη απ' αυτές που αποτελούν τον παιδικό κόσμο. Είναι μεγάλη ευθύνη να γράφεις τραγούδια για παιδιά, και γνωρίζω από πρώτο χέρι την επιβεβαίωση και την απόρριψη των παιδιών γιατί είμαι πατέρας ο ίδιος. Τα παιδιά είναι σαν μια άσπρη πλάκα όπου καταγράφονται τα πάντα. Κι επειδή ζούμε στην εποχή του λαμπερού περιτυλίγματος, εγώ νιώθω διπλά αυτή την ευθύνη, θέλω να τους δίνω χρήσιμες πληροφορίες και τρόπους για να ακονίζουν τη φαντασία τους. Πρέπει να παραδεχθώ, όμως, ότι είμαι πολύ τυχερός. Από τη μέρα που άρχισα να ασχολούμαι με το παιδικό τραγούδι έχω γίνει πιο χαρούμενος άνθρωπος. Εχω μπει σε μια ροή θετικότητας».

Ο Κύπριος δημιουργός αν και δεν ζητά από το τραγούδι -είναι δικηγόρος- δλώνει ότι αν μπορούσε να επιβιώσει μέσω της μουσικής σίγουρα θα είχε αποκοινηθεί στο γεγονός μαζί της. «Απλώς όπως πάει η μουσική είναι δύσκολο για κάποιον να επιβιώσει κάνοντας μόνο μουσική. Ζούμε μια περίοδο μεταλλάξεως. Τώρα γίνεται το ανακάτεμα της τράπουλας και περιμένουμε να δούμε το καινούργιο παιχνίδι που θα βγει, και όσο κι αν θέλουμε να διατηρήσουμε κάποιες παραδοσιακές φόρμες, η εποχή

θα μας ξεπεράσει. Το Διαδίκτυο είναι μονόδρομος. Σκεφτείτε ότι υπάρχουν παιδιά 15-20 ετών που δεν ξέρουν τι θα πει κατάστημα που πουλάει cd, δεν έχουν πεί ποτέ. Μια υπόθεση είναι ότι η μουσική θα διανέμεται δωρεάν μέσω του Διαδικτύου και οι δημιουργοί θα ζουν από τις ζωντανές εμφανίσεις. Είναι δεδομένο και αυτονόητο, φυσικά, ότι οι δημιουργοί πρέπει με κάποιο τρόπο να πληρώνονται: να παράξουν μουσική έχει κόπο και μόχθο».

Στο παιδικό τραγούδι ο Γιώργος Χατζηπιερής βλέπει άνησση. «Βγαίνουν πολύ καλές δουλειές. Εκεί που υπάρχει πρόβλημα είναι στη δισκογραφία για «ενήλικες». Νιώθω ότι μας λείπει η αναγέννηση, η φρεσκάδα. Το '93 με τον Αλκίνοο Ιωαννίδη, τον Ορφέα Περίδη, τον Θανάση Παπακωνσταντίνου κ.ά., ζήσαμε το νέο «Νέο Κύμα». Σήμερα, δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο. Και οφείλεται νομικά στο γεγονός πως επειδή η μουσική βιομηχανία φθίνει, δεν μπορεί να συντηρήσει νέα ονόματα οπότε δεν είναι εύκολο για τα νέα πρόσωπα να αναδειχθούν. Αυτός πιστεύω ότι είναι ο λόγος και ότι το ότι δεν υπάρχουν νέα παιδιά που γράφουν και έχουν ενθουσιασμό. Είμαι σίγουρος ότι η νέα γενιά έχει κι αυτή τον Αλκίνοο της».

«Επειδή η μουσική βιομηχανία φθίνει, δεν μπορεί να συντηρήσει νέα ονόματα οπότε δεν είναι εύκολο για τα νέα πρόσωπα να αναδειχθούν», υποστηρίζει ο Γιώργος Χατζηπιερής.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Το δαχτυλίδι από τη συλλογή του Jewellery Theatre με καφέ διαμάντια.

Τα καφέ διαμάντια κερδίζουν πελάτες και εμπόρους

της VICTORIA GOMELSKY

Η Randi L. Molesfsky είχε μόλις επιστρέψει από μια πολυτελή έκθεση κοσμημάτων στην Ελβετία πριν από ενάμιση χρόνο, όταν ο φίλος της, Nathan G. Lithgow, την εξέπληξε με δώρο ένα διαμαντένιο δαχτυλίδι αρραβώνων. Κάτι τέτοιο αποτελεί τολμηρή κίνηση για τον καθένα, αλλά για τον κ. Lithgow ήταν ιδιαίτερα γενναία.

Η κ. Molesfsky, συγγραφέας του «A Girl's Guide to Buying Diamonds», πέρασε σχεδόν μια δεκαετία γράφοντας για κοσμήματα για αρκετές εμπορικές εκδόσεις.

«Έχω δει χιλιάδες δαχτυλίδια αρραβώνων στη διάρκεια της καριέρας μου και ήξερα ότι δεν ήθελα κάτι συμβατικό», λέει.

Με τη βοήθεια του Βρετανού κοσμηματοπώλη Στίβεν Γουέμπστερ στενού φίλου της κ. Molesfsky, ξεχώρισε ένα διαμάντι 2,12 καρατίων, οβάλ, στη φυσική απόχρωση καφέ - κίτρινου, και ζήτησε από τον κ. Γουέμπστερ να σχεδιάσει ένα δέσιμο με 18 καράτια ροζ χρυσού. Ασυνηθιστο για τη λάμψη στο χρώμα της σαμπάνιας και το δέσιμο, το διαμαντένιο δαχτυλίδι εξέπληξε την κ. Molesfsky διότι εκπλήρωσε τα προσδοκώμενα κριτηρία της.

«Με τα χρωματιστά διαμάντια δεν είναι σύγγορο τι είναι ωραίο για τον καθένα», λέει. «Έχει να κάνει με το τι μιλάει σε μένα και ποια είναι η προσωπική μου αίσθηση του στυλ».

Πριν από 15 χρόνια, πολύ λίγοι κοσμηματοπώλες θα προσυπέγραφαν αυτήν τη λογική. Τα καφέ διαμάντια κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά στο εμπόριο, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, ύστερα από μια μεγάλη ανακάλυψη στα ορυχεία της Δυτικής Αυστραλίας. Καθώς είναι μικρά, ξεχωρίζουν για τα εσωτερικά ψεγάδια και επειδή βρίσκονται σε αφθονία, χρησιμοποιούνται μόνο για βιομηχανικούς σκοπούς. Οι έμποροι τα περιφρονούσαν.

Τα καφέ διαμάντια δεν είχαν την απήκηση που έπρεπε στην αγορά μέχρι το τέλος του 20ού αιώνα, όταν οι επιλογές άρχισαν να αλλάζουν και οι σχεδιαστές υιοθέτησαν την ιδέα των κοσμημάτων με τη λάμψη του διαμαντιού και τη σπάνια παλέτα μιας χρωματιστής πέτρας και τιμές 15 μέχρι 25% χαμηλότερες από τις αντίστοιχες λευκές πέτρες.

«Έδινε στους σχεδιαστές την ευκαιρία να πειραματίζονται με άφθονα και περίπλοκα σχέδια με χαμηλότερο κόστος», λέει η Sally C. Morrison, διευθύντρια του Diamond Information Center. «Χρησιμοποιώντας καφέ διαμάντια μπορείς να δημιουργήσεις πολλές λεπτές αποχρώσεις διαφορετικής υφής. Είναι σαν να τα βάφεις με χρώματα».

Τα διαμάντια στην απόχρωση της σαμπάνιας ή του κονιάκ είναι τόσο πολύ στη μόδα που οι σχεδιαστές που μέχρι σήμερα ήταν παραδοσιακά προσηλωμένοι στις άχρωμες, αν και άψυχες, πέτρες τα συμπεριλαμβάνουν τώρα σε κομμάτια υψηλής ραπτικής, τα οποία κοστίζουν αρκετές δεκάδες χιλιάδες δολάρια.

της SUZY MENKES

ΠΑΡΙΣΙ. Ο πρωτοποριακός Βέλγος σχεδιαστής Μαρτίν Μαρζελά εγκατέλειψε αθόρυβα τον κόσμο της μόδας που δημιούργησε - και δεν θα αντικατασταθεί στην εταιρεία, η οποία κατά πλειοψηφία υπήρξε ιδιοκτησία της ιταλικής φίρμας Diesel από το 2002. Υιοθετώντας ένα είδος συμπεριφοράς που μπορεί να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τον 21ο αιώνα και για άλλες επωνυμίες, ο διευθύνων σύμβουλος του Maison Martin Margiela, Τζοβάνι Πουντζέτι, είπε στις 8 Δεκεμβρίου ότι ο οίκος μόδας θα συνέχιζε να λειτουργεί με το δημιουργικό του προσωπικό, ομάδα που φτιάχτηκε πριν από 20 χρόνια από τον απόμακρο δημιουργό, αλλά δεν θα γινόταν πρόσληψη νέου καλλιτεχνικού διευθυντή.

Με το να μη δείχνει ποτέ το πρόσωπό του, ο Βέλγος σχεδιαστής είχε μετατραπεί σε Γκρέτα Γκάρμπο της μόδας.

Από τότε που ο Καρλ Λάγκερφελντ προσελήφθη από τον οίκο Chanel το 1983, μετά ο Ζαν Πολ Γκοτιέ στον Κριστιάν Ντιορ το 1997, και άλλοι καταξιωμένοι οίκοι έχουν επιχειρήσει να αντικαταστήσουν έναν αποθανόντα ή αποχωρήσαντα δημιουργό. Αλλά καθώς οι αναθέσεις σε σχεδιαστές έχουν γίνει κάτι σαν ρωσική ρουλέτα για οίκους όπως η Νίνα Ρίτσι ή ο Εμανουέλ Ουγκαρό, ο μηχανισμός αντικατάστασης τελευταία έχει αρχίσει να κλονίζεται.

«Θα ήταν πολύ απλό να προσλάβουμε κάποιον άλλον, και την σκεφτήκαμε σοβαρά αυτή την εκδοχή αλλά στο τέλος, αυτό που είναι σημαντικό είναι η αισθητική του σχεδιαστή», λέει ο κ. Πουντζέτι.

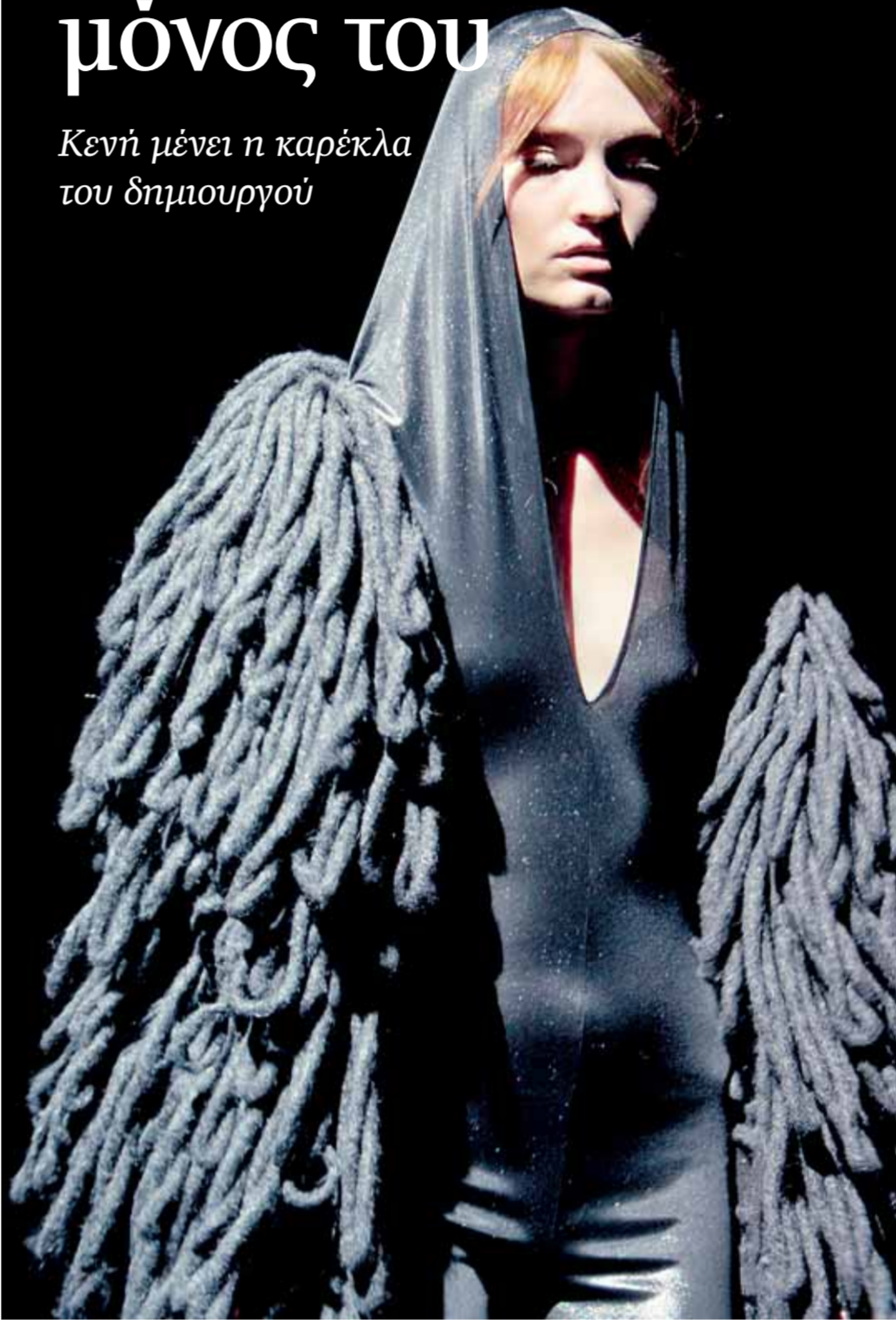
Οι καλώς πληροφορημένοι ήξεραν εδώ και μήνες ότι ο κ. Μαρζελά είχε αποχωρήσει από την εταιρεία, χωρίς να γίνει καμία επίσημη ανακοίνωση. Το συγκεκριμένο όραμα του σχεδιαστή, το οποίο είχε επικεντρωθεί στην αυθεντικότητα του vintage καλλιτέχνη, ενισχυμένη με μόντερνα φωτογραφικά αποτυπώματα, ήταν κάτι που έλειπε από τις πρόσφατες επιδείξεις.

Αλλά ο κ. Πουντζέτι επέμενε ότι τα κουτσομπολιά μόδας, σύμφωνα με τα οποία ο κ. Μαρζελά είχε διακόψει κάθε συνεργασία με τον Ρέντο Ρόσο, τον γεμάτο ζωντάνια ιδρυτή της Diesel, ήταν τελείως ανακριβή.

Ο κ. Μαρζελά αποφάσισε ύστερα από 20 χρόνια να απομακρυνθεί, λέει ο κ. Πουντζέτι, και το γεγονός ότι ο σχεδιαστής είχε γίνει κάτι σαν την Γκρέτα Γκάρμπο στον κόσμο της μόδας,

Εγκατέλειψε τον οίκο Μαρζελά που έχτισε μόνος του

Κενή μένει η καρέκλα του δημιουργού

Το μαύρο αποτελεί σήμα κατατεθέν για τον Βέλγο δημιουργό που αποφάσισε να αποσυρθεί.

με το να μη δείχνει ποτέ το πρόσωπό του, συνετέλεσε στην κάλυψη της απουσίας του.

Στη διάρκεια της επτάχρονης περιόδου ελέγχου της Diesel, η οποία επίσης εξαγόρασε την πλειοψηφία των μετοχών σε άλλες εκκεντρικές επωνυμίες, όπως αυτή των δύο Ολλανδών σχεδιαστών Viktor&Rolf, έχει αφήσει τα έσοδα στο Maison Martin Margiela στα αναμενόμενα 70 εκατ. ευρώ -περίπου 105 εκατ. δολάρια- για το τρέχον οικονομικό έτος, από τα 15 εκατ. ευρώ που ήταν το 2002.

Η σποραδική εμφάνιση στο ατελιέ από τον ιδρυτή-σχεδιαστή, τα τελευταία δύο χρόνια, δεν είχε αντίκτυπο στην ανάπτυξη

του οράματος. Καταστήματα με την επωνυμία Μαρζελά έχουν ανοίξει σε ολόκληρο τον κόσμο, από το Χονγκ Κονγκ μέχρι τη Μόσχα και το Μόναχο, συμπεριλαμβανομένου και του pop-up καταστήματος στην έκθεση τέχνης Art Basel Miami Beach αυτό τον μήνα.

Το πρώτο άρωμα Μαρζελά θα κυκλοφορήσει από την L'Oréal τους πρώτους μήνες της επόμενης χρονιάς και ένα spa ξενοδοχείο άνοιξε στο Μπιρτον στις 11 Δεκεμβρίου.

Αν η επωνυμία Μαρζελά παραμείνει ζωντανή, μόνον ο χρόνος θα δείξει αν η εικόνα ξεθαλάξει. Η πρωτοβουλία του Μαρζελά θα μελετηθεί από πολλές ι-

στορικές επωνυμίες που προσπαθούν να προσαρμοστούν στον 21ο αιώνα. Αλλά διευθυντικά στελέχη έχουν πει ότι οι «δύσκολοι» σχεδιαστές μπορεί να παρεμποδίσουν την καινοτομία, αν και αυτή την άποψη δεν την υιοθετούν οι γνώστες της μόδας, οι οποίοι θεωρούν τη δημιουργικότητα υψίστης σπουδαιότητας. Η ερώτηση είναι αν μια αφοσιωμένη ομάδα θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς έναν γνωστό σχεδιαστή που έχει επίσημα αποδοχές -για έξι έως οκτώ συλλογές- 5 εκατ. ευρώ. Αν η απάντηση είναι ναι, τότε η ανακώρηση του κ. Μαρζελά μπορεί να αφήσει ανεξίτηλο σημάδι στην επιχείρηση.

Μια πολυτελής ρωγμή στον χρόνο

της ALICE PFEIFFER

Εάν ο Mathias Buttet έχει βρει τον δικό του τρόπο, η έκφραση δουλεύοντας σαν ρολοί ετοιμάζεται να αποκτήσει μια ολότελα νέα ερμηνεία.

Ο κ. Buttet, ιδρυτής της Confrerie Horlogere, ένα εκκολαπτήριο νέων ταλέντων ωρολογοποιών, έχει μόλις συνεισφέρει κάτι καινούργιο στη σουρεαλιστική διάσταση της βιομηχανίας. Το La Clef du Temps είναι ένα ρολόι ακριβείας με μια μοναδική λειτουργία. Μπορεί να σου πει οποιαδήποτε ώρα θελήσεις.

Εκείνος που το φοράει μπορεί να επιλέξει ανάμεσα σε τρεις διαφορετικές εφαρμογές, την πραγματική ώρα, όπως τη βιώνουμε όλοι μας, τη γρήγορη ώρα, στην οποία οι ώρες πετούν με διπλάσια ταχύτητα, και την αργή, στην οποία ευχάριστα τρίωρα γεύματα μπορούν να επεκταθούν σε εδάωρα. Με την προπόθεση, φυσικά, ότι αυτός που το φοράει είναι σε θέση να υποστηρίξει και τις συνέπειες, όταν η «νέα» ώρα συναντά τον πραγματικό κόσμο.

Το La Clef du Temps είναι ένα ρολόι για τους κυρίαρχους του σύμπαντος, όχι τους σκλάβους του.

«Η αληθινή πολυτέλεια και ο πλούτος αυτήν την εποχή και η ηλικία έχουν να κάνουν με την ελευθερία να ρυθμίζει κανείς τον χρόνο του όπως ακριβώς επιθυμεί», λέει ο κ. Buttet. Αυτό είναι ένα ρολόι για τους κυρίαρχους του σύμπαντος, όχι τους σκλάβους του.

Για εκείνους που έχουν την ελευθερία να παίζουν με τον χρόνο, το ρολόι συμπεριλαμβάνει και άλλα παιχνίδια, όπως ένα ασυνήθιστο τουρμπιγιόν, τοποθετημένο στη μία πλευρά της κάσας. Η επιφάνεια της κίνησης είναι ορατή μέσα από ένα καντράν σκελετό, χαραγμένο περίπλοκα με ένα σχέδιο που θυμίζει το ανθρώπινο μυαλό. Ο χρόνος, θέλει να πει ο κ. Buttet, είναι τρόπος ζωής.

«Οι άνθρωποι πάντα λένε δεν έχω χρόνο», λέει. «Η πραγμα-

τικότητα είναι ότι εμείς επιλέγουμε να μην έχουμε διαθέσιμο χρόνο».

Πέρα από τέτοιες φιλοσοφικές δηλώσεις και κάθε αισθητικό ενδιαφέρον, η εκκεντρική τοποθέτηση του τουρμπιγιόν έχει μια πρακτική λειτουργία. Η κάθετη, πλάγια θέση δημιουργεί μεγαλύτερο χώρο για τη μεγάλη, εξαιρετικά σύνθετη κίνηση, η οποία κινεί το ρολόι με τρεις ταχύτητες.

Το πρώτο ρολόι πουλήθηκε 280.000 ευρώ -περίπου 420.000 δολάρια- τον Σεπτέμβριο, σε φιλανθρωπική δημοπρασία στο Μονακό. Έπειτα μια περιορισμένη έκδοση από 24 ρολόγια, στην τιμή των \$380.000 το καθένα, διατέθηκε σε εξειδικευμένους εμπόρους στην Ασία και το Μεξικό - και όχι στις Ηνωμένες Πολιτείες ή στην Ελβετία, τη δεύτερη σε μέγεθος αγορά ρολογιών μετά το Χονγκ Κονγκ.

Η Confrerie μπορεί να διαθέσει μερικά από τα ρολόγια στην Ευρώπη, αλλά δεν επιθυμεί να τα λανσάσει σε αποθήκες για πολυτελή ρολόγια. «Υπάρχουν πολύ λίγα ρολόγια και το καθένα θα πάει σε μια μικρή ομάδα

συλλεκτών σε ολόκληρο τον κόσμο» λέει ο κ. Buttet.

Κατασκευασμένο εξ ολοκλήρου από τιτάνιο, το ρολόι δεν μπορεί να αλλάξει σε τίποτα, εκτός από το μπρασελέ. Το μπρασελέ του τουρμπιγιόν ήταν λαστικό «διότι δίνει μια πιο οργανική αίσθηση στο ρολόι, καθώς δίνει έμφαση στην επισημοτική του πλευρά», λέει ο κ. Buttet. Αλλά «όταν έχουμε τέτοιες απαιτήσεις από ένα προϊόν, δίνουμε στην αγορά χρυσά μπρασελέ, όπως επίσης και φτιαγμένα από τιτάνιο».

Το ρολόι είναι σχεδίο unisex λέει ο κ. Buttet, καθρεφτίζοντας την πεποίθησή του ότι οι ξεχωριστές γραμμές για άνδρες και γυναίκες είναι ξεπερασμένες.

«Οι γυναίκες συχνά είναι οι πρώτες που οδηγούνται σε μεγαλύτερα, πιο ανδρικά ρολόγια» λέει. «Το La Clef du Temps δεν είναι σχεδιασμένο για συγκεκριμένο φύλο. Είναι τρόπος σκέψης. Είναι ο τρόπος να αφηφάς την ίδια σου την ύπαρξη, προκαλώντας τις υψηλότερες δυνάμεις, όπως και αν είναι αυτές».

Passion

1000 MIGLIA 2006:
Jacky Ickx / K.-F. Scheufele
Porsche 550 A Spyder 1955

Chopard

CLASSIC RACING COLLECTION
1000 MIGLIA GT XL

Watches of Switzerland

45A, Stasikratous Street, Nicosia, Tel: 22767617

Να μείνουν μακριά από τις κακοτοπιές

Με το στραπάτσο του α' γύρου στο μυαλό, ο ΑΠΟΕΛ πάει στο Παφιακό με προβλήματα αλλά και θέληση να διατηρήσει τη νικηφόρα δυναμική

Του ΝΤΙΝΟΥ ΦΟΙΝΙΚΑΡΙΑΗ

Το ιδανικό ξεκίνημα στη νέα χρονιά ψάχνουν σήμερα Κυριακή (15:00) στο Παφιακό ΑΕΠ και ΑΠΟΕΛ. Και οι δύο ομάδες θέλουν τη νίκη, η κάθε μία βέβαια για τους δικούς της λόγους. Οι γαλαζοκίτρινοι μπορεί να έχουν την ετικέτα του φαβορί, όμως θα πρέπει αυτό να το αποδείξουν και στο γήπεδο, απέναντι στην ομάδα της Πάφου, η οποία είναι εξαιρετικά επικίνδυνη και απαιτητική στη δική της έδρα.

Για τον ΑΠΟΕΛ ο στόχος της νίκης σε κάθε παιχνίδι είναι αυτονόητος. Οι ποδοσφαιριστές της ομάδας πήραν σημαντικές ανάσες ξεκούρασης με το πενταήμερο ρεπό που έλαβαν από τον Ιβάν Γιοβάνοβιτς. Ήταν μια αναγκαία ξεκούραση μετά την υπερπροσπάθεια που κατέβαλαν τους τελευταίους μήνες σε πρωτάθλημα και Τσάμπιονς Λιγκ. Οι ποδοσφαιριστές του ΑΠΟΕΛ επέστρε-

Ο μεγάλος φετινός στόχος είναι να επαναληφθεί η επιτυχία του 1949, όταν ο ΑΠΟΕΛ κέρδισε για τελευταία φορά δύο συνεχόμενα πρωταθλήματα

ψαν στις προπονήσεις το περασμένο Σάββατο και πλέον η σκέψη στρέφεται αποκλειστικά στον μεγάλο στόχο, που είναι η κατάκτηση του πρωταθλήματος για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά. Ένας τεράστιος στόχος για την ομάδα της Λευκωσίας, αφού έχει να καταφέρει κάτι τέτοιο από το μακρινό 1949!

Ο ΑΠΟΕΛ κατάφερε να καλύψει την απόσταση του κακού ξεκινήματος και από το μείον 7 της 3ης μόλις αγωνιστικής, βρίσκεται πλέον στην πρώτη θέση, μπαίνοντας στη νέα χρονιά από το ίδιο σημείο εκκίνησης με την Ομόνοια. Σίγουρα κανείς στην ομάδα της Λευκωσίας δεν επιθυμεί πλέον να χαθεί αυτή η δυναμική που δημιουργήθηκε, με τυχόν νέες απώλειες. Υπάρχει βέβαια αρκετός δρόμος ακόμη, όμως είναι σίγουρο ότι κάθε βαθμός που κερδίζεται ή χάνεται θα μετρήσει σημαντικά στην πορεία. Με αυτά τα δεδομένα ο ΑΠΟΕΛ πάει στην Πάφο με στόχο τη νίκη, με τον Γιοβάνοβιτς και τους ποδοσφαιριστές του να γνωρίζουν ότι θα χρει-

Η ισοπαλία 0-0 με την ΑΕΠ στη 2η αγωνιστική και το άσχημο ξεκίνημα αποτελεί κακή ανάμνηση για τον ΑΠΟΕΛ, αφού από τότε η ομάδα ανέκαμψε και ανέβηκε στην κορυφή.

στεί μεγάλη προσπάθεια για να τα καταφέρουν στην έδρα της ΑΕΠ. Η ενδεκάδα του ΑΠΟΕΛ μοιάζει με γρίφο, καθώς και αν' αυτό το παιχνίδι δεν λείπουν τα προβλήματα, αν και οι εννέα απουσίες που είχε ο ΑΠΟΕΛ στον αγώνα με τον ΑΠΟΠ/Κίνυρα έχουν

μειωθεί δραστικά. Επέστρεψαν στις προπονήσεις οι Γκριντσάρφοφ, Χατζί, Χαραλαμπίδης, Μπρέσκα, ενώ επιστρέφει και ο Μπρούρος, ο οποίος ξέτισε την ποινή της μιας αγωνιστικής. Παραμένουν στο ιατρικό δελτίο οι Χιόνας, Κόντης, Ζόρζε, ενώ στις αρχές της

εβδομάδας προστέθηκε και ο Ζεβλάκοβ, ο οποίος ενίωσε ενοχλήσεις και μέχρι τη στιγμή που γράφονταν αυτές οι γραμμές η σύμβαση του Πολωνού ήταν αμφίβολη. Στους γαλαζοκίτρινους όμως έμαθαν φέτος να ζουν με τις απουσίες και τα προβλήματα. Ο Ιβάν Γιο-

βάνοβιτς καλείται και πάλι να ανακατέψει την τράπουλα και να βρει λύσεις για την ομάδα του. Οι πρωτοπόροι δεν θα είναι μόνοι τους στην Πάφο, αφού οι φίλοι της ομάδας έχουν εξαντλήσει τα εισιτήρια που τους αναλογούν.

Με αντεπιθέσεις θα παίξει κόντρα στον ΑΠΟΕΛ η ομάδα του Τάσου Κυριάκου

Α.Ε. ΠΑΦΟΣ

Οδηγός ο α' γύρος

Για την ομάδα της Πάφου αυτό είναι το τρίτο συνεχόμενο εντός έδρας παιχνίδι. Προηγήθηκαν η νίκη επί της ΑΕΛ με 1-0 και η ήττα από την Ομόνοια με 3-1. Στον α' γύρο η ενοποιημένη ομάδα είχε αποσπάσει ισοπαλία 0-0 από τον ΑΠΟΕΛ μέσα στο ΓΣΠ, ένα επιτυχημένο αποτέλεσμα, στην πρώτη μάλιστα παρουσία του Τάσου Κυριάκου στον πάγκο της ομάδας. Στο σημερινό ματς μία ισοπαλία δεν θα «καλούσε» την ΑΕΠ, η οποία όμως αγωνιζόμενη στην έδρα της θα ζητήσει περισσότερα από το παιχνίδι. Ο Τάσος Κυριάκου αναμένεται να επιλέξει την τακτική των αντεπιθέσεων για να κτυπήσει τους περσινούς πρωταθλητές, ένα στυλ παιχνιδιού που ταιριάζει στην ομάδα της Πάφου και το οποίο όμως απαιτεί υπομονή, σωστές επιλογές στην τελική πάσα και περηθάρια στην αμυντική συμπεριφορά. Ο Τάσος Κυριάκου θα στερθεί σίγουρα τις υπηρεσίες των Τικίνιο και Βασκονσέλος, οι οποίοι εξακολουθούν να είναι τραυματίες. Η ΑΕΠ με 16 βαθμούς βρίσκεται μόλις πάνω από την επικίνδυνη ζώνη και χρειάζεται επειγόντως όσους περισσότερους βαθμούς γίνεται από κάθε αγώνα για να αποφύγει τις περιπέτειες. Στο σημερινό παιχνίδι αναμένεται να έχει και τη στήριξη των οπαδών της, οι οποίοι θα γεμίσουν την κεντρική εξέδρα του Παφιακού.

Οι θέσεις των δεξί χαφ και σέντερ φορ αποτελούν τις προτεραιότητες στο μεταγραφικό σχεδιασμό της Δόξας.

Κανένα ίχνος άγχους πριν το ντεμαράζ

Το βάρος στα παιχνίδια με ΑΕΠ και Εθνικό

Ούτε κρύο ούτε ζέση ο απολογισμός του α' γύρου για τη Δόξα. Με 16 βαθμούς οι πράσινοι φυσικά δεν έχουν ξεφύγει από τη ζώνη του υποβιβασμού, όμως ευελπιστούν πως με τις νέες προσθήκες οι Ιανουαρίου θα αλλάξει η αγωνιστική εικόνα της ομάδας προς το καλύτερο και θα επιτευχθεί ο στόχος της εισόδου στο β' γκρουπ. Το αυριανό

Στο «περίμενε» είναι οι Τόκπα και Ρίζος, με τον Πάμπο Χριστοδούλου να περιμένει το ξεκαθάρισμα στο οικονομικό

ματς με την Ομόνοια δεν έχει τόσο μεγάλη σημασία για τη Δόξα, απλά οι πράσινοι θα πάνε (χωρίς τον τιμωρημένο Ρομιά) στο ΓΣΠ και θα παίξουν για το κέρδος χωρίς άγχος. Τα ματς που ακολουθούν με Πάφο και Εθνικό (ενδιάμεσα οι πράσινοι θα παίξουν με τον ΑΠΟΕΛ) είναι τα πλέον κρίσιμα για το συγκρότημα του Πάμπου Χριστοδούλου.

Στο συγκρότημα της Κατωκοπιάς δεν είναι ευχαριστημένοι με την προσφορά κάποιων ποδοσφαιριστών και μάλιστα ο Κύπριος τεχνικός ήδη τόνισε πως κάποιος θα αποτελέσουν παρελθόν.

Ο κ. Χριστοδούλου περιμένει να περάσουν τα παιχνίδια με Ομόνοια και Πάφο, για να καταλήξει οριστικά στους μεταγραφικούς στόχους. Σίγουρα θα αποκτηθεί ένα δεξί χαφ, με τον 24χρονο από την Ακτιή Ελεφαντοστόυ Αλεξάντρε Τόκπα να αφήνει πολύ καλές εντυπώσεις, όμως ο προπονητής της ομάδας ψάχνει και άλλες περιπτώσεις πριν προτείνει την απόκτηση του Αφρικανού. Την ίδια στιγμή, ο Κύπριος τεχνικός μελετά δυο-τρεις περιπτώσεις σέντερ φορ, ενώ στο «περίμενε» είναι ο Ελλαδίτης τερματοφύλακας Δημήτρης Ρίζος που, αν αποκτηθεί, αυτό θα γίνει στα μέσα Ιανουαρίου και αφού ξεκαθαρίσει το μπάτζετ με το οποίο θα κινηθεί η ομάδα στη μεταγραφική περίοδο. Στον αντίποδα, αποχώρησε ήδη ο Γιώργος Κωστής, όπως και ο Σωτήρης Βούρκου.

ΗΡΩΔΟΤΟΣ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥΣ

Το σταυροδρομί που οδηγεί στη Δόξα

Για πολλοστή φορά τα τελευταία χρόνια, ο αγώνας με την ομάδα της Κατωκοπιάς αποτελεί για την Ομόνοια κρίσιμη καμπή για τη συνέχεια και την κατάληξη της σεζόν

Του ΗΡΩΔΟΤΟΥ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥΣ

Αν εξαιρέσουμε τις δύο εντός έδρας νίκες με 11-3 (13/04/2002) και 11-0 (17/01/2004) που πέτυχε στο παρελθόν η Ομόνοια κόντρα στη Δόξα, η ομάδα της Κατωκοπιάς δεν αποτέλεσε ποτέ εύκολο καρδύι για το «τριφύλλι» και στις περισσότερες περιπτώσεις οι πράσινοι της Λευκωσίας χρειάστηκε να ιδρώσουν για να φτάσουν στο τρίποντο.

Παρόλα αυτά, το συγκρότημα της Λευκωσίας πάντα βρίσκει τον τρόπο να κερδίζει, αφού σε 13 αναμετρήσεις μεταξύ των δύο ομάδων μετράει 12 νίκες, με τη μοναδική επιτυχία της Δόξας να έρχεται πριν από δύο σεζόν, στις 4 Νοεμβρίου του 2007, όταν η ομάδα του Πάμπου Χριστοδούλου κέρδισε 1-0. Ένα ματς που αποτέλεσε τη σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι για τον Ντράγκομιρ Όκουκα, με τον Σέρβο κόουτς να αντέχει μερικά ματς ακόμη πριν τον στείλει σπίτι η τότε διοίκηση της Ομόνοιας. Χωρίς απρόοπτα κύλησε το δεύτερο ματς μεταξύ των δύο ομάδων για τη σεζόν 2007-08 (με Γιώργο Σαββίδη στον πάγκο του, το «τριφύλλι» κέρδισε 2-1), όπως και η πρώτη αναμέτρηση για τη σεζόν 2008-09 (2-0) υπό τις οδηγίες του Νεντίμ Τούτιτς.

Στην ιστορία έμεινε το περσινό παιχνίδι για τον β' γύρο, στο οποίο η Ομόνοια κέρδισε 2-1 στο Μακάριο με τον Μιχάλη Κωνσταντίνου να κάνει ντεμπούτο και με την παρουσία του να αλλάξει την ψυχολογία της ομάδας και να παρασύρει τους συμπαίκτες του στην ανατροπή.

Συμπτωματικά, είχαμε το ίδιο ακριβώς σενάριο και στον φετινό αγώνα στο Μακάριο για τον α' γύρο (13/09). Ο νεοαποκτηθείς Κωνσταντίνος Μακρίδης έμεινε στον πάγκο, όπως και ο Κωνσταντίνου, η ομάδα του βρέθηκε πίσω στο σκορ - με 2-0 - χωρίς στο ματς, όμως η είσοδος του διεθνούς Κύπριου μέσου έφερε το αγωνιστικό ανέβασμα των ποδοσφαιριστών, την ανατροπή της κατάστασης και τη νίκη με 4-2.

Συνολικά σε 13 αναμετρήσεις μεταξύ των δύο ομάδων (η πρώτη χρονολογείται στις 18 Οκτωβρίου του

Στο παιχνίδι του α' γύρου για τη 2η αγωνιστική, η Ομόνοια βρέθηκε πίσω στο σκορ με 2-0 νωρίς στο παιχνίδι, όμως η σπουδαία απόδοση των Εφραίμ και Μακρίδη έφερε την ανατροπή και τη νίκη με 4-2.

1998), η Ομόνοια μετράει 12 νίκες με 43 τέρματα υπέρ και 11 κατά. Το «τριφύλλι» σκόραρε σε όλα τα ματς, εκτός από την προπέρσινη ήττα με 1-0 στο Μακάριο, όμως με εξαίρεση τα 11-3 και 11-0 δύσκολα πετυχαίνει πάνω από 2 γκολ. Τα τέσσερα που πέτυχε φέτος και τα τρία που σκόραρε το 1999 (νίκη με 3-2) ήταν οι πιο παραγωγικές νίκες της Ομόνοιας.

Ενώψει του αυριανού (Δευτέρα 4/1, 19:00, ΓΣΠ, LTV Sports1) παιχνιδιού με τη Δόξα για τη 15η αγωνιστική, ο Τάκης Λεμονιάς δεν υπολογίζει σίγουρα στον Κωνσταντίνο Μακρίδη που υποφέρει από θλάση (με τον ρυθμό που πήρε ο παίκτης, μάλλον θα επανέλθει κόντρα στην ΑΠΕΠ για τη 17η αγωνιστική). Στο όριο των καρτών βρίσκεται ο Γραμμόζης και Χαραλάμπος.

Καλά νέα με Γιωργαλλίδα-«Πάτσα»

Δύο καλά νέα περιλαμβάνει το μέτωπο με τους μακροχρόνιους τραυματίες της Ομόνοιας. Ξεκινώντας από τον Αντώνη Γιωργαλλίδα, ο διεθνής γκολκίπερ προπονείται πλέον σε φουλ ρυθμούς, μετά την χειρουργική στην οποία υποβλήθηκε τον Ιούνιο στους χιαστούς, και αν δεν παίξει κόντρα στον Εθνικό, θα βρίσκεται σίγουρα στα πλάνα του κ. Λεμονιά για το ματς με την ΑΠΕΠ. Ο Χρήστος Πατασζόγλου, από την πλευρά του, αναμένεται στην Κύπρο αυτές τις μέρες και, μετά την εκγύμναση που έκανε στην Αθήνα τον τελευταίο καιρό στον τραυματισμένο

του αστράγαλο, χρειάζεται ανέβαση στη φυσική κατάσταση. Εκφράζεται η πεποίθηση ότι θα είναι έτοιμος για το ντέρμπι της 18ης αγωνιστικής με την Ανόρθωση. Τέλος, σε ό,τι αφορά τον Αλεξάντερ Πάντιτς, τα πράγματα δεν είναι τόσο ενθαρρυντικά. Πριν λίγες μέρες, το δεξί του γόνατο εξετάστηκε από τους ιατρούς του Camp8 στη Γαλλία και φάνηκε ότι δεν μπορεί να υπολογίζεται στο προσεχές διάστημα. Θυμίζουμε ότι ο Σέρβος δεξιός μπακ έπαθε ζημιά στο (παλαιότερο) εγχειρισμένο του πόδι στα Νησιά Φαρόε τον Ιούλιο.

Ψάχνουν Κύπριους για το καλοκαίρι

Στην Ανόρθωση αναγνωρίζουν πως έχει αδυνατίσει σημαντικά το γηγενές στοιχείο

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Οι Κύπριοι δεν αποτελούσαν ποτέ τη ραχοκοκαλιά της Ανόρθωσης, από τη μέρα που ανέλαβε την τεχνική ηγεσία ο Τιμούρ Κετσπάγια, ωστόσο ο Γεωργιανός φρόντιζε πάντα να καλύπτει τις θέσεις γηγενών στο ρόστερ με ποδοσφαιριστές που μπορούσαν ανά πάσα στιγμή να πάρουν θέση στην ενδεκάδα. Με την περιθωριοποίηση Γαρπόζη και Κωνσταντίνου στις αρχές της βδομάδας, οι αξιόπιστες κυπριακές λύσεις στο «Αντώνης Παπαδόπουλος» έμειναν μόλις δυο (Οκκάς, Μαραγκός), αφού προς το παρόν οι Τόφας και Στυλιανού δεν δείχνουν έτοιμοι να προσφέρουν, όντας τάλαι-

Από τη στιγμή που τον χειμώνα είναι δύσκολο να αποκτηθούν αξιόλογοι Κύπριοι, οι διοικούσες θα επιδιώξουν να ενισχυθούν με ντόπιους το καλοκαίρι

πωρημένοι από τραυματισμούς. Από 'κει και πέρα, η «Κυρία» είναι αναγκασμένη να δηλώνει πέντε νεαρούς, προκειμένου να συμπληρώσει τις θέσεις Κυπρίων στο ρόστερ. Πρόκειται για παίκτες που στην πλειοψηφία τους δεν είναι έτοιμοι να πάρουν θέση καν στον πάγκο, κάτι που πρακτικά σημαίνει πως οι κυανόλευκοι θα βγάλουν τη σεζόν στηρίζομενοι σε μεγάλο ποσοστό στους 17 κοινωτικούς/ξένους τους.

Στον σύλλογο αντιλαμβάνονται πως δύσκολα μια ομάδα πρωταγωνιστεί χωρίς να διαθέτει, αν όχι έντονες, τουλάχιστον ικανοποιητικές κυπριακές φωνές στ' αποδυτήρια. Έτσι, από τώρα άρχισαν να σκέφτονται το καλοκαίρι. Ψάχνουν, δηλαδή, για ντόπιους ποδοσφαιριστές που θα καλύπτουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά, τα οποία θέτει ο προπονητής, καθώς «δεν θα πάρουμε Κύπριο για τα μάτια του κόσμου», όπως λένε χαρακτηριστικά άνθρωποι του συλλόγου.

Οι επιλογές δεν είναι πολλές. Ειδικά τον Γενάρη εμφανίζονται πολύ περιορισμένες, εξού και θεωρείται απομακρυσμένο η ομάδα να κινηθεί για Κύπριο στην τρέχουσα μεταγραφική περίοδο. Πάντως, πέρα απ' όσους α-

Απαγορεύονται οι απώλειες

Προετοιμασμένη για τα δυο καυτά ματς του Γενάρη, στο Τσίρειο με ΑΕΛ (16/01, 2:30 μ.μ.) και στη Λάρνακα με την Ομόνοια (23/12, 2:30 μ.μ.), τα οποία θα κρίνουν σε σημαντικό βαθμό αν η ομάδα θα διατηρήσει οπτική επαφή με την κορυφή, η Ανόρθωση απαγορεύεται να αφήσει βαθμούς σήμερα κόντρα στον Άρη, αλλά και την ερχόμενη βδομάδα με αντίπαλο τη Νέα Σαλαμίνα, στο «Αντώνης Παπαδόπουλος». Η «Ελαφρά ταξιαρχία» έχασε από την ΑΠΕΠ, μπλέχτηκε, γενικά είναι στη χειρότερη κατάσταση μέσα στη σεζόν, αλλά δεν ξεχνιέται εύκολα ο τρόπος που παρ' όλιγο να «κλέψει» το παιχνίδι του πρώτου γύρου, κερδίζοντας 1-0 μέχρι το ημίχρονο. Τότε το ματς γύρισε ο Γιάννης Οκκάς. Αν και ο ίδιος παίκτης «καθάρισε» και με τον Ερμή πριν τη διακοπή, εντούτοις τώρα τα αξιόπιστα εργαλεία στα χέρια του Μούσλιν είναι περισσότερα, αφού ο Σέρβος μπορεί να περιμένει λύσεις από τους Καρού, Μαραγκό, Σκοπελίτη, ακόμα και τον ανεβασμένο Σόσιν, κι ας μην έχει σκοράρει ακόμα.

γωνίζονται στο τοπικό πρωτάθλημα, περνάνε από κόσκινο οι Κύπριοι που παίζουν στην Αγγλία, ενώ πάντα την Ανόρθωση ενδιαφέρει και ο αμυντικός χαφ του Πανιώνιου, Μάριος Νικολάου, στην περίπτωση που αποφασίσει να επαναπατριστεί. Σε αντίθεση με τον Τζέισον Δημητρίου που δεν λύνει το πρόβλημα, καθώς δεν μπορεί να αγωνιστεί ως Κύπριος (θα καταλάβει θέση ξένου/κοινωτικού το καλοκαίρι), μιας και μέχρι το 18ο έτος της ηλικίας του δεν είχε εγγραφεί στα μητρώα της ΚΟΠ (ίδια περίπτωση με του Περικλή Μουστάκα που ενηλικιώθηκε στην Αυστραλία), ο Μάρκος Μιχαήλ μπορεί να παίξει ως Κύπριος, αφού προέρχεται από τις ακαδημίες της ΑΠΕΠ Πιτσιλιάς, όπου του... πήραν μυρωδιά τα λαγωνικά της Μπότλαντ και τον έκαναν επαγγελματία.

Ο Χρίστος Μαραγκός (φωτογραφία) μαζί με τον Γιάννη Οκκά είναι οι μοναδικές αξιόπιστες και πρωτοκλασάτες επιλογές Κυπρίων σήμερα στο ρόστερ της Ανόρθωσης.

Από τα αστέρια στην κόλαση της β' ομάδας

Μέχρι και ανεξήγητη μπορεί να χαρακτηριστεί η απόφαση της διοίκησης της Ανόρθωσης να υποβαθμίσει τους Ανδρέα Κωνσταντίνου και Αλέξη Γαρπόζη, στέλνοντάς τους για προπονήσεις με τη β' ομάδα. Από τη στιγμή που δεν υπέπεσαν σε πειθαρχικό παράπτωμα (ή δεν υπάρχει ενημέρωση για κάτι τέτοιο τέλος πάντων), μοιάζει τουλάχιστον άκομφο να στέλνονται στα «δεύτερα» δυο εν ενεργεία διεθνείς (και βασικοί) με την Εθνική Ανδρών, που πέρσι αποτελούσαν βασικά γρανάζια στη μηχανή της ομάδας, με σημαντικότατη προσφορά μάλιστα.

Ειδικά ο Κωνσταντίνου, που πριν δυο χρόνια είχε ανανεώσει το συμβόλαιο με την «Κυρία» μέχρι το 2011 και πέρσι ήταν ο πρώτος Κύπριος σε συμμετοχές στο Τσάμπιονς Λιγκ, δηλώνοντας τότε πως «με τα σημερινά δεδομένα, δύσκολα φεύγει κάποιος από την Ανόρθωση, αν δεν προκύψει κάτι εξαιρετικό», υπονοώντας μια καλή μεταγραφή εκτός Κύπρου. Όμως, η χρονιά ξεκίνησε με το... αριστερό για τον διεθνή μπακ, τον οποίο δεν είδε με θετικό μάτι ο Σλάβολιουμπ Μούσλιν. Σύντομα τα αισθήματα έγιναν αμοιβαία και οι κακές γλώσσες λένε πως ο Κωνσταντίνου παρουσιαζόταν με χαρακτηριστική ραθυμία στις προπονήσεις, προδίδοντας τον λόγο που δεν ήταν στις πρώ-

Πέρσι ο Ανδρέας Κωνσταντίνου μάρκαρε τον Ιμπραϊμίβιτς, έχοντας έξι 90λεπτα σε ισάριθμα ματς ομίλων Τσάμπιονς Λιγκ. Φέτος η διοίκηση τον έστειλε να προπονηθεί με τη β' ομάδα.

τες επιλογές του Σέρβου κόουτς. Εκεί πυκνώσαν και οι φήμες που τον ήθελαν να έχει συμφωνήσει με την Ομό-

νοια, ακολουθώντας τον δρόμο του Γιώργου Παναγή, με τον οποίον μέχρι πέρσι μοιράζονταν το δωμάτιο του ξε-

στα πλαίσια της αναζήτησης Κυπρίων, περνάνε από κόσκινο συμπατριώτες μας που παίζουν στο κυπριακό πρωτάθλημα, αλλά και στην Αγγλία

νοδοχείου, πριν τα παιχνίδια. Την ενόχληση των διοικούντων φανερώνει η κίνησή τους να στείλουν τον παίκτη με την ομάδα U21, περιμένοντας οικονομικά ανταλλάγματα, πριν του δώσουν την «ελευθερία». Το κύκνειο άσμα του 29χρονου αμυντικού ήταν ο αγώνας με την Ένωση, όταν αντικαταστάθηκε στο ημίχρονο από τον Γεωργίου.

Ακόμα δυσκολότερος είναι ο γρίφος της περίπτωσης Γαρπόζη, που πριν έντεκα μήνες ήρθε από τον Απόλλωνα. Το συμβόλαιο του εκπνέει σε έξι μήνες, όμως ούτε αυτός είναι ελεύθερος, αν και διανύει το 30ο έτος της ηλικίας του. Και αυτά ενώ πριν από 20 μέρες ο Ρικάρντο Φερνάντες έπαιρνε την ελευθερία του, μετά από έξι μήνες στην ομάδα, όχι μόνο χωρίς να φέρει ούτε ευρώ στα ταμεία (αν και υπήρχε ενδιαφέρον από τον ΑΠΟΕΛ), αλλά επισπώντας και δυο μνηστικά!

Τα χνώτα του δεν ταίριαζαν ποτέ με του Φον Χέεζεν, αφού από την αρχή βρέθηκε εκτός των πλάνων του Γερμανού.

Σαν να μην έλειψε μια μέρα

Ο Γιάννης Σφακιανάκης δεν έφυγε ποτέ από την Πέγεια.

Η επιστροφή του στον ΑΠΟΠ/Κινύρα ήταν απλά θέμα χρόνου

Παρότι πήρε μεταγραφή στον Απόλλωνα, εντούτοις δεν μετακόμισε στη Λεμεσό. Άλλωστε το Τσίρειο από την Πάφο δεν απέχει περισσότερο από μισή ώρα. Δεν εγκατέλειψε ποτέ τα στέκια της πόλης όπου ζει τα τελευταία τρία χρόνια και η ομάδα φίλους του στον ΑΠΟΠ/Κινύρα. Όποτε του δινόταν η ευκαιρία, όχι μόνο βρισκόταν στις εξέδρες του Δημοτικού Σταδίου Πέγειας, αλλά κατέβαινε στ' αποδυτήρια, στο τέλος των αγώνων. Από τη στιγμή που δεν του «έκατσε» το κλίμα στον Απόλλωνα, για τον Γιάννη Σφακιανάκη η επιστροφή στην Πέγεια έμοιαζε με μονόδρομο και η πρωτοβουλία του Εθνικού Άκνας για να τον αποκτήσει, καταδικασμένη σε αποτυχία.

Έναν μήνα πριν κλείσει τα 34, ο Αθηναίος κεντρικός αμυντικός υπέγραψε για ενάμιση χρόνο με τους κυπριόχους. Η εξαιρετική σχέση που διατήρησε με τους διοικούντες και το βελούδινο διαζύγιο (χάρισα τα μισά δεδουλευμένα που του οφειλονταν και πήρε την ελευθερία του) ήταν οι λόγοι που είχαν αφήσει ορθάνοικτη τη λεωφόρο της επιστροφής. Ενδεχομέ-

Λίγο πριν κλείσει τα 34, υπέγραψε για ενάμιση χρόνο, αν και ο ίδιος νιώθει δυνατός να συνεχίσει για ακόμα παραπάνω

ως να είναι το τελευταίο καλό συμβόλαιο της καριέρας του, παρόλο που ο ίδιος νιώθει δυνατός για ακόμα ένα, αρκεί να είναι υγιής.

Δεν ήταν γραφτό

Πριν χρόνια τον ήθελε ο Παναθηναϊκός, αλλά η μεταγραφή δεν έγινε. Πήγε στην Ιταλία και στην Περούτζια, αλλά πάλι δεν έκλεισε η συμφωνία. Μετά την κατάκτηση του κυπέλλου, πέρσι, συμφώνησε με την Ανόρθωση, κατόπιν προτροπής του Χρίστου Κασσιανού, αφού η διοίκηση της «Κυρίας» τα βρήκε με τον Δέλλα και η μεταγραφή χάλασε, τη στιγμή που θεωρείτο δεδομένη. Κατέληξε στον Απόλλωνα, όμως τα χνώτα του δεν ταίριαζαν με

του Τόμας Φον Χέεζεν. Τους στρατιωτικούς κανόνες του Γερμανού δεν τους άντεχε, ειδικά όταν βρέθηκε εκτός ομάδας (στα πρώτα τρία ματς ήταν βασικός), χωρίς να διαβλέπει τρόπο επιστροφής. Μάλλον η μεταγραφή σε ομάδα που κάνει πρωταθλητισμό δεν ήταν γραφτό για τον Γιάννη Σφακιανάκη.

Τώρα προέχει να πάρει θέση στην ενδεκάδα της ομάδας της οποίας ήταν αρχηγός, μέχρι τον περασμένο Μάιο. Μπροστά του έχει τον μαύρο διάδοχο του, Γκόρα Ταλ, τον εξαιρετικό φέτος Σεμπαστιάν Γκριμαλντι και το φιλάρκι του Θεόδωρη Γαλάνη, το alter ego του, μέχρι πέρσι, στο γήπεδο.

Πιο χαρούμενος και από τον Σφακιανάκη είναι σ' αυτήν την ιστορία ο Γιώργος Πολυβίου, που θα έχει τέσσερις σότερ πρώτης διαλογής να παλεύουν για τις τρεις θέσεις, αλλά και την ευχέρεια να πουλήσει Ταλ ή Γκριμαλντι (είναι σε καλή ηλικία και υπάρχει ενδιαφέρον από άλλους συλλόγους), χωρίς να μείνει «τρύπα» στο ρόστερ.

ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

kathimerini.com.cy/sport

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η αναγέννηση του Κώστα Βασιλειάδη

Συνέντευξη του Έλληνα γκαρντ που ξεχωρίζει με την παρουσία του στη νεοφώτιστη Ομπραντόρο, της ισπανικής ACB

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΥΡΙΑΗ

Στο βορειοδυτικό άκρο της Ισπανίας, εκεί που βρέχεται η Ευρώπη από τον Ατλαντικό Ωκεανό, βρήκε την υγεία του ο Κώστας Βασιλειάδης. Η Ομπραντόρο, ομάδα που αγωνίζεται φέτος για πρώτη φορά στην ισπανική λίγκα ACB, του προσέφερε συμβόλαιο και ο Έλληνας γκαρντ είπε αμέσως το «ναι». Περνάει τη ζωή του στην πόλη Σαντιάγο δε Κομποστέλα, πόλη-μνημείο της UNESCO, και διανύει την καλύτερη χρονιά της καριέρας του. Δεν είναι και λίγο να είσαι μέσα στους κορυφαίους στο κορυφαίο – εκτός NBA – πρωτάθλημα του κόσμου.

-Πώς αποφάσισες να πας στην Ομπραντόρο, μια ομάδα που πέρσι ουσιαστικά δεν υπήρχε; Ήσουν και η πρώτη μεταγραφή της ομάδας...

Δεν ήξερα τίποτα για την ομάδα. Ήμουν ο πρώτος που υπέγραψε συμβόλαιο. Ήξερα τους προπονητές,μίλησα μαζί τους, κατάλαβα τι ήθελαν να φτιάξουν και το είδα σαν μια ευκαιρία να έχω σημαντικό ρόλο στο καλύτερο πρωτάθλημα της Ευρώπης. Εδώ σε βλέπει περισσότερος κόσμος, παίζεις με τους καλύτερους, έχεις την ευκαιρία να σε δουν και, εφόσον παίζεις καλά, μπορείς να φτάσεις σε κάτι καλύτερο.

-Εσύ παίζεις καλά, σε βλέπουν και λογικά ήδη απασχολείς για το «κάτι καλύτερο» που είπες. Συμφωνείς;

Έχω βρει τη χαμένη μου αυτοπεποίθηση. Έχω την υγεία μου, δόξα τω Θεώ, δουλεύω σωστά, με πιστεύει ο προπονητής μου. Ήταν αυτό που είχα χάσει. Έχω βάλει τις βάσεις για κάτι καλύτερο, αλλά πρώτα θέλω να βοηθήσω την ομάδα να μείνει στην κατηγορία.

-Αγωνιστικά ο Κώστας Βασιλειάδης έχει βελτιωθεί;

Νομίζω πως ναι. Με αφήνουν να κάνω πράγματα που δεν έκανα. Έχω βελτιωθεί στο πικ-εν-ρολ, στο κομμάτι της δημιουργίας παιχνιδιού για τους συμπαίκτες μου και όχι μόνο για τον εαυτό μου. Δουλεύω επίσης πολύ πάνω στην άμυνα, κάτι που δεν έκανα τα προηγούμενα χρόνια. Όλα αυτά που κάνω στη διάρκεια ενός παιχνιδιού με ευχαριστούν και σε κάθε προπόνηση και σε κάθε αγώνα θεωρώ ότι γίνομαι καλύτερος.

Την καλύτερη σεζόν στην καριέρα του διανύει στην πόλη Σαντιάγο δε Κομποστέλα, της βορειοδυτικής Ισπανίας, ο Έλληνας γκαρντ Κώστας Βασιλειάδης.

-Είσαι έκτος σκόρερ στο πρωτάθλημα, δεύτερος στα τρίποντα, μέσα στους κορυφαίους σε ποσοστό στις ελεύθερες βολές. Τι σημαίνουν αυτές οι επιδόσεις;

Πρέπει να βοηθούν την ομάδα, δεν το βλέπω προσωπικά. Αν όλα αυτά γίνουν ακόμα καλύτερα και μείνει η ομάδα στην κατηγορία, θα είμαι χαρούμενος.

-Η νίκη σας επί της Ρεάλ χαρακτηρίστηκε ως η έκπληξη της χρονιάς. Εσύ ήσουν ο κορυφαίος του αγώνα. Πώς ζήσατε αυτή τη νίκη;

Κανείς δεν το περίμενε, ούτε εμείς οι ίδιοι. Ήμασταν καλά προπονημένοι και προετοιμασμένοι, αλλά όσο καλά και αν είναι μια μικρή ομάδα, είναι πολύ δύσκολο να κερδίσει μια τόσο με-

Έκτος σκόρερ στο κορυφαίο - εκτός NBA - πρωτάθλημα του κόσμου ο Κώστας Βασιλειάδης

γάλη ομάδα. Κάθε λεπτό που περνούσε το πιστεύαμε περισσότερο και στην παράταση ήμασταν ανώτεροι και κερδίσαμε δικαία. Στο γήπεδο ήταν 6.000 φίλαθλοι, όλοι όρθιοι, φώναζαν και χειροκροτούσαν.

-Η ζωή σου στο Σαντιάγο δε Κομποστέλα πώς είναι; Περνάς καλά;

Είναι μια πολύ όμορφη πόλη, μικρή, που μπορείς να την περπατήσεις. Αυτό μου αρέσει πολύ. Υπάρχει ο καθε-

δρικός ναός που δεσπόζει στο κέντρο, όπως και η παλιά πόλη... Είναι μια πόλη 100.000 κατοίκων, με πολλούς φοιτητές, έχει πράγματα να κάνει για να μη βαριέσαι. Αισθάνομαι όμορφα εδώ.

-Τι σου λείπει περισσότερο από την Ελλάδα;

Η αδελφή μου, που είναι και έγκυος σε διδύμα. Θα γίνω θείος και θα ήθελα πολύ να είμαι κοντά της, αλλά αυτή έχει ο επαγγελματικός αθλητισμός.

Όλα απ' την αρχή στην Ελλάδα

Ο Βασιλειάδης παρακολουθεί κυρίως μέσα από το διαδίκτυο τι συμβαίνει στο ελληνικό πρωτάθλημα και φυσικά μαθαίνει και τα προβλήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν. «Αυτό που με θαίβει και διαβάζω είναι ότι οι περισ-

Ανοίγει η πόρτα της Εθνικής

Με 15,6 πόντους μέσο όρο στο καλύτερο πρωτάθλημα της Ευρώπης, ο Κώστας Βασιλειάδης δείχνει ότι επέστρεψε και ότι βρίσκει τον καλό του εαυτό. Ίσως ανοίγει έτσι και ο δρόμος για την εθνική ομάδα, αν και ο ίδιος μάλλον απογοητευμένος είναι από το γεγονός ότι δεν είχε κληθεί τα προηγούμενα χρόνια. «Αν θα έρθει η κλήση μου στην εθνική ομάδα, καλώς. Είναι τιμή για κάθε Έλληνα αθλητή και θα είμαι πολύ χαρούμενος. Δεν θα μου φανεί όμως περιεργό να μη με καλέσουν. Ο καθένας κάνει τις επιλογές του», είπε ο Έλληνας γκαρντ της Ομπραντόρο και πρόσθεσε: «Ας μην κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλό μας. Δεν προσκλήθηκα ούτε καν στους 18 τα περασμένα χρόνια... Δεν έχω πρόβλημα. Ό,τι σκέφτομαι, το λέω. Αν θέλουν να με καλέσουν είναι μεγάλη χαρά και τιμή για μένα, όμως αν δεν με καλέσουν δεν πρόκειται να στενοχωρηθώ πάλει. Εγώ θα παραμείνω συγκεντρωμένος στο να γίνω καλύτερος και να έχω την υγεία μου».

σοτερες ομάδες μετά τον Ιανουάριο λόγω της οικονομικής κρίσης θα έχουν προβλήματα. Πρέπει όλα να χτιστούν πάλι από την αρχή σε πιο υγιείς και στέρεο περιβάλλον. Πρέπει πλέον να βγει κάποιος και να πει τα πράγματα με το όνομά τους, να μην κρυφτεί. Εδώ που είμαι τώρα, οι άνθρωποι είπαν ότι έχουν ένα συγκεκριμένο μπάζετ και βάσει αυτού κινούνται. Έφτιαξαν μπάζετ 1,2 εκατ. ευρώ, έχουν έσοδα περίπου 3 εκατ. ευρώ κι όμως δεν κάνουν άλλη κίνηση, γιατί θέλουν και του χρόνου να είναι βιώσιμη η ομάδα. Αυτό πρέπει να κάνουν και στην Ελλάδα, να γίνουν όλα από την αρχή, γιατί μόνο έτσι, με καθαρές κουβέντες, θα τους πιστέψει και ο κόσμος και θα στηρίξει τις ομάδες».

τεύχος Δεκεμβρίου

MAN & 4ΤΡΟΧΟΙ

THE SHAC ATTACK
ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΣΙΑΚΟΛΑ. Ο ΑΥΤΟΔΗΜΙΟΥΡΓΗΤΟΣ ΜΙΔΑΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΠΛΕΟΝ ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

THE STYLE ISSUE
ΤΑ ΣΤΥΛΙΣΤΙΚΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΠΩΣ ΝΑ ΤΑ ΑΠΟΦΥΓΕΤΕ

Ο ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΣ ΚΥΡΙΟΣ SCHOELLER

ΚΑΙ ΤΟ TOYS FOR BOYS, ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ "VASSOS ELIADES ACCESSORIES LTD - THE HOUSE OF LUXURY"

ΜΟΝΟ ΣΤΟ MAN ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

δώρο

ΜΑΥΡΗ ΔΕΡΜΑΤΙΝΗ ΘΗΚΗ ΓΙΑ ΠΟΥΡΑ

ΤΙΜΗ ΜΕ ΔΩΡΟ €9.95

4ΤΡΟΧΟΙ

RENAULT MEGANE R5 ΓΚΑΖΙΑ ΣΤΗΝ ΠΙΣΤΑ ASCARI

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΔΟΚΙΜΗ: TOYOTA YARIS VS RENAULT CLIO

BMW X1

ΠΡΩΤΗ ΚΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΗ

MAN

TOYS FOR BOYS

ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ

Vassos Eliades Accessories Ltd

ΜΑΖΙ ΟΙ 4ΤΡΟΧΟΙ ΜΕ ΤΟ BMW-X1 GT

ΑΝΤΡΙΚΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟ

Εμπιστοσύνη μηδέν στους Κύπριους

Στον Pizza Express Απόλλωνα ασχολούνται αποκλειστικά με την ξένη αγορά, αφού θεωρούν πως οι ντόπιοι δεν έχουν κάτι να προσφέρουν

Του **ΗΡΩΔΟΤΟΥ ΜΙΛΙΑΤΑΔΟΥΣ**

Η στροφή του Pizza Express Απόλλωνα προς την ξένη αγορά τα δύο τελευταία χρόνια, τόσο για καλαθοσφαιριστές, όσο και για προπονητές, δεν είναι καθόλου τυχαία. Στην ομάδα της Λεμεσού διατηρούν την άποψη πως δεν υπάρχουν ικανοί Κύπριοι επαγγελματίες προπονητές που θα μπορούσαν να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις μιας επαγγελματικής ομάδας, ενώ την ίδια στιγμή αμφιβάλλουν για την ποιότητα των ντόπιων παικτών.

Ο κυπριακός εκπομπισμός που συντελείται στους γαλάζιους τα τελευταία δύο χρόνια φαίνεται και από τον χρόνο συμμετοχής των γηγενών. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε πως στη φε-

Τις τελευταίες δύο σεζόν, οι Κύπριοι καλαθοσφαιριστές του Απόλλωνα (όλοι τους νεαροί) έπαιξαν συνολικά 12 λεπτά!

τινή σεζόν (2009-10) ο μόνος Κύπριος που πήρε χρόνο συμμετοχής μέχρι στιγμής είναι ο 17χρονος Βάνιος Αντόνοφ που έπαιξε... ένα λεπτό στο ματς με την Ύδρα Ασφαλιστική ΕΝΑΔ (δηλαδή ποσοστό 0,07% του συνολικού χρόνου). Πέρσι (2008-09) τα πράγματα ήταν λίγο καλύτερα! Οι Αντόνοφ, Ξενοφώντος και Σταύρου έπαιξαν 11 ολόκληρα λεπτά σε 16 παιχνίδια, δηλαδή ποσοστό 0,33%!

Την ίδια προτίμηση βλέπουμε και για την άκρη του πάγκου. Πέρσι ξεκίνησε ως κεντ κόουτς ο Αργεντινός Γκιγιέρμο Βέκιο και φέτος ο Κροάτης Άντε Πέριτσα. Και τους δύο – οι οποίοι έφυγαν με τη στάμπα του αποτυχημένου – αντικατέστησε ο Άκνς Κωνσταντίνου, ο οποίος είναι επαγγελματίας κόουτς και τυγχάνει και της εμπιστοσύνης των διοικούντων τον Απόλλωνα, αφού προέρχεται από τις τάξεις της ομάδας.

Κοουστάρισμα απ' τα ξένα

Τη σεζόν 2007-08 ο Απόλλωνας παρουσίασε κάκιστο πρόσωπο, τερματίζοντας στην 7η θέση με 6 νίκες σε

Πρωταρχικός στόχος στον Pizza Express Απόλλωνα είναι η κατάκτηση της 4ης θέσης με το τέλος της κανονικής σεζόν, χωρίς όμως να εγκαταλείπεται η προσπάθεια για καλύτερο πλασάρισμα, ενόψει πλέι-οφ.

Ο Άκνς Κωνσταντίνου (αριστερά) ανέλαβε τον Απόλλωνα στο ματς με την ΕΝΑΔ, αντικαθιστώντας τον Μάριο Αργυρού, ο οποίος κοουτσαρε την ομάδα κόντρα στην ΕΘΑ.

16 παιχνίδια, και ίσα που πρόλαβε τα πλέι-οφ. Τι το ήθελαν; Η Proteas ΕΚΑ ΑΕΛ έκανε το sweep στα προημιτελικά, με τον Απόλλωνα μάλιστα να δέχεται ντροπιαστική συντριβή με 114-42 στο ένα από τα δύο παιχνίδια. Κάπου εκεί μπήκε σε τροχιά η αλλαγή φιλοσοφίας, με τους ανθρώπους των κυνόλευκων να στρέφονται αποκλειστικά στην ξένη αγορά.

Πέρσι επιλέχθηκε για κόουτς ο Αργεντινός με το μεγάλο βιογραφικό, Γκιγιέρμο Βέκιο, όμως άντεξε μέχρι τη 13η αγωνιστική. Φέτος την ομάδα «έκτισε» ο Κροάτης Άντε Πέριτσα, όμως εκδιώχθηκε μετά την ήττα από την Proteas ΕΚΑ ΑΕΛ στην 6η αγωνιστική.

Σύμφωνα με πηγές μέσα στην ομάδα, η απώλεια του ελέγχου των αποδυτηρίων, η κακή σχέση με μερικούς παίκτες, αλλά και το καθυστερημένο στίσιμο του ρόστερ αποτέλεσαν τους λόγους της απομπής του Κροάτη. Ο Μάριος Αργυρού, μέχρι τότε βοηθός, καθοδήγησε την ομάδα στο

ματς με την Intercollege/ΕΘΑ, για να αναλάβει στη συνέχεια ο Άκνς Κωνσταντίνου.

«Τα πράγματα είναι πολύ καλύτερα με τον Άκν», λέει στην «Καθημερινή» ο παράγοντας του Pizza Express Απόλλωνα Δημήτρης Γρίβας. Όταν τον ρωτήσαμε γιατί δεν κράτησαν τον Κύπριο προπονητή μετά το τέλος της περιόδου σεζόν, ο κ. Γρίβας είπε πως «με τα προβλήματα που είχαμε το καλοκαίρι για να συγκροτήσουμε το Διοικητικό Συμβούλιο, δεν ήμασταν σε θέση να εγγυηθούμε θέση στον Άκν. Ενδιάμεσα δέχτηκε πρόταση από την ΑΕΚ και την αποδέχτηκε».

Κύπριοι ούτε για δείγμα

Το καλοκαίρι του 2009 στον Pizza Express Απόλλωνα έκαναν πρόταση σε Ηρακλή Πιττάκα και Μιχάλη Κουνούνη, όμως δεν κατάφεραν να εντάξουν κανένα Κύπριο διεθνή στο ρόστερ. «Όλοι οι καλοί Κύπριοι είναι δεσμευμένοι με συμβόλαια. Και αυτοί που

Τετράδα και βλέπουμε

Με τέσσερις νίκες και ισάριθμες ήττες, ο Pizza Express Απόλλωνας με την ολοκλήρωση του α' γύρου βρίσκεται στην 5η θέση του πρωταθλήματος, μια νίκη πίσω από την Intercollege/ΕΘΑ και δύο νίκες πίσω από Proteas ΕΚΑ ΑΕΛ και Κεραυνό. Βασικός στόχος παραμένει η είσοδος στην τετράδα, όμως στους γαλάζιους ελπίζουν πως αν έρθουν κάποια καλά αποτελέσματα στον β' γύρο, τότε δεν θα είναι απίθανη η 3η (τουλάχιστον) θέση.

Ο Άκνς Κωνσταντίνου δεν έδωσε άδεια λόγω των εορτών στους καλαθοσφαιριστές, αλλά τους κράτησε στο γήπεδο για να δουλέψει μαζί τους ενόψει της συνέχειας. Ο Σιρίλ Μακάνα, γνωστός από την παρουσία του σε Κεραυνό και ΑΠΟΕΛ, αποτελεί το τελευταίο απόκτημα της ομάδας. Έκανε ντεμπούτο κόντρα στον Madisons ΑΠΟΕΛ και προορίζεται για μακροπρόθεσμο γκαρντ.

είναι διαθέσιμοι, για να έρθουν ζητούν τα ίδια λεφτά με τους ξένους», εξηγεί ο Δημήτρης Γρίβας. «Οι ξένοι προσφέρουν πολύ περισσότερο με τα ίδια λεφτά», συμπλήρωσε ο κ. Γρίβας όταν τον ρωτήσαμε γιατί πιστεύει πως οι Κύπριοι δεν αξίζουν τα ίδια λεφτά με τους ξένους.

Και εδώ ο Σιέλερ

Στις 600 χιλιάδες ευρώ ανέρχεται το μπάτζετ του Pizza Express Απόλλωνα, με την ομάδα να μην αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα στο οικονομικό κομμάτι. Αυτό οφείλεται στους κύριους χρηματοδότες Κκαφά, Παπά και Γρίβα, αλλά και στη γαλαντομία του ευεργέτη του λεμεσιανού σωματείου, του Χάινριχ Σιέλερ, που στηρίζει σημαντικά την ομάδα μέσω της εταιρείας Pizza Express του ομίλου Columbia. Παράπονο έχουν στην ομάδα για τη μέχρι τώρα στήριξη του κόσμου, αφού θεωρούν πως θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη σε όγκο.

Διπλή ταυτότητα στους νεαρούς αθλητές

Σε μια πρωτοποριακή κίνηση προχωρεί η Κυπριακή Ομοσπονδία Καλαθόσφαιρας

Σε μια ρηξικέλευθη απόφαση προανατολίζεται να προχωρήσει η Κυπριακή Ομοσπονδία Καλαθόσφαιρας. Συγκεκριμένα, ανάμεσα στα διάφορα σχέδια για βελτίωση της β' κατηγορίας και για ανέβασμα του επιπέδου των Κυπρίων καλαθοσφαιριστών, προανατολίζεται στην καθιέρωση των διπλών ταυτοτήτων για τους νεαρούς παίκτες. Υπάρχει, δηλαδή, η

πρόθεση να δοθεί η ευκαιρία σε νεαρούς να ανήκουν ταυτόχρονα στο δυναμικό δύο ομάδων, σε μια ομάδα της β' κατηγορίας και σε μια της α' κατηγορίας!

Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούν οι Κύπριοι να αγωνίζονται 35 και 40 λεπτά για ομάδες όπως λ.χ. ο Όλυμπος ή η ΑΠΕΝ και την επομένη να αγωνίζονται με την ΕΝΑΔ ή την Ομόνοια.

Έτσι θα δοθεί η ευκαιρία σε καλαθοσφαιριστές να παίρνουν πολύτιμο χρόνο συμμετοχής, αλλά ταυτόχρονα την εμπειρία από ομάδες της α' κατηγορίας.

Σε μια άλλη εξέλιξη, υπάρχει η πρόθεση οι αγώνες της β' κατηγορίας να μη διεξάγονται στις έδρες ομάδων που δεν πληρούν τα βασικά κριτήρια (όπως σχολικά κλειστά), αλλά να παίζονται

σε γυμναστήρια όπως το «Ελευθερία», το Λευκόθεο, το «Κίτιον», με το κάθε στάδιο να φιλοξενεί την ίδια μέρα δύο και τρεις αγώνες. Μπορεί έτσι μερικές ομάδες να κάνουν την ευκαιρία να παίξουν στην έδρα τους, αλλά οι καλαθοσφαιριστές θα έχουν τη δυνατότητα να παίζουν σε σαφώς καλύτερες συνθήκες και μπροστά σε περισσότερο κόσμο.

Τη δυνατότητα να ανήκουν οι νεαροί καλαθοσφαιριστές σε δύο ομάδες δίνει η ΚΟΚ.

Τα γεγονότα που σημάδεψαν το 2009 στο...

www.kathimerini.com.cy

www.kathimerini.com.cy **Επισκεφθείτε το!**

Αφορμή για οικογενειακή εκδρομή

Μοντέρνα εμφάνιση, κινητήρας, ποιότητα, άνεση, οδική συμπεριφορά: Το νέο Renault Scenic έχει όλα τα στοιχεία για να «κτυπήσει» την κορυφή

Του **Η-Β ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ**

Το νέο Scenic είναι σίγουρο ότι βγάζει το παιδί που κρύβεις μέσα σου. Κάτι τα ατομικά καθίσματα με τα τραπέζια αεροπορικού τύπου, κάτι η (έξτρα) γυάλινη πανοραμική οροφή, με το που μπεις μέσα στο μικρομεσαίο πολυμορφικό της Renault, σου έρχεται η όρεξη για ταξίδια. Θα μου πείτε, και με το προηγούμενο Scenic αυτό συνέβαινε, και θα συμφωνήσω μαζί σας.

Μόνο που με το προηγούμενο μοντέλο έπρεπε να κάνεις και κάποιες παραχωρήσεις σε σημαντικά θέματα, όπως στην ξεπερασμένη αισθητική μέσα-έξω ή στη «φορτηγίσια» θέση οδήγησης με το οριζόντια τοποθετημένο τιμόνι. Το καινούργιο Scenic, όμως, έχει κόψει τους «αμαρτωλούς» δεσμούς με το παρελθόν. Επομένως, η συμβίωση μαζί του προβλέπεται πολύ πιο ενδιαφέρουσα...

Πολυ(ο)μορφικό

Σε άλλους μπορεί να αρέσει, σε άλλους όχι, το αδιαμφισβήτητο γεγονός όμως είναι ότι το σχήμα του νέου Scenic «λέει κάτι». Ιδίως από κάποιες γωνίες, όπως την πίσω με τα χαρακτηριστικά φώτα σχήματος μπουμερανγκ, δείχνει ιδιαίτερα φρέσκο και σύγχρονο. Αν, πάντως, για την εξωτερική εμφάνιση υπάρχει κάποια διαφωνία, για το εσωτερικό δεν τίθεται θέμα σύζυγσης. Η επινόηση των υλικών, η ποιότητα συναρμολόγησης και η εντυπωσιακή σε εμφάνιση και πρακτικότητα κεντρική οθόνη TFT θα σε κερδίσουν με την πρώτη ματιά.

Η θέση οδήγησης θυμίζει επιτέλους αυτή ενός επιβατικού αυτοκινήτου, με το τιμόνι κάθετα τοποθετημένο, αν και ο μοχλός ταχυτήτων πέφτει λίγο πιο μακριά από εκεί που θα τον ήθελες ιδανικά. Το σημαντικό όμως είναι ότι πλέον μπορούν να βουλευτούν άνετα οδηγοί διάφορων αναστημάτων. Βελτιωμένη σε σχέση με το παρελθόν είναι και η εργονομία. Ιδιαίτερα ο μοχλός για τη ρύθμιση του ηχοσυστήματος πίσω απ' το τιμόνι είναι ότι πιο πρακτικό κυκλοφορεί αυτήν τη στιγμή στην αγορά.

Αυτό που ευτυχώς δεν άλλαξε στο Scenic είναι η εκμετάλλευση του εσωτερικού χώρου. Το Scenic ήταν και παραμένει ένα πραγματικό πολυμορφικό, όπως το ονομάζουμε στα ελληνικά (Multi Purpose Vehicle στα αγγλικά). Διαθέτει πέντε κανονικά ατομικά καθίσματα

Ευτυχώς δεν άλλαξε η εκμετάλλευση του χώρου, έτσι το Scenic παραμένει πραγματικό πολυμορφικό.

Φορώντας τούρμπο ο κινητήρας 1.4 Tce αποδίδει όσα ένας δίλιτρος ατμοσφαιρικός

—τα πίσω μετακινούνται, αναδιπλώνονται και αφαιρούνται—, αναρίθμητες θήκες για μικροαντικείμενα και, φυσικά, έναν αχανή χώρο αποσκευών, η μικρότερη χωρητικότητα του οποίου είναι 437 λίτρα (1.837, αφαιρούμενων των πίσω καθισμάτων).

Πιο συμπεριφορα έκδοσης για να αγοράσει κανείς το νέο Scenic είναι η πλούσια Dynamic, αφού διαθέτει στον στάνταρ εξοπλισμό ABS, ESP, ASR, έξι αερόσακους, ζάντες αλουμινίου 16 ιντσών, κλιματισμό, ηλεκτρικά ρυθμιζόμενους και θερμαινόμενους καθρέφτες και cruise control.

Vive le turbo!

Η επόμενη μεγάλη είδηση στο καινούργιο Scenic αφορά τον νέο τούρμπο κινητήρα. Χωρίς άμεσο ψεκασμό, αλλά χάρη στον μεταβαλλόμενο χρονισμό των βαλβίδων εισαγωγής, ο 1.4 Tce αποδίδει όσα ένας δίλιτρος ατμοσφαιρικός. Πιο συγκεκριμένα, 130 ίππους στις 5.500 στροφές και ροπή 19,4 kgm στις 2.250. Το ακόμα καλύτερο είναι ότι ο κινητήρας συνδυάζεται με ένα κιβώτιο έξι σχέσεων με κοντή κλιμάκωση, επομένως η μικρή υστέρηση στην απόκριση που θα εμφανιζόταν επειδή το τούρμπο μπαί-

νει μετά τις 2.000 στροφές, τελικά δεν συμβαίνει.

Έτσι, δεν μένει ποτέ από δύναμη, ακόμη και κάτω απ' τις 2.000 στροφές. Μετά τις 4.500-5.000 στροφές, νιώθεις ότι το τούρμπο αρχίζει και «ξεφουσκώνει», αλλά αυτό είναι ένα κοινό χαρακτηριστικό όλων των σύγχρονων υπερτροφοδοτούμενων κινητήρων. Οι επιδόσεις είναι πολύ καλές, με τα 100 κλμ./ώρα από στάση να έρχονται σε 10", χωρίς μάλιστα η μέση κατανάλωση να εκτινάσσεται σε παράλογα επίπεδα (10 λίτρα/100 κλμ.).

Το νέο Scenic κατορθώνει να είναι το ίδιο άνετο με το προηγούμενο μοντέλο, παρά τον ημιάκαμπτο άξονα πίσω, αλλά με σαφώς λιγότερες κλίσεις. Κάτι που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην «κούφια» αντιστρεπτική μπροστά —είναι πιο άκαμπτη και συνάμα πιο ελαφριά— και στην μπροστινή ανάρτηση με υποπλάσιο προέλευσης Megane. Κάποιες κλίσεις θα κάνουν την εμφάνισή τους αν αποφασίσεις να κινηθείς σε πολύ γρήγορους ρυθμούς, κάτι που θα λέγαμε, όμως, πως δεν ταιριάζει με τον οικογενειακό χαρακτήρα του αυτοκινήτου. Καλύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν είναι και τα πολύ δυνατά φρένα, με το σωστά ρυθμιζόμενο ABS.

Εκεί που μας τα χάλασαν οι μηχανικοί της «Ρεζί» είναι στο ηλεκτρικό υποβοηθούμενο τιμόνι με την τεχνητή αίσθηση και την έντονη τάση επαναφοράς, καθώς και στην ακρίβεια του κιβωτίου — οι σχέσεις είναι «πολύ κοντά» τοποθετημένες μεταξύ τους και γι' αυτό είναι πολύ πηδανό, αντί για 1η, να επιλέξετε την 3η για παράδειγμα. Αυτό όμως δεν είναι σε θέση να χαλάσουν τη θετική εικόνα που αποκομίσαμε απ' το νέο Scenic.

Το μικρομεσαίο πολυμορφικό της Renault έχει όλα εκείνα τα στοιχεία που θα του επιτρέψουν να επιστρέψει στην κορυφή της κατηγορίας: μοντέρνα εμφάνιση, δυνατόν κινητήρα, ποιότητα κατασκευής, χώρους, άνεση και ευχάριστη οδική συμπεριφορά. Μπορεί η τιμή της πλούσιας έκδοσης Tce 130 να είναι λίγο «τοπιμημένη» σε σχέση με εκείνη των περισσότερων ανταγωνιστών της, ασ μην ξεχνάμε όμως ότι προσφέρει πολύ καλύτερες επιδόσεις και εκμετάλλευση του εσωτερικού. Οι οικογενειάρχες έχουν πολλούς λόγους για να χαίρονται. Το ίδιο και τα παιδιά τους.

Το καινούργιο Scenic έχει κόψει τους «αμαρτωλούς» δεσμούς με το παρελθόν, επομένως η συμβίωση μαζί του προβλέπεται πολύ πιο ενδιαφέρουσα.

ΥΠΕΡ	ΚΑΤΑ
Μοντέρνα εμφάνιση, κινητήρας - επιδόσεις, ποιότητα κατασκευής, χώροι - εκμετάλλευση εσωτερικού, οδική συμπεριφορά - άνεση	Αίσθηση τιμονιού, αίσθηση κιβωτίου

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Citroen C4 Picasso 1.6:	Από 22.040 ευρώ
Ford Focus C-Max 1.6 Ti-VCT:	Από 15.290 ευρώ
Mazda5 1.8:	Από 25.500 ευρώ
Opel Zafira 1.6:	Από 18.400 ευρώ
Seat Altea 1.4 TSi:	Από 17.600 ευρώ
Toyota Verso 1.6:	Από 21.500 ευρώ
VW Touran 1.4 TSi:	Από 22.200 ευρώ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ (ΕΚΔΟΣΗ ΔΟΚΙΜΗΣ)

Renault Scenic Tce 130
Τιμή: από 18.200 ευρώ
0-100 κλμ./ώρα*: 10,5"
Τελική ταχύτητα*: 190 κλμ./ώρα

Οι επιδόσεις είναι πολύ καλές, με τα 100 κλμ./ώρα από στάση να έρχονται σε 10", χωρίς η μέση κατανάλωση να εκτινάσσεται σε παράλογα επίπεδα.

Ένας ατμοσφαιρικός κινητήρας 1,6 λίτρων, ένας ιδίως χωρητικότητας υπερτροφοδοτούμενος και μερικά ντίτζελ σύνολα δίνουν ζωή στο πολυμορφικό της Peugeot. Ιδιαίτερες εντύπωση προκαλούν τα 758 λίτρα του χώρου αποσκευών και οι πολλές θήκες για μικροαντικείμενα.

Στην εποχή των πολυμορφικών

Οδηγούμε στο Annecy, στα γαλλοελβετικά σύνορα, το Peugeot 5008, που ξεχωρίζει για την ευρυχωρία και τη φιλικότητα προς τον οικογενειάρχη

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΧΑΡΙΤΟΥ**

Στην Ευρώπη ο συμπαθής κλάδος των πολυμορφικών διαίγει ημέρες δόξας. Στην αγαπητή μας χώρα, πάλι, όχι, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι οι κατασκευαστές δεν μας προσφέρουν εξαιρετικές λύσεις. Για του λόγου το αληθές, ταξιδέψαμε μέχρι τα γαλλοελβετικά σύνορα. Το Annecy είναι πράγματι

Στην Κύπρο αναμένεται στα τέλη Μαρτίου, χωρίς όμως να έχει γίνει γνωστή η αρχική τιμή

ένα πολύ ωραίο μέρος, όπου για κάποιες ημέρες μπορούσες να βρεις εκεί αποκλειστικά το νέο πολυμορφικό της Peugeot, το 5008.

Με το πέρασ της παρουσίασης, θα μπορεί κανείς να το βρει, σταδιακά, σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές. Στην Κύπρο φτάνει στα τέλη Μαρτίου, με άγνωστο όμως προς το παρόν κόστος. Στα μεγάλα και άνετα καθίσματά του μπορεί να φιλοξενήσει πέντε ή επτά επιβάτες, ανάλογα με την έκδοση. Την ευρυχωρία του (αλλά και τη μικρομεσαία κατηγορία του) την «προδίδει» το μήκος των 4,53 μ. και το ύψος των 1,64 μέτρων.

Την πολυμορφική του ταυτότητα, από την άλλη, την δείχνει ξεκάθαρα το κυβικό σχήμα του, χωρίς ίκνος παρερμηνειών. Ωστόσο, ο αεροδυναμικός συντελεστής (Cx) του 5008 βρίσκεται στο 0,29, γεγονός αν μη τι άλ-

Το 5008 έχει ένα λειτουργικό και όμορφο εσωτερικό, με την εξαιρετική ευκολία διαμόρφωσης να κολακεύει τους οικογενειάρχες.

Με μια ματιά

- Νέο πολυμορφικό στην κατηγορία των μικρομεσαίων
- Ατμοσφαιρικός και τούρμπο 1,6 λίτρων στους βενζινοκινητήρες
- Ευρύχωρη διάταξη και τουλάχιστον άφθονο αποθηκευτικό χώρο

λο ιδιαίτερα ενθαρρυντικό, όσον αφορά την ψυχία και την κατανάλωση. Όσον αφορά τώρα την... πρεμία (από τις γκρινιές των μελών της οικογένειας) του οικογενειάρχη που θα το επιλέξει, η Peugeot έχει φροντίσει ώστε να υπάρχει λειτουργικότητα και στα πίσω καθίσματα. Η δεύτερη σειρά αποτελείται από τρεις θέσεις ίδιου πλάτους, που ρυθμίζονται κατά

μήκος (130 mm) και διαθέτουν ανακλινόμενες πλάτες.

Μπορούν, διπλώνοντας στο πάτωμα, να δημιουργήσουν μια επίπεδη επιφάνεια, κατάλληλη για φόρτωμα, ενώ η αναδίπλωση των πλευρικών καθισμάτων της δεύτερης σειράς επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση στην τρίτη σειρά, η οποία προσφέρει δύο κανονικού μεγέθους καθίσματα. Ο χώρος αποσκευών από... 758 λίτρα (5θέσια διάταξη) χωράει τα πάντα εκτός από σχολία, ενώ οι αποθηκευτικοί χώροι, για μικροπράγματα ίσως, σας κάνουν συνήθεια τη χρήση σημειωματάριου, για να θυμάστε πού ακριβώς ξεχάσατε τι.

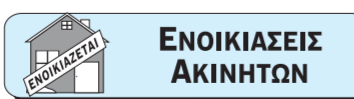
Μηχανικά μέρη

Και ως περάσαμε τώρα στο φλέγον θέμα των κινητήρων (που σε αυτές τις κατηγορίες μπορεί να ανυψώσει ή να καταστύψει «κάθιστρο» οποιοδήποτε μοντέλο). Η Peugeot χρησιμοποιεί δύο γνωστές λύσεις, τον ατμοσφαιρικό με 5τάχυτο χειροκίνητο κιβώτιο και τον υπερτροφοδοτούμενο THP (ίδιος χωρητικότητας) των 156 ίππων, που διαχειρίζεται ένα εξάρι μηχανικό κιβώτιο. Φυσικά, υπάρχουν και ντίτζελ. Εμείς στο όμορφο Annecy οδηγήσαμε την υπερτροφοδοτούμενη έκδοση, που διαθέτει την ποιότητα και τη δύναμη για να χαρίσει ένα σύγχρονο και ανταγωνιστικό αποτέλεσμα.

Το 5008 είναι ένα ευκολόδηγο, ευρύχωρο και πολύ καλό, συνολικά, οικογενειακό αυτοκίνητο, οι 156 ίπποι του ταιριάζουν μια χαρά.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

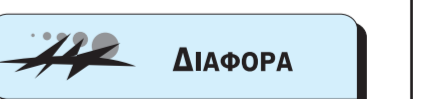
ΟΙΚΟΠΕΔΑ & ΚΤΗΜΑΤΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

ΖΗΤΟΥΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ

ΔΙΑΦΟΡΑ

Τηλέφωνο αυτόματης χρέωσης κρατήσεων:

Τηλέφωνο κρατήσεων: 22472500 Φαξ: 22472550

Email: mikresaggelies@kathimerini.com.cy

90034210

€5.12 ανά κλήση + Φ.Π.Α.

Ρότα για το αύριο της Γης

Το φιλόδοξο και πολλά υποσχόμενο επιστημονικό ταξίδι του ερευνητικού σκάφους Tara Oceans που μελετά την επίδραση της κλιματικής αλλαγής

Της **ΤΟΥΣΑΣ ΖΑΠΠΑ**
Φωτογραφίες **ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΖΑΒΟΣ**

Το «Tara Oceans» άνοιξε τα πανιά του για μια από τις μεγαλύτερες εξερευνητικές αποστολές που έγιναν ποτέ στον πλανήτη. Και η περιπέτεια του γαλλικού σκάφους που μελετά την επίδραση της κλιματικής αλλαγής στους θαλάσσιους μικροοργανισμούς, μόλις ξεκίνησε.

Το σκάφος, που άραξε πριν από λίγες μέρες και στο λιμάνι Λεμεσού, δεν είναι το πιο μεγάλο ούτε, βέβαια, το πιο πολυτελές, αλλά σίγουρα το πιο ασυνήθιστο. Παρά το γκριζό, μεταλλικό του χρώμα, τραβούσε το μάτι με τις σημαίες του, αλλά κυρίως με ένα χάρτη που είχε σε μια πλευρά. Ένα χάρτη που, στην κυριολεξία, απεικόνιζε όλο τον πλανήτη, με τις γραμμές της σχεδιαζόμενης πορείας να πηγαινούν από ωκεανό σε ωκεανό. Γιατί αυτό ακριβώς είναι η αποστολή του γαλλικού ερευνητικού σκάφους: να γυρίσει όλες τις θάλασσες του πλανήτη και να μελετήσει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο πλανήτη.

Η εξερεύνηση του «Tara Oceans» (Tara Oceans) διοργανώνεται από το Tara Expeditions, ένα πρόγραμμα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, επικεφαλής του οποίου είναι ο Ετιέν Μπουργκούα, γενικός διευθυντής της εταιρείας Agnes b. Πρόκειται για ένα εγχείρημα που ξεκίνησε το 2003 με την απόκτηση του σκάφους των αποστολών «Tara», φανερόντας την επιθυμία της Γαλλίδας σχεδιάστριας μόδας Agnes b. να ασχοληθεί με τα περιβαλλοντικά ζητήματα του πλανήτη. Ενδεικτικό της προσήλωσής της σε αυτόν το στόχο είναι ότι ένα μεγάλο μέρος από τα έσοδα των καταστημάτων της δίνονται για παρόμοιους σκοπούς.

Τριετές ταξίδι

Σκοπός της ωκεανογραφικής αποστολής είναι η μελέτη των θαλάσσιων μικροοργανισμών. Ενός σχεδόν «αόρατου κόσμου», που όμως είναι πολύτιμος για τη ζωή, όχι μόνον επειδή είναι τροφή για τα ψάρια, αλλά κυρίως επειδή παράγουν το μισό από το οξυγόνο που αναπνέουμε, ενώ απορροφούν το μισό από το διοξείδιο του άνθρακα που παράγεται στη Γη. Ακριβώς γι' αυτό η αποστολή θα εστιαστεί σε αυτό τον κόσμο των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, που είναι ελάχιστα γνωστός στον άνθρωπο. Στόχος λοιπόν θα είναι, όπως δήλωσε ο Ερίκ Καρσεντί, η ψυχή της αποστολής, η μέτρηση των επιπτώσεων που έχει η υπερθέρμανση, λόγω της κλιματικής αλλαγής, σε αυτούς τους μικροοργανισμούς αλλά και ο κύκλος άνθρακα και οξυγόνου εκεί.

Το πρόγραμμα, όπως και οι προηγούμενες αποστολές της «Tara»,

Το σκάφος διαθέτει τις πιο προηγμένες τεχνολογίες παρατήρησης και ανάλυσης, σύμφωνα με ένα επιστημονικό συστηματικό πρωτόκολλο.

τελεί υπό την αιγίδα του προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον (PNUME). Ωκεανογράφοι, βιολόγοι, γενετιστές και φυσικοί από διακεκριμένα εργαστήρια του εσωτερικού θα συνεργαστούν σε περισσότερους από δώδεκα τομείς έ-

ρευνας. Περισσότεροι από εκατό επιστήμονες θα συμμετάσχουν άμεσα στη συνέχεια της αποστολής επί Ξηράς, και έπειτα θα αντικατασταθούν από ένα δίκτυο διεθνών ινστιτούτων και εργαστηρίων για την ανάλυση των δεδομένων και των

δειγμάτων που θα συλλέγει το σκάφος, το οποίο θα καθοδηγείται μέσω δορυφόρου κατά την πορεία του. Ταυτόχρονα, η Tara διαθέτει τη δική της... εν πλω δημοσιογραφική ομάδα. Πέρα από τις πληροφορίες που συλλέγει, αποτελεί τη βάση για τη δημιουργία άρθρων, δημοσιεύσεων, ντοκιμαντέρ, εκθέσεων καθώς και εκπαιδευτικών δράσεων.

Το όραμα των επιστημόνων

Ένα όνειρο, από εκείνα που έχουν όλα τα παιδιά για εξερευνητικές με πλοία σε άγνωστες θάλασσες, έκανε κι ο Ρομπέν Τρουμπλέ, διευθυντής Επιχειρήσεων της Tara, μόνο που το δικό του βγήκε αληθινό. Και η αποστολή αυτή μπορεί να θεωρηθεί η πιο σημαντική, ίσως μετά και από αυτήν του Κάρολου Δαρβίνου, που έκανε τις πρώτες παρατηρήσεις του για την εξέλιξη των ειδών. «Πιστεύω ότι όλη η αποστολή θα μείνει ως φωτογραφία των ωκεανών και θα λειτουργήσει ως βάση για τους μελλοντικούς μελετητές», λέει. «Πολλοί ποτεύουν ότι οι ωκεανοί είναι ακίνητοι, αλλά δεν είναι έτσι. Από τους δορυφόρους φαίνεται ότι κινούνται, πως αλλάζει η θερμοκρασία τους κ.λπ. Εμείς, λοιπόν, θα εξετάσουμε το τι ζει μέσα σε αυτούς τους ωκεανούς. Δεν γνωρίζουμε ούτε το 10% αυτών που ζουν στο νερό, στη βιομάζα. Τα ψάρια είναι το... ελάχιστο. Όλα τα άλλα, οι μικροοργανισμοί, είναι οι σημαντικοί. Σκεφτείτε ότι σε 1 ml νερό ζουν 100.000.000 ιοί. Αυτοί είναι ζωντανή μάζα».

Στα βήματα του Δαρβίνου

Ο διευθυντής έρευνας στο Ευρωπαϊκό Εργαστήριο Μοριακής Βιολογίας και στο Εθνικό Κέντρο Επιστημονικών ερευνών της Γαλλίας Ερίκ Καρσεντί, είναι η «ψυχή» της αποστολής - μια και είχε την ιδέα πριν από δώδεκα ολόκληρα χρόνια. «Ήθελα να κάνω την επανάληψη του δρομολογίου του πλοίου «Μπιγκλ», με το οποίο ταξίδεψε ο Δαρβίνος», δηλώνει. «Ήταν εξαιρετικό σαν «συνταγή», αφού θα συνδύαζε περιπέτεια και επιστημονική αποστολή ταυτόχρονα. Μετά ξεχάστηκε, ασχολήθηκα με τη δουλειά μου, αλλά εδώ και πέντε χρόνια επανήλθα στο σχέδιο. Η πρώτη παραλλαγή του αρχικού σχεδίου ήταν να γίνει μια έμμεση εξερεύνηση - αναπαράσταση του ταξιδιού του «Μπιγκλ», με σύγχρονο πλοίο και επανάληψη θεμάτων της σύγχρονης βιολογίας που σχετίζονται με την εξέλιξη. Αυτό όμως δεν προχώρησε, και έτσι οργάνωσα μια πραγματικά επιστημονική αποστολή. Η προετοιμασία άρχισε το Σεπτέμβριο του 2008 και ο ένας χρόνος που είχαμε στη διάθεσή μας ήταν πολύ λίγος. Ήταν λίγο χαοτικό, αλλά τα καταφέραμε».

Το ερευνητικό σκάφος της αποστολής TARA Oceans ξεκίνησε το ταξίδι του στις 5 Σεπτεμβρίου 2009, από το λιμάνι Λοριάν της Γαλλίας.

Η TARA με λίγα λόγια

- **TARA:** Πρώτα από όλα το όνομα! Που δεν είναι άλλο, βέβαια, από το όνομα της φάρμας της πρωίδας Σκάρλετ Ο' Χάρα στην ταινία «Όσα παίρνει ο άνεμος».
- **Μήκος:** 36 μέτρα.
- **Πλάτος:** 10 μέτρα.
- **Σκοπός της αποστολής:** α) Μελέτη της βιοποικιλότητας των ωκεανών και της κλιματικής αλλαγής, β) καταγραφή των κύκλων του άνθρακα και του οξυγόνου.
- **Διάρκεια αποστολής:** Από το Σεπτέμβριο του 2009 έως το Νοέμβριο του 2012.
- **Απόσταση που θα διανύσει:** 150.000 χιλιόμετρα ή 81.000 ναυτικά μίλια.
- **Θα διασχίσει:** Όλες τις θάλασσες. Από τα τροπικά κοραλλιογενή νησιά ως Ανταρκτική και από τους ισθμούς της Μέσης Ανατολής ως Βορειοανατολικό πέραςμα.
- **Πάνω στο πλοίο:** Θα γίνουν 20 είδη μετρήσεων και αναλύσεων τη μέρα.
- **Πλήρωμα:** 15 επιστήμονες, δημοσιογράφοι και ναυτική από 6 διαφορετικές εθνικότητες.
- **Επιστημονική στήριξη:** Περισσότερα από 50 ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα σε 15 χώρες.
- **Λιμάνια:** Θα ρίξουν άγκυρα σε 60 λιμάνια 50 κρατών.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΒΡΑΖΙΛΙΑ: Και τα αερόστατα στην υπηρεσία του περιβάλλοντος έθεσε η Greenpeace στην Βραζιλία. Με ένα πανό που έγραφε «Λούλα, μπορείς να κάνεις περισσότερα», ζήτησε από τον πρόεδρο της χώρας να αλλάξει την πολιτική του για το κλίμα.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ: Στα πόδια του στέκεται και πάλι ένας βαρύτατα τραυματισμένος πελαργός, χάρη στο ολοκαίνουργιο ο τεχνικό μέλος του. Το κόστος των 1.000 ευρώ που απαιτήθηκε για την αγορά του καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από δωρεές.

ασφάλεια είναι ένας ζωντανός θλανήτης

EuroLife ΚΟΙΝΟ ΚΥΠΡΙΩΝ ασφάλεια

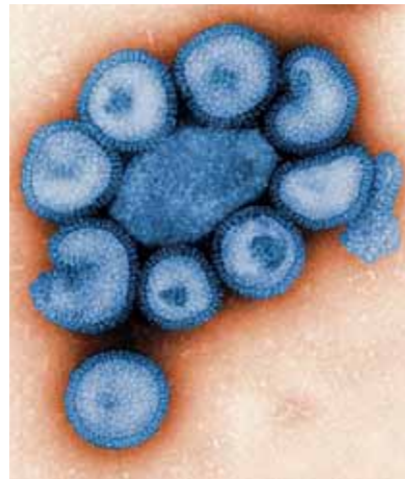
Τα παράθυρα ελπίδας που άνοιξε το 2009

Τα επιτεύγματα της τεχνολογίας και της επιστήμης που ανοίγουν νέους ορίζοντες και προμηνύουν ένα καλύτερο αύριο

Της ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ ΒΟΡΙΑΗ

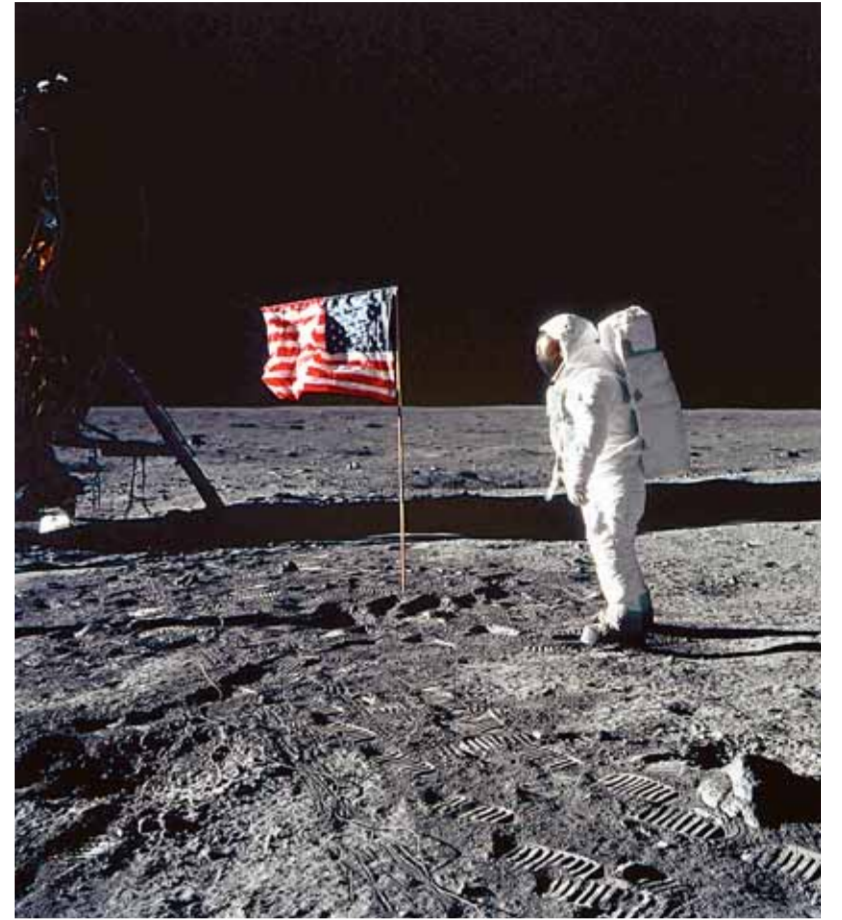
Ισχυρές παρακαταθήκες ελπίδας, για ένα καλύτερο αύριο, μας άφησε το 2009, μέσω σημαντικών ανακαλύψεων σε ιατρικά εργαστήρια που ανοίγουν ορίζοντες για νέες θεραπείες, την ίδια ώρα που τα σχέδια για μελλοντικό αποικισμό της Σελήνης δεν παραπέμπουν σε ταινία επιστημονικής φαντασίας. Το Διάστημα ξεδίπλωσε και άλλα μυστικά του, ενώ έγινε και η «παρουσίαση» ενός μακρινού, κοινού, προγόνου, «ηλικίας» 4,4 εκατ. ετών. Τα επιτεύγματα της τεχνολογίας και της επιστήμης διασκέδασαν τις δυσσώονες εκτιμήσεις πολλών, ότι το 2009 θα πέραγε στην ιστορία ως «χρόνια της γρίπης».

Μια νέα εποχή ζιμερώνει στο πεδίο της έρευνας των βλαστοκυττάρων. Η εμφάνιση ενός νέου στελέχους ιού γρίπης, του H1N1, (επάνω) σημάδεψε το 2009.

Το τηλεσκόπιο Χέρσελ θα μελετήσει τη γέννηση αστεριών και γαλαξιών. Πέρασαν 40 χρόνια από τότε που ο άνθρωπος πάτησε για πρώτη φορά στη Σελήνη (δεξιά).

Ιατρική

Πανδημία, πανικός, αλλά και ανακαλύψεις στα εργαστήρια

Παλαιοντολογία

Πρόγονος ηλικίας 4,4 εκατ. ετών

Πολλοί έκαναν λόγο για τη σημαντικότερη επιστημονική ανακοίνωση του 2009. Οι ερευνητές τον Οκτώβριο «παρουσιάζουν» την Αρντι, ένα απολιθωμά 4,4 εκατομμυρίων ετών, που βρέθηκε στην Αιθιοπία το 1994. Οι επιστήμονες πιστεύουν ότι πρόκειται για σσά ενός απώτατου προγόνου μας, ο οποίος μπορούσε να αναρριχάται στα δένδρα και να περπατά στα δύο πόδια, αλλά δεν μπορούσε να διανύει μεγάλες αποστάσεις. Για την ανάλυση των στοιχείων απαιτήθηκαν 15 χρόνια.

Ο απώτατος πρόγονός μας.

Ο νέος ιός: Η εμφάνιση ενός εντελώς νέου στελέχους ιού της γρίπης στο Μεξικό, στα τέλη Μαρτίου, προκαλεί συναγερμό στην επιστημονική κοινότητα και ταυτόχρονα ελκύνει σαν μαγνήτης τα Μέσα Ενημέρωσης. Για διάστημα άνω των τριάντα χρόνων, οι λοιμωξιολόγοι ανέμεναν την εμφάνιση ενός τέτοιου παθογόνου παράγοντα, έναντι του οποίου δεν θα είχαμε καμία ανοσία. Πολλοί μάλιστα, διατύπωσαν την εκτίμηση ότι το νέο στέλεχος, θα προκαλούσε εκατομμύρια θανάτους ανά τον κόσμο, όπως συνέβη με την ισπανική γρίπη του 1918. Το στέλεχος Α (H1N1) που εντοπίστηκε στο Μεξικό, μέσα σε μερικούς μήνες εξαπλώθηκε παντού. Η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας κήρυξε πανδημία στις 11 Ιουνίου, εκατομμύρια άνθρωποι προσβλήθηκαν από τη νέα γρίπη. Στη συντριπτική πλειονότητα των κρουσμάτων, το νόσημα είχε ήπια συμπτώματα, ενώ πιο επικίνδυνο αποδείχθηκε για νέους, εγκύους και παιδιά. Σε χρόνο-ρεκόρ παρασκευάστηκαν εμβόλια και οι εκστρατείες εμβολιασμού ανά τον κόσμο συνεχίζονται. Αλλωστε, οι ειδικοί προειδοποιούν ότι η πανδημία δεν έχει περάσει και ο εφσυχασμός αποτελεί «συνταγή για μελλοντική καταστροφή».

Βλαστοκύτταρα: Τον Απρίλιο, μήνυμα ελπίδας γεννήθηκε μέσω της έρευνας για τα βλαστοκύτταρα. Ο Αμερικανός πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα «απελευθερώνει» τις έρευνες σε αυτό το πεδίο, και μάλιστα αποφασίζει να χρηματοδοτούνται από κρατικά κονδύλια, αιρο-

ντας ταυτόχρονα τους περιορισμούς που είχε επιβάλει ο προκάτοχος του, Τζορτζ Μπους. Μια νέα εποχή για την έρευνα –λένε οι ειδικοί– έχει αρχίσει. Τι ακριβώς πρόκειται να φέρει ο συγκεκριμένος ιατρικός τομέας, είναι νωρίς να εκτιμηθεί, ωστόσο οι προσδοκίες είναι τεράστιες.

Γονίδια και ασθένειες: Ένα ακόμα σημαντικό ιατρικό βήμα έγινε στη μελέτη των μηχανισμών που ευθύνονται για την εκδήλωση ασθενειών. Τον Οκτώβριο, Αμερικανοί ερευνητές που μελετούν δερματικά κύτταρα και ανθρώπινα βλαστοκύτταρα δίνουν στη δημοσιότητα τον πρώτο λεπτομερή χάρτη του ανθρώπινου επιγονιδιώματος (δηλαδή, της μεταβολής συμπεριφοράς των γονιδίων υπό συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς παράγοντες). Η μελέτη, λένε οι ειδικοί, θα βοηθήσει τους επιστήμονες να κατανοήσουν ποιοι παράγοντες και με ποιο τρόπο επηρεάζουν τον γενετικό μας κώδικα και το «γιατί» εμφανίζονται διάφορες ασθένειες, όπως π.χ. ο καρκίνος.

Συνθετική ζωή: Το 2009 έγινε η αρχή που θα επιτρέψει μελλοντικά τη δημιουργία ζωής «από το μηδέν». Ερευνητές του πανεπιστημίου Χάρβαρντ σχεδιάζουν να δημιουργήσουν το πρώτο απολύτως συνθετικό ριβόσωμα. Πρόκειται για το ενεργειακό εργοστάσιο του κυττάρου, και αυτό που «μεταφράζει» τα γονίδια σε πρωτεΐνες, δηλαδή τις δομικές μονάδες ιστών και οργάνων. Μελλοντικά, οι επιστήμονες ευελπιστούν ότι θα καταφέρουν να δημιουργήσουν κύτταρα. Η συνθετική βιολογία είναι εδώ.

Διάστημα

Η πραγματικότητα ξεπερνά την επιστημονική φαντασία

Νερό στη Σελήνη: Ανιχνεύεται νερό στην επιφάνεια του φυσικού δορυφόρου του πλανήτη μας. Η NASA, τον Οκτώβριο, εξαπολύει στην επιφάνεια της Σελήνης δύο τεχνητούς δορυφόρους, σαν βολίδες, και οι επιστήμονες «ανακαλύπτουν» νερό και πάγο. Πολλοί αστρονόμοι εκτιμούν, μάλιστα, ότι η ποσότητα νερού στους κρατήρες της Σελήνης είναι αρκετή για τις... μελλοντικές αποικίες μας εκεί. Επίσης στοιχεία που συγκεντρώνονται από τρία διαφορετικά διαστημόπλοια υποδεικνύουν την ύπαρξη μορίων νερού στο έδαφος της Σελήνης.

Μεθάνιο στον Αρη: Οι επιστήμονες ανακοίνωσαν τον Ιανουάριο ότι εντόπισαν μεγάλες ποσότητες μεθανίου στον Αρη. Το συγκεκριμένο αέριο υπάρχει στην ατμόσφαιρα για μικρό χρονικό διάστημα έως ότου καταστραφεί από το ηλιακό φως. Συνεπώς οι συγκεντρώσεις μεθανίου στον Κόκκινο Πλανήτη «μαρτυρούν» ότι υπάρχει διαρκής ανανέωση του μεθανίου από γεωχημικές διαδικασίες ή από μικροβιακή ζωή. Το ερώτημα έρχεται και πάλι στο προσκήνιο. Υπάρχει ζωή στον Αρη;

Το «Ατλαντίς»: Τον Μάιο εκτοξεύθηκε από τη Φλόριντα το διαστημικό λεωφορείο «Ατλαντίς». Το πλήρωμά του είχε αποστολή να πραγματοποιήσει τις απαραίτητες επισκευές στο Διαστημικό Τηλεσκόπιο Χαμπλ, δίνοντάς του στην πραγματικότητα το φιλί της ζωής. Σύμφωνα με τη NASA η αποστολή στέφθηκε από απόλυτη επιτυχία.

Δύο τηλεσκόπια: Η Ευρωπαϊκή Υπηρε-

Το τηλεσκόπιο Πλανκ έχει ως αποστολή του να χαρτογραφήσει το αρχέγονο φως του κόσμου.

σία Διαστήματος (ESA), τον Μάιο, εκτοξεύει τα τηλεσκόπια Χέρσελ και Πλανκ. Το πρώτο πρόκειται να μελετήσει τη γέννηση αστεριών, γαλαξιών και την εξέλιξή τους. Το δεύτερο θα χαρτογραφήσει το αρχέγονο φως του κόσμου.

Μετά 40 χρόνια: Τον Ιούλιο γιορτάστηκε σε όλο τον κόσμο η 40η επέτειος από την πρώτη φορά που ο άνθρωπος πάτησε στο Φεγγάρι. Με την ευκαιρία των επετειακών εορτασμών, η αμερικανική υπηρεσία διαστήματος, η NASA, δίνει στη δημοσιότητα νέες φωτογραφίες των σημείων προσελήνωσης εκείνης της πρώτης αποστολής.

«Σκοτεινή ύλη»: Αμερικανοί ερευνητές στα τέλη Δεκεμβρίου υποστήριξαν ότι κατάφεραν, με τη βοήθεια κάποιων σημάτων, να εντοπίσουν στο Διάστημα «σκοτεινή ύλη». Θα επικριθούν να τεκμηριώσουν τα ευρήματά τους τη χρονιά που έρχεται.

Φυσική

Ο CERN επέστρεψε καλύτερος

Επαναλειτούργη από τον Νοέμβριο ο Μεγάλος Επιταχυντής Αδρονίων του CERN μετά από επισκευές πολλών μηνών, και σύμφωνα με τα στοιχεία των επιστημόνων «έως αυτή τη στιγμή όλα βαίνουν καλώς». Ο επιταχυντής, στις 29 Νοεμβρίου, καταφέρνει να σπάσει όλα τα προηγούμενα ρεκόρ και λαμβάνει επάξια τη θέση του πιο ισχυρού επιταχυντή του κόσμου. Στόχος των ερευνητών είναι με τη βοήθειά του να «αναδημιουργήσουν» τις συνθήκες που επικρατούσαν λίγα δευτερόλεπτα μετά τη Μεγάλη Εκρηξη («Μπιγκ Μπανγκ»).

Ο CERN επαναλειτούργη.

Ανοικτό
και τις
Κυριακές
8π.μ-12μ.μ

mustcafé
easy, using italian coffee wine in store bookshop

mustcafé

Νίκου Κρασιδίτη 7Α, Εγκωμη, Λευκωσία | τηλ. 22472370

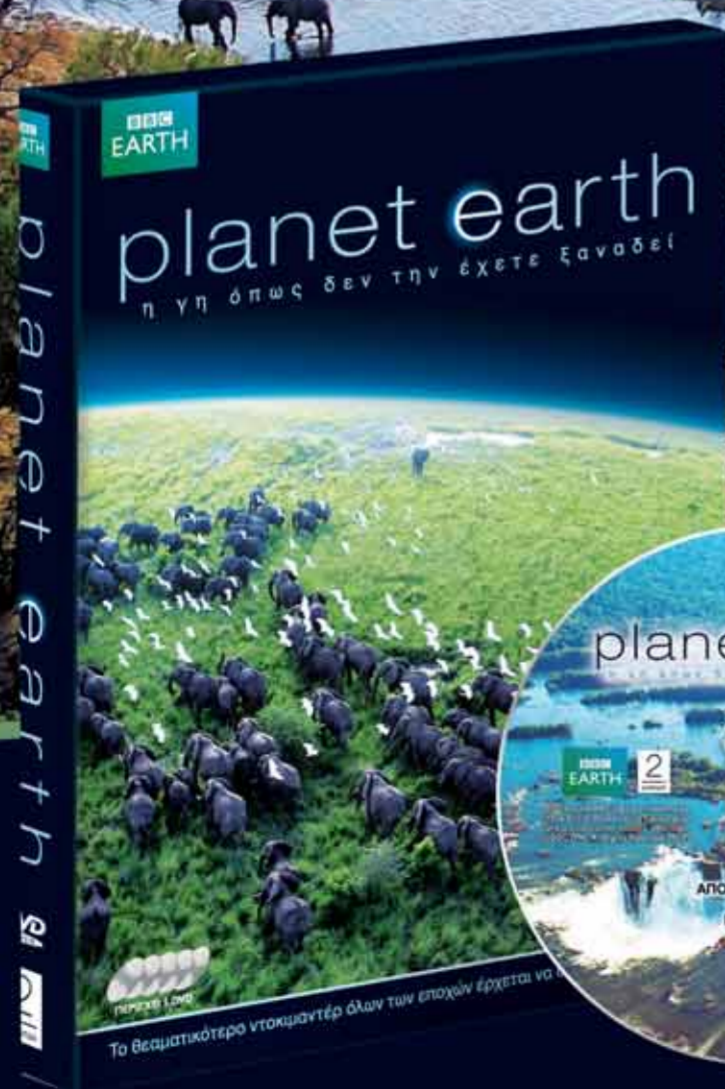
Η ακριβότερη σειρά ντοκιμαντέρ όλων των εποχών μαζί με την Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

4 χρόνια γυρισμάτων | €18.000.000 κόστος παραγωγής

planet earth

Η γη όπως δεν την έχετε ξαναδεί

Ζήστε μία ανεπανάληπτη οπτικοακουστική εμπειρία με τη νέα σειρά ντοκιμαντέρ, που παρουσιάζουν η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ και το BBC. Πέντε DVD που σας αποκαλύπτουν το απόλυτο πορτρέτο του πλανήτη μας με όσα δεν έχουσε ποτέ ξανά κινηματογραφηθεί, μέσα από εντυπωσιακές λήψεις σε HD. Ταξιδέψτε από τους πόλους μέχρι τα απύθμενα βάθη των ωκεανών και από τα προϊστορικά σπήλαια μέχρι τις τροπικές ζούγκλες ανακαλύπτοντας τα σπάνια είδη της ζωής, το θαύμα της εξέλιξης μέσα στους αιώνες, αλλά και τον αγώνα επιβίωσης του μοναδικού μας πλανήτη.

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
www.kathimerini.com.cy
€1 έκδοση πώληση - €1,30 με τις εφημερίδες

Την Κυριακή 10 Ιανουαρίου μην χάσετε το 1ο DVD μαζί με την πολυτελή κασετίνα

 kathimerini.com.cy

 "Όλη η πόρτα εκτύπωσης είναι ελαστική όπως κι εσύ."

Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.

-1,1%

X.A.

-0,07%

Dow Jones

-0,13%*

Nasdaq

-0,19%*

Nikkei

-0,86%

Dax

-0,9%

FTSE 100

-0,73%

Πετρέλαιο

9,37%

€/ \$

-0,13%

ΣΗΜΕΡΑ

ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ-ΣΑΡΡΗΣ

Οι προκλήσεις του 2010

Ο υπουργός Οικονομικών, Χαρίλαος Σταυράκης, όπως και ο προκάτοχός του, Μιχάλης Σαρρής, μιλούν για τις προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει εντός του 2010 η κυπριακή οικονομία. Ο Χαρίλαος Σταυράκης τονίζει την ανάγκη για συνεχή επαγρύπνηση και ευελιξία, ενώ ο Μιχάλης Σαρρής αναφέρει πως αποτελεί δίλημμα η πολιτική για χαμηλό έλλειμμα ή για ανάπτυξη. **Σελ. 5**

ΕΛΛΑΔΑ

Το σχέδιο β' για το έλλειμμα

Ο υπουργός Οικονομικών, Γιώργος Παπακωνσταντίνου, ψάχνει να βρει τις λύσεις που θα οδηγήσουν την Ελλάδα σε έξοδο από τα σοβαρά δημοσιονομικά της προβλήματα. Πρώτο μέλημα είναι η μείωση του ελλείματος, μέσω αύξησης φόρων σε ποτά, τσιγάρα, ενώ υπάρχει και σκέψη αύξησης του ΦΠΑ από 19% σε 21%. **Σελ. 7**

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΛΥΤΩΝ

Η παγκόσμια οικονομία αποχαιρετά την ύφεση

Αισιόδοξες οι εκτιμήσεις για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας το 2010, με την Κίνα και την Ινδία να λειτουργούν ως ατμομηχανή στις διεθνείς αγορές. Θετικές είναι οι προβλέψεις για ανάκαμψη στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη. **Σελ. 8**

OPEL

Αύξηση πωλήσεων εν μέσω αβεβαιότητας

Πωλήσεις αυξημένες κατά 31% κατέγραψε το 2009 η Opel. Η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία εκμεταλλεύτηκε στο έπακρο την κρατική βοήθεια των 2.500 ευρώ για απόσυρση παλαιών οχημάτων, αγνοώντας παράλληλα τις διαπραγματεύσεις για πώληση της από τη μητρική GM. **Σελ. 12**

Κι αρχή ζεστός μας χρόνος

Τα βρήκαν τελικά Βλαντίμιρ Πούτιν και Γιούλια Τιμοσένκο στην καθιερωμένη για ετήσια διαμάχη μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας, σχετικά με τη ροή καυσίμων προς την Ευρώπη. Μετά τη συμφωνία έχουν ανοίξει οι κρουνοί του πετρελαίου και η παγωμένη Ευρώπη δεν θα μείνει χωρίς θέρμανση τις πρώτες μέρες του 2010.

Απογοήτευση από τα «μέτρα» της κυβέρνησης

Γενικές σκέψεις χωρίς αναπτυξιακές βλέψεις παρουσίασε ο υπουργός Οικονομικών

Απογοήτευση προκάλεσε τόσο στα συγκυβερνώντα κόμματα όσο και στην αντιπολίτευση η παρουσίαση μέτρων από τον υπουργό Οικονομικών, Χαρίλαο Σταυράκη, την περασμένη Τρίτη. Τα μέτρα, τα οποία εστιάζονται σε τρεις άξονες, είναι μάλλον διαχειριστικά και αποβλέπουν στην ενίσχυση των εσόδων του κράτους, παρά στην τόνωση της οικονομίας.

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος και ο Μαρίνος Σιζόπουλος, από πλευράς ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ αντίστοιχα, δήλωσαν στην «Καθημερινή» πως τα μέτρα που ανακοίνωσε ο κ. Σταυράκης είναι «γενικόλογα» και πως θα είναι δύσκολη η σαφής τοποθέτησή τους, μέχρι να ενημερωθούν για τις λεπτομέρειες που αφορούν την υλοποίησή τους. Επιπλέον, σοβαρές επιφυλάξεις εκφράζονται σχετικά με ορισμένα από τα μέτρα, όπως η αύξηση που σχεδιάζεται στη φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας, η οποία εύκολα μπορεί να οδηγήσει σε στρεβλώσεις στην αγορά και έντονες πιέσεις στους μικρομεσαίους.

Ακόμα, έχει διαφανεί πως το λεγόμενο «πάγωμα» των μισθών στο Δημόσιο και οι μηδενικές αυξήσεις που διέρρησαν κατά τη διάρκεια της σύσκεψης προς τα ΜΜΕ, όχι μόνο δεν έχουν αποφασιστεί, αλλά επιφέρουν και ουσιαστικές αυξήσεις στο κρατικό μισθολόγιο, οι οποίες εκτιμούνται γύρω στο 5%. Οι σκέψεις για πάγωμα των μισθών ακόμα δεν έχουν καν συζητηθεί με την ΠΑΣΥΔΥ.

Από τις προθέσεις του Υπουργείου Οικονομικών και τις αλλαγές στα μέτρα που έχει εισηγηθεί – κυρίως σε σχέση με το κρατικό μισθολόγιο – διαφαίνεται πως η κυβέρνηση έχει προσαρμόσει τις αρχικές της προθέσεις στις διαφωνίες του ΑΚΕΛ, το οποίο σήμερα συμφωνεί πλήρως με κινήσεις όπως η μείωση του συνολικού αριθμού της Δημόσιας Υπηρεσίας. Ωστόσο, δεν έχει ανακοινωθεί πως τα μέτρα αυτά αποτελούν μέρος πακέτου για αναδιάρθρωση της Δημόσιας Υπηρεσίας. Ο κ. Σταυράκης έχει σημειώσει ότι δεν υπάρχει πρόθεση για αναθεώρηση των σχεδίων υπηρεσίας ταυτόχρονα με τη μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων, ενώ τα θέματα της εναλλαξιμότητας και της αξιολόγησης μετατίθενται σε βάθος χρόνου.

Η εξέλιξη αυτή μπορεί να κριθεί και ως επικίνδυνη για την οικονομία, αφού δεν διαγράφεται πρόθεση για μέτρα με μακροπρόθεσμο ορίζοντα, που να στρέφονται προς τα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικονομία. **Σελ. 4**

Καμία από τις κινήσεις δεν είναι μεταρρυθμιστική, ενώ επαληθεύεται η πρόθεση για αύξηση των φόρων

διάρθρωση της Δημόσιας Υπηρεσίας. Ο κ. Σταυράκης έχει σημειώσει ότι δεν υπάρχει πρόθεση για αναθεώρηση των σχεδίων υπηρεσίας ταυτόχρονα με τη μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων, ενώ τα θέματα της εναλλαξιμότητας και της αξιολόγησης μετατίθενται σε βάθος χρόνου.

Η εξέλιξη αυτή μπορεί να κριθεί και ως επικίνδυνη για την οικονομία, αφού δεν διαγράφεται πρόθεση για μέτρα με μακροπρόθεσμο ορίζοντα, που να στρέφονται προς τα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικονομία. **Σελ. 4**

Ανασκόπηση της αγοράς για το 2009

Οι επιχειρήσεις με καλή διαχείριση ενισχύθηκαν, παρά την κακή οικονομική συγκυρία

Η παγκόσμια οικονομική κρίση μπορεί να έφτασε ετεροχρονισμένα στην Κύπρο, ωστόσο έδειξε για τα καλά τα δόντια της στην εγχώρια οικονομία. Οι κλάδοι της αγοράς που θεωρούνται η βαριά βιομηχανία της κυπριακής οικονομίας βίωσαν σοβαρούς κινδύνους λόγω της οικονομικής κρίσης. Η χρονιά, που ολοκληρώθηκε με μείωση στο τουριστικό ρεύμα πέραν του 11%, έδωσε την ευκαιρία στους εμπλεκόμενους με τον κλάδο να μιλήσουν για τα διαρθρωτικά προβλήματα τους. Ίσως τη χειρότερή τους χρονιά πέρασαν και οι επιχει-

ρηματίες ανάπτυξης γης που είδαν τον τζίρο τους να συρρικνώνεται δραματικά. Και για τους δυο προαναφερθέντες κλάδους την κατάσταση έσωσαν – εν μέρει τουλάχιστον – οι Κύπριοι. Όσον αφορά το λιανικό εμπόριο, η μείωση που καταγράφηκε ήταν εντός φυσολογικών πλαισίων, καθώς η οικονομική κρίση κράτησε τον κόσμο σπίτι, δίνοντας την ευκαιρία να πουλήσουν περισσότερα αγαθά οικιακής χρήσης και πρώτης ανάγκης. Το 2009 επηρέασε σημαντικά και την αγορά καινούργιων αυτοκινήτων, καθώς πολύ λίγες μάρ-

κες πέτυχαν να παρουσιάσουν αύξηση στις πωλήσεις τους. Η εν λόγω κατάσταση έδωσε και πρόσφορο έδαφος για συμφωνίες και εξαγορές, όπως συνθηκίζεται εν μέσω οικονομικής ύφεσης. Έτσι, δημιουργήθηκαν νέοι μεγάλοι όμιλοι, οι οποίοι θα δώσουν τη μάχη για τα μερίδια στην αγορά. Οι κυπριακές τράπεζες, αν και υγιείς, όπως χαρακτηρίζονται από τους αναλυτές, παρουσίασαν σημαντική μείωση τόσο στον κύκλο εργασιών όσο και στην κερδοφορία, ωστόσο βλέπουν με θετικό φακό το νέο έτος. **Σελ. 6**

Πολύ λίγες μάρκες αυτοκινήτων πέτυχαν κατά το 2009 να παρουσιάσουν αύξηση στις πωλήσεις τους στην εγχώρια αγορά.

ΑΝΑΛΥΣΗ από τον ΜΙΧΑΛΗ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

1984

Οργανωτικά τα φιλολαϊκά μέτρα κατά των μικρομεσαίων, που βαπτίστηκαν «πλούσιοι»

τόχρονα, αποτελεί υπερέξουσα και συνταγή για κακοδιαχείριση και (επιπλέον) αυθαιρεσίες από το Δημόσιο εις βάρος των πολιτών. Και, πάνω απ' όλα, δεν λύνει προβλήματα, ούτε είναι «διαρθρωτικό» το μέτρο. Big brother.

Στη συνέχεια, ακούσαμε πως θα φορολογηθεί ο «πλούσιος» των ακινήτων. Η ακίνητη περιουσία, σημειωτέον, είναι η πιο βαριά φορολογημένη μορφή «πλούτου». Ωστόσο, σε μία εποχή καθίζησης και με μοναδικό γνώμονα τον κρατικό κορβανά αντί τους πολίτες, θα αποφασίζει το κράτος πόση περιουσία είναι «λογική» και θα φορολογεί την υπόλοιπη. Με τους νέους φόρους, το κράτος θα πατήσει τους πολίτες στον λαϊκό και θα αναγκάσει τους μικρομεσαίους να αποξενωθούν τις περιουσίες τους, προσφέροντάς τις σε εκείνους που μπορούν να τις αναπτύξουν. Μάλλον, μιλάμε για ξένους: Μέτρα για τους Ρώσους εκατομμυριούχους προωθεί δηλαδή η φιλολαϊκή κυβέρνηση, σε βάρος των μεσαίων στρωμάτων. Αν ήθελε, όμως, να φορολογήσει τον «πλούτο», θα αύξανε τους συντελεστές για τα εισοδήματα των πλουσίων και όχι τους βασικούς πόρους παραγωγής, τους οποίους βάφτισε «πλούτος».

Από τα μέτρα που ανακινώθηκαν, προκύπτει πως ο υπουργός Οικονομικών έχει δεχθεί αφόρητες πιέσεις από το κυβερνών κόμμα, με αποτέλεσμα (σε συνδυασμό και με την ελεγχόμενη φημολογία για ανασχηματισμό) να εξαναγκαστεί σε φορολόγηση του «πλούτου» του μικρομεσαίου, αλλά όχι και σε άρμεγμα του επίχρυσου πλουτισμού, που θα άγγιζε «φιλολαϊκές» πλην εύπορες τσέπες.

Όταν το 1949 ο Τζορτζ Όργουελ έγραφε το βιβλίο «1984», μία λογοτεχνική πραγματεία για την πραγματικότητα στην κομμουνιστική «δικαία κοινωνία», ανέπτυξε τη φανταστική γλώσσα του newspeak. Στο μπιστορόπημα του Όργουελ, η νέα αυτή γλώσσα, σε αντίθεση με το oldspeak, γίνεται ολόγεια και πιο μικρή, με την αφαίρεση λέξεων και εννοιών, με στόχο τον περιορισμό της ελεύθερης σκέψης και τη χειραγώγηση των ιδεών των πολιτών. Μάλιστα, δουλιά του ήρωα, Ουίνστον Σμιθ, είναι να αναθεωρεί τα επίσημα αρχεία με στόχο οι παλαιές ιδέες και αναφορές να μετατρέπονται σε κείμενα που συνάδουν με την υφιστάμενη γραμμή του Κόμματος.

Αν ο Ουίνστον ζούσε το 2010, θα έγραφε πως «γενναία μέτρα» και «πάγωμα των μισθών» σημαίνει: «Σκεφτόμαστε να σκεφτούμε να καταθέσουμε πρόταση και να συζητήσουμε να δούμε τι θα βγει». Για τη «φοροδιαφυγή» θα έγραφε: «Η ικανότητα των πολιτών να ξεφεύγουν από τις αυθαιρέτες αποφάσεις του κράτους για το πόσα χρωστά ο καθένας». Κάτι ακόμα πιο ενδιαφέρον, ο Ουίνστον θα εξηγούσε πως «πλούσιος» εί-

να εκείνος που τα βγάξει πέρα και «πλούτος» είναι το αμπελοκόραφο που σου άφησε ο πατέρας σου, αλλά είναι πέρα από το «λογικό» εμβαδόν που θέτει το κράτος.

Τη στιγμή που η οικονομία χρειάζεται επεμπόντως τόνωση για να ενισχυθεί η ανάπτυξη, και με πολιτικό φόντο την παραδοχή της ανάγκης για ριζικές διαρθρωτικές αλλαγές, οι κυβερνώντες φαίνεται να έχουν υποχρέωση το Υπουργείο Οικονομικών σε μέτρα που ούτε δομικά δεν είναι για την οικονομία, ούτε τονώνουν την ανάπτυξη. Ο μοναδικός δείκτης που θα ενισχυθεί, θα είναι η ανεργία. Μάλιστα, οι πολύ πλούσιοι θα ξεφύγουν και πάλι από το δίχτυ, διότι «πλούσιοι» φαίνεται πως έχουν βαπτιστεί όσοι ανήκουν στα μεσαία στρώματα και οι οποίοι δεν είναι σε θέση να αναπτύξουν τα ακίνητα που κληρονόμησαν. Αντίθετα, όσοι έχουν ακίνητα που αγόρασαν προς εκμετάλλευση, δεν θα επηρεαστούν σοβαρά, αφού αντέχουν.

Το κακό 2009 πήγε να κλείσει καλά με τη συναινετική στάση υπέρ διαρθρωτικών αλλαγών. Δυστυχώς, όμως, η κυβέρνηση έμεινε στα λόγια, νίκησε η newspeak και φαίνεται ότι οδεύουμε προς «1984». Εν τω μεταξύ, σπαταλάμε την ευκαιρία που προσέφερε η κρίση και δεν προωθείται καμία διαρθρωτική αλλαγή ουσίας. Καλή χρονιά και γρηγορείτε!

www.forthesland.wordpress.com

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

DELIVERY
77 77 83 33
NICOSIA - LIMASSOL
HAVE IT YOUR WAY™

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Στην ίδια βάρκα

Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής οι λιανικές πωλήσεις για την περίοδο των Χριστουγέννων παρουσίασαν ετήσια αύξηση της τάξης του 3,6%, ωστόσο από την εκτίναξη των online αγορών κατά 15,5% σε ετήσια βάση. Οι αγορές μέσω διαδικτύου αντιστοιχούν, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, στο 5% του συνόλου. Η ατμοσφαιρική της παγκόσμια οικονομίας σε ακόμη μια μέτρηση εμφανίζεται ενθαρρυνόμενη, αφήνοντας άπαντες ικανοποιημένους. Βέβαια, για να φτάσουμε σε αυτό το σημείο, χρειάστηκε πακτωλός δημόσιου χρήματος για στήριξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και της πραγματικής οικονομίας σε συνδυασμό με παράλληλη μείωση του κόστους χρήματος σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα από τη νομισματική αρχή.

Στην Κύπρο, η κατάσταση στο λιανικό εμπόριο παραμένει προβληματική, με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία να καταγράφουν την ένατη κατά σειρά μηνιαία μείωση σε ετήσια βάση.

Παραμένουν βέβαια οι μετρήσεις για τους δύο τελευταίους μήνες του έτους που παραδοσιακά καλύπτουν τις αγορές κατά την περίοδο των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, αν και το κλίμα που καταγράφεται στην αγορά δεν επιτρέπει μεγάλη αισιοδοξία. Σε μια προσπάθεια αντιστοίχησης των δύο περιπτώσεων για τις οποίες γίνεται λόγος πιο πάνω, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η δυνατότητα για διαδικτυακές αγορές στην Κύπρο (παραδοσιακά φθηνότερες από ό,τι στα καταστήματα) είναι ουσιαστικά ανύπαρκτες, ενώ τα επιτόκια στην αγορά χρημάτων συνεχίζουν να είναι τα υψηλότερα στην Ευρωζώνη και φυσικά δεν μπορεί να γίνει καμία σύγκριση με τα αντίστοιχα του δολαρίου.

Η συγκεκριμένη κατάσταση, που για πολλούς συνιστά στρέβλωση, δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στην οικονομία με σαφείς επιπτώσεις και στο λιανεμπόριο, αφενός λόγω της αδυναμίας των καταναλωτών να διαθέσουν φθηνά κέρματα για αγορές και αφετέρου λόγω της αδυναμίας των εμπόρουμένων, όντας χρεωμένοι, να προσφέρουν τα προϊόντα τους σε χαμηλότερες τιμές.

Το πρόβλημα των υψηλών επιτοκίων στην Κύπρο θα είναι το κύριο θέμα που θα μας απασχολήσει κατά τη νέα χρονιά. Η διάθεση των ειδικών ομολόγων τριετούς διάρκειας στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αν και καθυστερημένη, δεν φαίνεται να προσφέρει καλό αποτέλεσμα των χρόνων, σε μια περίοδο που μάλλον αυξήσει παρατηρούνται. Η συγκεκριμένη κατάσταση, εφόσον συνεχιστεί, που μάλλον θα συνεχιστεί, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των insiders, θα ακυρώσει το βασικό επιχείρημα όλων όσοι υποστήριζαν τη συγκεκριμένη ρύθμιση ως τη μοναδική επιλογή για φθηνότερο χρήμα στην Κύπρο. Βέβαια, υπάρχει και η κρίση στην Ελλάδα, που προσφέρει ένα πρώτης τάξεως άλλοθι για όλα εκείνα τα ευτράπελα που θα παρακολούθησουμε σε σχέση με τα επιτόκια τη νέα χρονιά.

Η δική μας θέση, όπως παρουσιάστηκε σε αρκετές περιπτώσεις από αυτήν εδώ τη στήλη, παραμένει αμετάβλητη και συνοψίζεται ως εξής: Τα επιτόκια στην Κύπρο δεν μειώνονται λόγω της άρνησης των βασικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αφενός να εγκαταλείψουν τον μεταξύ τους ανέμελο όπως αποδεικνύεται ανταγωνισμό για προσέλκυση καταθέσεων και αφετέρου να μειώσουν τα επίπεδα κερδοφορίας τους προς όφελος της οικονομίας. Οι ευθύνες της πολιτείας, βέβαια, παραμένουν βαρύτερες λόγω της ανικανότητας των αρμόδιων φορέων να πιεθαναγκάσουν τους άμεσα ενδιαφερόμενους σε μια μεταξύ τους συμφωνία για το καλό όλων μας.

Η άνοδος των επιτοκίων, ακόμη και μετά τη διοχέτευση των τριετών ομολόγων, μπορεί να δικαιώνει τον υπουργό Οικονομικών, ο οποίος ποτέ δεν πίστεψε στη συγκεκριμένη ρύθμιση αλλά απλώς υπαναχώρησε μετά την έντονη κριτική των κομμάτων, σε καμία περίπτωση όμως αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις βαρύτερες ευθύνες του για τη μη ύπαρξη συμφωνίας μείωσης των επιτοκίων μέχρι στιγμής. Είναι ειρωνικό αλλά κάποιος θεωρούσαν στα υπέρ του διορισμού του κ. Σταυράκη στη θέση του υπουργού Οικονομικών τη δυνατότητα να μπορεί να συνεννοηθεί με τους τραπεζίτες λόγω προηγούμενης επαγγελματικής διαδρομής. Άμφορος ευθυνών σίγουρα δεν είναι ούτε ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, ο οποίος σε καμία από τις βαρυσήμαντες παρεμβάσεις του για την οικονομία δεν κάλεσε τους άμεσα εποπτευόμενους του να επανεξετάσουν την τιμολογιακή τους πολιτική.

Πατάμε όλοι στην ίδια βάρκα, η οποία, αν βουλάξει, θα μας συμπαράσπει όλους στον πάτο, κερδοφόρους και μη. Ευχή όλων μας είναι να γίνει αυτή η απλή αλήθεια κατανοητή σε όλους όσοι έχουν την υποχρέωση να διορθώσουν την κατάσταση. Καλή χρονιά σε όλους.

ystavrinides@gmail.com

ΔΗΚΤΗΣ

Διάλογος;

Στη συνάντηση που είχε ο υπουργός Οικονομικών με τους κοινωνικούς εταίρους και τα κόμματα την περασμένη Τρίτη, έκανε παρουσίαση των μέτρων που πρόκειται να πάρει για βελτίωση των οικονομικών του κράτους. Η τελική τοποθέτηση στην παρουσίαση, που έγινε με το προσφιλή στον υπουργό μέσο του PowerPoint, αναφερόταν στον διάλογο: «Ανοικτοί σε εισιγήσεις, χωρίς να αναρριχθεί το τελικό αποτέλεσμα». Μάλλον για γλωσσικό big brother ολισθήμα πρόκειται, αλλά σημαίνει: «Μιλάτε όσο θέλετε, τα μέτρα τα αποφασίζει το Politbüro».

Quiz

Σχετικά με την ίδια συνεδρίαση, τίθεται το εξής ερώτημα: Ποιον Νικόλαο δεν θέλει να δει ούτε ζωγραφιστό η ηγεσία της ΠΑΣΥΔΥ; Μάλιστα, για χάρη του κινήθηκε προς την άλλη πλευρά του κτηρίου του Υπουργείου Οικονομικών, «για να μην τον δει μπροστά του». Προηγήθηκαν, φυσικά, δηλώσεις περί συναινέσεων, συμφωνίας και καλού κλίματος στη συνάντηση που προηγήθηκε.

Η λαβή

Μάλιστα, μαθαίνουμε πως διαδίδονται από το κυβερνών κόμμα φήμες για ανασχηματισμό που θα επηρεάσει τον κ. Σταυράκη. Το ενδεχόμενο είναι υπαρκτό, αφού μία ανανέωση πάντα αλλάζει τη διάθεση, πλην όμως δεν υπάρχει διαθέσιμος αντικαταστάτης. Το ΑΚΕΛ, μαθαίνει η στήλη, επιθυμεί να διατηρήσει στο πόστο έναν άνθρωπο που δεν θα θεωρείται στα μάτια του κόσμου «δικός τους». Εξάλλου, ποιος να αναλάβει σε τέτοιες εποχές;

Όπα είπα ΠΕΟ

Ο Πάμπλο Κιρίτσης μίλησε εκ μέρους της ΠΕΟ μετά τη συνάντηση, χαιρετίζοντας τα μέτρα κατά των εχόντων και υπέρ των μη εχόντων. Ο κ. Κιρίτσης δεν ξεκαθάρισε εάν στους «έχοντες» βάζει και τους συνδικαλιστές των 5.000 και 6.000 ευρώ μηνιαίως. Διότι, αν κοιτάξει κανείς τα συνδικάτα, πολλοί είναι οι έχοντες, ιδίως στην ηγεσία τους.

Αδίκη κατηγορία

Σκοιλάστηκε πως από την πλευρά του ΑΚΕΛ δεν έγιναν δηλώσεις, αφήνοντας τον (συνδικαλιστή) Κιρίτη να βγάλεει τα κάστανα από τη φωτιά. Αδίκη, όμως, η κατηγορία, αφού παρών ήταν ο κ. Ευαγό-

Το ερώτημα είναι τι γίνεται όταν οι «φρικτές πλάτες» του λαού δεν μπορούν να ανασκησούν την υπέρβαρη δημόσια υπηρεσία, «σαν να 'ταν επιβάτες».

ρου, ο οποίος είχε σημαντική υποχρέωση και αναγκάστηκε να φύγει χωρίς να μιλήσει στα κανάλια.

Α-πόσα;

Κι εδώ που τα λέμε, παραθέτουμε άλλο ένα αφελές ερώτημα που τέθηκε από (αριστερό) φίλο της στήλης: Αν πάρουμε την ηγεσία της ΠΑΣΥΔΥ, κατά μέσο όρο σε τι κλίμακα βρίσκονται οι μισθοί τους; Οι δημόσιοι υπάλληλοι των χαμηλών κλιμάκων, ως πού με Α8 και κάτω, από ποιον εκπροσωπούνται στην ηγεσία της ΠΑΣΥΔΥ;

Α-ΤΑ

...κι αν εκπροσωπούσαν οι πιο χαμηλόμισθοι και όχι οι πλούσιοι, πώς θα διαμορφωνόταν, ερωτά ο συνδικαλιστής φίλος της στήλης, η στάση της ΠΑΣΥΔΥ έναντι της κλιμακωτής ΑΤΑ; Ένα παράδειγμα λέμε...

Σαν τον Καραγκιόζη

Από πλευράς της ΠΑΣΥΔΥ, ο κ. Χατζηπέτρου σημείωσε πως, τόσα χρόνια, η δι-

μόσια υπηρεσία δεν αποτελούσε πρόβλημα, και τώρα με την κρίση αποτελεί αποδιοπομπαίο τράγο και τη θυμήθηκαν όλοι. Κάποιος να τον εννημερώσει πως τόσα χρόνια ήταν πρόβλημα η δημόσια υπηρεσία, αλλά, σαν τον Καραγκιόζη στο άσμα, τη σκόναμε οι υπόλοιποι πολίτες «στις φρικτές μας πλάτες». Σήμερα που μας έχουν τσακίσει τις πλάτες, κάποιος πρέπει να σταματήσει κι εμείς να χρηματοδοτούμε τη λούφα. Ο Χαρίλαος Σπαθάρης, πάντως, προσαθεί...

Τα τρικ, τα τρικ

Ο φόβος της υποβάθμισης από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης διακατέχει, ανεπίσημα πλην ξεκάθαρα, το Υπουργείο Οικονομικών. Μάλιστα, η στήλη μαθαίνει πως αναφορά προς το ίδιο έγινε ενώπιον των δημοσιογράφων, αλλά μάλλον η μόλα έπεσε και δεν τη σήκωσε κανένας. Η στήλη, σκεπτόμενη πως ίσως να υπάρχει φωτιά πίσω από τον καπνό, ρώτησε διάφορες πηγές και έμαθε πως, στη συνάντηση με τα κόμματα και τους κοινωνικούς εταίρους, ο υπουργός έκανε ρητή αναφορά στην ανάγκη να ακολουθήσει η κυβέρνηση «επικοινωνιακά τρικ» για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο. Και, αφε-

λώς, ερωτά ο Δίκτης: Αντί για τρικ, γιατί να μην κάνουμε επιτέλους μεταρρυθμίσεις και να μην έχουμε και δικαίο αν μας υποβαθμίσουν;

Πού πήγε η λογική;

Η κυβερνήση, μάθαμε, θα φορολογήσει την ακίνητη περιουσία πέρα από ένα «λογικό» όριο και πάνω. Πόση είναι η «λογική» περιουσία, όμως, δεν μας είπε. Μάλλον, όμως, δεν φαίνεται να υπάρχει διαφορά μεταξύ της αγοράς και της κληρονομιάς. Αν εγώ έχω ένα αμπελοκήφισμα από τον πατέρα μου κι εσύ ένα (μικρότερο) οικόπεδο που αγόρασες, ποιος είναι ο πιο «λογικός»; Αλλά οικονομικά δεικνουν πως η κυβέρνηση δημιουργεί κίνητρα για άμεση ανάπτυξη των ακινήτων. Όσοι έχουν «περιουσία» αλλά δεν μπορούν να την αναπτύξουν άμεσα (άμεσα, άμεσα, άμεσα), θα αναγκαστούν να πωλήσουν σε εκείνους που είναι σε θέση να αποκομίσουν κέρδη από τα ακίνητα: Τέτοιοι μικρομεσαίοι. Μόνο μικροί θα γίνουν όλοι. Κάποιος μίλησε για δίκαιη κοινωνία; Μάλλον δίκαιο συλλογικό απαγχονισμό βλέπουμε στον ορίζοντα.

dikitis@kathimerini.com.cy

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

60.299.429 τόνους διοξειδίου του άνθρακα έχουν εκπέμψει τους τελευταίους 12 μήνες τα βρετανικά αεροδρόμια, σύμφωνα με την RDC Aviation. Η Βρετανία έχει εκπέμψει το 26% των συνολικών ρίπων των αερομεταφορέων για το 2009.

34,5% ήταν ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των εξαγωγών της Κύπρου σε αγαθά που σχετίζονται με τις τηλεπικοινωνίες, μεταξύ του 2000 και 2008, σύμφωνα με τη Eurostat. Την ίδια περίοδο, οι ίδιες εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 1,6%.

7% ήταν η μείωση του τουριστικού ρευστάριου στην Ευρώπη το πρώτο οκτάμηνο του 2009, σύμφωνα με στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού που επικαλείται η ΟΕΒ. Στη Μεσόγειο, το ποσοστό ήταν 8%, ενώ στην Κύπρο ανήλθε στο 10,9%.

2,9 τρις. ευρώ ή 26,1% του συνολικού τους ΑΕΠ έχουν δαπανήσει το 2009 οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κοινωνική προστασία, σύμφωνα με τη Eurostat.

3,7% των κοινωνικών επιδομάτων που παρέχει η Κυπριακή Δημοκρατία στους πολίτες υπολείπεται σε φορολόγηση και επιστρέφεται στο κράτος, σύμφωνα με τη Eurostat. Συνολικά, το 7% των παρόχιων επιστρέφεται στο κράτος.

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΜΑΡΙΟΥ ΜΑΥΡΙΑΗ

Πώς επενδύουμε στο χρηματιστήριο

Τι ωραία που πάει πάνω και κάτω το χρηματιστήριο! Αφήνει πολλά περιθώρια κέρδους, αν γνωρίζεις κανείς πότε πρέπει να αγοράσει και πότε να πουλήσει. Πολλές φορές μου λένε οι φίλοι μου οι κερδοσκόποι: «Βιάστικα να αγοράσω και οι τιμές υποχώρησαν περισσότερο». Άλλοι μου λένε: «Βιάστικα να πουλήσω και οι τιμές ανέβηκαν περισσότερο». Άλλοι, πάλι, λένε ότι δεν πουλήσαν, όταν οι τιμές ήταν ψηλότερα και τώρα χάνουν, επειδή οι τιμές υποχώρησαν, ενώ άλλοι έκχασαν να αγοράσουν, όταν οι τιμές ήταν χαμηλά. Έχω πολλούς φίλους που αγοράζουν και πουλούν μετοχές και ακούω διάφορα. Και ενώ προσπαθώ να τους εξηγήσω ότι δεν μπορεί κανείς να γνωρίζει εκ των προτέρων το ψηλότερο ή χαμηλότερο επίπεδο της τιμής μιας μετοχής ούτε και την κατεύθυνση της τιμής, αυτοί κλαίει τη μοίρα τους, επειδή μπορούσαν να κερδίσουν περισσότερα και δεν τα κατάφεραν. Δεν είναι απλά πλεονέκτημα, τα θέλουν όλα. Μα και όταν παίζει ρουλέτα, αν γνωρίζεις το νόμμο που κερδίζει εκ των προτέρων, θα μπορούσες να κερδίζεις πάντοτε. Εκ των υστέρων είμαστε όλοι σοφοί. Έχω και μερικούς φίλους που αγοράζουν μακροπρόθεσμα κι ούτε καν θυμούνται τι έχουν αγοράσει. Αυτοί μάλλον θα έχουν καλύτερη μοίρα, αν βεβαίως κάποτε θυμηθούν τι έχουν αγοράσει.

Ποια είναι άραγε η ορθή επενδυτική πολιτική για το χρηματιστήριο; Μήπως να μην επενδύουμε καθόλου, επειδή το ρίσκο είναι μεγάλο; Κάθε άλλο! Οι επενδύσεις στο χρηματιστήριο είναι από τις καλύτερες, φτάνει να γνωρίζεις τι κάνεις. Οι επενδύσεις σε μετοχές θα πρέπει να είναι μακροπρόθεσμες, σε εταιρείες που ο επενδυτής γνωρίζει καλά, με υγιή οικονομικά δεδομένα, σταθερή κερδοφορία, χαμηλά χρέη και καλή διοίκηση. Η διοίκηση είναι το άρα και το ωμά σε μια επιχείρηση.

Ας υποθέσουμε λοιπόν ότι έχουμε ξεχωρίσει τις καλές εταιρείες, πώς επενδύουμε; Οι επενδύσεις θα πρέπει να γίνονται με μικρά ποσά, σε τακτά χρονικά διαστήματα, μακροπρόθεσμα, για τα επόμενα δέκα χρόνια, με χρήματα από το περυσίο και όχι από το υστέρημα. Είναι σημαντικό οι επενδύσεις να είναι μακροπρόθεσμες. Όσο πιο μακροπρόθεσμες είναι, τόσο χαμηλότερο είναι το ρίσκο της επένδυσης και οι αποδόσεις πιο σταθερές.

Αν εξετάσει κανείς την πορεία οποιουδήποτε δείκτη μετοχών μακροχρόνια, θα διαπιστώσει ότι η τάση είναι ανοδική κατά τουλάχιστον 8% ετησίως. Οι δείκτες μετοχών καταγράφουν μεγάλες διακυμάνσεις από χρόνο σε χρόνο, όμως για μεγάλα χρονικά διαστήματα οι αποδόσεις είναι θετικές και ψηλότερες από τα επιτόκια καταθέσεων. Η επένδυση σε μετοχές είναι όπως τις αποταμιεύσεις. Κάθε μήνα διαθέτουμε ένα μικρό ποσό για αγορά επι-

λεγμένων μετοχών. Δεν επενδύουμε μεγάλη ποσά σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, το ρίσκο είναι πολύ μεγάλο. Μικρά ποσά σε τακτά χρονικά διαστήματα είναι πολύ καλύτερα, διότι μειώνει το ρίσκο και σταθεροποιεί την απόδοση της επένδυσης. Με αυτήν την επενδυτική πολιτική, αγοράζετε μετοχές και σε ψηλές και σε χαμηλές τιμές.

Όταν διαθέτουμε ένα σταθερό ποσό κάθε μήνα, τότε αγοράζετε περισσότερες μετοχές, όταν οι τιμές είναι χαμηλότερα, παρά όταν είναι ψηλότερα. Για παράδειγμα, αν υποθέσουμε ότι επενδύετε 200 ευρώ κάθε μήνα στη μετοχή Α. Αν η τιμή είναι δύο ευρώ, τότε αγοράζετε 100 μετοχές. Αν η τιμή είναι ένα ευρώ, τότε αγοράζετε 200 μετοχές. Το μέσο κόστος για τις δύο αγορές ανέρχεται στο 1,33 ευρώ ανά μετοχή. Άρα, αν η τιμή της μετοχής Α υποχωρήσει σταδιακά από δύο στο ένα ευρώ, δηλαδή κατά 50%, τότε η επένδυση έχει ζημιές 25% (33/1,33), το μισό του 50%. Αν όμως η μετοχή ανακάμψει και ανεβεί σταδιακά από το ένα στα δύο ευρώ, τότε και η επένδυση ανακάμπτει πολύ γρήγορα, μόλις η τιμή ξεπεράσει το 1,33 ευρώ. Όταν, δε, φτάσει στα δύο ευρώ, η επένδυση θα έχει κέρδος 50%.

Όσο και αν σας φαίνεται απίστευτο, αυτή είναι η πραγματικότητα. Το μόνο που έχετε να κάνετε, είναι να επιβεβαιώσετε τους πιο πάνω υπολογισμούς. Η μέθοδος που περιγράφεται πιο πάνω, ονομάζεται επενδυτική πολιτική του μέσου κόστους και είναι σχεδόν πάντοτε κερδοφόρα. Δεν θα γίνεται εκατομμυριοσκόπι, μακροχρόνια όμως θα πετύχετε μια πολύ καλή απόδοση για την επένδυσή σας. Η μόνη περίπτωση να ζημιώσετε από αυτήν την επενδυτική πολιτική είναι να αποκαλύψουμε μια ή περισσότερες εταιρείες στις οποίες έχετε επενδύσει. Γι' αυτό θα πρέπει να είσαστε προσεκτικοί στις επιλογές σας.

Πρόγραμμα Καρτών Winday-Wednesday

Επιτέλους Τετάρτη!

€2.000
για έναν υπερχυρό
ΚΑΘΕ ΤΕΤΑΡΤΗ

I ♥ winday wednesday

800 ALPHA

ALPHA BANK

HUBLOT
GENEVE

↔ **BIG BANG CLASSIC** ↔

The Fusion between
Ceramic, 18K Red Gold
and Alligator Gummy.

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol - Paphos, Tel.: 22 897 361

Hublot TV on www.hublot.com

Ο υπουργός Οικονομικών παρουσιάζει στα κόμματα και τους κοινωνικούς εταίρους τις σκέψεις της κυβέρνησης που αποσκοπούν αποκλειστικά στη βελτίωση των δημοσίων οικονομικών.

«Μέτρα» απελπισίας και νέοι φόροι

Καμία κίνηση για τόνωση της ανάπτυξης και καμία διαρθρωτική αλλαγή δεν έχουν εξαγγελθεί

Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΙΣΙΑΝΗ

Επτά σκέψεις για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης κατέθεσε ο υπουργός Οικονομικών την περασμένη εβδομάδα στην παρουσία των κοινωνικών εταίρων και των κομμάτων. Κατά τη διάρκεια της σύσκεψης, που διάρκησε περίπου τρισεπίμι ώρες, επαληθεύτηκαν οι πληροφορίες που έκαναν λόγο για κινήσεις που θα αφορούν αφενός την επιβολή νέων φόρων, αφετέρου το κρατικό μισθολόγιο.

Από το ΑΚΕΛ, διὰ στόματος Σταύρου Ευαγγέλου, εκφράζεται ικανοποίηση για τις προτάσεις, αλλά με κάποιες επιφυλάξεις μέχρι να εξεταστούν και οι λεπτομέρειες που αφορούν τα μέτρα. Αντίθετα, τα συγκυβερνώνα κόμματα (ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ) σημειώνουν πως τα «μέτρα» δεν συνοδεύτηκαν από καμία πρακτική εξέλιξη για τον τρόπο υλοποίησής τους και πως πρόκειται απλά για γενικευμένες σκέψεις. Μετά από καλύτερη ενημέρωση, η κυβέρνηση αφενός ανακοίνωσε σειρά μέτρων, τα οποία όμως δεν είναι προς άμεση υλοποίηση, ενώ οι λεπτομέρειες για την υλοποίησή τους παραμένουν ασαφείς. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των μέτρων για τη φοροδιαφυγή, τα οποία εδώ και έξι μήνες δεν έχουν ακόμα δεισαφηνιστεί και έχουν περιοριστεί στην εξαγγελία προθέσεων για 22 κινήσεις. Εξακριβωτικό σημάδι είναι η διαπίστωση ότι τα μέτρα δεν αφορούν καθόλου την ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά στρέφονται αποκλειστικά προς την εξασφάλιση πόρων από το κράτος, προφανώς εις βάρος της οικονομικής δραστηριότητας. Με αυτά τα δεδομένα, πρέπει να σημειωθεί ότι, παρά τη σαφή τάση που διαμορφώθηκε τον τελευταίο καιρό υπέρ «τολμωρών» διαρθρωτικών αλλαγών για εξυγίανση της οικονομίας, τα μέτρα που έχουν ανακοινωθεί δεν θα αλλάξουν την (προβληματική) διάρθρωση της οικονομίας.

Κρατική μηχανή

Στα πλαίσια των προτάσεων για «μείωση του κόστους της κρατικής μηχανής», ο υπουργός Οικονομικών εισηγήθηκε τη μείωση του συνολικού αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων, θέτοντας μάλιστα και τον στόχο να μειωθεί ο συνολικός αριθμός κατά 1.000 άτομα μέχρι το τέλος της πενταετίας Χριστόφια. Ακόμα, εισηγήθηκε το τερματισμό των προσλήψεων εκτάκτου υπαλλήλων και την τοποθέτηση πλάφον στα επιδόματα υπέρβασης.

Αντιδράσεις προκάλεσαν οι τοποθετήσεις του κ. Σταυράκη, ο οποίος εισηγήθηκε επίσης και τη «συγκράτηση των μισθολογικών αυξήσεων» στον δημόσιο τομέα. Ο γενικός γραμματέας της ΠΑΣΥΔΥ, Γλαύκος Χατζηπέτρος, σημείωσε μετά τη

συνεδρίαση πως το κρατικό μισθολόγιο δεν αποτελεί βασικό πρόβλημα της οικονομίας και πως με την πάταξη της φοροδιαφυγής θα μπορούσαν να λυθούν οι δημοσιονομικές πιέσεις, χωρίς να συγκρατηθούν οι αυξήσεις.

Πάντως, αξίζει να σημειωθεί πως τα εν λόγω «μέτρα» πρέπει να θεωρηθούν απλά σκέψεις επί του παρόντος, αφού δεν έχουν ακόμα τεθεί επίσημα επί τάπητος στην ΠΑΣΥΔΥ. Αυτό δήλωσε τόσο ο κ. Χατζηπέτρος, ο οποίος δήλωσε πως ζήτημα παγώματος των μισθών δεν έχει ακόμα τεθεί, όσο και ο υπουργός Οικονομικών.

Ως θέμα αρχής, το «πάγωμα» των μισθών (από το οποίο εξαιρούνται οι προσαυξήσεις, αλλά και η ΑΤΑ) δεν βρίσκεται τα κόμματα να διαφωνούν. Ωστόσο, από μόνο του το πάγωμα των αυξήσεων δεν κρίνεται αρκετό για να λύσει τα δημοσιονομικά προβλήματα. Ο Μαρίνος Σιζόπουλος (ΕΔΕΚ) σημείωσε στην «Καθημερινή» ότι χωρίς την ταυτόχρονη μεταρρύθμιση σε θέματα όπως η εναλλαξιμότητα και το προβληματικό σύστημα αξιολόγησης δεν μπορεί το πάγωμα των μισθών να αποτελέσει λύση. Εξάλλου, η ίδια κίνηση έγινε και επί διακυβέρνησης Τάσσου Παπαδόπουλου, όταν υπήρχε ο άμεσος στόχος της ΟΝΕ, αλλά δεν έχει επιλυθεί κανένα από τα διαρθρωτικά προβλήματα.

Αντίθετα, όπως σημείωσε ο κ. Σιζόπουλος, η αύξηση της παραγωγικότητας θα μπορούσε να αποτελέσει μία μοναδική και ουσιαστική λύση. Πάντως, σε ερώτηση της «Καθημερινής», ο υπουργός Οικονομικών απάντησε πως δεν σχεδιάζονται αναθεωρήσεις των σχεδίων υπηρεσίας, γεγονός που ενισχύει τις ανησυχίες που εξέφρασε η ΕΔΕΚ για τη γενικότερη διάρθρωση του Δπ-

Τα κόμματα, πλην του ΑΚΕΛ, εκφράζουν απογοήτευση με τις γενικόλογες τοποθετήσεις της κυβέρνησης

μοσίου, όταν θα μειωθεί ο αριθμός των δημοσίων υπαλλήλων.

Σε σχέση με τα πέντε μέτρα που είχε θέσει προ μηνός ο υπουργός Οικονομικών για το κρατικό μισθολόγιο, οι πιο πρόσφατες προτάσεις έχουν διαφοροποιηθεί και συνάδουν πλήρως πλέον με τις αρχικές θέσεις του ΑΚΕΛ. Έτσι, φαίνεται πως το κυβερνώνα κόμμα έχει οδηγήσει την κυβέρνηση προς διαφοροποίηση των θέσεών της, χωρίς όμως να ικανοποιούνται ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ.

Ακίνητα

Ανασάτωση και ανασφάλεια έχει προκαλέσει στην αγορά και η δεδουλευμένη προθεσμία της κυβέρνησης να φορολογήσει την πέρα από ένα «λογικό» επίπεδο ακίνητη περιουσία. Ωστόσο, και σε αυτήν την περίπτωση δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις σχετικά με τις λεπτομέρειες που θα αφορούν τους νέους φόρους που θα επιβληθούν. Με το επικουρικό τεύχος της αναπροσαρμογής της βάσης επί της οποίας υπολογίζονται οι φόροι, η κυβέρνηση θα αποφύγει την αύξηση συντελεστών, επιβάλλοντας όμως νέες φορολογίες.

Απαντά φαίνεται ότι αναμένουν σαφείς λεπτομέρειες για τους νέους φόρους στα ακίνητα, πριν να τοποθετηθούν. Μιλώντας στην «Καθημερινή», ο Νικόλαος Παπαδόπουλος (ΔΗΚΟ) σημείωσε ότι υπάρχουν πά-

πολλα ερωτηματικά που αφορούν τα κριτήρια για τα οποία θα επιβληθεί η νέα φορολογία, τη διαφοροποίηση μεταξύ ακινήτων που αποκτήθηκαν με αγορά και εκείνων που έχουν κληρονομηθεί, καθώς και τα κίνητρα και τα ακινήματα που θα πρέπει να επιβληθούν. Αντί να ακολουθηθεί πολιτική κινήτων για τόνωση της οικονομίας, όπως ανέφερε ο κ. Παπαδόπουλος, ακολουθείται πολιτική φορολόγησης. Ακόμα, διερωτήθηκε πως θα αντιμετωπιστούν οι ξενοδόχοι, οι οποίοι, από τη μια, θα ήταν άδικο να μη συμπεριληφθούν στους νέους φόρους, ενώ, από την άλλη, θα ήταν παράλογο να επιβάλλονται νέοι φόροι και στη συνέχεια νέες παροχές στήριξης.

Με τη σειρά του, ο Αβέρωφ Νεοφύτου (ΔΗΣΥ) χαρακτήρισε τα μέτρα ως «φοροεπιδρομή». Με δεδομένη την πρόθεση του Υπουργείου Οικονομικών να αυξήσει τη βάση υπολογισμού των σφαιλόμενων φόρων στα ακίνητα, προκύπτει πως οι φόροι του κάθε πολίτη θα δεκαπλασιαστούν (σύμφωνα με τον κ. Σταυράκη) ή ακόμα και θα εκσοπλασιαστούν (σύμφωνα με τον κ. Νεοφύτου), χωρίς όμως να έχει αυξηθεί και η περιουσία τους.

Αυτό γίνεται, κατά τον κ. Νεοφύτου, σε μία περίοδο που η αγορά ακινήτων δέχεται μεγάλες πιέσεις και σημειώνει υψηλή ανεργία, ενώ είναι και ο πιο κεραιμένος τομέας της οικονομίας. Πάντως, οι ιδιοκτήτες της γης θα μείνουν εγκλωβισμένοι στους αυξημένους φόρους, μέχρι να μπορέσουν να παραχωρήσουν την περιουσία τους σε άτομα ή οργανισμούς που θα είναι σε θέση να την αναπτύξουν.

Η ένταση που έχει προκληθεί στην αγορά έχει ενισχυθεί και από την ασάφεια που επικρατεί σχετικά με την αύξηση των φόρων στα ακίνητα, αφού, όπως σημείωσε ο κ. Παπαδόπουλος, το μέτρο είτε θα αφορά όλα τα ακίνητα – και θα είναι καταστροφικό – είτε δεν θα αφορά όλα τα ακίνητα και θα είναι σοβαρά προβληματικό. Γενικότερα, η αγορά διακατέχεται από άγχος μετά την τοποθέτηση της κυβέρνησης. Κι αυτό, διότι οι αυξήσεις στους φόρους θα πλήξουν τους μικροεπιχειρηματίες που άμεσα σε σχέση με τους μεγάλους κατόχους της. Ακόμα, όσοι κατέχουν ακίνητα που δεν μπορούν να αξιοποιηθούν, θα εξαναγκαστούν σε πώληση, αφού οι νέοι φόροι θα καθιστούν δυσβάστακτα την ιδιοκτησία της γης. Εξαιρέσεις θα αποτελούν όσοι είναι σε θέση να αποκομίσουν κέρδη από αυτήν, μέσα από επενδύσεις και αναπτύξεις.

Την ίδια στιγμή, έντονη είναι η αντίδραση για το γεγονός ότι η κυβέρνηση λαμβάνει μέτρα που θα πλήξουν με άμεσο τρόπο τα μεσαία στρώματα, αλλά ο μεγαλύτερος γαιοκτήμονας της Κύπρου, η Εκκλησία, θα μείνει εκτός των μέτρων.

Ερωτηματικά και πανικός στην αγορά

Την ίδια στιγμή, έντονες συζητήσεις έχουν προκληθεί από τις κινήσεις του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίες ερμηνεύονται πολιολογικά. Πρώτη αντίδραση είναι πως η κυβέρνηση, θέτοντας εαυτών πάνω από τους πολίτες, έχει αποφασίσει να ικανοποιήσει τις δικές της ανάγκες εις βάρος των πολιτών – και δη των μεσαίων τάξεων.

Ακόμα, από πλευράς των κοινωνικών εταίρων, έντονα ακούστηκαν και το σκόλιο πως η κυβέρνηση δεν έχει κάνει καμία κίνηση προς τόνωση της ανάπτυξης και μείωση της ανεργίας. Στην παρουσίαση που έκανε ο υπουργός στα κόμματα και στους κοινωνικούς εταίρους σημειώθηκε η ανάπτυξη ως ένας από τους βασικούς στόχους, αλλά δεν συνοδεύεται από κανένα από μέτρο που να ενισχύει την οικονομία. Παρομοίως, οι αναφορές στα διαρθρωτικά προβλήματα του τουρισμού δεν συνοδεύτηκαν από διαρθρωτικά μέτρα για τον κλάδο.

Ακόμα, σχεδόν ομόφωνο ήταν το παράπονο των συμμετεχόντων στη σύσκεψη, ότι δεν έχουν παρουσιαστεί ουσιαστικές λεπτομέρειες για την υλοποίηση αυτών των σκέψεων. Μάλιστα, τα μέτρα έχουν χαρακτηριστεί έως και «έκθεση ιδεών». Χαρακτηριστικά, το «πάγωμα των μισθών στο Δημόσιο» δεν

έχει καν τεθεί προς συζήτηση με την ΠΑΣΥΔΥ, πριν να παρουσιαστεί ως «μέτρο».

Το σοβαρό

Το πιο σοβαρό, όμως, από τα σκόλια που έχουν προκύψει από την παρουσίαση του υπουργού αφορά τη ρευστότητα του κράτους. Σε πολιτικούς και οικονομικούς κύκλους ακούστηκαν πριν από τρεις μήνες περίπου η ανησυχία ότι ενδέχεται να υπάρχει πρόβλημα ρευστότητας του κράτους.

Τότε είχε ληφθεί η απόφαση για επίσημη της εισπραξής του ΦΠΑ από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, κάτι που μπορεί μεν να δημιούργησε «μαζιλιάρι» 50 εκατ. ευρώ στο κράτος, αλλά δεν θα είχε άμεσες επιδράσεις στους δημοσιονομικούς δείκτες. Με δεδομένο ότι στους υπολογισμούς τους ελλείμματος που ανακοινώνονται επίσημα τον Μάρτιο συμπεριλαμβανονται και οι υπολογισμοί για τα σφαιλόμενα ποσά του ΦΠΑ, το επίσημο έλλειμμα ή χρέος δεν μπορούσε να μειωθεί με την εν λόγω κίνηση. Έτσι ο ζήλος που επέδειξε η κυβέρνηση για την εστιασμένη εισπραξη του ΦΠΑ δημιούργησε ανησυχίες ότι το κράτος αντιμετωπίζει πρόβλημα ρευστότητας.

Τα σημερινά μέτρα, που επίσης δεν πρό-

κειται να λύσουν κανένα από τα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικονομία, αλλά θα τονώσουν τις εισπράξεις του κράτους, έχουν ενισχύσει αυτήν την ανησυχία. Μάλιστα, πολλοί επιχειρηματίες σχολιάζουν τις καθυστερήσεις που παρατηρούνται τον τελευταίο καιρό σε διάφορες πληρωμές, όπως εκείνες των συντάξεων και του Κτηματολογίου.

Η κίνηση προς την εισπραξη μεγάλων ποσών από το κράτος – και ιδίως με δεδομένο το γεγονός ότι το έλλειμμα του 2009 δεν θα επηρεαστεί (ενώ είναι ακόμα ναός για τέτοιες κινήσεις με ορίζοντα το 2010) – έχει δώσει και πάλι την εντύπωση πως υπάρχει πρόβλημα ρευστότητας και διαχειρίσιμος αποθεμάτων από πλευράς του κράτους.

Πάντως, μόλις πρόσφατα έχει εκδοθεί εκ νέου βραχυπρόθεσμο χρέος από πλευράς της κυβέρνησης, ενώ φαίνεται πως υπάρχουν και αποθέματα ρευστότητας υπό τη μορφή βραχυπρόθεσμων καταθέσεων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Ωστόσο, το επικουρικό κόστος της ανάπτυξης των καταθέσεων των θύε εκτός των επιλογών. Έτσι, θα πρέπει επείγοντως να καθοριστούν αυτές οι ανησυχίες από την κυβερνητική πλευρά.

ΣΥΝΤΟΜΑ

Διεθνής αναγνώριση για το e-Procurement

Το Ηλεκτρονικό Σύστημα Σύνταξης Συμβάσεων (e-Procurement), μόλις έναν μήνα μετά το τέλος της πιλοτικής λειτουργίας του, έχει γίνει αποδεκτό με μεγάλο ενθουσιασμό από τους χρήστες. Η καθημερινή χρήση του από το κοινό, το οποίο προέρχεται τόσο από τις αναθετούσες αρχές όσο και από οικονομικούς φορείς, έχει ξεπεράσει τις προσδοκίες του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας. Επιστάγασμα της επιτυχίας του συστήματος είναι η διεθνής αναγνώριση και η βράβευσή του από ευρωπαϊκά όργανα. Συγκεκριμένα, το e-Procurement απέσπασε το Βραβείο Καλής Πρακτικής, στο πλαίσιο της 4ης Ευρωπαϊκής Βράβευσης Συστημάτων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης 2009, ενώ στη μελέτη που διενεργήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τίτλο «Smarter, Faster, Better eGovernment, 8th Benchmark Measurement for 2009», που δημοσιεύτηκε τον Νοέμβριο του 2009, η Κύπρος κατατάσσεται στην πρώτη θέση στον τομέα του «e-Procurement Pre-Award Process Benchmark» ανάμεσα στα 27 κράτη-μέλη και τέσσερις άλλες χώρες που αξιολογήθηκαν. Αυτή είναι μια επιτυχία στον τομέα του eGovernment που πρώτη φορά έχει να επιδείξει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Η Αμερικάνικη Σχολή στην Πάφο από Σεπτέμβριο

Το νέο σχολείο της Αμερικάνικης Σχολής στην Πάφο παρουσιάστηκε στην παρουσία των πολιτικών και οικονομικών φορέων της πόλης και υπό την αιγίδα του δημάρχου Σάββα Βέργα, το οποίο μάλιστα άρχισε να υλοποιείται από τον προηγούμενο Οκτώβριο. Οι ιθύνοντες του σχολείου θεωρούν πως διανύουμε μια εποχή ραγδαίων ανακατατάξεων και έντονων προκλήσεων και όρα ο ρόλος της εκπαιδευτικής καθίσταται ολοένα και πιο σημαντικός. Το γεγονός αντανάκλασε στην αναθεώρηση των προτεραιοτήτων κάθε σύγχρονης κοινωνίας. Εξάλλου, ο διεθνήτης του σχολείου τονίζει πως η κατοχύρωση της γνώσης ως πανανθρώπινο αγαθού και η ανάγκη του ανθρώπου για υψηλότερο επίπεδο ποιότητας ζωής επιβάλλουν τη συνεχή αναβάθμιση της παιδείας και την εναρμόνισή της με τα ευρωπαϊκά αλλά και τα παγκόσμια δεδομένα. Το νέο σχολείο βρίσκεται ένα χιλιόμετρο ανατολικά της Γεροκίππου, σε μια καταπράσινη και ευχάριστη περιοχή, με θέα τη θάλασσα. Οι αίθουσες, τα εργαστήρια, τα θέατρα, τα γραφεία, οι αποθήκες και τα βοηθητικά κτίρια, όπως και οι χώροι αθλοπαιδιών, αλλά και οι αυλές καλύπτουν έναν χώρο συνολικής έκτασης 100.000 τετραγωνικών μέτρων. Τα υλικά που θα χρησιμοποιούνται είναι ανακυκλωμένα, ενώ όλα τα συστήματα του κτηρίου θα είναι φιλικά προς το περιβάλλον. Θα γίνει χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συστημάτων εξοικονόμησης νερού. Το σχολείο χαρακτηρίζεται από τους δημιουργούς του ως το πρώτο «Φιλικό προς το περιβάλλον» εκπαιδευτικό ίδρυμα στην Κύπρο. Το σχολείο θα ολοκληρωθεί το προσεχές καλοκαίρι και θα τεθεί στη διάθεση των μαθητών και των εκπαιδευτικών από τη νέα σχολική χρονιά, δηλαδή τον Σεπτέμβριο του 2010.

Διεθνής αναγνώριση για το Ηλεκτρονικό e-Procurement

Το Ηλεκτρονικό Σύστημα Σύνταξης Συμβάσεων (e-Procurement), μόλις έναν μήνα μετά το τέλος της πιλοτικής λειτουργίας του, έχει γίνει αποδεκτό με μεγάλο ενθουσιασμό από τους χρήστες. Η καθημερινή χρήση του από το κοινό, το οποίο προέρχεται τόσο από τις αναθετούσες αρχές όσο και από οικονομικούς φορείς, έχει ξεπεράσει τις προσδοκίες του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας.

Επιστάγασμα της επιτυχίας του συστήματος είναι η διεθνής αναγνώριση και η βράβευσή του από ευρωπαϊκά όργανα. Συγκεκριμένα, το e-Procurement απέσπασε το Βραβείο Καλής Πρακτικής, στο πλαίσιο της 4ης Ευρωπαϊκής Βράβευσης Συστημάτων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης 2009, ενώ στη μελέτη που διενεργήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τίτλο «Smarter, Faster, Better eGovernment, 8th Benchmark Measurement for 2009», που δημοσιεύτηκε τον Νοέμβριο του 2009, η Κύπρος κατατάσσεται στην πρώτη θέση στον τομέα του «e-Procurement Pre-Award Process Benchmark» ανάμεσα στα 27 κράτη-μέλη και τέσσερις άλλες χώρες που αξιολογήθηκαν. Αυτή είναι μια επιτυχία στον τομέα του eGovernment που πρώτη φορά έχει να επιδείξει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Νέα γραφεία για την Thomson Reuters στην Κύπρο Το έργο διαχείρισης της διεύθυνσης των νέων γραφείων της εταιρείας Thomson Reuters στην Κύπρο ανέλαβε το γραφείο ακινήτων Αντώνης Λοΐζου και Συνεργάτες. Τα γραφεία της εταιρείας Thomson Reuters θα είναι συνολικής έκτασης 1.500 τετραγωνικών μέτρων. Ο ιδιοκτήτης του γραφείου ακινήτων, Αντώνης Λοΐζου, δήλωσε σχετικά με τη συγκεκριμένη επιτυχία για την εταιρεία του: «Είμαστε πολύ περήφανοι που εξασφαλίσαμε αυτήν την εργασία για έναν διεθνή οικοτομέα της Thomson Reuters».

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΣΤΟΥΡΗΣ costourisa@kathimerini.com.cy

Ανησυχία προκάλεσαν στην αγορά οι προθέσεις για αύξηση των φόρων.

ΑΡΘΡΟ του ΧΑΡΙΑΛΑΟΥ ΣΤΑΥΡΑΚΗ

Σημαντικές οι προκλήσεις κατά το 2010

Είναι γεγονός ότι η παγκόσμια οικονομία διέρχεται μια περίοδο μεγάλων αναστάσεων και αβεβαιότητας. Η κρίση αυτή είναι χωρίς προηγούμενο για τη μεταπολεμική περίοδο και επηρεάζει όλες τις χώρες ανά το παγκόσμιο, άλλες σε μεγαλύτερο και άλλες σε μικρότερο βαθμό.

Παρότι η κυπριακή οικονομία έχει ικανοποιητικές αντιστάσεις απέναντι στην κρίση, οι διεθνείς οικονομικές εξελίξεις απαιτούν συνεχή επαγρύπνηση, εγρήγορση, ευελιξία και σοβαρότητα

Το ποσοστό ανεργίας το 2010 προβλέπεται να παρουσιάσει περαιτέρω ανοδική τάση, λόγω του χαμηλού, σε σύγκριση με προηγούμενα χρόνια, ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης, όμως εξακολουθήσει να είναι ουσιαστικά χαμηλότερος από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο ρυθμός πληθωρισμού το 2010 εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει ανοδική τάση, κυρίως λόγω της αναμενόμενης αύξησης του τιμής του αργού πετρελαίου στις διεθνείς αγορές.

Παράλληλα, οι διεθνείς οργανισμοί προβλέπουν άνοδο του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 5,5% το 2010, εάν δεν ληφθούν υπόψη ενδεχόμενα διορθωτικά μέτρα από την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Τονίζει ότι το έλλειμμα αυτό οφείλεται, εκτός από κυκλικούς και σε διαρθρωτικούς παράγοντες. Επισημαίνει το γεγονός ότι η διεθνής κρίση έχει ως θετική επίδραση, τη σταδιακή διόρθωση ανισοσκελιών που υπάρχουν στην κυπριακή οικονομία, όπως αυτές αντικατοπτρίστηκαν στο πολύ με-

γάλο έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών που καταγράφηκε το 2008. Η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, ήδη έλαβε και προτίθεται να υιοθετήσει και μία σειρά από νέα μέτρα για μείωση των επιπτώσεων από την παγκόσμια οικονομική κρίση.

Συγκεκριμένα, για ενίσχυση της ρευστότητας, η κυβέρνηση, σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, προχώρησε στην εφαρμογή σχεδίου έκδοσης τριετών κρατικών ομολόγων συνολικού ύψους 3 δισ. ευρώ, που αναμένεται, με βάση τις εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, να οδηγήσει σε συγκράτηση των επιτοκίων.

Επιπρόσθετα, η κυβέρνηση στοχεύει στη σταδιακή μείωση του κρατικού μισθολογίου και στη σταδιακή μείωση του αριθμού των εργαζομένων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Ταυτόχρονα, θα συνεχιστούν οι προσπάθειες για περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος, με τη δημιουργία γηπέδων γκολφ, μαρίνων και άλλων μέτρων.

Επίσης, για τη μείωση της γραφειοκρατίας που αντιμετωπίζει ο επιχειρηματικός κόσμος και κατ'επέκταση για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, το Υπουργείο Οικονομικών έχει ετοιμάσει και υλοποιεί συγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης για τη μείωση του διοικητικού φόρτου στην εθνική μας νομοθεσία κατά 20%, μέχρι το 2012. Περαιτέρω, θεωρώ πολύ σημαντικό για την κυπριακή οικονομία το θέμα της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων. Προς αυτήν την κατεύθυνση, η κυβέρνηση καταβάλλει προσπάθειες για αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων, όπως οι χαμηλοί φορολογικοί συντελεστές.

Συνοψίζοντας, επισημαίνω ότι, παρότι η κυπριακή οικονομία έχει ικανοποιητικές αντιστάσεις απέναντι στην κρίση, οι διεθνείς οικονομικές εξελίξεις απαιτούν συνεχή επαγρύπνηση, εγρήγορση, ευελιξία και σοβαρότητα. Η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας έλαβε και εξακολουθεί να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ενίσχυση της ανάπτυξης της οικονομίας και της απασχόλησης, αλλά και για την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής, πάντα όμως μέσα στα πλαίσια των οικονομικών της δυνατότητων.

Ο κ. Χαρίλαος Σταυράκης είναι ο υπουργός Οικονομικών

ΑΡΘΡΟ του ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΡΡΗΣ

Σταθεροποίηση, προκλήσεις, προοπτικές

Το δίλημμα μεταξύ ανάπτυξης και χαμηλού ελλείμματος θα γίνει πιο επιτακτικό την επόμενη χρονιά η οποία αναμένεται εξίσου δύσκολη με την προηγούμενη

ενώ επηρεάζει αρνητικά τη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

Επειδή ορισμένες κρατικές δαπάνες αυξάνονται αναπόφευκτα χρόνο με τον χρόνο, απαιτούνται σημαντικές τομές σε άλλες κατηγορίες δαπανών. Τα περιθώρια για μειώσεις στις λειτουργικές δαπάνες, που είναι περίπου 10% των ολικών δαπανών, είναι περιορισμένα. Οι τόκοι για την εξυπηρέτηση του χρέους και οι αναπτυξιακές δαπάνες αποτελούν περίπου το 30% του συνόλου των δαπανών, και εδώ, πέραν της καλύτερης ιεράρχησης, είναι δύσκολο να γίνουν σημαντικές εξοικονομήσεις.

Το 60% των δαπανών καλύπτονται το κρατικό μισθολόγιο και τις κοινωνικές παροχές και είναι εδώ που υπάρχουν περιθώρια, μέσω της σημαντικής επιβράδυνσης στον ρυθμό αύξησης του κρατικού μισθολογίου και της πολύ καλύτερης στόχευσης όλων των κοινωνικών δαπανών που είναι απολύτως αναγκαίες. Με αυτό τον τρόπο αυξάνονται οι δυνατότητες διατήρησης, ακόμα και αύξησης των ορισμένων αναπτυξιακών δαπανών. Η αυστηρότερη ιεράρχηση των έρ-

γων υποδομής θα πρέπει να έχει γνώμονα τη συνεισφορά στην ανάπτυξη – ενέργεια, κυκλοφοριακό, δημόσιες μεταφορές, ευρωζωνική πρόβλεψη. Με αυτό τον τρόπο βελτιώνονται οι προοπτικές για να επανέλθουμε το γρηγορότερο δυνατόν σε θετικούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης και αυξάνουμε τα κυβερνητικά έσοδα.

Όπως βλέπουμε από τις πολύ δυσάρεστες πρόσφατες εμπειρίες της Ελλάδας, η συνετή οικονομική πολιτική δεν είναι απλώς θέμα του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Το πολυσυζητημένο όριο του ελλείμματος στο 3% του ΑΕΠ είναι μεν σημείο αναφοράς, αλλά σοβαρή πρόκληση αποτελούν πολύ περισσότερα η τρομερή δυσκολία και το μεγάλο κοινωνικό κόστος και η αναταραχή για να μειωθούν τα ελλείμματα και το χρέος όταν ξεφύγουν από τα ελεγχόμενα όρια, το μεγάλο τίμημα που απαιτούν οι αγορές για κρατικό δανεισμό όταν απειλείται η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών και η ανασφάλεια που η μακροοικονομική αστάθεια ενεπείρει τόσο στους επενδυτές όσο και στους καταναλωτές.

Πρέπει να πείσουμε ότι είμαστε σε θέση να μειώσουμε το έλλειμμα μέσα σ' ένα λογικό χρονικό διάστημα και να επαναφέρουμε το δημόσιο χρέος γύρω στο 50% του ΑΕΠ. Αυτό είναι σημαντικό πρωτόσπιν για την ανάκαμψη και την ανάπτυξη. Σε αντίθετη περίπτωση, υπάρχει ενδεχόμενο να βιώσουμε εμπειρίες παρόμοιες εκείνων που εξελίσσονται στην Ελλάδα.

Αυτός ο στόχος είναι ακόμα πιο επιτακτικός διότι δεν έχουμε λύσει το πρόβλημα της γήρανης του πληθυσμού σε σχέση με τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις, με τις συντάξεις στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα και με τον τομέα της υγείας.

Τέλος, πέραν της διόρθωσης των δημοσίων οικονομικών, που είναι απολύτως επιτακτική, πρέπει να στρέψουμε την προσοχή μας προς τη δημιουργία συνθηκών για τη συναινετική υιοθέτηση διαρθρωτικών αλλαγών που στηρίζουν την ανάπτυξη. Πέραν των μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται εναρμόνισμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ευρωζώνη, δεν φαίνεται να έχουμε ως κοινωνία την πολιτική βούληση για τέτοιες αλλαγές.

Ο κ. Μιχάλης Σαρρής είναι ο πρώην υπουργός Οικονομικών

Επιβράδυνση στους μισθούς

Μειωμένη αύξηση εργατικού κόστους, αυξημένες οι κρατικές δαπάνες

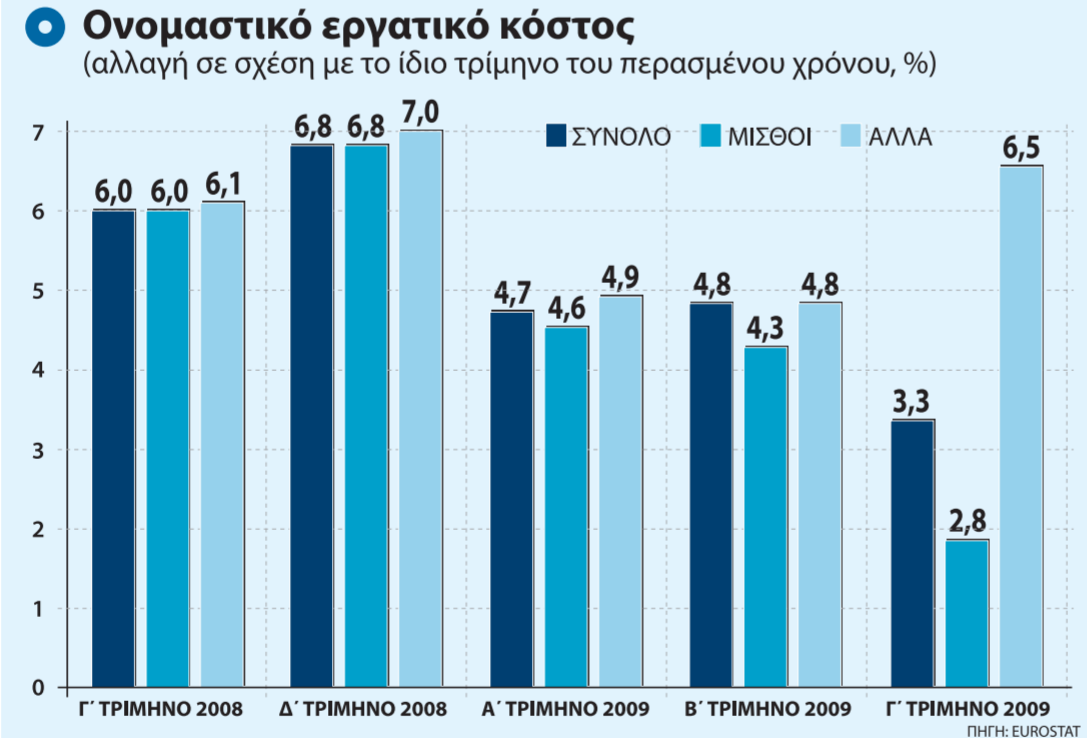
Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Κατά μόνο 2,8% αυξήθηκαν το τρίτο τρίμηνο του 2009 οι ονομαστικοί μισθοί στην Κύπρο, σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο του 2008, σύμφωνα με στοιχεία που εξέδωσε πρόσφατα η Eurostat. Την ίδια στιγμή, όμως, τα συνολικά εργατικά κόστη για τις επιχειρήσεις ομειώσαν αύξηση κατά 3,3%. Τα στοιχεία καταγράφουν απότομη επιβράδυνση στους μισθούς, οι οποίοι καθ' όλη τη διάρκεια του έτους έχουν σημειώσει σημαντική επιβράδυνση, σε σχέση με πέρισι. Το 2008, αντίθετα, οι μισθοί σημείωσαν συνεχείς αυξήσεις, ακόμα και κατά το τελευταίο τρίμηνο, όταν η διεθνής οικονομική κρίση είχε αρχίσει να εκδηλώνεται και ήταν πλέον φανερό πως οι επιπτώσεις της θα έφταναν και στην Κύπρο.

Μισθοί

Παρά το γεγονός ότι δεν έχουν καταγραφεί μειώσεις στους μισθούς, η απότομη επιβράδυνσή τους αποτελεί ισχυρό τεκμήριο ως προς τις πιέσεις που δέχονται οι επιχειρήσεις. Σε αντίθεση με τις τάσεις του 2008, όταν οι επιχειρήσεις πρόσφεραν υψηλότερους μισθούς στους υπαλλήλους τους, σημειώνεται, από το καλοκαίρι και μετά, ισχυρή τάση προς το πάγωμα των μισθών, σε μία προφανή προσπάθεια να αποφευχθούν επιπλέον δαπάνες και απολύσεις.

Αξίζει να σημειωθεί πως πολλές επιχειρήσεις αποφεύγουν να προχωρήσουν σε απολύσεις, αφού αυτό συνεπάγεται υψηλό κόστος επαναρρόληψης, όταν η οικονομία θα αρχίσει να εξέρχεται τις σημερινές ύφεσης. Έτσι, πολλές επιχειρήσεις αποφεύγουν συνεπώς να απολύουν ειδικευμένους και υψηλόμισθους, αφού αναμένουν υψηλότερο κόστος επανόληψης, αλλά και απώλεια εμπειριών και κατάρτισης που τους υπαλλήλων που θα χάσουν μέσα στους επόμενους μήνες. Μάλιστα, πολλές από τις μεγάλες επιχειρήσεις ακολουθούν ρητή στρατηγική προς αυτήν την κατεύθυνση. Προκύπτει, επομένως, πως το ση-

μερινό πάγωμα των μισθών σχετίζεται και με τη διάθεση των επιχειρήσεων να διατηρήσουν τους ειδικευμένους τους υπαλλήλους, αφού, σε περίπτωση που αυξανόνταν τα μισθολόγια με τους αρχικούς ρυθμούς, θα υποχρεώνονταν σε απολύσεις, για να διατηρήσουν χαμηλά τα κόστη τους. Την ίδια στιγμή, η αρχική πορεία των μισθών που καταγράφηκε μέσα στο 2008 μπορεί να χαρακτηριστεί και ως υπερβολική. Λόγω της υπερθέρμανσης της οικονομίας, οι μισθοί σημείωσαν σημαντικές και συνεχείς αυξήσεις μέσα στο έτος, φτάνοντας μάλιστα σε αύξηση της τάξης του 6,8% κατά το τέταρτο τρίμηνο. Έτσι, η σημερινή επιβράδυνση μπορεί μεν να είναι απότομη, αλλά υπάρχει ταυτόχρονα και ισχυρό ενδεχόμενο να αντικατοπτρίζει διόρθωση της αγοράς και όχι μόνο κάμψη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

«Άλλα»

Την ίδια στιγμή, ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί η κατακόρυφη εκ νέ-

Ενδεχομένως να είναι διορθωτικό το πάγωμα των μισθών στην οικονομία

Ου αύξηση των «άλλων» δαπανών, οι οποίες έφτασαν κατά το τρίτο τρίμηνο του 2009 στο 6,5%, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2008. Αυτές οι δαπάνες, σύμφωνα με τους ορισμούς της Eurostat, αφορούν έξοδα των επιχειρήσεων που δεν αφορούν άμεσα στους μισθούς των υπαλλήλων. Πρόκειται για διαδικαστικά και γραφειοκρατικά κόστη, για επιστροφές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ), φόρους που επιβάλλονται και ισχυρό ενδεχόμενο να αντικατοπτρίζονται με την απασχόληση των υπαλλήλων του και άλλης «παραπλευρές» δαπάνες. Άλλα η κατηγορία είναι εξαιρετικά υψηλά για το τρίτο τρίμηνο του 2009. Ακόμα, αν αναλογιστεί κανείς πως οι αριθμητικές αξίες των Αυτόματων Τιμηριαμικών Αναπροσαρμογής

(ΑΤΑ) ήταν κατά πολύ υψηλότερες μέσα στο 2008 και το πρώτο τρίμηνο του 2009, σε σχέση με το δεύτερο και τρίτο τρίμηνο του περασμένου έτους, προκύπτει πως οι αυξήσεις στις «άλλες» δαπάνες ήταν εξαιρετικά υψηλές.

Ακόμα πιο σημαντικό είναι και το εύρημα πως, σε αντίθεση με τα προηγούμενα τρίμηνα, αυτές οι δαπάνες έχουν ασκήσει ορατή πίεση στο συνολικό εργατικό κόστος των επιχειρήσεων, το οποίο ανέρχεται σε 0,5%, ένα καλό ευκαταφρόνητο ποσοστό.

Αξίζει, ακόμα, να σημειωθεί πως η σημερινή αύξηση στα «άλλα» κόστη αποτελεί «επαναφορά» στις αρχικές τάσεις που είχαν διαγραφεί από το 2008 και μεταφράζονται σε εκ νέου επιτάχυνση των δαπανών που δεν αφορούν άμεσα τους μισθούς. Από τα στοιχεία, πάντως, δεν φαίνεται πως η αύξηση αυτή οφείλεται αποκλειστικά στις πρόσφατες αυξήσεις των εισφορών των εργαδοτών στο ΤΚΑ, αλλά μάλλον πρόκειται για διαδικαστικά, γραφειοκρατικά και άλλα παρόμοια κόστη.

Απότομη επιβράδυνση καταγράφεται στους μισθούς κατά το τρίτο τρίμηνο του περασμένου έτους.

Οι μικροί πλήττονται περισσότερο

Τη στιγμή που οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις επιμένουν να κάνουν ό,τι είναι δυνατόν για να αποφύγουν την απόλυση ειδικευμένων υπαλλήλων, σε μία προσπάθεια να αποφύγουν αυξημένες δαπάνες πρόσληψης και εκπαίδευσης, όταν η οικονομία θα εξέρχεται της σημερινής ύφεσης, είναι ταυτόχρονα φανερό πως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) δέχονται σημαντικό πλήγμα από τη σημερινή οικονομική συγκυρία. Το «πάγωμα» στους μισθούς μεταφράζεται τόσο σε αυξημένες οικονομικές και λογιστικές πιέσεις στις μικρές επιχειρήσεις όσο και σε σημαντικά μειωμένα κέρδη. Πολύ συχνά οι ιδιοκίπτες μικρών (και δι οικογενειακών) επιχειρήσεων είναι ταυτόχρονα και υπάλληλοι και λαμβάνουν από τις επιχειρήσεις τους

μισθό. Με δεδομένο ότι πέραν του 96% των επιχειρήσεων στην Κύπρο είναι ΜμΕ, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα πως οι ίδιοι οι ιδιοκίπτες, αλλά και οι υπάλληλοι αυτών των επιχειρήσεων, που είναι σχετικά λίγοι στον αριθμό, αισθάνονται τις πιέσεις της οικονομίας και διατηρούν στάση αναμονής, ευελπιστώντας στην ανάκαμψη.

Το ίδιο ισχύει και για την αύξηση των «άλλων» δαπανών. Είναι προφανές ότι οι ΜμΕ δέχονται συγκριτικά πιο ισχυρά πλήγματα στις αντατοχές τους, εξαιτίας αυτών των αυξημένων δαπανών, γεγονός που σημαίνει πως το κράτος ενδεικνύεται να αναζητήσει τρόπους ανακούφισης των ΜμΕ από τις πιέσεις που το ίδιο τους ασκεί.

Η διορθωτική κρίση του 2009

Ριζικές αλλαγές στον χάρτη της εγχώριας αγοράς έφερε η οικονομική κρίση, με τους πιο υγιείς να καθίστανται πιο ισχυροί

Τον ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ και ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ

Το 2009 ήταν μία χρονιά που χαρακτηρίστηκε από δραματικές αλλαγές στην αγορά. Ενώ η προσοχή έχει στραφεί, φυσιολογικά, στις πύεσες που δέχονται οι διάφοροι κλάδοι της οικονομίας, έχει ταυτόχρονα διαφανεί πως η αγορά στην Κύπρο έχει λειτουργήσει με «ορθόδοξο» τρόπο, επιτρέποντας στους πιο υγιείς και δυνατούς παίκτες να επιβιώσουν και να ετοιμαστούν για δυναμική έξοδο από τη σημερινή ύφεση. Έτσι η κρίση αποδείχθηκε διορθωτική.

Τόσο στον τομέα των αυτοκινήτων όσο και στην ανάπτυξη της έχει παρατηρηθεί ενίσχυση της συγκέντρωσης, με εξαγορές και συγχωνεύσεις να μειώνουν τον συνολικό αριθμό παικτών

στην αγορά και να εξασφαλίζουν πιο ουσιαστικό ανταγωνισμό και οικονομίες κλίμακας για τους επιβιώσαντες. Ταυτόχρονα, συγκέντρωση παρατηρείται και στο λιανικό εμπόριο, στο οποίο επίσης καταγράφεται συγκέντρωση, ενώ το μέγα ερώτημα του 2010 θα είναι ποιοι θα επιβιώσουν και θα εξέλθουν πιο δυνατοί από τη σημερινή κρίση.

Όσον αφορά στον τουρισμό, η κρίση έχει φέρει στην επιφάνεια τα σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα του κλάδου, ο οποίος καλείται σήμερα είτε να αναβαθμίσει το προϊόν του είτε να δεχθεί τη μοίρα μιας μακρόχρονης παρακμής. Στο ζήτημα αυτό φαίνεται πως το κράτος έχει σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει, αναβαθμίζοντας τις υποδομές και παρέχοντας ορθά κίνητρα και στήριξη για βελτίωση του προϊόντος. Σημαντικούς παράγοντας για την

πορεία του έτους θα είναι η διάθεση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΧΠ) να τονώσουν εκ νέου τις πιστώσεις, οι οποίες, μετά από την υπερθέρμανση και την εκρηκτική επέκτασή του 2007 και των πρώτων μηνών του 2008, τους τελευταίους 15 μήνες έχει «παγώσει». Ωστόσο, διαφαίνεται και ο κίνδυνος να επανέλθουν τα ΧΠ στην πρακτική των απρόσδεκτων και ευρέων παραχωρήσεων καταναλωτικών πιστώσεων. Σε μία τέτοια περίπτωση, που είναι πιθανή, θα τονωθεί η αγορά, κυρίως η λιανική, αλλά θα αναβιώσουν επιπλέον δομικά προβλήματα για τα ήδη υπερχρεωμένα νοικοκυριά. Η διάθεση των τραπεζών θα εξαρτηθεί κατά κύριο λόγο από το κατά πόσον ο «πόλεμος» για πελάτες θα σηκώσει με τον «πόλεμο» για καταθέσεις, όπως συνέβη μέσα στο 2009, ή θα εκφραστεί διαφορετικά, μέ-

Δύσκολο αλλά «χρήσιμο» το 2010, με μεγάλο ερωτηματικό τις τράπεζες

σα από τα νέα προϊόντα που όλα τα ΧΠ αναπτύσσουν τους τελευταίους μήνες. Μέγα ερώτημα, ακόμα, θα είναι η συμπεριφορά των ΧΠ έναντι των επιχειρηματικών δανείων, τα οποία θα κρίνουν την πορεία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ). Ως γνωστόν, οι κυπριακές ΜμΕ βασίζονται σχεδόν εξ ολοκλήρου στα τραπεζικά δάνεια για άντληση κεφαλαίων και η πορεία τους εξαρτάται από τα ΧΠ σε πολύ μεγάλο βαθμό. Η πιθανή αύξηση στις επιδοτήσεις των τραπεζών θα αποτελέσει, επομένως, κλειδί για το 2010.

Είναι, φυσικά, αυτονόητο ότι η πορεία του έτους για την κυπριακή οικονομία θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τη διεθνή ανάκαμψη και ιδίως από την ανάκαμψη της υπόλοιπης Ευρώζωνης. Πολλοί αναλυτές διαβλέπουν τέλος της κρίσης μέσα στο 2010, αλλά είναι επίσης έντονοι οι φόβοι για προσωρινή ανάκαμψη που θα ακολουθηθεί από νέα ύφεση («ανάκαμψη σε σχήμα W»). Οι πιο πολλές ενδείξεις σήμερα «δείχνουν» πως η ανάκαμψη στην Ευρώζωνη θα αρχίσει σύντομα, αλλά θα είναι βραδεία και ρηχή. Για την Κύπρο, ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται στον τρόπο που θα διαχειριστεί το Υπουργείο Οικονομικών την ανάκαμψη των εταίρων μας, αφού αυτή, παρά τα θετικά της στοιχεία, κρύβει και κινδύνους (αύξηση επιτοκίων και πληθωρισμού, μείωση ανταγωνιστικότητας κ.τ.λ.).

Σε γενικότερες γραμμές, το 2010 δεν προβλέπεται «ευκολότερο» από το 2009. Ωστόσο, έχει διαφανεί πως το έτος θα αποτελέσει κρίσιμη καμπή για την αγορά, αφού οι πιο εύρωστες επιχειρήσεις και εκείνες με την πιο προεκτική διεύθυνση θα συνεχίσουν τη διαδικασία με την οποία επανατοποθετούνται στην αγορά, ενισχύουν τις εργασίες τους και ετοιμάζονται για την έξοδο από την ύφεση. Οι ευκαιρίες που προκύπτουν από τη σημερινή οικονομική συγκυρία είναι πολλές, ιδίως για τις πιο τολμηρές επιχειρήσεις που σκοπεύουν να κάνουν «ανοίγματα» με μεγάλο χρονικό ορίζοντα, αντί να βλέπουν μωπικά, μόνο μέχρι το 2012. Έτσι, το σημαντικό κριτήριο θα είναι η διορατικότητα των διευθυντών, που, τουλάχιστον μέσα στο 2009, αποδείχθηκε πιο σημαντική παράμετρος ακόμα και από την κρίση.

Το λιανικό εμπόριο «κινήθηκε» εν μέσω οικονομικής κρίσης

Ως φυσιολογικές μπορούν να κριθούν οι μειώσεις στην κίνηση που κατέγραψε το λιανικό εμπόριο σε μία χρονιά που χαρακτηρίστηκε από γενικευμένη οικονομική ύφεση. Αφενός πολλοί καταστηματάρχες ανέφεραν πως μέχρι και τα μέσα της χριστουγεννιάτικης περιόδου η κίνηση ήταν αισθητά μειωμένη σε σχέση με πέρσι, αφεντέρου οι εταιρείες με πιο ακριβά προϊόντα παρουσίασαν αύξηση σε σχέση με το 2008. Μείωση παρατηρήθηκε στην κατανάλωση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η οποία επιπλέον σημαίνει επιδείξεις που ασχολούνται με την προμήθεια καταναλωτικών προϊόντων. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αποτελούν οι μειωμένες πωλήσεις των αναψυκτικών, τα οποία σαφώς επηρεάστηκαν και από το μειωμένο τουριστικό ρεύμα. Η χριστουγεννιάτικη περίοδος, ωστόσο, φαίνεται να έδωσε σημαντική ώθηση στο λιανικό εμπόριο, αφού η «όρεξη» για καταναλωτικές δαπάνες μπορεί μεν να οδηγήθηκε σε μισόδραση από την οικονομική συγκυρία, αλλά οι προσφορές και η χριστουγεννιάτικη τώνωση φαίνεται να έχουν διαδώσει, εν μέρει, τη χρονιά.

Κρίσιμο ερώτημα η γεωγραφική ανακατάταξη και ο κορεσμός

Αξίζει να σημειωθεί πως η αγορά του λιανικού εμπορίου χαρακτηρίστηκε φέτος από νέα «ανοίγματα» επιχειρηματιών, οι οποίοι έχουν ανοίξει νέα εμπορικά κέντρα, ενώ άλλοι ετοιμάζουν το άνοιγμα επιπλέον malls. Με τη δημιουργία δυο νέων εμπορικών κέντρων, ένα στη Λευκωσία και ένα στη Λεμεσό, έχει αλλάξει άρδην η εικόνα του λιανικού εμπορίου, αφού έχει συμπληρωθεί εντελώς, για με «παραπλήσιες» υπηρεσίες ψυχαγωγίας (εστιατόρια, κινηματογράφοι, bowling, ice skating κ.τ.λ.). Τα εν λόγω malls (My Mall και Madisons) έχουν προστεθεί στο υφιστάμενο και επιτυχημένο Mall of Cyprus με σημαντικές προεκτάσεις, τόσο για τις «κλασικές» εμπορικές οδούς των πόλεων όσο και για το εμπόριο γενικότερα.

Μεγάλο ερώτημα για το 2010, ωστόσο, θα αποτελέσει το κατά πόσον θα αποδειχθεί ότι το λιανικό εμπόριο έχει ήδη επεκταθεί πέρα από τις αντοχές του, με υψηλό λόγο καταστημάτων ανά καταναλωτή και ανάλογα υψηλά κόστη για τους καταστηματάρχες. Εάν, πράγματι, αποδειχθεί πως το λιανικό εμπόριο περνά μέσα από περίοδο μίνι φούσκας, τότε θα αντέξουν οι πιο δυνατοί και είναι σημαντικό το ενδεχόμενο σε λίγο περισσότερο από 12 μήνες να διακρίνονται ξεκάθαρα οι «νικητές» και οι «ηττημένοι» του λιανικού.

Ρεκord χαμηλών πτήσεων για τον τουρισμό

Μία από τις χειρότερες τουριστικές χρονιές έζησε φέτος η Κύπρος, με μείωση του τουριστικού ρεύματος κατά 11%. Ενώ μείωση κατέγραψε παγκόσμια ο κλάδος (κατά 6%), οι ανταγωνιστικοί προορισμοί, όπως η Τουρκία και η Αίγυπτος, σημείωσαν αύξηση του τουριστικού ρεύματός τους, γεγονός που καταδεικνύει πως η ανταγωνιστικότητα της Κύπρου έχει διαβρωθεί και πως η επάνοδος της Κύπρου σε παλαιότερες καλές εποχές δεν εξαρτάται μό-

Άντεξαν αυτοί που αναβάθμισαν το προϊόν τους

νο από την πάροδο της οικονομικής κρίσης.

Η φετινή χρονιά ανέδειξε τα βαθύτερα προβλήματα του κλάδου, τα οποία μάλλον δεν θα είναι παροδικά. Με το τέλος της καλοκαιρινής περιόδου, οι ξενοδοχοί εμφανίστηκαν ικανοποιημένοι, παρά το γενικότερο κακό κλίμα, αφού φαίνεται πως οι Κύπριοι περιηγητές αγάλισαν με θερμην τα πακέτα προφορών για διαλυκτερεύσεις που δημιουργήσαν οι ξενοδοχειακές μονάδες. Το

επόμενο στοιχείμα για τους εμπλεκόμενους με τον τουρισμό φορείς ήταν η έκθεση Travel Market, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο τον περασμέ-

νο Νοέμβριο. Στην εν λόγω έκθεση οι ξενοδοχοί είχαν την ευκαιρία να συνάψουν συμφωνίες για πακέτα διανυκτερεύσεων με μεγάλους ταξιδιωτικούς πράκτο-

ρες της Ευρώπης για το καλοκαίρι του 2010. Ωστόσο, η κακή οικονομική συγκυρία, ιδίως στη Μεγάλη Βρετανία, αλλά και η ακριβότερη σε σχέση με το ευρώ στερλίνα δεν δικαιώσαν πλήρως τις ελπίδες του κλάδου.

Με την ολοκλήρωση του έτους, διακρίβωθηκε πως, πέρα από τη μείωση του ρεύματος, έχει χαθεί και μέρος της συνολικής πίτας, ενώ ταυτόχρονα φαίνεται πως, σε σχέση με προηγούμενα χρόνια, έχουμε ελκύσει και περιηγητές μικρότερου οικονομικού εύρους.

Η εικόνα του 2010 θα διαφανεί πιο ξεκάθαρα κοντά στο τέλος Φεβρουαρίου, όταν θα ξεκαθαρίσουν οι προθέσεις των τουριστικών πρακτόρων να κλείσουν πακέτα για την Κύπρο. Οι πιο αισιόδοξοι αναμένουν ελαφρά άνοδο του τουριστικού ρεύματος, αλλά αυτό δεν μεταφράζεται σε ανάκαμψη του κλάδου γενικότερα. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, κρίσιμη θα αποδειχθεί η διάθεση του κράτους να ενισχύσει βασικές υποδομές, πέρα από τα μεγάλα έργα των μαρινών και του αεροδρομίου, και να προχωρήσει με τις καθυστερημένες βελτιώσεις σε έργα όπως πεζοδρόμοι, δρόμοι και πλατείες.

Η μεγάλη ύφεση στον κατασκευαστικό τομέα

Ο τομέας που γνώρισε τεράστια ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία, αυτός των κατασκευών και της ανάπτυξης της βιώσιμης με τον πλέον εντονότερο τρόπο τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. Εταιρείες του κλάδου πτώχευσαν, άλλες είναι βουτηγμένες στα χρέη, ενώ αυτοί που επιβίωσαν βγήκαν στην αγορά με προσφορές, οι οποίες αφορούν παροχή δωρεάν επιπλώσεως, ηλεκτρικών ειδών, ακόμη και ε-

Το χρονικό των προαναγγελθεισών μειώσεων στις τιμές

ξοχικού. Οι εξελίξεις αυτές αποτελούν συγκαλυμμένη μείωση των τιμών, κάτι που ήταν αναπόφευκτο κάτω από συνθήκες δραστησικής μείωσης στη ζήτηση.

Οι επιχειρηματίες του κλάδου της ανάπτυξης της τόνισαν εντός του 2009 πως η μείωση ήταν τόσο δραστησική, που επηρέασε σημαντικά την αγορά, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπέρασε το 80%. Πέραν της αρνητικής οικονομικής συγκυρίας, οι επιχειρηματίες του κλάδου ανέφεραν πως και οι κρατικές υπηρεσίες θα πρέπει να γίνουν πιο ευέλικτες,

προκειμένου να δώσουν ώθηση στην αγορά ακινήτων. Η υπόσχεση πολεοδομική ανησυχία ενδεχομένως να τονώσει τον τομέα, ο οποίος, έχοντας βιώσει συνθήκες φούσκας και υπερπα-

ραγωγής, σήμερα έχει παγώσει. Το συμπέρασμα που απορρέει από την παρασμένη χρονιά είναι η τάση οικοδόμησης μικρότερων χώρων, τόσο σε κατοικίες όσο και σε εμπορικούς χώρους, από τις συγκεκριμένες αγορές.

Μείωση και ανακατάταξη στην αγορά αυτοκινήτου

Το 2009 ήταν μια εξαιρετικά κακή χρονιά για τον τομέα, ιδίως όσον αφορά στα καινούργια αυτοκίνητα, των οποίων οι πωλήσεις μειώθηκαν σημαντικά. Οι μεγάλες ανακατατάξεις στον κλάδο με εξαγορές και συγχωνεύσεις ήταν αποτέλεσμα των έντονων πιέσεων στην αγορά, οι οποίες ανάγκασαν τους λιγότερο αποτελεσματικούς παίκτες να αποχωρήσουν. Τον κορμό έσυρε ο όμιλος Stephanides, αντιπροσώπων των αυτοκινήτων Mazda, ο οποίος εξασφάλισε τα δικαιώματα εισαγωγής και πώλησης των αυτοκινήτων Subaru στην Κύπρο. Ο όμιλος κατέγραψε μείωση στις πωλήσεις του σχετικά με τα αυτοκίνητα Mazda, αλλά προχώρησε στη συγκεκριμένη συμφωνία, ενισχύοντας τη θέση του στην αγορά.

Έως και τραγική η απόφαση της απόσυρσης

Η άλλη σημαντική συμφωνία που πραγματοποιήθηκε στην αγορά, ήταν η εξαγορά από τη Fairway (αντιπροσώπου των Mitsubishi) της Doms Cars (Renault, Jeep, Chrysler και Dodge και μοτοσυκλέτες Aprilia και Moto Guzzi). Η συμφωνία ολοκληρώθηκε περί τα τέλη Νοεμβρίου και καθιστά τη Fairway, συμπεριφέροντας της οικογένειας Πιοπιταρίδη στη Λεμεσό, μεγάλο πρωταγωνιστή στην αγορά. Η τελευταία, χρονικά, συμφωνία πραγματοποιήθηκε μεταξύ CIC και Demades. Η δεύτερη εξαγοράσθηκε από την αντιπρόσωπο εταιρεία των αυτοκινήτων Mercedes και Smart, αλλάζοντας περατώρα τον χάρτη στην εισαγωγή καινοτόμων αυτοκινήτων. Οι προαναφερθείσες συμφωνίες δεν είναι τυχαίες, αφού οι εξαγορές και συγχωνεύσεις εννοούνται εν μέσω οικονομικής κρίσης. Το διεθνές σκηνικό τινει υπό αναταράξη, αφού πολλές αυτοκινητοβιομηχανίες, όπως η Opel, η Saab και η Volvo, ψάχνουν αγοραστές. Ωστόσο, μεγάλος κερδισμένος από τη φετινή κακή χρονιά ήταν ο όμιλος Πηλακούτα, ο οποίος αύξησε τη μερίδα αγοράς του από το περσινό (περίπου) 17% σε 22%. Ακόμα, πέτυχε να περιορίσει στο ελάχιστο τις απώλειές του, ενώ κατέγραψε αύξηση στις πωλήσεις των αυτοκινήτων Nissan, κυρίως λόγω του μοντέλου Qashqai. Το παράδειγμα του ομίλου Πηλακούτα φαίνεται να ακολουθούν και άλλοι όμιλοι, αφού πλέον ο στόχος των εισαγωγέων είναι η κάλυψη όλων των κοινωνικοοικονομικών ομάδων του πληθυσμού.

Το επόμενο έτος αναμένεται να ενδιαφέρον, καθώς θα «βγουν» στην αγορά νέα μοντέλα. Το γεγονός ότι ο χάρτης έχει, πλέον, λιγότερους και ισχυρότερους παίκτες σημαίνει ότι θα πρέπει να αναμειγνύονται προσφορές μέσα στο έτος, ιδίως όσον αφορά στις υπηρεσίες μετά την πώληση.

Το εφεδρικό σχέδιο για το έλλειμμα

Εξετάζεται, μεταξύ άλλων, η αύξηση του ΦΠΑ κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες για το 2010

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Εναλλακτικό σχέδιο για την ανάταξη των δημοσιονομικών μεγεθών σχεδιάζει η κυβέρνηση στην περίπτωση που στο πρώτο δίμηνο του έτους τα δημόσια έσοδα και οι δαπάνες συνεχίζουν να παρουσιάζουν αποκλίσεις.

Σύμφωνα με πληροφορίες, οι Βρυξέλλες έχουν ζητήσει από το οικονομικό επιτελείο τη λήψη σκληρών μέτρων στην περίπτωση που το έλλειμμα δεν παρουσιάσει σημάδια μείωσης.

Στο υπουργείο Οικονομικών επεξεργάζονται σενάρια αύξησης του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) κατά δύο πο-

Οι Βρυξέλλες ζητούν σκληρά μέτρα στην περίπτωση που δεν μειωθεί το έλλειμμα

σοστιαίες μονάδες (από 19% σε 21%), την αναδρομική φορολόγηση των μερισμάτων που εισπράχθηκαν το 2009, την κατάργηση της αυτοτελούς φορολόγησης για τα εισοδήματα που εισπράχθηκαν το 2009, την αύξηση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων, ενώ προεξοφλημένη θεωρείται η αύξηση των Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης στα καύσιμα. Παράλληλα θα μειωθούν περαιτέρω οι δαπάνες σε κάθε υπουργείο, καθώς και στους εποπτευόμενους φορείς, ενώ δεν αποκλείεται να συρρικνωθεί και ο προϋπολογισμός του υπουργείου Παιδείας (προβλέπεται 1 δισ. ευρώ επιπλέον από το 2009).

Σημειώνεται ότι τα έσοδα του προϋπολογισμού (τόσο τον Οκτώβριο όσο και τον Νοέμβριο) συνεχίζουν την πτωτική τους πορεία, εξελίχθη που μπορεί να οδηγήσει στη διόγκωση του ελλείμματος σε επίπεδα άνω του 12,7% του ΑΕΠ. Η αύξηση του ΦΠΑ κατά δύο ποσοστιαίες μονά-

Αύξηση ανεργίας, μείωση ελλείμματος έως το 2013

Παρατεταμένη αύξηση της ανεργίας που θα φτάσει στο 11,6% το 2013 από 9% φέτος, μείωση του ελλείμματος στο 2,8% του ΑΕΠ το 2013, ύφεση και για τον χρόνο και νέα άνοδο του χρέους έως το 123,6% του ΑΕΠ το 2011 αναμένεται να προβλέπει το Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΠΣΑ), προσέδριο του οποίου καταρτίζεται αυτές τις μέρες από το υπουργείο Οικονομικών. Παράλληλα, στο ΠΣΑ θα υπάρξει και πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων, με τον στόχο για τα έσοδα του 2010 να τίθεται στα 2,5 δισ. ευρώ.

νδες μπορεί να ικανοποιήσει τις Βρυξέλλες ωστόσο, δεν είναι σίγουρο ότι θα αποφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Η προηγούμενη αύξηση του ΦΠΑ από το 18% στο 19% επί υπουργίας Γ. Αλογοσκούφη δεν οδήγησε στη θεαματική αύξηση των δημοσίων εσόδων αλλά αντίθετα εκτίναξε τη φοροδιαφυγή. Σε συνδυασμό με την κρίση που πλήττει τις αγορές και τη μείωση της κατανάλωσης, πιθανόν η αναπροσαρμογή του ΦΠΑ να αποδειχθεί καταστροφική για τα δημόσια ταμεία. Υπενθυμίζεται ότι η προηγούμενη κυβέρνηση αναγκάστηκε να δώσει κίνητρα στις επιχειρήσεις και τους επιπδευματίες προκειμένου να αποδώσουν τον ΦΠΑ που είχαν παρακρατήσει σε δόσεις.

Όπως αναφέρουν στελέχη του υπουργείου Οικονομικών, η αύξηση του ΦΠΑ κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες θα μπορούσε θεωρητικά να αποφέρει επιπλέον έσοδα της τάξεως των 3 δισ. ευρώ.

Η εσπευσμένη κατάργηση της αυτοτελούς φορολόγησης για τα εισοδήματα του 2009 θα μπορούσε να βοηθήσει σημαντικά τον κρατικό κορβανά.

Εφόσον αναγκασθεί το οικονομικό επιτελείο να εφαρμόσει νωρίτερα το ανωτέρω μέτρο και μάλιστα χωρίς εξαιρέσεις τα έσοδα που θα εισπραχθούν θα οδηγήσουν στη σημαντική μείωση του ελλείμματος. Σημειώνεται ότι όλα τα εισοδήματα, σύμφωνα με όσα έχει ανακοινώσει η κυβέρνηση, θα φορολογούνται με βάση την κλίμακα φορολογίας εισοδήματος.

Παράλληλα στις σκέψεις του υπουργού Οικονομικών είναι η φορολόγηση των μερισμάτων του 2009 με βάση την κλίμακα φορολογίας εισοδήματος. Ο κ. Γ. Παπακωνσταντίνου έχει ζητήσει ήδη από τις ομάδες εργασίας για την αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος, την επανεξέταση του τρόπου εκτίμησης των ακινήτων. Σήμερα με το ισχύον σύστημα, οι αντικειμενικές αξίες αποκλίνουν σημαντικά από τις εμπορικές τιμές πώλησης, με αποτέλεσμα το Δημόσιο, σε κάθε μεταβίβαση που γίνεται, να χάνει σημαντικό έσοδο. Υπενθυμίζεται ότι όλα τα συμβόλαια γίνονται με βάση την αντικειμενική αξία του ακινήτου και όχι με την πραγματική τιμή πώλησης.

Στις προθέσεις του υπουργού Οικονομικών είναι και η αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών και ιδιαίτερα σε περιοχές όπου τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές αναπλάσεις. Η πιο σίγουρη πηγή για την αύξηση των δημοσίων εσόδων θεωρείται από πολλούς η αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα καύσιμα. Ο κ. Παπακωνσταντίνου κατ' επανάληψη έχει αναφέρει ότι η Ελλάδα έχει από τους χαμηλότερους φόρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εντός του πρώτου διμήνου του έτους καταλογίζεται ότι θα αυξηθούν ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στα καύσιμα, καθώς και στα τσιγάρα και τα ποτά.

Η πιο σίγουρη πηγή για την αύξηση των δημοσίων εσόδων θεωρείται από πολλούς η αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα καύσιμα. Ο κ. Παπακωνσταντίνου κατ' επανάληψη έχει αναφέρει ότι η Ελλάδα έχει από τους χαμηλότερους φόρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εντός του πρώτου διμήνου του έτους υπολογίζεται ότι θα αυξηθεί ο ειδικός φόρος κατανάλωσης στα καύσιμα, καθώς και στα τσιγάρα και τα ποτά.

Τι προβλέπει το προσέδριο του Προγράμματος Σταθερότητας

Στην κατάρτιση ενός προσεχέδιου του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΠΣΑ) προχωράει αυτές τις μέρες το οικονομικό επιτελείο, εν αναμονή του κλιμακίου της Κομισιόν που θα βρεθεί στην Αθήνα στις 6 Ιανουαρίου. Στόχος της κυβέρνησης είναι εντός αυτής της εβδομάδας να έχει στείλει στην Ε. Έ. το προσέδριο του ΠΣΑ, έτσι ώστε όταν έρθουν οι εκπρόσωποι της Κομισιόν στην Αθήνα να έχουν στα χέρια τους τα στοιχεία πάνω στα οποία θα «πατήσουν» μαζί με τις υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών για να καταρτίσουν το ΠΣΑ.

Ο λόγος αυτής της συνεργασίας είναι να μην απορριφθεί το ελληνικό πρόγραμμα από την Κομισιόν, γιατί κάτι τέτοιο θα είχε αρνητικό αντίκτυπο και στις αγορές. Παράλληλα, μέσα στον μήνα εκπρόσωποι του Διε-

θνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) θα επισκεφθούν την Ελλάδα για να ενημερωθούν σχετικά με τις πρωτοβουλίες της κυβέρνησης και να εκφράσουν την άποψή τους γι' αυτές.

Το ΠΣΑ αναμένεται να προβλέπει ότι η μείωση του ελλείμματος κάτω από το 3% του ΑΕΠ θα επιτευχθεί μέσα σε τέσσερα χρόνια (το 2013). Σύμφωνα με τις πληροφορίες, το 2010 το διαρθρωτικό έλλειμμα θα μειωθεί κάτι περισσότερο από 2% του ΑΕΠ. Πάντως, αυτήν τη στιγμή υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες για το κατά πόσο θα δεχτεί η Κομισιόν την τετραετή δημοσιονομική προσαρμογή, καθώς δεν φαίνεται διατεθειμένη να δώσει στην Ελλάδα περισσότερα από τρία χρόνια παράτασης (έως το 2012) για τη μείωση του ελλείμματος κάτω από το 3% του ΑΕΠ.

Αυξήσεις από 5% έως 10% φέρνει ο νέος χρόνος στα ασφάλιστρα των αυτοκινήτων

Οι εταιρείες επικαλούνται την οδηγία της Ε.Ε. που ενισχύει τα κατώτατα όρια αποζημιώσεων

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Νέο γύρο αυξήσεων στα ασφάλιστρα του αυτοκινήτου σηματοδοτεί η έναρξη της νέας χρονιάς με την πλειονότητα των εταιρειών να επανεξετάζει την τιμολογιακή της πολιτική στο πλαίσιο και της προσαρμογής στην κοινοτική οδηγία για την αύξηση των κατώτατων ορίων στις αποζημιώσεις.

Οι αυξήσεις που έχουν αποφασίσει οι εταιρείες, ξεκινούν από 5% και φθάνουν έως και 10%

Οι αποζημιώσεις που θα επιδικαστούν θα καθορίσουν την τιμολογιακή πολιτική του κλάδου για το 2010

Οι νέες αυξήσεις θα λειτουργήσουν αθροιστικά σε αυτές που αρκετές εταιρείες έκαναν κατά τη διάρκεια του 2009 και οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις έφτασαν ακόμη και το 25%.

και θα λειτουργήσουν αθροιστικά στις γενναίες αυξήσεις ασφαλιστρών που αρκετές εταιρείες έκαναν κατά τη διάρκεια του 2009 και οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις έφτασαν ακόμη και το 25%.

Πρώτη η μεγαλύτερη εταιρεία του κλάδου, η Εθνική Ασφαλιστική, με ασφαλισμένο στόλο οχημάτων που ξεπερνά τα 800.000 αυ-

τοκίνητα έχει ανακοινώσει αύξηση στα ασφάλιστρα της τάξης του 5%. Η πολιτική αυτή συνδυάζεται με μείωση της προμήθειας προς το δίκτυο, περιορίζοντας την επίπτωση για τους ασφαλισμένους, ενώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι ισοπίση ήταν η αύξηση ασφαλιστρών που η εταιρεία είχε κάνει το 2009.

Σε μονοψήφιο ποσοστό μεταξύ 6% και 8% μεσοσταθμικά ε-

κτιμάται ότι θα κινηθούν και οι αυξήσεις στις οποίες προχωρά από τον Φεβρουάριο και η Intercontinental Life, η οποία διαθέτει 180.000 ασφαλισμένα οχήματα, ενώ στα επίπεδα του 5% εκτιμάται ότι θα είναι και οι αυξήσεις της Ευρωπαϊκής Πίστης, ο ασφαλισμένος στόλος της οποίας φθάνει τα 180.000 αυτοκίνητα. Στα επίπεδα του 6% κι-

νούνται και οι αυξήσεις που ανακοίνωσε ήδη και η εταιρεία Chartis, η οποία ωστόσο δεν είχε προχωρήσει σε αύξηση των ασφαλιστρών της εντός του 2009, ενώ στο 10% θα είναι οι αυξήσεις που θα πραγματοποιήσει η Efg EuroLife για τον κλάδο της αστικής υγείας.

Συγκρατημένες αναμένεται να είναι και οι αυξήσεις, που θα α-

νακοινώσει η Allianz, η οποία διαθέτει ασφαλισμένα 170.000 αυτοκίνητα και εφαρμόζει παραμετρικό τιμολόγιο, ενώ στην ίδια λογική κινείται και η Interamerican, που εφαρμόζει επίσης παραμετρικό τιμολόγιο και αναμένεται να ανακοινώσει την τιμολογιακή της πολιτική στο τέλος του πρώτου τριμήνου.

Στο επίπεδο του 10% αναμένεται να είναι οι αυξήσεις που θα πραγματοποιήσουν από τον Ιανουάριο η Victoria και η Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ ανοιχτό παραμένει το θέμα των αυξήσεων από τη δεύτερη κρατική εταιρεία, την Αγροτική Ασφαλιστική, που διαθέτει σημαντικό στόλο ασφαλισμένων οχημάτων, που φθάνει τα 350.000 αυτοκίνητα.

Κυρίαρχο ρόλο στην τιμολογιακή πολιτική που θα ακολουθήσει ο κλάδος το 2010 θα είναι οι αποζημιώσεις που θα επιδικαστούν από τα δικαστήρια μετά την αναπροσαρμογή των κατώτατων ορίων για τις αποζημιώσεις σωματικών βλαβών, που τέθηκαν σε ισχύ τον περασμένο Ιούνιο. Το 2010 αναμένεται να είναι το έτος ωρίμανσης αυτών των υποθέσεων και ήδη οι σοβαρές εταιρείες προϋπολογίζουν τριπλάσιο ύψος αποζημιώσεων για τα σοβαρά περιστατικά με πάνω από δύο θύματα.

Η Deutsche Bank διευκρινίζει ότι η παραοικονομία «αποδίδει» μόνον εάν είναι εκτεταμένη, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα.

Η παραοικονομία, «ασπίδα» στις συνέπειες της κρίσης

Η παραοικονομία αποτελεί «μαξιλάρη» για τις οικονομίες σε περιόδους κρίσης, σύμφωνα με έκθεση της Deutsche Bank, η οποία διαπιστώνει ότι οι χώρες, στις οποίες παρατηρείται παράνομη οικοδομική δραστηριότητα, φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή είδαν τις οικονομίες τους να συρρικνώνονται πολύ λιγότερο σε σχέση με τις υπόλοιπες.

Ωστόσο, η Deutsche Bank διευκρινίζει ότι η παραοικονομία «αποδίδει» μόνον εάν είναι εκτεταμένη, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα. Επικαλούμενη τον πρωθυπουργό Γιώργο Παπανδρέου, αναφέρουν τις εκτιμήσεις για τη διαφθορά του δημόσιου τομέα. Η Ελλάδα είδε την οικονομία της να συρρικνώνεται μόνο κατά 1% το 2009, σε σύγκριση με μείωση κατά 4% του ΑΕΠ στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο άλλο άκρο βρίσκονται οι χώρες με τους «τιμιότατους και νομιμόφρονες πολίτες», όπως η Αυστρία, η Γαλλία και η

Ολλανδία, οι οποίες επίσης είχαν σχετικά καλή επίδοση, διαρκούσης της κρίσης. Υπογραμμίζοντας οι συντάκτες της έκθεσης ότι το πόνημά τους δεν πρέπει να ληφθεί πάρα πολύ σοβαρά υπ' όψη, διατυπώνουν την εκτίμησή ότι χειρότερη επίδοση είχαν χώρες τύπου Γερμανίας, στις οποίες οι πολίτες «δεν είναι ούτε αψηφάδιασμα τιμίο, όπως οι Αυστριακοί, ούτε ασχολούνται επίπονα με το να παραοικονομούν το κράτος, όπως λόγου χάρη οι Έλληνες». Στη Γερμανία η παραοικονομία ισοδυναμεί με το 14,6% του ΑΕΠ, όταν απαιτείται ποσοστό άνω του 14,3% για να έχει «εργετικές» συνέπειες σε μια κρίση. Στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό εκτιμάται γύρω στο 25% του ΑΕΠ. Η έκθεση της Deutsche Bank σημειώνει ότι η Γερμανία είτε θα πρέπει να ακολουθήσει το «επιτυχημένο μοντέλο» της Ελλάδας είτε θα πρέπει να επιλέξει την οδό της αρετής.

Απάτη με επιδοτήσεις σε ελαιοπαραγωγούς εξετάζει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην Κρήτη

Του STEPHEN CASTLE

Η **μυθοπλασία** υπήρξε τμήμα της ζωής στην Κρήτη από τότε που η θεά Αθηνά πωτώθηκε τη δημιουργία της πρώτης ελιάς στο βραχώδες αυτό ελληνικό νησί. Ακόμη και οι θεοί, όμως, θα έπρεπε να καταφύγουν σε ταχυδακτυλουργίες για να επιτύχουν σοδεά τόσο μεγάλη όσο αυτή που ιςχυρίζονται ότι πέτυχαν οι αγρότες μιας μικρής περιοχής. Όπως συνηθίζουν να λένε αστειεύομενοι οι κάτοικοι των γειτονικών περιοχών, για μια τέτοια σοδεά θα έπρεπε να φυτέψουν ελιές σε όλη τη Μεσόγειο μέχρι τη Σαντορίνη.

Η υπόθεση της τεράστιας σοδεάς προέκυψε το 2007 από μια αίτηση προς την Ευρωπαϊκή Ένωση για αγροτικές επιδοτήσεις. Κοινωνικοί αξιω-

ματούχοι κατάλαβαν πως το ποσό που διεκδικούν οι αγρότες υπερέβαινε αυτό που δικαιούνται. Εκείνο που τους ενόχλησε περισσότερο, όμως, ήταν το ότι την αίτηση υπέβαλαν όχι οι ίδιοι οι αγρότες αλλά οι επικεφαλής του αγροτικού συνεταιρισμού τους, ενός εκ των χιλιάδων πανίσχυρων συνεταιρισμών όλης της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διεκδικεί επιστροφή σχεδόν 375.000 ευρώ που κατέβαλε στον συνεταιρισμό του Βάμου. Στις φωχές και απομακρυσμένες περιοχές της Νότιας Ευρώπης υπάρχουν ενδείξεις πως αυτό που συνέβη στην Κρήτη αποτελεί σύμπτωμα ευρύτερου προβλήματος.

Οι ευρωπαϊκές αρχές που διεξάγουν τις έρευνες πιστεύουν πως ίσως έχουν χάσει δεκάδες εκατομμύρια ευρώ στις λίγες περιπτώσεις που διε-

ρεύντησαν, εκτιμώντας ότι αποτελούν μόνον ένα μικρό δείγμα. Αυτή τη στιγμή εξετάζουν τέτοιες νέες υποθέσεις, ενώ έχουν ολοκληρώσει τις έρευνες σε άλλες πέντε.

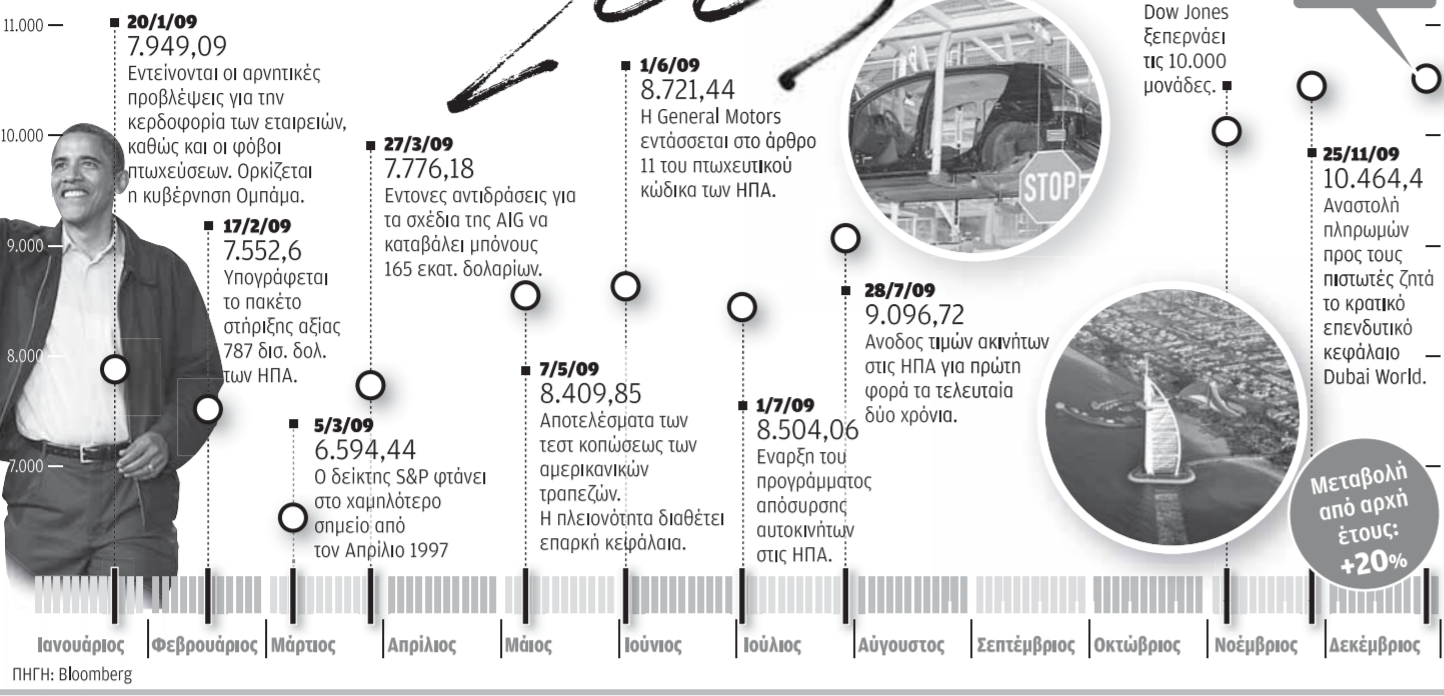
Στην Κρήτη, που είναι γεμάτη από ελιές, ο αγροτικός συνεταιρισμός του Αποκορώνου και των Σφακιών βρέθηκε στο στόχαστρο των ευρωπαϊκών αρχών εξ αιτίας πληροφοριών που πήραν από αγρότη της περιοχής. Κοιτά στους λόφους πάνω από τα Χανιά βρίσκονταν πολλά αντίτυπα ενός καταλόγου με αιτήσεις για επιδοτήσεις που κάποιος είχε σκορπίσει στον δρόμο προφανώς για να εκθώσει τον συνεταιρισμό.

Ένα ελαιόδενδρο παράγει αρκετές ελιές για να γεμίσει δοχείο περιεκτικότητας από ένα ως πέντε λίτρων. Ωστόσο, οι αγρότες του Βάμου και ο-

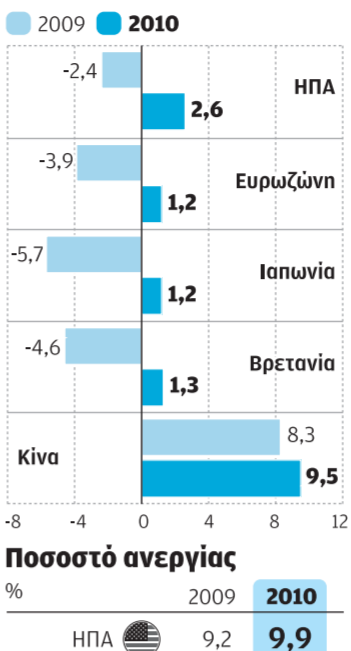
ρισμένων γειτονικών χωριών ισχυρίζονταν ότι είχαν παράγει πενταπλάσια ποσότητα. Και ενώ όλοι διαμαρτύρονταν στην περιοχή, κανείς δεν πήγαινε στον εισαγγελέα. Αυτά αποκάλυψε αγρότης της περιοχής. Ο ίδιος καλλιεργεί 150 ελιές στον ελεύθερο χρόνο του και τονίζει πως δεν είχε την πρόθεση να «βλάψει τον κόσμο» όταν πήγε στον εισαγγελέα. «Το έκανα γιατί δεν ένιωθα καλά που ο κόσμος προσπαθούσε να κλέψει χρήματα με αυτόν τον τρελό τρόπο», δηλώνει. Σύμφωνα με τον αγρότη, οι περισσότεροι από τους 57 αποζημιούμενους επιδοτήσαν ήταν είτε υπάλληλοι του συνεταιρισμού είτε συγγενείς τους είτε πολιτικοί της περιοχής. Πάντως, μία γυναικα έγγραψε σε τοπική εφημερίδα πως δεν είχε ιδέα για την αίτηση που είχε υποβάλει για λογαριασμό της.

Ο Σπύρος Βουτσάδης, πρόεδρος του συνεταιρισμού, απέφυγε να σχολιάσει με το επώνυμο ότι ανέλαβε μετά το σκάνδαλο. Ο πρόκατοχος του, Κωστής Κοτζαμπασιάνης, ζητήσε να του αποσταλεί το ερωτηματολόγιο με e-mail, αλλά δεν απάντησε. Το 2007 ο συνεταιρισμός εξέδωσε ανακοίνωση πως δεν υπήρξε απατή, καθώς δεν καταβλήθηκαν χρήματα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε πως το 2012 θα καταργηθούν οι περισσότερες επιδοτήσεις που αφορούν συγκεκριμένη παραγωγή και δεν θα υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για απατή. Ωστόσο, οι συνεταιρισμοί είναι εκείνοι που επιβαρύνουν πόση παραγωγή είχαν οι αγρότες στο παρελθόν καθορίζοντας, έτσι, τι θα πάρουν στο μέλλον.

Τα κυριότερα γεγονότα του 2009
Δείκτης Dow Jones - Χρηματιστήριο Νέας Υόρκης

Προβλέψεις
Ρυθμός ανάπτυξης
Ετήσια μεταβολή ΑΕΠ. %

Νέοι οικονομικοί όροι και φράσεις που εμφανίστηκαν το 2009

Της CAROLINE BAUM BLOOMBERG

Στρέφοντας το βλέμμα πίσω στο 2009 σκεφτόμαστε «όρους» και όχι συγκλονιστικές εικόνες ή γεγονότα. Ορους, όπως «πρωτοφανές», «στρατηγική εξέδου» ή «νέο νορμάλ».

Νέο νορμάλ. Τον Μάιο του 2009 άρχισε να γίνεται χρήση του όρου «νέο νορμάλ», αναφορικά με τις προβλέψεις για την επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης της αμερικανικής οικονομίας, την αύξηση των νομοθετικών ρυθμίσεων και την υποβάθμιση του ρόλου των ΗΠΑ στη διεθνή οικονομική σκηνή. Ο όρος πρωτοχρησιμοποιήθηκε το 2001 από τους Γουόρεν Μπάφετ και Τζον Μπόγκλ που προειδοποίησαν ότι το νέο νορμάλ για τις χρηματιστηριακές αγορές θα ήταν πλέον οι μονοψήφιας ετήσιες αποδόσεις.

Πρωτοφανές. Όσοι έκαναν λόγο περί «πρωτοφανούς», αναφερόμενοι στα γεγονότα του 2008, δεν είχαν δει τίποτα ακόμη. Από την κατάρρευση των τιμών κατοικίας φτάσαμε -στις ΗΠΑ- στη στήριξη της αγοράς στεγαστικής πίστης από το ίδιο το κράτος και από το πάγωμα των χρηματοοικονομικών στη χρεοκοπία μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων. Επίσης, από τις προσπάθειες του υπουργείου Οικονομικών και της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ έως τη συμμετοχή του κράτους στο μετοχικό κεφάλαιο ιδιωτικών εταιρειών, όλα μοιάζουν πρωτοφανή.

Στρατηγική εξέδου. Όλοι χρειάζονται μια στρατηγική εξέδου μετά την περίοδο «πρωτοφανούς» πολιτικής χαμηλών επιτοκίων. Αλλάωστε, στην κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ υποθέτουν αυτήν την πολιτική άνευ χρονοδιαγράμματος.

Βλαστάρια. «Βλέπω... βλαστάρια», δήλωσε τον περασμένο Μάρτιο, μιλώντας στο τηλεοπτικό δίκτυο CBS, ο πρόεδρος της Fed, Μπεν Μπερνάνκι. Δεν χρειάστηκε πολύ για να αρχίσουν όλοι να μιλούν βοτανολογικά. Οι οικονομολόγοι ασφαλώς και έκαναν αναφορές στα «βλαστάρια», των οποίων η ύπαρξη δημιουργούσε αισιοδοξία για το μέλλον της αμερικανικής οικονομίας.

Αβεβαιότητα. Η αβεβαιότητα έλαβε νέες διαστάσεις το 2009 ιδιαίτερα σε συγκεκριμένους κύκλους, όπως σε αυτούς των χαρροσότων πολιτικά. Η συχνότητα της χρήσης του όρου από την ΕΚΤ και από τη Fed μάς κάνει να πιστεύουμε ότι η αβεβαιότητα είναι χαρακτηριστικό των δύσκολων εποχών. Αυτό δεν ισχύει. Αν είχαμε λίγο περισσότερη αβεβαιότητα σχετικά με τον βαθμό στον οποίο ελέγχεται μια κρίση, ίσως να μη βρισκόμασταν εδώ που είμαστε σήμερα.

Ιστορική ευκαιρία. Πάμπολλες ήταν οι... ιστορικές ευκαιρίες το 2009. Για τον Αμερικανό πρόεδρο, η μεγαλύτερη ιστορική ευκαιρία δεν έχει έρθει ακόμη. Ορισμένοι λένε ότι έχει να κάνει με την προωθούμενη από τον Λευκό Οίκο μεταρρύθμιση του συστήματος Υγείας των ΗΠΑ, άλλοι υποστηρίζουν ότι ουδείς γνωρίζει τι κρύβει το μέλλον, που ίσως επιφυλάσσει μεγαλύτερες ιστορικές ευκαιρίες.

Τα «βλαστάρια» έγιναν συνώνυμο της αισιοδοξίας για την αμερικανική οικονομία.

Η παγκόσμια οικονομία αποχαιρετά την ύφεση

Ισχυρή ανάπτυξη για Κίνα-Ινδία το 2010 ενώ ανακάμπτουν ΗΠΑ-Ευρώπη

Η αμερικανική οικονομία θα σημειώσει το 2010 τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης από το 2004, σύμφωνα με αναλυτές που πήραν μέρος σε έρευνα του Bloomberg, ενώ η Κίνα θα αποτελέσει την ατιομικανή της παγκόσμιας οικονομίας. Ο ρυθμός ανάπτυξης στις ΗΠΑ προβλέπεται να φτάσει το 3,5%. Ο Ντιν Μάκι πρώην οικονομολόγος της Fed, τόνισε πως η ανάκαμψη των μετοχών στις ΗΠΑ στήριξε τα εισοδήματα των Αμερικανών. Προέβλεψε αύξηση της ιδιωτικής καταναλωτικής και βιώσιμη ανάκαμψη της αμερικανικής οικονομίας ώστε να περιορίσει την ανεργία στο 9,6%.

Η Ιαπωνία αναμένεται να κινηθεί με ρυθμό ανάπτυξης περίπου 3%, ύστερα από συρρίκνωση 6% το 2009.

γορές μετοχών και ακινήτων. Σύμφωνα με τον κ. Φαν, δεν υπάρχει λόγος οπτισμους του γουάν ακόμα κι αν υπάρξει κάποια επιβράδυνση της ανάπτυξης από το β' τρίμηνο. Η Κίνα και η Ινδία αναμένεται να πρωτοστατήσουν στην παγκόσμια οικονομική ανάκαμψη με ρυθμούς ανάπτυξης που θα κυμαίνονται γύρω στο 10% και 7%, αντίστοιχα, σύμφωνα με την έκθεση Year Ahead 2010 της Merrill Lynch. Οι Κινέζοι καταναλωτές αναμένεται να τροφοδοτήσουν την εγχώρια ανάπτυξη, ενώ ΗΠΑ και Ευρώπη προβλέπεται να καταγράφουν ηπιότερους ρυθμούς ανάπτυξης, γύρω στο 3% και 2%, αντίστοιχα, το 2010. Η Ιαπωνία αναμένεται επίσης να κινηθεί με ρυθμό ανάπτυξης περίπου 3%, ύστερα από συρρίκνωση 6% το 2009. «Αναμένουμε ανάπτυξη η οποία δεν θα συνοδεύεται με κίνδυνο πληθωρισμού. Προβλέπουμε ότι οι μετοχές θα ξεπεράσουν σε απόδο-

Μεταβολή από αρχή έτους: +20%

να εμφανίσει ρυθμό ανάπτυξης 8-9%, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Φαν Γκαγκ, ακαδημαϊκού και μέλους της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής της Τράπεζας της Κίνας, επικαλούμενος τους ταχύτερους ρυθμούς αύξησης των επενδύσεων, την αύξηση της παραγωγής στον ιδιωτικό τομέα και την ανάκαμψη των κινεζικών εξαγωγών που δίνουν νέα ώθηση στην οικονομία της χώρας τώρα που εξανεμίζεται ο αντίκτυπος των μέτρων τόνωσης της οικονομίας. Ως εστία κινδύνου, όμως, ανέφερε τις εισροές κερδοσκοπικών κεφαλαίων που δημιουργούν φούσκες στις κινεζικές α-

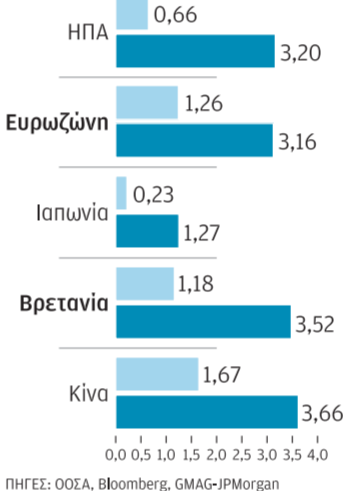
ση τόσο τα εταιρικά όσο και τα κρατικά ομόλογα το 2010», αναφέρει η Merrill Lynch, η οποία πιστεύει ότι Βρετανία, Ινδία, Κορέα και Ινδονησία συγκαταλέγονται στις χώρες που αναμένεται να αυξήσουν τα επιτόκια κατά το πρώτο εξάμηνο του 2010. Κίνα και Ευρώπη αναμένεται να κάνουν το ίδιο έως τα τέλη του έτους.

«Υπάρχει ο κίνδυνος να παρουσιαστεί ένα σύντομο, οξύσοκ στα επιτόκια κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2010», σημειώνει η έκθεση της Merrill Lynch και διευκρινίζει: «Δεν αναμένουμε ότι ο πληθωρισμός θα αποτελέσει πρόβλημα κατά το επόμενο έτος. Η σημαντική έκδοση κρατικών ομολόγων, η αύξηση των επιτοκίων και η μεγάλη ευαισθησία σε πληθωριστικές ενδείξεις αναμένεται να επιβαρύνουν τα κρατικά ομόλογα. Πιστεύουμε ότι το 2010 είναι η κατάλληλη χρονιά για να εγκαταλείψει κανείς τα κρατικά ομόλογα».

Πληθωρισμός

Αποδόσεις ομολόγων

Οστόσο, η Morgan Stanley προβλέπει πως οι αποδόσεις των ομολόγων του αμερικανικού Δημοσίου θα εκτιναχθούν κατά περίπου 40% φθάνοντας στο 5,5% το 2010, με αποτέλεσμα να φθάσουν τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων τριακονταετίων στο 7,5% έως 8%. Η Κίνα αναμένεται

Ανάκαμψη δύο ταχυτήτων στις χώρες της Ευρωζώνης

Εξί μοτίβα ευκαιριών και κινδύνων θεωρεί ότι θα βρίσκονται στο προσκήνιο το 2010 η JPMorgan:

- Διαφορετικοί οικονομικοί κύκλοι από χώρα σε χώρα.
- Σφικτή νομισματική πολιτική στην Κίνα.
- Χαλαρή νομισματική πολιτική από τις κεντρικές τράπεζες των τεσσάρων μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου (G4).
- Κίνδυνος αναχρηματοδότησης στα ομόλογα.
- Υψηλή απόδοση από αναδυόμενες αγορές.
- Μεγαλύτερες ευκαιρίες σε μετοχές από ό,τι στα ομόλογα.

Όπως επισημοιεί η JPMorgan, χαρακτηριστικό αυτής της κρίσης υπήρξε ο συγχρονισμός του οικονομικού κύκλου των διαφόρων χωρών, καθώς πολλές εισπλην και εξήλθαν από την ύφεση περίπου ταυτόχρονα. Το ασυνήθιστο αυτό γεγονός είναι μάλλον απίθανο να διαρκέσει πολύ: το 2010 θα υπάρχουν όλα και μεγαλύτερες αποκλίσεις στον οικονομικό κύκλο, με τις πρώτες ενδείξεις να γίνονται ήδη ορατές. Εντός της Ευρωζώνης, όπου κατά το τρίτο τρίμηνο Ισπανία και Ελλάδα συνεχίσαν να συρρικνώνονται έναντι της αντίστοιχης περυσινής περιόδου, ενώ Γερμανία και Γαλλία σημείωναν θετική ανάπτυξη ήδη από το δεύτερο τρίμηνο, οι αποκλίσεις ενδέχεται να συνεχιστούν και να αναζωπυρώσουν τις συζητήσεις περί Ευρωζώνης δύο ταχυτήτων.

Για τα ομόλογα, η JPMorgan θεωρεί ότι σε μεγάλο βαθμό αποτελούν ίσως τη μόνη υπεπιμεμένη κατηγορία επενδύσεων. Το επενδυτικό ερώτημα για το 2010 είναι πόσο και πώς θα διορθωθεί η ανωμαλία στις αποτιμήσεις. Πρόσφατες επίσημες ανακοινώσεις υποδεικνύουν ότι οι κεντρικές τράπεζες σε ΗΠΑ και Βρετανία αρχίζουν να προετοιμάζονται για τη «ζωή μετά την ποσοτική χαλάρωση», αν και η σφικτή νομισματική πολιτική δεν είναι άμεσα αναμενόμενη. Ωστόσο, υπάρχουν παράγοντες που μπορεί να φέρουν δυσκολίες. Η μέση διάρκεια των αμερικανικών και βρετανικών ομολόγων τείνει να είναι μικρότερη τα τελευταία χρόνια. Με τον τρόπο αυτό αυξάνεται ο κίνδυνος αναχρηματοδότησης όταν τα ελλείμματα των προϋπολογισμών αυεβαίνουν. Η συνολική έκδοση ομολόγων θα βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα και οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων ομολόγων θα έχουν περιθώριο σημαντικής ανόδου.

Για τις αναδυόμενες αγορές, εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να αποδειχθούν επένδυση με μεγάλα πιθανότητα και επικερδής. Η JPMorgan δεν αναμένει επιθετικές κινήσεις από τις κεντρικές τράπεζες σε ό,τι αφορά την υιοθέτηση σφικτών πολιτικών νομισματικής πολιτικής και εύκολης απόσυρσης των μέτρων στήριξης. Οι κεντρικοί τραπεζίτες πιθανώς φοβούνται μια ύφεση οσχάματος W, αλλά θα ήταν απίθανο να υπάρχει έτοιμο

Οι εκτιμήσεις για τις αγορές

ΜΕΤΟΧΕΣ
10%
απόδοση περιμένει η UBS από τα ανεπιτυχή χρηματιστήρια το 2010 και υψηλότερα κέρδη (15%) από τις μετοχές των αναδυόμενων αγορών.

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ
85 δολ.
το βαρέλι εκτιμάται από τη Merrill Lynch ότι θα φτάσει η τιμή του πετρελαίου το 2010, από 78 δολάρια σήμερα. Δημοσκόπηση του Bloomberg της 29ης Δεκεμβρίου μεταξύ 52 αναλυτών προβλέπει ότι η μέση τιμή του πετρελαίου θα είναι τα 75 δολάρια.

ΕΥΡΩ/ΔΟΛΑΡΙΟ
1,51 - 1,45
αναμένεται να κυμανθεί η ισοτιμία ευρώ/δολαρίου το 2010. Στο πρώτο τρίμηνο η ισοτιμία θα φτάσει το 1,51 και σταδιακά θα υποχωρήσει μέχρι το 1,45 στο τέταρτο τρίμηνο του 2010, δηλαδή στα σημερινά, περίπου, επίπεδα. Αυτό προβλέπουν 52 αναλυτές που πήραν μέρος σε δημοσκόπηση του Bloomberg.

ΕΠΙΤΟΚΙΑ
1%
θα είναι το βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ μέχρι και το τρίτο τρίμηνο του 2010, ενώ στο τέταρτο θα το αυξήσει στο 1,50%. Η αμερικανική Fed θα αυξήσει το επιτόκιο στο 0,5% στο τρίτο τρίμηνο και στο 0,75% στο τέταρτο τρίμηνο, σύμφωνα με προβλέψεις του Bloomberg.

ΟΜΟΛΟΓΑ
3,42% - 3,72%
η απόδοση των 10ετιών γερμανικών ομολόγων το 2010, ενώ των αντιστοίχων στις ΗΠΑ εκτιμάται ότι θα κινήθούν μεταξύ 3,48% και 3,97%.

Πληθωρισμός και επιτόκια θα παραμείνουν χαμηλά

Η παγκόσμια οικονομία έδωσε σαφή σημάδια ανάκαμψης το δεύτερο εξάμηνο του 2009. Ο σημαντικότερος παράγοντας βελτίωσης του κλίματος ήταν το εξαίρετικά μεγάλο εύρος των παρεμβάσεων και της πολιτικής αναθερμάνσης της παγκόσμιας οικονομίας. Για το 2010, ένα από τα μείζονα ζητήματα είναι κατά πόσο αυτές οι παρεμβάσεις θα συνεχιστούν και η ζήτηση στον ιδιωτικό τομέα θα αρχίσει να αντικαθιστά την κρατική στήριξη. Αλλάωστε, οι επιδόσεις των επιχειρήσεων από πλευράς παραγωγικότητας και κερδοφορίας θα κρίνουν την επιστροφή ή μη των επενδυτών στις χρηματιστηριακές αγορές, μετά την «δυσνηρή» -όπως ήταν στην Ευρώπη- ομαδική αποχώρηση των αρχών του 2009.

Σύμφωνα με τον Ρίτσαρντ Ούργουιν, επικεφαλής του τμήματος Asset Allocation and Economics της BlackRock, το ενδεχόμενο μεταβάσεων σε πολύ πιο σφικτή πολιτική από πλευράς κεντρικών τραπεζών δεν φαίνεται ιδιαίτερος πιθανό, ακόμη και στις περιπτώσεις της Βρετανίας και των ΗΠΑ, όπου τα ελλείμματα είναι ιδιαίτερα υψηλά. Ο κ. Ούργουιν επισημοιεί ότι στον ανεπτυγμένο κόσμο, τις κεντρικές τράπεζες απασχολεί ακόμη η ευθραυστότητα κατάσταση της ανάκαμψης. Ο ίδιος θεωρεί απίθανο να υλοποιηθεί κάθε σκέψη για αύξηση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων πριν από το δεύτερο εξάμηνο του 2010, ενώ η οποία αύξηση θα είναι ιδιαίτερα μετριασμένη.

Σύμφωνα με τον κ. Ούργουιν, ο κίνδυνος αύξησης του πληθωρισμού θα συνεχιστεί να είναι μικρός. Ο κυριότερος λόγος είναι ότι η παγκόσμια ύφεση έχει αφήσει πληθώρα ανεκμετάλλευστου παραγωγικού δυναμικού. Όμως, και ένας άλλος παράγοντας πληθωριστικού κινδύνου -η αύξηση στις τιμές των πρώτων υλών- δεν θεωρείται επαρκής για να επιφέρει άνοδο στην προκειμένη περίπτωση. Όσο για την πολιτική των κεντρικών τραπεζών να χρονοδοτούν τα μεγάλα ελλείμματα

Ο «ζοφερός» χειμώνας των μετοχών υποχωρεί ήδη στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια καθώς οι επιχειρήσεις επανερχονται στη φάση της κερδοφορίας, εν μέρει χάρις στις επιθετικές κινήσεις περιστολής των δαπανών.

των κρατικών προϋπολογισμών, ο ίδιος επισημοιεί ότι -και πάλι στην προκειμένη περίπτωση- ένα μεγάλο μέρος της πρόσθετης ρευστότητας έχει παραμείνει εντός του τραπεζικού συστήματος και δεν έχει διαχυθεί στην ευρύτερη οικονομία. Αν αλλάξει αυτή η κατάσταση μέσα στο 2010, θεωρεί πιθανό να δούμε τις κεντρικές τράπεζες να προχωρούν σε απότομη ρευστοποίηση στοιχείων του ενεργητικού τους, ώστε να μειωθεί η ρευστότητα.

Συνοπτικά, ο κ. Ούργουιν αναμένει για το 2010 διατήρηση, σε γενικές γραμμές, πληθωρισμού και επιτοκίων σε χαμηλά επίπεδα.

Στην Ευρώπη και τα χρηματιστήρια της, σύμφωνα με τον Νάιτζελ Μπότον, επικεφαλής της ομάδας Style Diversified European Equities της BlackRock, ο «ζοφερός χειμώνας» των μετοχών ήδη υποχωρεί, καθώς οι επιχειρήσεις επα-
νέρχονται στη φάση της κερδοφορίας, εν μέρει χάρις στις επιθετικές κινήσεις περιστολής των δαπανών.

Ο ίδιος θεωρεί ότι οι προοπτικές για τις χρηματιστηριακές αγορές παραμένουν θετικές σε ένα σκινικό αυξανόμενης κερδοφορίας, χαμηλών αποτιμήσεων και συνεχιζόμενης κυβερνητικής στήριξης. Με πολλές επιχειρήσεις να βρίσκουν ευκαιρία να προχωρήσουν σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου μέσω της έκδοσης δικαιωμάτων, οι ισολογοί δείκνων πλέον πιο υγιείς, ενώ οι συζητήσεις για εξαγορές και συγχωνεύσεις μπαίνουν και πάλι στην ημερήσια διάταξη. Ο κ. Μπότον εκτιμά ότι, καθώς η οικονομική ανάκαμψη θα αποκτήσει όλο και ταχύτερο βηματισμό, η απόδοση των αγαθών θα επηρεάζεται από παράγοντες συγκεκριμένους με τις μετοχές, όπως π.χ. αυξημένες σε κερδοφορία και θετική εταιρική νέα.

Οι αγορές αναμένουν από τη Fed, την ΕΚΤ και την Τράπεζα της Αγγλίας άξηση των επιτοκίων μετά τα μέσα του 2010. Για τα ομόλογα, η JPMorgan θεωρεί ότι ίσως είναι η μόνη υπεπιμεμένη κατηγορία επενδύσεων.

σ σχέδιο απόσυρσης του τεράστιου εχγενημάτων ποσοτικής χαλάρωσης. Οι αγορές αναμένουν σφικτή νομισματική πολιτική από τη Fed, την ΕΚΤ και την Τράπεζα της Αγγλίας μετά τα μέσα του 2010. Η JPMorgan διατηρεί την προτίμησή της για μετοχές. Προς το παρόν, περιμένει ότι οι εταιρικοί τίτλοι θα συνεχίσουν να ευνοούνται από το βελτιούμενο κλίμα εμπιστοσύνης και την οικονομική δραστηριότητα, αλλά και από την αυξανόμενη παραγωγικότητα χάρις στις επιθετικές μειώσεις κόστους. Συνεπώς παραμένει θετική υπέρ των μετοχών έναντι των ομολόγων, παρότι αναγνωρίζει ότι η θέση αυτή μπορεί να γίνει λιγότερο προφανής όσο η ανοδοική πορεία της ανάπτυξης θα μπαίνει σε φάση ωριμότητας ή όταν οι κεντρικές τράπεζες αρχίσουν να θεωρούν ότι μια τέτοια πορεία υπονομεύει τις μακροπρόθεσμες προοπτικές.

Ο «ζοφερός» χειμώνας των μετοχών υποχωρεί ήδη στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια καθώς οι επιχειρήσεις επανερχονται στη φάση της κερδοφορίας, εν μέρει χάρις στις επιθετικές κινήσεις περιστολής των δαπανών.

Η Lehman Brothers και η ελληνική οικονομία

Του MARK GILBERT

Το γεγονός ότι επιτράπηκε στη Lehman να χρεοκοπήσει ήταν ίσως το χειρότερο λάθος της πιστωτικής κρίσης. Οι αρμόδιες αρχές παγκοσμίως, έχοντας πάρει πλέον το μήθημά τους, θα κάνουν ό, τι περνάει από το χέρι τους για να αποτρέψουν τη χρεοκοπία μιας χώρα-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαφωνώ. Η αποτροπή της κατάρρευσης της Lehman θα ήταν το πρόβλημα. Οι αρμόδιες αρχές απέτυχαν διότι νωρίτερα είχαν προσφέρει στην Bear Stearns μια προίκα 29 δισ. δολαρίων για να βγει από την κρίση...

Η αποτροπή της κατάρρευσης της Lehman θα ήταν το πρόβλημα, αφού οι αρμόδιες αρχές είχαν προσφέρει στην Bear Stearns μια προίκα 29 δισ. δολαρίων.

Κάθε παρέμβαση της Ε.Ε. για τη διάσωση της Ελλάδας θα ήταν καταστρεπτική για την Ευρωζώνη

Κάτι παρόμοιο ισχύει και στην περίπτωση της Ελλάδας. Κάθε παρεμβατική κίνηση από την Ε.Ε. ή την ΕΚΤ για τη διάσωση της χώρας από τα αυτοδημιούργητα προβλήματα της θα ήταν καταστρεπτική για την Ευρωζώνη. Μια τέτοια κίνηση μπορεί να ανοίξει το δρόμο στα αντιτοκικά σπάταλα μέλη να αγνοήσουν και αυτά τις δημοσιονομικές ευθύνες τους, λόγω της ασφάλειας που θα αισθάνονται στην ιδέα ότι ως μέλη της Ευρωζώνης έχουν και τα προνόμιά τους. Δεν υπάρχει κάποια εγγύηση για όσους υποθέτουν τον ευρώ. Το γεγονός ότι το χρέος της Ευρωζώνης εκφράζεται με το ίδιο νόμισμα δεν σημαίνει ότι έχει τη στήριξη ενός δανειστή ύστατης λύσης. Μια τέτοια είσοδος διάσωσης δεν θα ήταν ανεπιθύμητη μόνο για ηθικούς λόγους, αλλά θα ήταν και πιθανώς παράνομη.

στο 8,7%, υπογραμμίζει ότι οι προηγούμενες κυβερνήσεις παραπλάνησαν τους επενδυτές σχετικά με την κατάσταση των οικονομικών της χώρας. Η Ελλάδα έχει ήδη λάβει σχεδόν το 7% των κεφαλαίων στήριξης που έχει προσφέρει η ΕΚΤ για την αντιμετώπιση της κρίσης. Η οικονομία της, ωστόσο, αντιπροσωπεύει μόλις το 2,7% της οικονομίας της Ευρωζώνης και το δημόσιο χρέος της είναι σχεδόν στο 4% του συνολικού χρέους των μελών της Ευρωζώνης, σύμφωνα με τα στοιχεία των Bank of America - Merrill Lynch. Η Ελλάδα έχει τιμωρηθεί ήδη από τους οίκους αξιολόγησης. Την υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας σε BBB+ από τη Fitch στις 8 Δεκεμβρίου, διαδέχτηκε με αντίστοιχη κίνηση στις 16 Δεκεμβρίου η Standard & Poors, η οποία προειδοποίησε ότι μια περαιτέρω υποβάθμιση είναι δυνατή «σε περίπτωση που η κυ-

βέρνηση δεν εφαρμόσει ένα αξιόπιστο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης». Η Moody's προχώρησε και αυτή με τη σειρά της σε υποβάθμιση, αφήνοντας ανοικτή την πόρτα για περισσότερες υποβαθμίσεις. Οι επενδυτές της αγοράς ομολόγησαν τιμώρησαν και αυτοί την Ελλάδα. Το κόστος του 10ετούς δανεισμού ανήλθε στο 6%, έχοντας σημειώσει άνοδο μεγαλύτερη των 100 μονάδων βάσης κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα. Οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων είναι κατά 250 μονάδες βάσης υψηλότερες από αυτές των γερμανικών. Η διαφορά απόδοσης (spread) των ελληνικών 10ετών ομολόγων με τα αντίστοιχα γερμανικά διαμορφώθηκε και υψηλότερα: στις 276 μονάδες βάσης πριν από μερικές μέρες, καταγράφοντας υπερδιπλασιασμό μέσα σε διάστημα πέντε εβδομάδων. Σε αυτές τις τιμές οι επενδυτές δεν εξετάζουν σενάριο πτώχευσης. Ωστόσο, δεν είναι ακόμα σαφές αν οι προσδοκίες για την πληρωμή τους βασίζονται στην αισιοδοξία ότι η Ελλάδα θα διορθώσει την κατάστασή της, ή στις ελπίδες ότι κάποιος με βαθύτερες τσέπες θα σπεύσει σε περίπτωση κινδύνου. Οποιοσδήποτε σκεφτείται το τελευταίο, πιθανότατα να κάνει ένα πολύ δαπανηρό λάθος.

BLOOMBERG

Η ύφεση και ο συνεταιρισμός των Σουίνι

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΝΤΕΛΑ

Μία από τις συνθετέστερες παγίδες των οικονομικών συντακτών είναι να μιλάνε και -το χειρότερο- να γράφουν σαν... οικονομολόγοι. Το αποτέλεσμα είναι προφανές: Αντί να περιγράφουν ή ακόμα χειρότερα να εξηγούν πολύπλοκες θεωρίες με απλό τρόπο, κάνουν το αντίστροφο. Κάπως έτσι, η αναγνωσιμότητά τους, μαζί με των εφημερίδων, πέφτει κατακόρυφα και μετά όλοι μαζί αναποσιπώνουν γιατί. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η περίπτωση της κρίσης. Έχουν γραφτεί χιλιάδες λέξεις, αλλά το κρίσιμο ερώτημα στους αναγνώστες, εν πολλοίς, παραμένει: Πώς προκλήθηκε;

Στο τελευταίο του βιβλίο («Η κρίση του 2008»: Εκδόσεις Καστανιώτη), ο νομπελίστας Πολ Κρούγκμαν, επιχειρώντας να δώσει μια απάντηση, καταφεύγει σε ένα απλό παράδειγμα, που γι' αυτό είναι και «μαγικό». Πρόκειται για χαρακτηριστική περίπτωση «τροφής για σκέψη». Γι' αυτό, διαβάστε το παραπάνω από μια φορά, για να πάρετε όσο το δυνατόν περισσότερες ανατηρίτσες. Όπως εξηγεί, πρόκειται για μια ιστορία που διηγούνται οι Τζόν και Ρίτσαρντ Σουίνι, σε άρθρο τους που δημοσιεύτηκε το 1978 με τον τίτλο (σ. σ. μην τρομάξετε) «Η μονεταριστική θεωρία και η κρίση του συνεταιρισμού φύλαξης νηπίων του Λόφου του Καπιτωλίου».

Καλή ανάγνωση: «Στη διάρκεια της δεκαετίας του 1970, οι Σουίνι ήταν μέλη μιας συνεταιριστικής οργάνωσης φύλαξης νηπίων. Μιας ένωσης ζευγαριών, που εργαζόταν στο Κογκρέσο και κρατούσαν εναλλάξ τα παιδιά τους. Η οργάνωση ήταν ασυνήθιστα πολύπλοκη, συμμετείχαν περίπου 150 ζευγάρια, πράγμα που δεν σήμαινε απλώς ότι υπήρχε πληθώρα δυνητικών νταντάδων, αλλά και ότι η διεύθυνση του συνεταιρισμού -και ιδίως η εξασφάλιση ότι το κάθε ζευγάρι θα έπαιρνε το μερίδιό του πραγματικά του αναλογούσε- δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Όπως πολλά τέτοια εγχειρήματα, ο συνεταιρισμός έλυσε το πρόβλημα εκδίδοντας ένα είδος χρεωστικού ομολόγου: κουπόνια που έδιναν στον φέρωντά το δικαίωμα μιας ώρας φύλαξης. Όταν φύλαγαν παιδιά, οι μέλη σίτηε λάμβαναν τον ανάλογο αριθμό κουπονίων από τους γονείς. Το σύστημα ήταν έτσι οργανωμένο ώστε να αποφεύγεται η ανευθιμότητα: εξασφα-

Στο τελευταίο του βιβλίο («Η κρίση του 2008»), ο νομπελίστας Πολ Κρούγκμαν επιχειρεί να δώσει μια απάντηση για το πώς προκλήθηκε η οικονομική κρίση.

Οι Σουίνι ήταν μέλη μιας συνεταιριστικής οργάνωσης φύλαξης νηπίων. Μιας ένωσης ζευγαριών που εργαζόταν στο Κογκρέσο και κρατούσαν εναλλάξ τα παιδιά τους

λίξη αυτόματα ότι κάθε ζευγάρι θα πρόσφερε πάντα ακριβώς τις ίδιες ώρες φύλαξης που θα λάμβανε. Το θέμα όμως δεν ήταν τόσο απλό. Διότι ένα τέτοιο σύστημα χρειάζεται να κυκλοφορούν πολλά κουπόνια. Τα ζευγάρια που είχαν αρκετά ελεύθερα απογεύματα στη σειρά και δεν σχεδίαζαν εξόδους άμεσα, θα προσπαθούσαν να μαζέψουν αποθέματα για το μέλλον. Αυτή η συσώρευση θα αντιστοιχούσε με εξάντληση των αποθεμάτων άλλων ζευγαριών, αλλά συν τω χρόνω το κάθε ζευγάρι, κατά μέσο όρο, θα ήθελε πιθανώς να κρατάει αρκετά κουπόνια ώστε να βγαίνει αρκετές φορές ανάμεσα στις βάρδιες φύλαξης. Έτσι

η έκδοση των κουπονιών ήταν μια περίπλοκη υπόθεση: τα ζευγάρια έπαιρναν κουπόνια όταν γίνονταν μέλη, τα οποία υποτίθεται ότι θα εξοφλούσαν όταν έφευγαν, αλλά πλήρωναν και αμοιβές σε κουπόνια φύλαξης, τα οποία χρησιμοποιούνταν για να πληρώνονται τα στελέχη του συνεταιρισμού και ούτω καθεξής. Οι λεπτομέρειες δεν είναι σημαντικές. Η ουσία είναι ότι ήρθε η στιγμή που κυκλοφορούσαν σχετικά λίγα κουπόνια - πολύ λίγα για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες του συνεταιρισμού. Αυτό το αποτέλεσμα ήταν παράξενο. Τα ζευγάρια που θεωρούσαν ανεπαρκή τα αποθέματά τους σε κουπόνια ήθελαν πολύ να φυλάξουν παιδιά και ήταν απρόθυμα να βγουν έξω. Στο συγκεκριμένο σύστημα όμως, όταν κάποιο ζευγάρι αποφάσιζε να βγει έξω αυτό σήμαινε ότι κάποιο άλλο ζευγάρι είχε την ευκαιρία να κάνει φύλαξη. Έτσι, έγινε δύσκολο να βρεθούν ευκαιρίες για φύλαξη, κάτι που έκανε τα ζευγάρια ακόμη πιο απρόθυμα να χρησιμοποιήσουν τα αποθέματά τους σε κουπόνια πλην ειδικών περιπτώσεων, κάτι που με τη σειρά του έκανε τις ευκαιρίες για φύλαξη ακόμη πιο σπάνιες...
Εν ολίγοις ο συνεταιρισμός εισήλθε σε ύφεση».

GUINNESS WORLD RECORDS SHOW

Τα διάσημα ρεκόρ Guinness έρχονται στο MEGA. Πέντε εκπομπές, γύρω από τον θαυμαστό και περιέργο κόσμο των ρεκόρ Guinness!

Η Κατερίνα Στικούδη και ο Κώστας Φραγκολιάς παρουσιάζουν ένα ξεχωριστό show που προβάλλεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Ο πιο ψηλός και ο πιο κοντός άνθρωπος του κόσμου, η γυναίκα με τα μακρύτερα πόδια, ο άνθρωπος που κρατάει την αναπνοή του κάτω από το νερό για δεκαοχτώ λεπτά και άλλα πολλά που δε θα πιστεύουμε στα μάτια μας!

Πρεμιέρα **Σάββατο 2 Ιανουαρίου**
και **Κάθε Σάββατο** στις **21:00**

M+M

Η μπαλαρίνα εναντίον του ροκά!

Η Μαργαρίτα είναι μπαλαρίνα. Ζει μια πειθαρχημένη ζωή όπως αρμόζει σε μια κλασική καλλιτέχνη. Την ίδια αυστηρότητα έχει επιβάλει και στους δύο γιους της.

Ο Μιχάλης είναι ένας ανέμελος ροκάς που ζει μια ζωή χωρίς πρόγραμμα. Ο ίδιος δεν αγχώνεται ιδιαίτερα γι' αυτό, αλλά οι τρεις κόρες του προσπαθούν να βρουν τρόπους να συμμαζέψουν τα ασυμμάζευτα.

Η μοίρα θα φέρει τις δυο οικογένειες πλάι-πλάι. Όσα θα ακολουθήσουν είναι δύσκολο να περιγραφούν...

Πρωταγωνιστούν: Παναγιώτα Βλαντή (Μαργαρίτα), Φάνης Μουρατιδής (Μιχάλης)

Πρεμιέρα **Δευτέρα 4 Ιανουαρίου**
και **Κάθε Βράδυ** στις **21:50**

ΚΥΠΡΟΣ (ΧΑΚ - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 30/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 30/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 30/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table titled 'Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας' showing percentage changes for various companies like KNOSSOS INVESTMENTS PUBLIC LTD and HARVEST CAPITAL MANAGEMENT LTD.

GLOBAL CAPITAL logo and contact information: Global Capital Securities and Financial Services Limited, Regulated by the Cyprus Securities & Exchange Commission.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 31/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 31/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 31/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table titled 'Μεταβολές τις τελευταίες 52 εβδομάδες 30/12/08 - 30/12/09' showing percentage changes for various companies like ALPHA FUND OF COSMOS STARS SILK ROUTE ASIA METECS.

alphatrust logo and contact information: ALPHA TRUST ASSET MANAGEMENT LTD, 115, 116 & 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200.

Φρένο Πούτιν στα κερδοσκοπικά κεφάλαια

Θέλει να τα περιορίσει διότι απειλούν την ανάκαμψη της χώρας, καθώς ενισχύουν το ρούβλι

Άμεση ήταν η αντίδραση των αγορών στην είδηση πως η ρωσική κυβέρνηση προτίθεται να παρέμβει για να ανακλιση τις εισροές κεφαλαίων που έχουν ενισχύσει επικινδύνως το ρούβλι τις τελευταίες μέρες.

Ξομπε τους κανόνες ώστε να μην είναι τόσο ελκυστική για τα κερδοσκοπικά κεφάλαια η εισροή τους στη Ρωσία» τόνισε κατηγορηματικά ο Ρώσος πρωθυπουργός.

Από ρωσικής πλευράς, άλλωστε, ο υπουργός Οικονομικών, Αλεξέι Κούντριν, δήλωσε χθες πως οι ρωσικές μετοχές παραμένουν υπερβολικά ακριβές. Ο κ. Κούντριν έχει από τα τέλη Νοεμβρίου τονίσει πως «το κερδοσκοπικό κεφάλαιο» οδηγεί σε «υπερθέρμανση» της αγοράς.

Αναδυόμενες οικονομίες που το φθινόπωρο αποφάσισε να επιβάλει φόρο στις εισροές κεφαλαίων ώστε να αποθαρρύνει το «καυτό χρήμα», όπως αποκαλούνται τα κερδοσκοπικά κεφάλαια.

Από ρωσικής πλευράς, άλλωστε, ο υπουργός Οικονομικών, Αλεξέι Κούντριν, δήλωσε χθες πως οι ρωσικές μετοχές παραμένουν υπερβολικά ακριβές. Ο κ. Κούντριν έχει από τα τέλη Νοεμβρίου τονίσει πως «το κερδοσκοπικό κεφάλαιο» οδηγεί σε «υπερθέρμανση» της αγοράς.

«Πρέπει να αλλάξουμε τους κανόνες ώστε να μην είναι τόσο ελκυστική για τα κερδοσκοπικά κεφάλαια η εισροή τους στη Ρωσία» τόνισε κατηγορηματικά ο Βλαντιμίρ Πούτιν.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη table with columns for company name, price, and change.

London/Λονδίνο table with columns for company name, price, and change.

Zurich/Ζυρίχη table with columns for company name, price, and change.

Paris/Παρίσι table with columns for company name, price, and change.

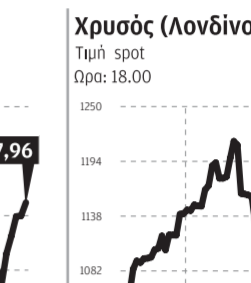
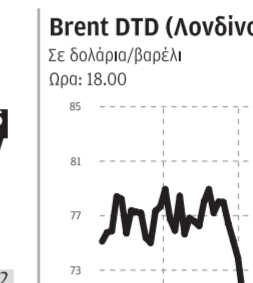
Tokyo/Τόκιο table with columns for company name, price, and change.

Frankfurt/Φρανκφούρτη table with columns for company name, price, and change.

Amsterdam/Αμστερνταμ table with columns for company name, price, and change.

Madrid/Μαδρίτη table with columns for company name, price, and change.

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

Zάχαρη/Sugar table with market data.

Βαμβάκι/Cotton table with market data.

ΑΓΟΡΑ ΜΕΤΑΛΛΩΝ table with market data.

Σιτάρι/Wheat table with market data.

Μαλλί/Wool table with market data.

Χαλκός/Copper table with market data.

Σόγια/Soybeans table with market data.

Μεγάλο/Lead table with market data.

Χρυσός πορτοκαλί (Orange Juice) table with market data.

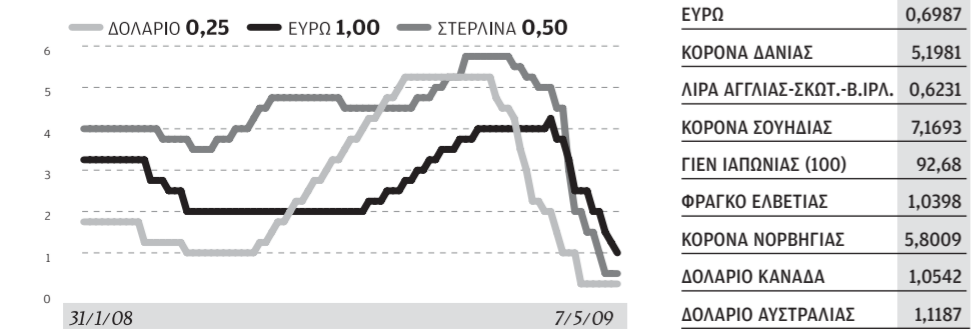
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ (SPOT) ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

Table showing daily and forward exchange rates for various currencies.

Η τιμή spot είναι η τιμή που είχε το νόμισμα χθες στις 17.00 ώρα Ελλάδος. Πηγή: HSBC Bank plc

ΒΑΣΙΚΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

Table showing exchange rates for various currencies.

ΕΙΔΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Table showing bank remittance rates for various currencies.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

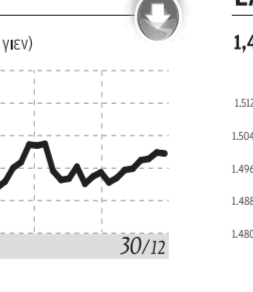
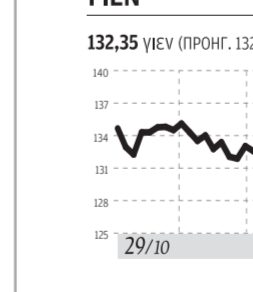
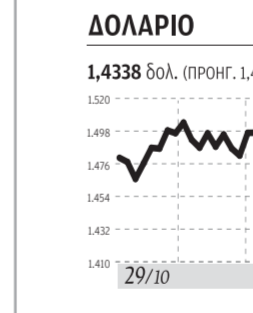
Table showing VAT rates for various currencies.

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

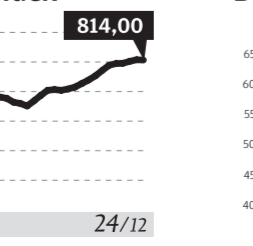
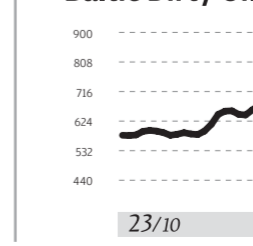
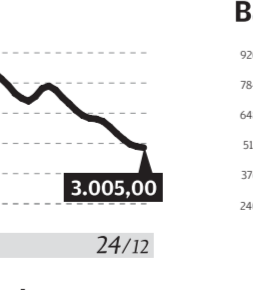
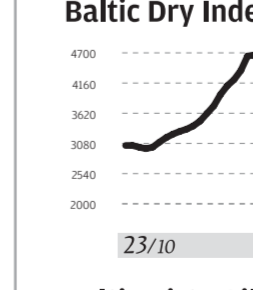
Αγορά: Παλαιός κοπής (Βικτωρίας, Εδουάρδου, Γεωργίου) 173,55 ευρώ.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΕΥΡΩ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Ανεπαρκείς οι προβλέψεις των τραπεζών για δάνεια που βρίσκονται σε καθυστέρηση

Τα επισφαλή θα αυξηθούν σημαντικά το 2010, προειδοποιεί η Τράπεζα της Ελλάδος

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ

Μη ικανοποιητικές κρίνει η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) τις προβλέψεις που έχουν σχηματίσει οι εμπορικές τράπεζες για την κάλυψη των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η ΤτΕ θεωρεί «απολύτως απαραίτητη τη σημαντική ενίσχυση των προβλέψεων» για την αντιμετώπιση της σημαντικής αύξησης των καθυστερήσεων, ενώ υπογραμμίζει ως λίαν αρνητική εξέλιξη την υποχώρηση του ποσοστού κάλυψης των δανείων σε καθυστέρηση από συσσωρευμένες προβλέψεις.

Μάλιστα, η ΤτΕ προβλέπει περαιτέρω αύξηση των καθυστερήσεων τους επόμενους μήνες: όπως υπογραμμίζεται στην Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα λόγω της παρούσας δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας αναμένεται περαιτέρω άνοδος των δανείων σε καθυστέρηση τόσο σε απόλυτους όρους όσο και ως ποσοστό του συνόλου των δανείων. Σημαντικές επιπτώσεις στις καθυστερήσεις αναμένεται και εξαιτίας των νομοθετικών παρεμβάσεων του υπουργείου Οικονομίας.

Στελέχη τραπεζών σημειώνουν ότι ήδη αριθμός δανειοληπτών δεν αποπληρώνει τις υποχρεώσεις του αναμένοντας τις «εμμερτικές» διατάξεις.

Στο εννεμήνιο ο δείκτης καθυστέρησης ανήλθε στο 7,2% έναντι 6,8% στο εξάμηνο, 6% στο πρώτο τρίμηνο και 5% που ήταν στο τέλος του 2008. Αναλυτικότερα, ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων στη στεγαστική πίστη διαμορφώθηκε στο τέλος Σεπτεμβρίου στο 6,9% από 5% τον περασμένο Δεκέμβριο, στην κατανα-

Η ΤτΕ θεωρεί «απολύτως απαραίτητη τη σημαντική ενίσχυση των προβλέψεων» για την αντιμετώπιση της αύξησης των καθυστερήσεων.

λωτική πίστη ανήλθε στο 11,7% από 8,2% τον Δεκέμβριο του 2008, ενώ στην επιχειρηματική πίστη οι καθυστερήσεις ανήλθαν σε 6,4% από 4,3% τον περασμένο Δεκέμβριο. Ιδιαίτερα ανησυχητική εξέλιξη θεωρείται η μεγάλη αύξηση των καθυστερήσεων στην επιχειρηματική πίστη. Πολλοί αναλυτές προβλέπουν ότι το 2010 ο δείκτης καθυστερήσεων θα ξεπεράσει αισθητά το 10%.

Η σημαντική επιδείνωση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων δανείων των τραπεζών αποτυπώνεται στην εξασθένιση του δείκτη κάλυψης των δανείων σε καθυστέρηση από συσσωρευμένες προβλέψεις: στο τέλος Σεπτεμβρίου διαμορφώθηκε στο 41,4% έναντι 48,9% που ήταν στο τέλος Δεκεμβρίου 2008. Σημειώνεται ότι τον Δεκέμβριο του 2005 το ποσοστό αυτό είχε διαμορφωθεί στο 61,9% και έκτοτε βρίσκεται σε συνεχή πτωτική πορεία. Εν πολλοίς η ποιότητα των χαρτοφυλακίων των τρα-

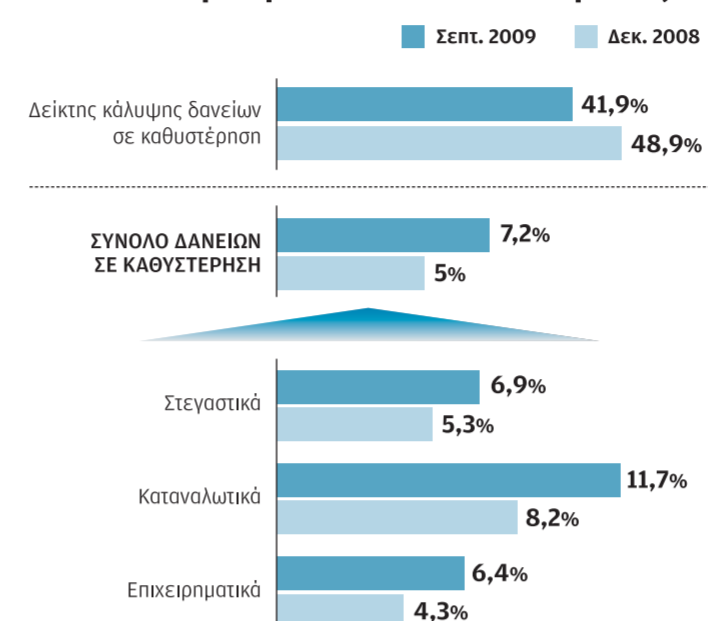
πεζών επιδεινώνεται σταθερά, πριν από το ξέσπασμα της κρίσης, καθώς προτεραιότητα των τραπεζών αποτελούσε η επίτευξη υψηλής κερδοφορίας και όχι η δημιουργία αποθέματος προβλέψεων για την εποχή των ισχνών αγελάδων (η οποία ήρθε πολύ γρήγορα).

Καθυστάσεις

Από την άλλη πλευρά στελέχη τραπεζών υπογραμμίζουν δύο σημεία. Πρώτον, ότι η επιδείνωση του δείκτη κάλυψης είναι λογική, καθώς οι τράπεζες αξιοποιούν το απόθεμα προβλέψεων που είχαν σχηματίσει τα προηγούμενα χρόνια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούνται εξαιτίας της δύσκολης οικονομικής συγκυρίας. Δεύτερον, ότι πέραν των προβλέψεων οι τράπεζες κατέχουν σημαντικές εγγυήσεις και εμπράγματα εξασφαλισμού που περιορίζουν σημαντικά τον πιστωτικό κίνδυνο.

jpaodogiannis@kathimerini.gr

Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων τραπεζών

Ενίσχυση κεφαλαιακής επάρκειας

Ως σημαντική θετική εξέλιξη για τις εμπορικές τράπεζες καταγράφεται η ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας. Στο τέλος Σεπτεμβρίου, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών και των ομίλων τους ανήλθε, αντίστοιχα, σε 13,2% και 11,7% (από 10,7% και 9,4% αντίστοιχα στο τέλος Δεκ. '08). Σύμφωνα με την ΤτΕ, μεγάλη σημασία για τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος έχει η ποιοτική βελτίωση των ιδίων κεφαλαίων, που επιτεύχθη λόγω της ολοκλήρωσης σημα-

ντικών αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου. Οστόσο η ΤτΕ καλεί τις τράπεζες να χαράξουν μεσοπρόθεσμη στρατηγική, ιδίως όσον αφορά το επιθυμητό επίπεδο της κεφαλαιακής βάσης και τη διαχείριση των επιμέρους εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης, σταθμίζοντας όχι μόνο τις τρέχουσες αλλά και τις προβλεπόμενες χρηματοπιστωτικές και μακροοικονομικές συνθήκες και προοπτικές, οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό αβεβαιότητας.

Συμφώνησαν Ρωσία - Ουκρανία για το πετρέλαιο

Απομακρύνεται κατά τα φαινόμενα η απειλή διακοπής του εφοδιασμού της Ευρώπης με ρωσικό πετρέλαιο. Σύμφωνα με χθεσινό ανακοινωθέν της κρατικής ενεργειακής εταιρείας της Ουκρανίας, Naftogaz, το οποίο επιβεβαιώνει και εκπρόσωπος του υπουργείου Ενέργειας της Μόσχας, η Ρωσία συμφώνησε σε αύξηση κατά 30% των δασμών για το ρωσικό πετρέλαιο που εξάγεται στην Ευρώπη μέσω Ουκρανίας. Ο εκπρόσωπος της Naftogaz δεν διευκρίνισε το ποσό που συμφώνησε να πληρώσει η Μόσχα για το 2010. Βάσει κυβερνητικών πηγών, ωστόσο, αυτό ανέρχεται στα 6,6 ευρώ (9,50 δολάρια) ανά τόνο διακινούμενου πετρελαίου, έναντι των φετινών 7,8 δολαρίων. Συμφωνήθηκε επίσης η διεξαγωγή των συναλλαγών σε ευρώ αντί δολαρίων, κάτι που αποτελούσε ένα από τα αιτήματα του Κιέβου. Οι δύο πλευρές συμφώνησαν επίσης ότι ο όγκος του πετρελαίου που θα μεταφερθεί μέσω του αγωγού Ντρουζζιμπα - ο οποίος διοχετεύει πετρέλαιο από τη Σιβηρία στην Κεντρική Ευρώπη - θα παραμείνει στα φετινά επίπεδα των 15 εκατ. τόνων, έναντι 17,1 εκατ. τόνων το 2008.

Προειδοποίηση Μόσχας

Όπως, πάντως, επισμαίνει η Wall Street Journal, η επιτυχία της Ουκρανίας δεν συνοδεύθηκε από την προσθήκη ρήτρας «εγγυημένης πληρωμής» (pay-or-pump) με την οποία γίνεται πληρωμή για συγκεκριμένο όγκο διακινούμενου πετρελαίου, ανεξαρτήτως αν έχει μεταφερθεί στην πραγματικότητα αυτή η ποσότητα.

Η συμφωνία υπεγράφη μόλις λίγες ώρες αφότου η Μόσχα προειδοποίησε για κίνδυνο διακοπής της αποστολής πετρελαίου στη Σλοβακία, την Τσεχία και την Ουγγαρία μέσω του αγωγού Ντρουζζιμπα. Την περασμένη Δευ-

Εκπρόσωπος της Naftogaz δεν διευκρίνισε το ποσό που συμφώνησε να πληρώσει η Μόσχα στην Ουκρανία για το 2010. Βάσει κυβερνητικών πηγών, ωστόσο, αυτό ανέρχεται στα 6,6 ευρώ (9,50 δολάρια) ανά τόνο διακινούμενου πετρελαίου, έναντι των φετινών 7,8 δολαρίων. Συμφωνήθηκε επίσης η διεξαγωγή των συναλλαγών σε ευρώ αντί δολαρίων, κάτι που αποτελούσε ένα από τα αιτήματα του Κιέβου.

Μια ανάσα από τα 79 δολάρια ο «μαύρος χρυσός»

Κοντά στα 79 δολάρια το βαρέλι κινήθηκε την περασμένη εβδομάδα η τιμή του αργού στην αγορά της Νέας Υόρκης, υποχωρώντας πάντως οριακά από τα υψηλά πέντε εβδομάδων, λίγο πριν από τα 80 δολάρια, καθώς το αμερικανικό νόμισμα σταθεροποιήθηκε έναντι του γιεν. Η τιμή παραμένει, πάντως, σε μικρή απόσταση από τα 82 δολάρια που ουσιαστικά υψηλά έτους για το 2009. Στο Λονδίνο, η τιμή του Brent κατέγραψε μικρές απώλειες, κινούμενη κοι-

ντά στα 77 δολάρια το βαρέλι και αντιστρέφοντας το ράλι. Τις απώλειες των τιμών περιόρισαν, μεταξύ άλλων, οι προσδοκίες ότι τα στοιχεία που επρόκειτο να ανακοινώσει το Αμερικανικό Ινστιτούτο Πετρελαίου θα καταδείκνυαν συρρίκνωση των αποθεμάτων αργού την περασμένη εβδομάδα, αναζητώντας τις ελπίδες για ανάσπαση της ζήτησης. Η προσδοκώμενη συρρίκνωση ήταν της τάξης των 2,2 εκατ. βαρελίων, την ώρα που οι μετεωρολογικές προ-

βλέψεις έκαναν λόγο για κύμα ψύχους στις ΗΠΑ - οι βορειοδυτικές περιοχές της χώρας είναι η μεγαλύτερη αγορά πετρελαίου θέρμανσης στον κόσμο. Ενισχυτικά για τις τιμές λειτούργησαν και οι εξελίξεις στο Ιράν - την τέταρτη μεγαλύτερη πετρελαιοεξαγωγό χώρα του κόσμου. Η εσωτερική ένταση προκαλεί διεθνή αντίδραση, με την Τσεκράν να κατηγορεί τις ΗΠΑ και τη Βρετανία για ανάμειξη στις εσωτερικές υποθέσεις της.

τέρα, ο επικεφαλής της ρωσικής εταιρείας διαχείρισης αγωγών Transneft κατηγορούσε το Κιέβο ότι ζητεί αύξηση για τη διέλευση ρωσικού πετρελαίου από το ου-

κρανικό έδαφος, αλλάζοντας τους όρους συμφωνίας του 2004 και εξηγώντας την προοπτική επανάλψης της «τακτικής», πλέον, κατά τα τελευταία χρόνια, ρωσο-

ουκρανικής διένεξης για το φυσικό αέριο, που συνήθως ξεσπά στα τέλη του έτους. Μόλις τον περασμένο μήνα, η Μόσχα ανακοίνωσε την επίτευξη αντίστοι-

χης συμφωνίας για το φυσικό αέριο. Βάσει αυτής, και μετά τις συνολικές που είχαν ο Ρώσος πρωθυπουργός Βλαντιμίρ Πούτιν με την Ουκρανία ομόλογό του Γιούλια Τιμοσένκο, συμφωνήθηκε η κалάρωση των όρων εφοδιασμού της Ουκρανίας με αέριο.

Η εξέλιξη ευλόγα ικανοποιεί την Ευρώπη, που καλύπτει μεγάλο μέρος των αναγκών της σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο από τη Ρωσία. Ο επίτροπος Ενέργειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αντρις Πίμπλινγκς, δήλωσε «πολύ χαρούμενος που οι δύο πλευρές κατέληξαν σε συμφωνία».

Εγκαινιάστηκε ο ESPO

Ο κ. Πούτιν, πάντως, δεν παρέλειψε να τονίσει μια ημέρα νωρίτερα ότι οι διενέξεις με τις χώρες τις οποίες διέρχεται το ρωσικό πετρέλαιο και φυσικό αέριο έχουν υπονομεύσει την εικόνα της Ρωσίας ως προμηθευτή ενέργειας. Το γεγονός αυτό, σύμφωνα με τον ίδιο, υποχρεώνει τη Μόσχα να αναζητήσει εναλλακτικά δρομολόγια για τους αγωγούς της, στρέφοντας το βλέμμα προς ανατολές και επιζητώντας «απεξάρτηση» από χώρες που την εκβιάζουν. Στο πλαίσιο αυτό, ο Ρώσος πρωθυπουργός εγκαινίασε τον πετρελαιοαγωγό Ανατολικής Σιβηρίας-Ειρηνικού (ESPO).

Το πρώτο -ολοκληρωμένο- τμήμα του ESPO θα μεταφέρει 30 εκατ. τόνους πετρελαίου από τη Σιβηρία στην Κίνα, την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα. Υπενθυμίζεται ότι το μερίδιο της Ρωσίας στην ενεργειακή αγορά Ασίας-Ειρηνικού ανέρχεται σήμερα μόλις στο 5-6%. Οστόσο, σύμφωνα με αναλυτές, η προς ανατολές στροφή της έχει υπέρβαση θεαματική, και διαφεύγει τους φόβους περί ανεπάρκειας των πετρελαϊκών κοιτασμάτων και επενδύσεων της.

ΣΦΟΙΑ ΣΚΟΠΛΙΚΑΡΗ

Έργο 18 εκατομμυρίων ευρώ στην ΕΛΤΕΡ ΑΤΕ για το φράγμα Σολέας

Συνεχίζει την επεκτατική της παρουσία στον κλάδο των κατασκευών η ελληνική εταιρεία, ΕΛΤΕΡ ΑΤΕ, κάτοχος πτυχίου της Στ' Τάξης εργοληπτικού πτυχίου. Η εταιρεία ανακοίνωσε την ανάληψη ενός ακόμα έργου, αυτή τη φορά στην Κύπρο. Πρόκειται για την κατασκευή του φράγματος Σολέας, προϋπολογισμού 18 εκατ. ευρώ, με την προσθήκη του οποίου, το συνολικό ανεκτέλεστο υπόλοιπο της εταιρείας αυξήθηκε στα 250 εκατ. ευρώ.

Το έργο αναμένεται να παραδοθεί εντός 24 μηνών, ενώ στην κατασκευή του θα συμμετάσχει και η τεχνική εταιρεία Νέμεσις, με την οποία η ΕΛΤΕΡ έχει σχηματίσει ομογενή κοινοπραξία. Φορέας ανάθεσης του έργου είναι το υπ. Γεωργίας της Κύπρου (Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων). Το έργο περιλαμβάνει την κατασκευή του φράγματος Σολέας, συνολικής χωρητικότητας 4,6 εκατ. κυβικών μέτρων νερού, με στόχο να αποταμιεύει το πλεονασμα νερού κατά τους χειμερινούς μήνες και να το αξιοποιεί τους καλοκαιρινούς μήνες για την άρδευση περίπου 10.000 στρεμμάτων καλλιέργειας γης.

Η ΕΛΤΕΡ έχει αναλάβει και εκτελεί έργα και στα Βαλκάνια, με αποτέλεσμα περί τα 150 εκατ. ευρώ του ανεκτέλεστου υπόλοιπου να αφορά δραστηριότητες στο εξωτερικό, ενώ τα υπόλοιπα 100 εκατ. ευρώ αφορούν έργα στην Ελλάδα. Πρόσφατα ολοκλήρωσε και παρέδωσε οδικό έργο στη Μαδαγασκάρη (Δ. Αφρική), με στόχο να επεκτείνει περαιτέρω την παρουσία της. Η εταιρεία αναμένει σύντομα την υπογραφή κι άλλων συμβάσεων, τόσο στην εγχώρια αγορά, όσο και στο εξωτερικό, όπου έχει ανακηρυχθεί ανάδοχος.

Η ανοδική πορεία της ΕΛΤΕΡ το τελευταίο διάστημα αναμένεται να επιβεβαιωθεί και στα οικονομικά αποτελέσματα της εταιρείας. Σύμφωνα με τη διοίκηση, ο κύκλος εργασιών για τον τρέχοντα χρόνο αναμένεται να σημειώσει αύξηση στις τάξεις του 25%, αγγίζοντας τα 135 εκατ. ευρώ, έναντι 109 εκατ. ευρώ το 2008. Η εταιρεία έχει αναπτύξει ειδικότητα σε λιμενικά, ενεργειακά (δίκτυα φυσικού αερίου) και οικοδομικά έργα, όπως επίσης και σε οδοποιία. Παράλληλα, μέσω της θυγατρικής εταιρείας Εξορισμολογία ΑΤΕ συμμετέχει και στην κατασκευή ειδικών γεωτεχνικών έργων, όπως αντιστήριξης και βελτιώσεις του εδάφους.

Tesco και Asda παγώνουν τον ΦΠΑ σε χιλιάδες προϊόντα

Το πάγωμα του ΦΠΑ για χιλιάδες προϊόντα αποφάσισαν για το επόμενο έτος η μεγαλύτερη αλυσίδα λιανικών πωλήσεων της Βρετανίας, Tesco, και η ανταγωνιστική της Asda. Η Tesco δεσμεύτηκε να διατηρήσει το ΦΠΑ στο 15% για προϊόντα όπως τηλεόρατες, iPods, παιχνίδια και ποδήλατα, αποφεύροντας έτσι εξοικονομήσεις 12 εκατ. στερλινών στους πελάτες της. Η διάρκεια του παγώματος του ΦΠΑ θα διαφέρει από σούπερ μάρκετ σε σούπερ μάρκετ, ανφέρει η ανακοίνωση της Tesco. Η Asda, που ανήκει στον μεγαλύτερο παγκόσμιο λιανικό πωλητή, Wal-Mart, απάντησε με τη δέσμευση να μην αυξήσει την τιμή για περισσότερα από τα μισά προϊόντα που υπάγονται σε καθεστώς ΦΠΑ.

Η γερμανική Opel αύξησε κατά 31% τις πωλήσεις της το 2009

Αύξηση 31% στις πωλήσεις της για το 2009 ανακοίνωσε η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία Opel, η οποία επωφελήθηκε από τις κρατικές επιδοτήσεις 2.500 ευρώ που προσέφερε η κυβέρνηση της χώρας για την αντικατάσταση των παλαιών οχημάτων με καινούργια. Η εταιρεία, που έχει κλονιστεί φέτος από την αβεβαιότητα που επικρατεί στον κλάδο, πώλησε 339.000 οχήματα, που αποτελεί την καλύτερη επίδοσή της από το 2005 και φέρνει το μερίδιό της στην εγχώρια αγορά στο 8,9%. Την ίδια ώρα που η μπριτανική εταιρεία General Motors, διαπραγματευόταν την πώληση της ζημιούγου θυγατρικής της, η Opel επωφελήθηκε από το κυβερνητικό πρόγραμμα, που ευλόγησε κυρίως τους κατασκευαστές μη ακριβών οχημάτων. Οι περισσότερες αυτοκινητοβιομηχανίες αναμένουν πτώση των πωλήσεων το 2010.

Φήμες για πτώχευση της Japan Airlines ρίχνουν τι μετοχή της 11%

«Βουτιά» 11% κατέγραψε η τιμή μετοχής της Japan Airlines (JAL), υποχωρώντας έως και στα 85 γιεν, τα χαμηλότερα επίπεδα της φέτος. Την αφορμή έδωσαν δημοσιεύματα, βάσει των οποίων ο ιαπωνικός αερομεταφορέας ίσως υποχρεωθεί να καταθέσει αίτηση πτώχευσης, μετά τη διαβεβαίωση του υπουργού Οικονομικών, Χιροχίσα Φουτζι, ότι το κράτος δεν πρόκειται να παράσχει νέα δάνεια στην υπερχρεωμένη εταιρεία. Η δήλωση αυτή της περασμένης εβδομάδας έρχεται σε αντίθεση με την αρχική συμφωνία πέντε υπουργών να εξεταστεί η πιθανότητα

παροχής κρατικών εγγυήσεων στην εταιρεία. Σύμφωνα με κύκλους προσηκόμενους στην υπόθεση, η εταιρεία εξετάζει ακόμα την προοπτική εξωδικαστικής αναδιάρθρωσης, καθώς βρίσκεται αντιμέτωπη με χρέος 1,5 τρις. γιεν (16 δισ. δολαρίων), ενώ ήδη δεχθεί τέσσερις φορές από το 2001 κρατική βοήθεια. Σε περίπτωση, ωστόσο, κατά την οποία οδηγηθεί σε πτωχευτικό δικαστήριο, θα ενισχυθούν οι πιέσεις προς τους συνταξιούχους της προκειμένου να αποδεχθούν την προταθείσα μείωση των απολαβών τους κατά 30%. Η JAL επικρατεί να πιέσει τουλάχιστον

Η Japan Airlines εξετάζει ακόμα την προοπτική εξωδικαστικής αναδιάρθρωσης, καθώς βρίσκεται αντιμέτωπη με χρέος 1,5 τρις. γιεν (16 δισ. δολαρίων).

τα δύο τρίτα των 8.800 συνταξιούχων της να αποδεχθούν το σχέδιο. Το ποσοστό αυτό είναι το ελάχιστο απαιτούμενο για την έναρξη του προγράμματος συντάξεων της εταιρείας υπό την ισχύουσα νομοθεσία. Ενώσω οι συνταξιούχοι ολοκληρώνουν στις 12 Ιανουαρίου την κρίσιμη ψηφοφορία, οι εξελίξεις βρίσκονται υπό τη στενή παρακολούθηση των Delta Airlines και American Airlines, οι οποίες έχουν καταθέσει ανταγωνιστικές προφορές για την απόκτηση μεριδίου στην εταιρεία. Πιθανή πτώχευση, ωστόσο, θα περιέπλεκε την υπόθεση.

Στη Lukoil η ανάπτυξη της πετρελαιοπηγής West Qyma του Ιράκ

Προσούμενο για την ανάπτυξη μιας εκ των μεγαλύτερων πετρελαιοπηγών του Ιράκ, εν ονόματι West Qyma Phase 2, υπέγραψε η κοινοπραξία της οποίας ηγείται, με ποσοστό 85%, η ρωσική Lukoil Holdings, έναντι 15% που κατέχει η νορβηγική Statoil Hydro. Σύμφωνα με

τους όρους της 20ετούς συμφωνίας με την κυβέρνηση, που αναμένεται να επικυρωθεί από το υπουργικό συμβούλιο του Ιράκ την Πέμπτη, οι εταιρείες δεσμεύτηκαν να αυξήσουν την παραγωγή στα 1,8 εκατ. βαρέλια την ημέρα, αντί 1,15 δολαρίων ανά βαρέλι.